

Преглед података о изабраном пропису

Гласило:	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Број / година издања:	89/2016
Врста прописа:	УРЕДБА
Назив правног прописа:	УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА КОПАОНИК, СА ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА КОПАОНИК.
Напомена правног прописа:	

Датум објављивања:	Датум важења:	Датум почетка примене:	Датум ступања на снагу:	Датум уноса:
02.11.2016.			10.11.2016.	04.11.2016.

Датум укидања:
МБР прописа који укида:

Доносилац:	ИЗВРШНИ ОРГАН СКУПШТИНЕ - ВЛАДА
Територијална јединица:	РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Област примене:	ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА. ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ - НАКНАДА.
Правни основ:	ЗАКОН О ВЛАДИ. ..., ЗАКОН О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ. ...,
Модификација:	
Модификује:	
Укида:	ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА: ОДЛУКА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ИЗРАДИ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДР..., 81/2015 ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА: ОДЛУКА О ИЗРАДИ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНА..., 32/2015 ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА: УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА К..., 95/2009
Пропис је правни основ за:	

ВЛАДА

3714

На основу члана 35. став 2. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ

о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник

Члан 1.

Утврђује се Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копаоник (у даљем тексту: Просторни план), који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 2.

Просторним планом утврђује се плански основ за заштиту, коришћење и уређење: Националног парка Копаоник и других заштићених природних и непокретних културних добара и природних и непокретних културних добара предвиђених за заштиту, обухваћеног дела примарне туристичке дестинације Копаоник; плански основ за одрживи развој обухваћених локалних заједница, на деловима територија општина Рашка, Брус и Лепосавић; као и плански основ за директно спровођење издавањем информације о локацији и локацијских услова на основу детаљне разраде планских решења, која су саставни део овог планског документа.

Члан 3.

Просторни план се састоји из текстуалног дела и графичких приказа.

Текстуални део Просторног плана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Графички прикази су:

1) Реферална карта 1 – „Посебне намене простора”, израђена у размери 1:25.000;

2) Реферална карта 2 – „Мрежа насеља, инфраструктурни системи и заштита животне средине, природних и културних добара”, израђена у размери 1:25.000;

3) Реферална карта 3 – „Спровођење Просторног плана”, израђена у размери 1:25.000;

4) Реферална карта 4 – „Пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина”, израђена у размери 1:1.000 са четири листа детаљне разраде, и то:

(1) Лист 1 – „Постојећа намена површина”;

(2) Лист 2 – „Планирана намена површина”;

(3) Лист 3 – „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем”;

(4) Лист 3а – „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем – подужни профил саобраћајнице”;

(5) Лист 4 – „Синхрон план инфраструктуре”.

Графичке приказе из става 3. овог члана, израђене у 15 примерака, својим потписом оверава овлашћено лице органа надлежног за послове просторног планирања.

Члан 4.

Просторни план ће се спроводити:

1) издавањем информације о локацији и локацијских услова на основу детаљне разраде планских решења која су саставни део овог планског документа;

2) применом планских решења у разради других просторних планова подручја посебне намене чији се обухват преклапа са подручјем овог просторног плана:

(1) Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова” („Службени гласник РС”, број 11/15);

(2) Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Велије” („Службени гласник РС”, број 95/15);

3) применом и разрадом планских решења овог просторног плана за обухваћени део подручја ван Националног парка Копаоник у просторним плановима јединица локалне самоуправе за територије општина Рашка, Брус и Лепосавић;

4) разрадом планских решења овог просторног плана кроз урбанистичке планове, за обухваћени део подручја ван Националног парка Копаоник;

5) разрадом планских решења овог просторног плана у секторским плановима и програмима.

Уређење, грађење, коришћење и заштита подручја посебне намене спроводиће се сагласно решењима из Просторног плана.

Члан 5.

Графички прикази из члана 3. ст. 3. и 4. ове уредбе, чувају се трајно у Влади (један комплет), Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (три комплета), Министарству пољопривреде и заштите животне средине (један комплет), Министарству одбране (један комплет), Министарству унутрашњих послова (један комплет), Министарству трговине, туризма и телекомуникација (један комплет), општини Брус (један комплет), општини Рашка (један комплет), општини Лепосавић (један комплет), Заводу за заштиту природе Србије (један комплет), Јавном предузећу „Скијалишта Србије” (један комплет) и Републичком геодетском заводу (два комплета).

Члан 6.

Аналитичко-документациона основа планског документа израђује се у два примерка (у аналогном и дигиталном формату) и трајно се чува у министарству надлежном за послове просторног планирања.

Члан 7.

Просторни план је доступан заинтересованим лицима, у електронском облику, преко Централног регистра планских докумената, који води орган надлежан за послове државног премера и катастра.

Члан 8.

Ступањем на снагу ове уредбе престаје да важи Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник („Службени гласник РС”, број 95/09).

Члан 9.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 110-9613/2016

У Београду, 11. октобра 2016. године

Влада

Председник,

Александар Вучић, с.р.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник (у даљем тексту: Просторни план) приступило се на основу Одлуке о изради измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник („Службени гласник РС”, бр. 32/15 и 81/15) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 39/13, 32/15 и 76/15). У складу са одлуком Владе о изради Просторног плана, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (као Носилац израде) је обавештено од стране НЕРАКО d.o.o. Београд Врачар (као предузећа које обезбеђује финансијска средства за израду Просторног плана) да је Институт за архитектуру и урбанизам Србије одабран за обрађивача Просторног плана. Уговор о пружању услуга на изради Просторног плана је закључен између Уговорних страна НЕРАКО d.o.o. Београд, као Наручиоца, с једне стране и

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

5

Института за архитектуру и урбанизам Србије (Уговор број 1027, од 28. септембра 2015. године) као Извршиоца, с друге стране.

Након доношења Просторног плана 2009. године усвојено је неколико нових закона и подзаконских аката, као и стратешких развојних докумената који имају значајан утицај на заштиту Националног парка и просторни развој туризма на Копеоу. Поред важећег законског основа, као и измена релевантних прописа, неопходно је било сагледати, или имати у виду и друге иницијативе за промену Просторног плана¹, осталу документацију, као и смернице Европске уније за усмеравање одрживог развоја туризма и заштиту природе. На основу расположивих информација, резултата новијих истраживања и позитивних искустава развоја планинских центара и заштите природе на простору европских Алпа, дошло је до извесних промена у концепцији развоја и заштите високопланинских подручја, у које спада и Копеоу, што има утицаја на усклађивање изградње туристичких центара и функција скијалишта са захтевима и строжим режимима и стандардима заштите природе и животне средине. Све наведене околности и промене утицале су на покретање процедуре за израду Просторног плана.

Израда Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копеоу усклађена је са: Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14), Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10), Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 64/15), Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка и 14/16), Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, број 84/15), Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – УС и 14/16), Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12), Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Законом о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон, 52/11 – др. закон и 99/11 – др. закон), Законом о туризму („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 99/11 – др. закон, 93/12 и 84/15), Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10), Уредбом о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Службени гласник РС”, број 11/02) и другим важећим одлукама и стратегијама Владе, као и другим нормативним актима и документима који се односе на проблематику из предмета Просторног плана.

Посебне намене због којих се ради Просторни план су: заштићено подручје Националног парка Копеоу и примарна туристичка дестинација Копеоу.

Просторни план се доноси за период до 2019. године, са елементима за његову имплементацију у том периоду.

У припреми и изради Просторног плана успостављена је сарадња са стручним и другим институцијама и организацијама, као и предузећима која послују на планском подручју. Остварена је непосредна сарадња и обављен низ консултација са Заводом за заштиту природе Србије и министарствима надлежним за заштиту животне средине и просторно планирање, у оквиру којих су добијени услови за израду Просторног плана. Успостављена је сарадња и обављене су посебне консултације после раног јавног увида са представницима општинских управа Рашке, Бруса и Лепосавића, чија ће улога посебно бити изражена у процесу имплементације планских решења.

Овај документ представља Просторни план подручја посебне намене Националног парка Копеоу који је припремљен након поступања по Извештају Комисије за спровођење поступка јавног увида (Извештај о обављеном јавном увиду у Нацрт измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копеоу и Извештај о стратешкој процени утицаја измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копеоу на животну средину, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број 350-01-01002/2015-11, од 21. марта 2016. године), као и по мишљењима министарстава на Предлог уредбе о Просторном плану која су достављена обрађивачу током јула 2016. године.

Просторни план садржи: I. Полазне основе (са обухватом и границама подручја просторног плана, целина и подцелина посебне намене; обавезама, условима и смерница из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената; синтезним приказом анализе и оцено стања, ограничења и потенцијала и др.); II. Принципе и циљеве просторног развоја подручја посебне намене (Принципи просторног развоја; Општи и оперативни циљеви просторног развоја; Регионални положај и аспекти развоја подручја посебне намене; Општа концепција развоја подручја Националног парка и др.); III. Планска решења просторног развоја подручја посебне намене и других области од значаја за дефинисање планских решења (са анализом утицаја посебних намена Националног парка на развој појединих области, изражених конфликта, предлозима за решење конфликта, наменом простора и билансом површина посебне намене и др.); IV. Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења (са правилима грађења за детаљну разраду пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина); V. Имплементацију Просторног плана (учеснике, смернице за израду планске и друге развојне документације; приоритетна планска решења и пројекте; мере и инструменте за имплементацију); Рефералне карте (број 1. „Посебне намене простора” у размери 1:25.000, број 2. „Мрежа насеља, инфраструктурни системи и заштита животне средине, природних и културних добара” у размери 1:25.000, број 3. „Спровођење Просторног плана” у размери 1:25.000, и број 4. са четири листа детаљне разраде за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина, КО Копеоу у размери 1:1.000 – Лист 1. „Постојећа намена површина”, Лист 2. „Планирана намена површина”, Лист 3. „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем”, Лист 3а „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем – подужни профил саобраћајнице” и Лист 4. „Синхрон план инфраструктуре”).

Упоредо са израдом нацрта Просторног плана, припремљен је нацрт Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Просторни план се ради у ГИС окружењу заснованом на ESRI технологији (ArcGIS 10x), што омогућава једноставнију размену података, формирање Географског информационог система за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Просторни план представља плански основ за заштиту, коришћење и уређење Националног парка Копеоу, других заштићених и предвиђених за заштиту природних и непокретних културних добара, обухваћеног дела примарне туристичке дестинације Копеоу и за одрживи развој обухваћених локалних заједница. Просторни план представља плански основ за издавање информације о локацији и локацијских услова за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина, КО Копеоу.

Овај просторни план је плански основ за усклађивање донетих (за територије општина Рашка и Брус) и израду (за територију општине Лепосавић) планских решења просторних планова јединица локалне самоуправе и за усклађивање свих урбанистичких планова чији се обухват налази у целисти или једним делом у границама Националног парка Копеоу и планског подручја према смерницама утврђеним у делу V. 2. Просторног плана.

I. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. Обухват и опис граница подручја Просторног плана, границе целина и подцелина посебне намене

Границе Просторног плана, односно подручја Националног парка Копеоу и подручја посебне намене, одређене су на рефералним картама Просторног плана и описно, према ситуацији на Топографским картама (ТК) размере 1:25.000 (Листови ТК25: Нови Пазар 580-1-1, 580-1-2, 580-1-3, 580-1-4, 580-2-1, 580-2-2, 580-2-3, 580-2-4, 580-3-1, 580-3-2, 580-3-3, 580-3-4, 580-4-1, 580-4-2, 580-4-3 и 580-4-4). У случају неслагања са текстом, меродавна је ситуација у приказима рефералних карата.

1.1. Положај и основне одлике подручја Просторног плана

Подручје Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копеоу обухвата подручје Националног парка Копеоу

¹ Јавно предузеће „Скијалишта Србије” из 2015. године („Анализа могућности развоја скијашке инфраструктуре у Ски центру „Копеоу”); јединице локалне самоуправе; и др.

(са зонама I, II и III степена заштите) и подручје ван Националног парка, на деловима територија општина Рашка, Брус и Лепосавић.

Национални парк Копаоник захвата северни део масива Копаоника, који се као највећа планина централне Србије пружа правцем северозапад – југоисток у облику разгранатог гребена дужине око 82 km и ширине 40–60 km, на површини од око 2.750 km². Источни обод масива представља границу између планинских система Динарида и Родопа. Окружен је масивима Голије на западу и нешто нижим планинама Жељин, Столови и Гоч на северу, а припада сливовима Ибра, Расине и Топлице. Подручје Просторног плана захвата северни, највиши и најшумовитији део масива Копаоника, са најзаступљенијим и најочуванијим планинским природним вредностима.

Сам Национални парк протеже се већим делом на релативно благо дисецираној планинској површи (названој и Равни Копаоник), просечне висине од око 1.700 m н.в, са највишим Панчићевим врхом (2.017 m н.в) и више других врхова. У ову површ најзаступљеније је усечен басен Самоковске реке, као највреднија предеопа целина, а Национални парк захвата и горње делове планинских падина према долинама Ибра, Јошаничке, Гобељске и Брзеће реке, као и према изворишним притокама Топлице. Висинска диференцираност подручја парка је 1.217 m. Подручје Националног парка захвата делове територија општина Рашка (у оквиру Рашког управног округа) и Брус (у оквиру Расинског управног округа) у јужном делу централне Србије. Простор ван Националног парка обухваћен Просторним планом (ранија заштитна зона Националног парка) захвата делове територија општина Рашка, Брус и Лепосавић (у оквиру Косовско-митровачког управног округа у северном делу АП Косово и Метохија).

По својој основној и приоритетној намени очувања, унапређења, заштите и презентације посебних природних и културних вредности националног значаја, Национални парк Копаоник је 1981. године проглашен као природно добро од изузетног значаја у I категорији. Међународни статус парка није утврђен, а по категоризацији Међународне асоцијације за заштиту природе IUCN, припада II категорији. Узајамно деловање бројних природно-географских фактора, појава и процеса, условило је бројна специфична обележја изразитог геодиверзитета, који се манифестује геотектонским, орографским, климатско-хидролошким, биогеографским, педолошким и другим условима и вредностима. Уз вредности непокретних културних добара, ови услови и вредности квалификовали су Копаоник као национални парк у рангу осталих проглашених националних паркова у Србији (Фрушка Гора, Ђердап, Тара и Шар планина).

Због угрожености темелних природних феномена, у односу на европске критеријуме у области заштите природе, Национални парк Копаоник данас постепено губи карактеристике које су неопходне за категорију националног парка. Природне вредности Националног парка Копаоник нису третиране у природној просторној целини, будући да није обухваћен планински простор на северу АП Косово и Метохија. Са приоритетном наменом Националног парка најкомпатибилнија је његова намена заштите и одрживог коришћења националног и регионалног изворишта вода (горњи сливови Расине и Топлице), а затим планински туризам, под условом да се испуне захтеви његове одрживости у оквиру режима заштићеног природног подручја.

Регионални и национални ниво привредног развоја, подручје Националног парка Копаоник постигло је само у погледу планинског туризма, првенствено зимског (алпско скијање). Захваљујући значајним, претежно државним улагањима, створен је нов туристички производ и имиџ главног зимског туристичког центра Републике Србије. Ова делатност представљаће и надале главну развојну шансу Копаоника и одређивати његов регионални и национални значај, под условом да буде интегрисана у јединствену регионалну понуду и да интегрисе све локалне и регионалне комплементарне делатности и садржаје (пољопривреду и села, малу привреду, саобраћај и друго), уз обезбеђење остваривања приоритетне намене и функција Националног парка.

Даљи развој планинског туризма у оквиру Националног парка Копаоник у великој мери зависи од превазилажења текућег конфликта са заштитом природе и природних вредности на најповољнијим алпским скијашким теренима у II степену заштите и у оквиру туристичких комплекса у III степену заштите са интензивном и непланском изградњом. Према искуствима са европских Алпа, најбољи алпски скијашки терени и локалитети за изградњу туристичких комплекса, као кључни ресурси планинског туризма, по правилу су изузети из ригорознијих режима заштите

природних вредности (што не значи да су тиме занемарена правила заштите природе). Зато је и за развој планинског туризма на Копаонику од кључног значаја да се омогући оптимално коришћење иначе ограничених повољних алпских скијашких терена, уз адекватну заштиту планинске природе.

С друге стране, и даље треба инсистирати да тежиште смештајних капацитета буде ван граница Националног парка, претежно у оквиру постојећих насеља. Решење текућег конфликта и креативна решења компромиса између одрживе заштите и одрживог туризма условљени су институционалним и организационим променама у управљању заштитом и туризмом, којима треба обезбедити интеграцију ове две главне активности Националног парка, тако да се адекватном презентацијом подржи атрактивност заштићених вредности за развој туризма, а да туризам организационо и финансијски подржава заштиту.

1.2. Територијални обухват подручја Просторног плана

Подручје Просторног плана обухвата простор површине од око 324,84 km² на деловима територије (Табела I-1):

- општине Рашка (10 КО): целе катастарске општине Јошаничка Бања, Црна Глава, Кремиће, Бадањ, Семетеш, Тиоце, Лисина, Шипачина, Копаоник и Раковац;
- општине Брус (8 КО): целе катастарске општине Крива Река, Паљевштица, Ливађе, Гочманци, Кнежево, Равниште, Бозољин и Брзеће; и
- општине Лепосавић (2 КО): целе катастарске општине Гувниште и Бело Брдо.

1.3. Граница подручја Просторног плана

Подручје Просторног плана (324,84 km²) обухвата: подручје Националног парка Копаоник површине од око 120,79 km² (или 37% укупне површине) и ван Националног парка површине обухваћених катастарских општина од око 204,05 km² (или 63%).

Граница подручја Просторног плана дефинисана је границама целих катастарских општина, а приказана је у делу I. 1.4. Просторног плана.

Граница Просторног плана је:

- 1) *северна граница* – ослања се на јужну спољну границу општине Александровац односно од пресека северних спољних граница катастарских општина Јошаничка Бања и Раковац (општина Рашка) и наставља ка истоку спољном северном границом катастарске општине Крива река (општина Брус);
- 2) *источна граница* – од пресека спољних источних граница катастарских општина Крива Река и Паљевштица (општина Брус) и пружа се ка југу спољном источним границама катастарских општина Ливађе, Гочманци и Брзеће, затим иде спољним источним границама катастарских општина Кнежево, Равниште и Бозољин (све у општини Брус);
- 3) *јужна граница* – од спољне јужне границе катастарске општине Бозољин (општина Брус) и улази у подручје општине Лепосавић где прати спољне јужне границе катастарских општина Бело Брдо и Гувниште у истој општини;
- 4) *западна граница* – од пресека спољних граница општина Лепосавић и Рашка, прати спољне западне границе катастарских општина Шипачина, Лисина и Тиоце (општина Рашка) и даље спољном границом катастарских општина Семетеш, Бадањ и Кремиће у истој општини. Наставља у правцу севера и прати спољну западну и северозападну границу катастарске општине Јошаничка Бања (општина Рашка), до пресека са спољном границом катастарске општине Раковац у истој општини, односно до почетне тачке.

Биланс површина према просторном обухвату подручја Просторног плана дат је у Табели I-1.

Табела I-1: Обухват подручја Просторног плана

Територија	Површина у km ²				
	укупно општина	Просторни план			% општине
		подручје у НП	ван НП	укупно	
општина Рашка	670,01	79,15	108,63	187,78	57,8
општина Брус	605,64	41,64	56,41	98,05	30,2
општина Лепосавић	538,60	0	39,01	39,01	12,0
Укупно	1814,25	120,79	204,05	324,84	100,0

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

7

1.4. Границе целина и подцелина посебне намене

Граница Националног парка Копаноник утврђена је Законом о националним парковима. У поступку израде Просторног плана констатовано је да су катастарске парцеле бр. 248/1, 248/2, 259/1, 259/2, 259/3, 260 и 265, КО Брзеће, територија општине Брус, укупне површине око 10 ха, укључене у обухват подручја Националног парка и приказане текстуално и графички. Такође, у опису граница има и других техничких пропуста које је потребно исправити (нпр. парцела 3714 КО Паљевштица са постојећим објектима), те се предлаже да се након детаљног катастарског одређивања свих граница заштите Националног парка, уочене грешке у просторној идентификацији граница и њиховом опису утврде кроз операт у складу са Законом о националним парковима.

Граница Националног парка описана је на следећи начин:

„Граница почиње у тачки где се додирују КО Бело Брдо, Брзеће, Гувинште и Равниште, од које у КО Брзеће у правцу северо-запада прати кат. парц. бр. 1880, 1879 и 1877/1, од које прелази у КО Копаноник и прати границе кат. парц. бр. 101, 100, 102, 106, 110, 111, 112, 113, 115, 108, 109, 118, 122/2, 122/1, 136/1, 136/2, 136/3, 136/4, 135/3, 134/2, 135/2, 121/2, 197/4, 107/2, 106/2, 110/4, 110/2, 104/2, 102/7, 24/1, 25, 2457/1, 69, 2443, 2444, 2436/2, 2436/1, 2436/2, 2443, 2442, 2441, 2440, 69, 66, 632, 635, 632 и 66, коју прати до границе са КО Лисине (заједничка преломна тачка за кат. парц. бр. 66, КО Копаноник и кат. парц. бр. 1532, 1530 и 1528 КО Лисине). Одатле наставља границом кат. парц. бр. 1530, 1529, опет границом кат. парц. бр. 1530, затим границом кат. парц. бр. 1528 све до границе са КО Копаноник у којој прати границу кат. парц. бр. 66 све до границе са КО Лисине. Прелазећи у КО Лисине прати границу кат. парц. бр. 78 и 79, наставља ивицом пута кат. парц. бр. 898 КО Копаноник, којим долази до источне преломне тачке кат. парц. бр. 1496 КО Лисине, прати границу парцеле све до западне преломне тачке одакле пресеца пут кат. парц. бр. 2452 КО Лисине у којој даље прати границе кат. парц. бр. 1493, 1489, 1488, 1494, 1490 и 1491 до западне преломне тачке, од које у правој линији пресеца кат. парц. бр. 1464 избијајући на коту 1394 која је и тригонометријска тачка 508 (на граници кат. парц. бр. 1460). Одатле прати границу кат. парц. бр. 1460, а потом границу кат. парц. бр. 1457 до пресека кат. парц. бр. 2448 (пут), наставља границама кат. парц. бр. 140, 142, 141, 145, 155/1, 157/2, 158/1, 176/1, 179/1, 1355/1, 1354, 1357/1, 1352/1, 1351/1, 1347/1, 1341/1, 547/1, 539/1, 538/2, 535/1, 532, 531, 284, 283, 282, 281, 280/2, 277, 276, 274, 264, 263, 257, 256, 251/2, 251/1, 249, 215 и 218, до пресека са кат. парц. бр. 2459 (пут). Пресеца га и затим прелази на границу кат. парц. бр. 43 у КО Тиоце. Прати границу кат. парц. бр. 43, затим кат. парц. бр. 45 и 47 до њене најсеверније преломне тачке и наставља границом кат. парц. бр. 45, затим у правој линији пресеца кат. парц. бр. 147 и излази на границу кат. парц. бр. 79 коју прати до границе између КО Семетеш и КО Тиоце. Наставља том границом у дужини од 280 м, након чега долази до преломне тачке кат. парц. бр. 35/1, прати границу кат. парц. бр. 35/1 и 42/2 избијајући на пут кат. парц. бр. 57, пресеца га и наставља границом кат. парц. бр. 29 и 57 (пут), 27/1 и 27/2, затим опет 27/1 све до ушћа Семетешке реке и безименог потока (кота 1064). Од те коте у правој линији пресеца кат. парц. бр. 56 (Семетешка река) и наставља у правцу севера границом кат. парц. бр. 56 (Семетешка река), затим прелази на кат. парц. бр. 16/1, а потом и 12/2. Надаље наставља границом кат. парц. бр. 27/1 до кат. парц. бр. 125 КО Бадањ (пут) и излази на границу између КО Семетеш и КО Бадањ. Од те тачке наставља границом између поменутих катастарских општина, односно границом кат. парц. бр. 125 (пут) све до најсеверније преломне тачке КО Семетеш, одакле прати западну границу кат. парц. бр. 4, коју прати до границе између КО Бадањ и КО Кремиће. У КО Кремиће наставља да прати границу кат. парц. бр. 73, 72, 50, 51 и 70/2 и пресеца у правој линији кат. парц. бр. 57 (пут) и наставља границом кат. парц. бр. 50/2 до границе између КО Јошаничка бања и КО Кремиће. Из те тачке у КО Јошаничка бања пресеца кат. парц. бр. 6281 спуштајући се на ушће (кота 956) два безимена потока од којих настаје Дашнички поток. Од те коте (956) пресеца кат. парц. бр. 6281 пратећи Дашнички поток све до ушћа у Самоковску реку. Од ушћа у правцу југа прати границу кат. парц. бр. 6281 до тромеђе кат. парц. бр. 6562, 6563 и 6281. Од тромеђе наставља пресецајући кат. парц. бр. 6563 у правој линији и наставља границом кат. парц. бр. 6564, а потом у правцу севера границом кат. парц. бр. 6570, те прелази на

границе кат. парц. бр. 6510 и 6511 којом опет излази на границу кат. парц. бр. 6570. Затим прати границу кат. парц. бр. 6487 и њоме излази на границу кат. парц. бр. 6570, и наставља границама кат. парц. бр. 6576/2, 6575/2 и 6578/2 којом излази на границу кат. парц. бр. 6570. Прати границу поменуте парцеле све до границе кат. парц. бр. 7855 (пут) коју пресеца и наставља границама кат. парц. бр. 6736, 7628, 6816/2, 6820/2, 6821/2, 7628, 6823/2, 6824/2, 6828/2 и 6827/3 којом опет излази на кат. парц. бр. 6824/2. Надаље прати границу поменуте парцеле, затим наставља границама кат. парц. бр. 6823/2, 7628 и 7629 којом излази на границу кат. парц. бр. 7628. Наставља границама кат. парц. бр. 7631, 7627, 7643, 7644/1, 7644/2, 7743, 7744, 7745, 7747, 7643, 7754, 7755 и 7640, затим јужном границама кат. парц. бр. 7761, 7762 и 7764 и западном и северном границом кат. парц. бр. 7764, затим иде западном и северном границом кат. парц. бр. 7762 којом излази на кат. парц. бр. 7640, прати границу поменуте кат. парц. бр. и наставља границама кат. парц. бр. 7775, 7776, 7730, 7731, 7725, 7724, 7723, 7722, 7709, 1949, 7709, 7717, 7722, 7724, 7778, 7780, 7720, 7781 и 7640. Прати северну границу кат. парц. бр. 1915 и 1914 којом опет излази на границу кат. парц. бр. 7640. Прати је и наставља границама кат. парц. бр. 1908, 1907, 1906, 1892, 1893, 1890, 1883, 1671, 1884/2, па границама кат. парц. бр. 1671, 1883 и 1862 до кат. парц. бр. 7851 (пут). Од те тачке у правцу севера граница наставља кат. парц. бр. 1801, 1800, 1803 и 1802 којом излази на кат. парц. бр. 1803, па наставља границом кат. парц. бр. 1801 и 1805 којом излази на кат. парц. бр. 7851 (пут) и прати је до тромеђе кат. парц. бр. 1856, 1855 (које не припадају НП) и кат. парц. бр. 7851. Из те тачке у правој линији граница пресеца кат. парц. бр. 7851 (пут) и излази на границу кат. парц. бр. 1860 те наставља границом кат. парц. бр. 1876, 1877 и 1863 којом долази до границе КО Јошаничке бање и КО Црне Главе. Граница наставља у КО Црна Глава пратећи границе кат. парц. бр. 5430, 5374, 5373, 5366, 5369, 5368/1, 5327, 5326, 5174 и 5170/1. Од преломне тачке исте парцеле праволинијски пресеца кат. парц. бр. 5167 и излази на преломну тачку кат. парц. бр. 5166/1. Надаље прати границу кат. парц. бр. 5166/1 затим границе кат. парц. бр. 5163/2, 5162/2, 5151/1, 4107/1, 5043/2, 5042/2 и 5039/2 којом излази на границу кат. парц. бр. 4107/1 и њоме наставља до кат. парц. бр. 5024/2, до укрштања са кат. парц. бр. 5921 (пут), пресеца га у правој линији и наставља пратећи границе кат. парц. бр. 5023/2, 4107/1, 5019/2, 5018/2, 5008/2, 4107/1, 4990/2, 4989/2, 4988/2, 4987/2, 4986/2, 4978/2, 4977/3 и 4107/1 а потом границом кат. парц. бр. 5922 (Гобелска река). Наставља границом кат. парц. бр. 5922 (Гобелска река) до најзападније преломне тачке кат. парц. бр. 2218. Од те тачке наставља границом кат. парц. бр. 4107/1, 2298/2, 4107/1, 4331/2, 4329/2, 4327/2, 4306/2, 4305/2, 4107/1, 4215/2, 4214/2, 4213/2, 4211/3, 4209/2 и 4190/2 са које прелази на границу кат. парц. бр. 4189/2 којом се враћа на границу кат. парц. бр. 4190/2 са које прелази на границу кат. парц. бр. 4166/2, а потом на границе кат. парц. бр. 3656/2, 3657/2, 3666/2, 3667/2, 3668/2, 3677/2, 3678/2, 3679/2, 3680/2, 3696/2, 3697/3, 3697/1, 3698, 3705, 3747, 3752, 3753, 3754 и 3781 којом долази до кат. парц. бр. 5918 (пут) пресеца је и излази на јужнију преломну тачку кат. парц. бр. 3485. Затим наставља кат. парц. бр. 3485, 3493, 3555, 3556, 3557, 3558, 3560, 3551, 3550, 3548, 3562, 3563, 3424, 3426 и 3425 којом излази на границу кат. парц. бр. 3424 и њоме наставља преко границе кат. парц. бр. 3383 и 3381. Излази опет на кат. парц. бр. 3383, коју прати до пресека са кат. парц. бр. 5917 (пут) пресеца је под правим углом и наставља да је прати све до пресека са кат. парц. бр. 3440/1. Граница парка даље наставља границама кат. парц. бр. 3422, 3418, 3417, 3440/1, пресеца кат. парц. бр. 5919 (пут) и наставља границом кат. парц. бр. 3439/1 и 3439/3 којом опет излази на границу кат. парц. бр. 3439/1. Прати је и наставља границом кат. парц. бр. 2922 и 2920 и кат. парц. бр. 2918 којом излази на границу између КО Раковац и КО Црна Глава. Прати границу катастарских општина до тромеђе КО Црна Глава, КО Крива Река и КО Раковац која се налази на граници општина Рашка и Брус. У општини Брус граница наставља у КО Крива Река границом кат. парц. бр. 1152, 1156/1, 1157 и 1158, којом долази до кат. парц. бр. 3806 (пут), пресеца га и наставља границом кат. парц. бр. 1246 којом опет излази на пут кат. парц. бр. 1251, пресеца га правој линији и наставља границом кат. парц. бр. 1453/1, до њене северне преломне тачке, одакле пресеца пут кат. парц. бр. 3807/4 (пут) и наставља да прати границе кат. парц. бр. 700/4, 700/3, 700/1, 702 и 701/1, долази до границе кат. парц. бр. 701/2 којом излази на кат.

парц. бр. 3804 (пут), пресеца га и наставља границама кат. парц. бр. 697 и 699, све до раскрснице путева кат. парц. бр. 3804 и 3807/4, наставља пресецајући пут кат. парц. бр. 3807/4 и прелази на границу кат. парц. бр. 1453/1. Прати је и преко кат. парц. бр. 1446, 1453/21, 1453/20, 1453/18, 1453/17, 1453/16, 1453/15, 1453/14, 1449, 1453/13, 1450, 1453/1, 1451, 1453/10, 1453/9, 1453/6, 1453/2, 1453/5, 1453/3, 1453/4, 1453/27, 1453/28, 1453/29, 1453/1, 1454, 1455 и 1456/1, долази до кат. парц. бр. 1457/1, коју прати до северне преломне тачке кат. парц. бр. 1458/1, из које пресеца пут кат. парц. бр. 3808/1 и излази на кат. парц. бр. 1458/1 и прати је до укрштања са путем кат. парц. бр. 3808/1 од које наставља границама кат. парц. бр. 2834 и 2833. Долази до пута кат. парц. бр. 3808, пресеца га и наставља границом кат. парц. бр. 2830/1, прати је и прелази на кат. парц. бр. 2828 и 2829, којом поново излази на границу кат. парц. бр. 2828. Прати је до кат. парц. бр. 3808 (пут) а затим исти пресеца и наставља да прати границе кат. парц. бр. 2839, 2833/12 и 2844 којом долази до преломне тачке заједничке за кат. парц. бр. 2845/1, 2864 и 2865. У тој тачки пресеца пут кат. парц. бр. 3808 и наставља да прати границу кат. парц. бр. 2865. Прати њену границу и наставља границама кат. парц. бр. 2833/12, 2842/2, 2842/3, 2842/4, 2842/5, 2843, 2842/6, 2833/13, 2833/17, 2833/18, 2939/2 и 2939/1 којом сече кат. парц. бр. 3802 (Цигански поток) и наставља границом кат. парц. бр. 3041/14, 3041/9, 3043, 3044/1, 3049/1, 3049/8 и 3049/9. Границом кат. парц. бр. 3049/9 излази опет на границу кат. парц. бр. 3049/1 којом наставља и сече кат. парц. бр. 3813 (пут). Након тога прати границу кат. парц. бр. 3273/3, поново се враћајући и пресецајући кат. парц. бр. 3813 (пут). Затим прати границу кат. парц. бр. 3049/4, 3427/7, 3427/3, 3427/2, 3426, 3425, 3424, 3423, 3422/2, 3422/1, 3421/2, 3421/1, 3420, 3413, 3414, 3415, 3416/1, 3417, 3418/1, 3419/2, 3428/29, 3428/40, 3428/39 и 3428/38 којом сече у правој линији кат. парц. бр. 3816 (пут). Излази на кат. парц. бр. 3640/2, прати њену границу и надаље прати границе кат. парц. бр. 3639/2, 3645 и 3624 којом излази на границу КО Крива Река и КО Ливађе, прати је до југозападне преломне тачке кат. парц. бр. 3757 од које следи границе у КО Крива Река кат. парц. бр. 3757, 3754, 3716, 3754 и 3755, затим опет кат. парц. бр. 3754, којом излази на границу између КО Ливађе и КО Крива Река све до укрштања са Сребрначком реком и прати границу између кат. парц. бр. 996 и 729 КО Ливађе и надаље у КО Ливађе прати границе кат. парц. бр. 996, 724, 722/1, 722/5, 722/1, 721, 719/2 и 720, којом опет излази на границу кат. парц. бр. 719/2, прати је и долази до кат. парц. бр. 991 (пут) сече је под правим углом и излази на кат. парц. бр. 715. Прати њену границу, као и границе кат. парц. бр. 713/2 и 711/2, а потом сече под правим углом кат. парц. бр. 988 (пут). Од пута кат. парц. бр. 988, прати кат. парц. бр. 45, 42/3, 42/2 и 47, којом поново излази на кат. парц. бр. 42/2 и њоме долази до границе између КО Ливађе и КО Гочманци. Граница Националног парка даље прати парцеле у КО Гочманци и то границу кат. парц. бр. 24/9, којом излази на водоток кат. парц. бр. 145, пресеца га и надаље прати границу кат. парц. бр. 52/1 и 152/1, којом поново изађе на 52/1 (јужна преломна тачка на граници између КО Гочманци и КО Брзеће, прати је до југоисточне преломне тачке кат. парц. бр. 247, од које наставља границама кат. парц. бр. које припадају КО Брзеће), и то границама кат. парц. бр. 247, 248/1, 260, 259, 259/1 и 259/3, па западним границама кат. парц. бр. 259/1, 259, 260, 265, 248/2 и 247 којом излази на границу између КО Гочманци и КО Брзеће, прати је у дужини од 64 м односно до преломне тачке кат. парц. бр. 207, прати њену источну, јужну и западну границу којом излази на границу између КО Гочманци и КО Брзеће, коју прати дуж границе кат. парц. бр. 207 у дужини од 63 м односно до преломне тачке кат. парц. бр. 51/5 КО Гочманци. Од те тачке у КО Гочманци прати границу кат. парц. бр. 51/5, 52/16, 52/2, 52/3, 52/2, 51/1 и 51/3 којом долази до границе између КО Брзеће и КО Гочманци. Прелази у КО Брзеће и прати границе кат. парц. бр. 65/3, 65/1, 65/7, 65/8, 65/9, 65/10 и 173, којом долази до кат. парц. бр. 189/2 (пут), пресеца га под правим углом и даље прати границу кат. парц. бр. 172 и 171/2, затим пресеца кат. парц. бр. 1892/2 (пут) под правим углом и наставља да прати границу кат. парц. бр. 65/1 све до северозападне преломне тачке кат. парц. бр. 65/21, прати њену западну границу и од преломне тачке прати на даље границу између кат. парц. бр. 65/1 и 1891/2 којом излази на преломну тачку кат. парц. бр. 76, од које наставља да прати јужне границе кат. парц. бр. 1891/1 и 75 у дужини од 180 м, када граница нагло скреће ка југу пресецајући кат. парц. бр. 1882/1 (Брзећка

река) и излази на преломну тачку кат. парц. бр. 84/1 и прати њену границу у правцу југо истока када прелази на границу кат. парц. бр. 146/3 затим прати границе кат. парц. бр. 109/1, 146/3, са које прелази на границу кат. парц. бр. 165 и поново излази на границу кат. парц. бр. 146/3, прати је и прелази на границу кат. парц. бр. 924. Пратећи је поново излази на границу кат. парц. бр. 146/3. Затим прати границу кат. парц. бр. 146/1, излазећи на границу кат. парц. бр. 146/3 и преко граница кат. парц. бр. 146/51 опет излази и прати границу кат. парц. бр. 146/3. Прати је и наставља границом кат. парц. бр. 84/9 до чворне тачке те парцеле и кат. парц. бр. 1089, где под правим углом пресеца ту кат. парц. бр. 1089 (Бела река), и наставља да прати границу кат. парц. бр. 1073, а потом границе кат. парц. бр. 1094/1, 1094/6, 1064/7, 1063/8, 1061/9, 1048, 1053/7, 1046/3, 1046/2, 1044/2, 1044/5, 1044/6, 1044/7, 1044/3, 1044/4, 1030/7, 1030/2, 1030/6, 1030/5, 1664/3, 1664/1, 1662/2, 1662/3, 1662/8, 1662/6, 1661, 1644, 1643, 1625/11, 1641/4, 1638/8, 1638/7, 1639/3, 1638/2, 1637/1, 1637/2, 1635/4, 1635/3, 1635/2, 1635/1, 1634/2, 1634/2, 1634/1, 1560, 1559/1, 1559/2, 1559/3, 1559/4, 1559/5, 1393/1, 1390/3, 1390/2, 1390/4, 1390/5, 1389/3, 1389/2, 1389/5, 1389/4, 1389/6, 1389/7, 1389/11, 1389/12, 1389/14, 1389/15, 1387/2, 1387/1, 1386, 1379, 1378, 1377, 1367/4, 1369/5, 1369/3, 1901, 1358, 1359 и 1905 којом граница парка долази до границе између КО Брзеће и КО Кнежево. Граница прелази у КО Кнежево и прати границе кат. парц. бр. 5, 14, 15 и 16, којом долази до границе између КО Кнежево и КО Равниште. У КО Равниште прати границу кат. парц. бр. 380 до тремеће кат. парц. бр. 380, 738 и 1850 где под правим углом сече кат. парц. бр. 1850 и даље прати границу кат. парц. бр. 385/1 и 385/2. Када граница кат. парц. бр. 385/2 дође до границе кат. парц. бр. 1851, сече је под правим углом и даље прати границу кат. парц. бр. 1851 и 378/1 којом пресеца под правим углом кат. парц. бр. 1855 и излази на кат. парц. бр. 370. Граница парка прати границу кат. парц. бр. 370 до кат. парц. бр. 1854, коју пресеца под правим углом. Даље граница Националног парка прати границу кат. парц. бр. 158, 159/1 и 160, којом долази до кат. парц. бр. 1854 (пут) коју сече под правим углом, затим наставља да прати границом кат. парц. бр. 441, пресеца кат. парц. бр. 442, под правим углом и излази на кат. парц. бр. 146, прати њену границу у правцу истока и југа и надаље прати границу кат. парц. бр. 145, којом излази на кат. парц. бр. 1851 (пут) и прати је у правцу североистока и код северне преломне тачке кат. парц. бр. 463 сече пут и прати у правцу југоистока и југа границу кат. парц. бр. 463, јужну границу кат. парц. бр. 464, 140 и 136/1, долази до кат. парц. бр. 1859, сече је под правим углом и излази на границу кат. парц. бр. 136/1, прати њену границу, а затим границе кат. парц. бр. 129, 1861, 1705, 1703, 1702 и поново излази на кат. парц. бр. 1703. Пресеца кат. парц. бр. 1861 под правим углом и прати кат. парц. бр. 129 и 1655, којом поново излази на границу кат. парц. бр. 129. Затим прати границу кат. парц. бр. 1604, 129, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1737/1, 1738, 1739, 129 и 128. Из јужне преломне тачке кат. парц. бр. 128, граница пресеца кат. парц. бр. 1863 и прелази у КО Бозољин пратећи кат. парц. бр. 5/1, која излази на границу између КО Бозољин и КО Бело Брдо, прати је све до тремеће КО Равниште, КО Бозољин и КО Бело Брдо, наставља границом између КО Бело Брдо и КО Равниште до почетне тачке."

Обухват и границе зона са режимом заштите I, II и III степена Националног парка утврђени су, такође, Законом о националним парковима, а Просторним планом ближе су одређене на следећи начин²:

- 1) Зона заштите I степена – просторне јединице:
13 локалитета, укупне површине 1.470,9 ha

1. Локалитет „Барска река”, обухвата катастарске парцеле (у даљем тексту: к.п.) бр. 122 у целости и делове к.п. бр. 121 и 123, КО Бадањ, територија општине Рашка, односно одељење 30 у целости и делове одељења 27, 28, 29, 31 и 34, Газдинска јединица (у даљем тексту: ГЈ) „Барска река”.

Граница локалитета почиње од тачке Б1³ (7481035, 4794334) у к.п. бр. око 120 м североисточно од тремеће КО Копаноник, КО Тивоје и КО Бадањ, на граници одељења 25 и 28 и иде према северу границом наведених одељења кроз к.п. бр. 121 до тачке Б2

² Границе просторних јединица са режимом заштите I и II степена ближе су одређене на основу акта о условима заштите природе које је издао Завод за заштиту природе Србије.

2. новембар 2016.

Број 89

9

(7481164, 4794585) на граници к.п.бр. 121 и 123, затим наставља у правцу севера кроз к.п.бр. 123 границом одељења 25/28 и 26/28 до тачке Б3 (7481119, 4795981) где скреће према истоку-југоистоку и иде некатегорисаним путем (к.п.бр. 123) кроз одељење 27 до тачке Б4 (7481658, 4795798), онда оштро скреће према југ-југозападу, кроз к.п.бр. 123, границом одељења 27 и 34, а затим скреће према југ-југоистоку кроз одељење 34 до тачке Б5 (7481757, 4795429) на граници КО Бадањ и КО Копаноник одакле иде према југу помениутом границом до тачке Б6 (7481156, 4794269), где скреће према запад-северозападу и сече одељења 29 и 28 односно к.п.бр. 121 на дужини 147 m до почетне тачке.

Површина локалитета је 87,0 ha.

2. Локалитет „Козје стене“, обухвата целе к.п.бр. 6283/1, 6283/2 и 6565, и делове к.п.бр. 6281 и 6563. Јошаничка Бања, целе к.п.бр. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9 и 14 и делове к.п.бр. 4, 16, 69 и 127, КО Бадањ и целе к.п.бр. 71, 72, 73 и 74, КО Кремиће, територија општине Рашка, односно одељења 1, 2, 3, 4 и 5 ГЈ „Барска река“ и одељења 119, 120, 121, 122, 1023, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 12, 13, 141, 142 и 140 одсек „б“ и чистина 1, 139 чистина 1 и део одсека „а“, ГЈ „Самоковска река“.

Граница почиње од тачке К1 (7478807, 4800393) на тромеђи КО Кремиће, КО Јошаничка Бања и КО Бадањ, одакле у правцу севера наставља границом КО Јошаничка Бања и КО Бадањ у дужини од 200 m, где прелази у КО Јошаничка Бања и пресеца к.п.бр. 6281 пратећи границу одељења 129 и 130 ГЈ „Самоковска река“ и излази на пут к.п.бр. 6563 (северна граница к.п.бр. 6565 – тачка К2 (7479463, 4801533), одакле у правцу југа прати границу к.п.бр. 6565, 6563, 6283/2 и 6281 до места где се дотичу КО Јошаничка Бања и КО Бадањ до тачке К3 (7479643, 4800769), и прелази у КО Бадањ пратећи Самоковску реку (к.п.бр. 127) у дужини од 308 m до тачке К4 (7479458, 4800582), где се сусрећу одељења 128, 12 и 11 ГЈ „Самоковска река“, на к.п.бр. 16. Од те тачке прати границу к.п.бр. 127 и прелази у к.п.бр. 69 пратећи границу одељења 12, 13 (међом к.п.бр. 69 и 25, 26, 27, 30 и 31 у дужини од 40 m), одакле праволинијски у правцу југа пресеца поново к.п.бр. 69 и избија на Самоковску реку коју пресеца и излази на тачку К5 (7480437, 4799519), где се дотичу одељења 13, 14, 120 и 121. Од те тачке у к.п.бр. 16 прати границу одељења 120, затим 119 ГЈ „Самоковска река“ (укључујући целу к.п.бр. 14) и излази на к.п.бр. 4 (КО Бадањ) коју такође пресеца пратећи одељења 119, од тачке К6 (7479922, 4797979), долази до одељења 5 ГЈ „Барска река“, прати њену источну границу и долази до границе општине Семетеш до тачке К7 (7479492, 4797519). Од те тачке наставља границом те две општине до најсеверније тачке општине Семетеш од које у правцу југозапада наставља границом к.п.бр. 6 затим к.п.бр. 4 и 5, којом опет излази на к.п.бр. 4, прати границу парцеле излазећи на тачку где се дотичу КО Бадањ и Кремиће, тачка К8 (7478479, 4799058). Од те тачке наставља западном границом к.п.бр. 73, затим к.п.бр. 72, долазећи до тачке К9 (7478417, 4800200) где се додирују КО Кремиће и Јошаничка Бања, и наставља границом између поменутих КО и долази до почетне тачке.

Укупна површина износи 485,9 ha.

3. Локалитет „Јанкове баре“, обухвата к.п.бр. 47, и делове к.п.бр. 48, 69 и 126, КО Бадањ, територија општине Рашка, односно одељења 21, 22, 23, 28, 29 и 24 одсек „а“, ГЈ „Самоковска река“.

Граница почиње од тачке Ј61 (7482122, 4798108) на коти 1531 m н.в. где се додирују ГЈ „Самоковска река“ и „Гобелска река“ (к.п.бр. 69), од које у правцу североистока пресеца к.п.бр. 69 пратећи границу одељења 22 ГЈ „Самоковска река“, којом долази до к.п.бр. 48 коју пресеца пратећи границу одељења 22 и 23 до тачке Ј62 (7483321, 4799101), и долази до к.п.бр. 69 коју пресеца пратећи границу одељења 23, затим границом истог одељења пресеца и к.п.бр. 126 до тачке Ј63 (7483005, 4798953). Границом истог одељења пресеца је пратећи источну границу одељења 24 одсек а, затим наставља источном границом одељења 22, 28 до тачке Ј64 (7481976, 4797435). Од те тачке пратећи јужну и западну границу одељења 29 излази на границу к.п.бр. 47, прати границу поменуте парцеле до њене најзападније тачке Ј65 (7482607, 4797192) од које опет прелази у к.п.бр. 69 и пресеца је пратећи границу одељења 21 којом излази на почетну тачку.

Укупна површина износи 106,7 ha.

4. Локалитет „Самоковска река“, обухвата к. п. бр. 21 и 22 у целисти и део к. п. бр. 77, КО Копаноник, територија општине Рашка, односно одељење 93 у целисти и делове одељења 94, 95 и 96, ГЈ „Самоковска река“ и део одељења 44 ГЈ „Барска река“.

Граница локалитета почиње од тачке С1 (7483107, 4795697), на граници КО Бадањ и Копаноник (кота 1567), иде у правцу североистока границом поменутих катастарских општина односно јужном ивицом некатегорисаног пута до тачке С2 (7483336, 4795797), одакле на дужини 290 m, преко преломних тачака С3 (7483443, 4795912) и С4 (7483520, 4795946.27) наставља јужном ивицом приступног пута постројењу за водоснабдевање туристичког центра и обилазећи са јужне стране простор постројења долази до тачке С5 (7483555, 4795943) на левој обали Самоковске реке (к.п.бр. 899), затим скреће ка југу и иде узводно прво левом обалом Самоковске реке, а затим левом обалом њене саставнице Мурске реке, односно западном границом к.п.бр. 899 до тачке С6 (7483847, 4794359) онда скреће према западу до тачке С7 (7483503, 4794450) секући к.п.бр. 77 на дужини 359 m, онда скреће према северозападу и иде источном ивицом асфалтног пута ДП На бр. 210 на дужини 266 m до тачке С8 (7483411, 4794690), затим иде ивицом трасе старог пута (к.п.бр. 900) до тачке С9 (7483358, 4794730) на дужини 80 m, онда поново иде ивицом новог пута до тачке С10 (7483100, 4795116) на дужини 473 m, даље наставља трасом старог пута на дужини 204 m до тачке С11 (7483040, 4795308), онда ивицом новог пута на дужини 42 m до тачке С12 (7483045, 4795349), даље иде трасом старог пута на дужини 60 m до тачке С13 (7483054, 4795405), затим ивицом новог пута на дужини 70 m до тачке С14 (7483074, 4795472) и даље до почетне тачке С1 иде на дужини 231 m ивицом државног пута и трасом старог пута које се на овој деоници поклапају.

Површина локалитета је 71,2 ha.

5. Локалитет „Вучак“, обухвата к.п.бр. 7515, 7575, 7576, 7577, 7578 у целисти и део к.п.бр. 7523, КО Јошаничка Бања и део к.п.бр. 69, КО Бадањ, територија општине Рашка, односно одељења 99 одсек „а“, 101 одсек „а“, 104, 105 одсек „б“ и 106 одсек „а“, ГЈ „Гобелска река“.

Граница почиње у тачки В1 (7481891, 4799951), где се додирују КО Јошаничка Бања и Бадањ (преломна тачка к.п.бр. 7515 КО Јошаничка Бања) од које у правцу североистока прати границу к.п.бр. 7515 којом излази на к.п.бр. 7523, пресеца је праволинијски и излази на к.п.бр. 7515 и прати њену северну границу, и наставља северном границом к.п.бр. 7576, затим прати границу к.п.бр. 7575, до тачке В2 (7482394, 4800202). Од те тачке наставља границом к.п.бр. 7577, 7578, 7577 и 7576 па к.п.бр. 7515 и долази до границе између КО Јошаничка Бања и Бадањ и прати је у правцу истока у дужини од 170 m до тачке В3 (7482558, 4800000), када улази у КО Бадањ и пресеца к.п.бр. 69 пратећи источну границу одељења 99 одсек „а“, затим границу одељења 101 одсек а и источну границу одељења 104 одсека до тачке В4 (7482790, 4799182). Од те тачке пратећи границу одељења 104 и 105 одсек б, до тачке В5 (7481890, 4799719), и границу 106 одсек „а“ до тачке В6 (7481902, 4799366), и западну границу одељења 106 и северну границу одељења 105 одсек „б“ до тачке В7 (7481557, 4799937) (све у к.п.бр. 69), којом излази на тачку где се додирују КО Јошаничка Бања и Бадањ и њоме до почетне тачке.

Укупна површина износи 66,2 ha.

6. Локалитет „Мркоње“, обухвата део к.п.бр. 4107/1, КО Црна Глава, територија општине Рашка, односно одељења 45 и 46 одсек „а“ у ГЈ „Гобелска река“.

Граница је дефинисана границом одељења 45 и 46 одсек „а“, ГЈ „Гобелска река“ и у целисти се налази у средишњем делу к.п.бр. 4107/1, КО Црна Глава. Граница полази од тачке М1 (7486184, 4801191) прати источну границу одељења 45 до тачке М2 (7485611, 4800214), наставља јужном границом одељења 46 одсек „а“ до тачке М3 (7485198, 4800322) одакле пратећи источне границе истих одељења долази до почетне тачке.

Укупна површина износи 29,9 ha.

7. Локалитет „Гобелска“, обухвата к.п.бр. 4119 у целисти и делове к.п.бр. 4107/1 и 4118, КО Црна Глава, територија општине Рашка, односно одељења 30, 31, 32, 33 и 34 ГЈ „Гобелска река“.

Граница локалитета почиње од тачке Г1 (7486090, 4797098), на граници КО Бадањ и Црна Глава, 20 m северозападно од тромеђе КО Крива Река, Бадањ и Црна Глава, одакле иде према северозападу и преко тачке Г2 (7485554, 4797373) прати границу КО Црна Глава и Бадањ до Мале Гобеле (тригонометар 1.845 m

3 У загради су дате оријентационе координате преломних тачака у Гаус Кригеровој пројекцији.

н.в.) односно до тачке Г3 (7485447, 4798245) где скреће и иде генералним правцем према истоку секући к.п.бр. 4118 и 4101/1 дуж граница одељења 34, 30 и 31 и преломних тачака Г4 (7485605, 4798424), Г5 (7486101, 4798299) и Г6 (7486196, 4798652) и долази до тачке Г7 (7486451, 4798632) на граници КО Црна Глава и Крива Река, затим скреће према југоистоку и иде граници помених катастарских општина до тачке Г8 (7486638, 4797870) одакле сече к.п.бр. 4107/1 у правој линији на дужини 123 m до тачке Г9 (7486612, 797750), затим наставља према југозападу границом к.п.бр. 4107/1 с једне и к.п.бр. 4107/4 и 4107/3 с друге стране, до тачке Г10 (7486150, 4797129) где улази у к.п.бр. 4107/1, сече је на дужини 72 m преко преломних тачака Г11 (7486119, 4797120) и Г12 (7486111, 4797105) и долази до почетне тачке Г1.

Површина локалитета је 127,7 ha.

8. Локалитет „Беле стене“, обухвата целе к.п.бр. 4, 5, 32, 33, 34, 35, 37 и 38 и делове к.п.бр. 3/10, 9/1, 31 и 1889, КО Брзеће, територија општине Брус, односно одељење 81 у целисти и део одељења 78 (одсеси а, б, ц и чистина 1), ГЈ „Брзећка река“ и део простора северно од границе ГЈ.

Граница полази од тачке Бс1 (7487280, 4796353), где се додирују КО Брзеће и Крива Река (западно од коте 1772), и њоме наставља у КО Брзеће, у правцу истока границом к.п.бр. 38 све до пута (к.п.бр. 1889) који пресеца тј. тачке Бс2 (7487766, 4796098). Одатле наставља у правцу југоистока пресецајући к.п.бр. 31 границом одељења 81, наставља затим кроз к.п.бр. 9/1 секући је границом одељења 81 све до Брзећке реке (к.п.бр. 1882) до тачке Бс3 (7488012, 4795800), и наставља узводно Брзећком реком односно границом к.п.бр. 9/1 до коте 1425 (Гвоздац) до тачке Бс4 (7487699, 4795645). Одатле сече к.п.бр. 9/1 пратећи одељење 81 и 78 све до заједничке преломне тачке к.п.бр. 9/1 и 9/9, до тачке Бс5 (7486572, 4795708) од које у правцу севера прати границу к.п.бр. 9/1 и 33, а потом прелази на границу к.п.бр. 9/1, 35 и 34 до тачке Бс6 (7486951, 4796416), од које прати северну границу к.п.бр. 35, којом оштрог скретања у десно на удаљености од 163 m долази до тачке у којој пресеца пут (к.п.бр. 1889) и наставља праволинијски у правцу југоистока где пресеца к.п.бр. 3/10 у дужини од 200 m и долази до северне преломне тачке к.п.бр. 37, прати границу к.п.бр. 37 до јужне преломне тачке к.п.бр. 36, одатле наставља да прати границу к.п.бр. 38 и долази до почетне тачке.

Укупна површина износи 59,8 ha.

9. Локалитет „Метође“, обухвата целе к.п.бр. 30 и 40 и делове к.п.бр. 9/1, 31, 1882 и 1889, КО Брзеће, територија општине Брус, односно одељења 67, 69, 70, 71, 82 и 83 одсек б, ц, и чистине 1 и 2, ГЈ „Брзећка река“.

Граница полази од тачке Мт1 (7487699, 4795645) на коти 1425 (Гвоздац) и иде у правцу североистока границом к.п.бр. 1882 (Брзећка река) до тачке где се на Брзећкој реци додирују одељење 81 и 82, од те тачке сече к.п.бр. 9/1 пратећи границу одељења 82, све до пута (к.п.бр. 1889) којег пресеца и излази на к.п.бр. 40, прати границу исте парцеле и поново излази на пут (к.п.бр. 1889), пресеца га и од тачке Мт2 (7487744, 4796137) излази на границу к.п.бр. 31 и на даље прати границу к.п.бр. 31 све до к.п.бр. 9/1, прати њену границу и прелази на северну границу к.п.бр. 30, прати је до к.п.бр. 9/1 коју затим сече пратећи границе одељења 82 и 83 све до пресека са Брзећком реком и тачке Мт3 (7488734, 4795402), одакле наставља границом к.п.бр. 9/1 (односно јужном границом одељења 67 и 69), до тачке Мт4 (7487759, 4794688), а потом у правцу севера исту парцелу сече границом одељења 71 све до почетне тачке.

Укупна површина износи 117,6 ha.

10. Локалитет „Јелак“ („Панићки Јелак“), обухвата целе к.п.бр. 12, 14 и 16, и делове к.п.бр. 9/11 и 1882, КО Брзеће, територија општине Брус, односно одељења 64, 65 и 66, ГЈ „Брзећка река“.

Граница полази од тачке Ј1 (7488927, 4795594) на мосту пута (к.п.бр. 22) преко Брзећке реке у лакат кривини (к.п.бр. 1882) и у правцу североистока прати границу к.п.бр. 9/11, пресеца границу к.п.бр. 1882 (река) и потом прати границу к.п.бр. 16, којом опет долази до реке, пресеца је и прати северну границу к.п.бр. 12 до тачке Ј2 (7489381, 4795695). Од те тачке у правцу југа прелази к.п.бр. 9/11 до тачке Ј3 (7489532, 4795021), и надаље прати јужну границу к.п.бр. 9/11 све до коте 1508 и тачке Ј4 (7488550, 4794825), одакле сече к.п.бр. 9/11 пратећи западну границу одељења 66 ГЈ „Брзећка река“, њоме долази до Брзећке реке, прати њену леву обалу све до почетне тачке.

Укупна површина износи 59,9 ha.

11. Локалитет „Дубока“, обухвата целе к.п.бр. 1325, 1353, 1354, 1355, 1360, 1361, 1362, 1365, 1366, 1367 и 1368 и делове к.п.бр. 1319/1, 1328, 1346, 1885 и 1888, КО Брзеће, територија општине Брус, односно обухвата одељења 23, 24, 25, 26, 49 и 50 у целисти и делове одељења 46 и 47, ГЈ „Брзећка река“.

Граница полази од тачке Ду1 (7489828, 4792474) на тромеђи КО Кнежево, Брзеће и Равниште и прати границу к.п.бр. 1346 до пута (к.п.бр. 1888), пресеца га и наставља до тачке Ду2 (7488959, 4792517), одакле наставља преко к.п.бр. 1319/1 коју сече пратећи границу 25 и 26 одељења долазећи до коте 1782 (Шилак) и тачке Ду3 (7487825, 4792597). Од ове тачке нагло скреће ка северу секући к.п.бр. 1328 пратећи границу одељења 26 све до укрштања са путем (к.п.бр. 1888) и тачке Ду4 (7488414, 4793333), пресеца пут и надаље пролази кроз к.п.бр. 1346 пратећи границу одељења 26 којом долази до реке (к.п.бр. 1885), прати леву обалу реке и излази на преломну тачку к.п.бр. 1361, прати њену северну границу, затим границе к.п.бр. 1354 и 1361, и наставља граничном линијом између к.п.бр. 1355 и 1901 до тачке Ду5 (7489929, 4793084) наставља до преломне тачке к.п.бр. 1361, прати њену границу, а потом је сече пратећи границу одељења 50 све до укрштања путем (к.п.бр. 1905) и тачке Ду6 (7489851, 4792678), што је и граница између КО Брзеће и Кнежево и наставља пратећи ту границу до почетне тачке.

Укупна површина износи 144,0 ha.

12. Локалитет „Јеловарник“, обухвата целе к.п.бр. 1865, 1867, 1874, 1875 и 1876 и делове к.п.бр. 1868/1, 1868/4, 1868/5 и 1887 у КО Брзеће као и целе к.п.бр. 115, 116 и 117, КО Равниште, територија општине Брус, односно одељења 16, 17 и 15 одсек „б“ и чистина 1 и 18 одсек „а“, ГЈ „Брзећка река“.

Граница почиње од тачке Јв1 (7488148, 4791311) односно, западне преломне тачке к.п.бр. 115 КО Равниште и иде у правцу запада пратећи границу између КО Брзеће и Равниште, све до источне преломне тачке к.п.бр. 1881 у КО Брзеће и тачке Јв2 (7487277, 4791059). Од ње наставља пратећи границу к.п.бр. 1868/5 КО Брзеће до укрштања са путем (к.п.бр. 1897 КО Брзеће) до тачке Јв3 (7486911, 4791115) и наставља кроз к.п.бр. 1868/5 пратећи границу одељења 16, којом излази на к.п.бр. 1876, прати њену северну границу и наставља пратећи границе к.п.бр. 1875 и 1874, до тачке Јв4 (7487846, 4791581), где долази до ушћа два потока од којих настаје поток Јеловарник (к.п.бр. 1887 КО Брзеће). Од ушћа наставља кроз к.п.бр. 1868/1 и 1868/4 пратећи границу одељења 17 и излази на преломну тачку к.п.бр. 1867 КО Брзеће и тачке Јв5 (7488456, 4791937), од које нагло скреће ка западу и прати границу к.п.бр. 1867 све до укрштања са потоком. Надаље прати поток и пресецајући к.п.бр. 1867 и излази на границу између КО Равниште и КО Брзеће. Од те тачке граница наставља кроз КО Равниште пратећи источне границе к.п.бр. 117, 116 и 115 до тачке Јв6 (7488972, 4791329), а потом пратећи и јужну границу к.п.бр. 115 долази до почетне тачке.

Укупна површина износи 66,4 ha.

13. Локалитет „Суво рудиште“, обухвата к.п.бр. 1319/2 и 1878 у целисти и делове к.п.бр. 1319/7, 1328/1, 1868, 1877/1, 1897 и 1903, КО Брзеће, територија општине Брус, односно делове одељења 31, 32 и 33 ГЈ „Брзећка река“.

Граница локалитета почиње од тачке Ср1 (7485880, 4792019) на граници одељења 33 (источно од тригометра 1976 m н.в.), у к.п.бр. 1877/1 и иде према североистоку границом одељења 33 преко преломних тачака Ср2 (7486182, 4792429) и Ср3 (7486259, 4792516) до тачке Ср4 (7486668, 4792678) секући к.п.бр. 1877/1, 1897, 1319/7 и 1328/1, затим сече одељење 33 на дужини 181 m до тачке Ср5 (7486837, 4792762) где под оштрим углом скреће према југозападу границом одељења 33 до тачке Ср6 (7486768, 4792663), онда скреће према југоистоку границом одељења 31 до тачке Ср7 (7486833, 4792416), скреће поново према југозападу и сече одељење 31 и 32 као и к.п.бр. 1328/1, 1319/7, 1903, 1868 и 1877/1 на дужини 939 m до тачке Ср8 (7486234, 4791694) на граници к.п.бр. 1877/1 и 1877/2, затим скреће у правцу северозапада и иде поменим границом до тачке Ср9 (7485965, 4791888), онда скреће према североистоку до тачке Ср10 (7485974, 4791894) секући к.п.бр. 1877/1 на дужини 11 m, затим поново скреће према северозападу и иде до почетне тачке Ср1 секући к.п.бр. 1877/1 на дужини 143 m.

Површина локалитета је 48,6 ha.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

11

2) Зона заштите II степена – просторне јединице:
једна предеона целина са три подцелине,
два локалитета и један локалитет са две подцелине,
укупне површине 3600,4 ха

1. Предеона целина „Сливови Барске и Самоковске реке, Речице и Гобелске реке”, са три подцелине, укупне површине 3.078,6 ха

Подцелина 1а (Клисура Самоковке), обухвата одељења 1,2, 3, 4, 5, 6, 10, 11 и 131 ГЈ „Самоковска река”, КО Јошаничка Бања и КО Бадањ, територија општине Рашка.

Граница почиње од тачке Бр1 (7480217,4800133) на Челинарском потоку која је истовремено и граница КО Јошаничка Бања и КО Бадањ и преломна тачка к.п.бр. 6570 и 7929, од ње у правцу југа прати границу КО Јошаничка Бања и КО Бадањ до источне преломне тачке к.п.бр 26 у КО Бадањ, на даље у КО Бадањ прати границу к.п.бр. 26 до њене западне преломне тачке Бр2 (7480164, 4799784) од које на даље прати границу резервата „Козје стене” све до преломне тачке одељења 131 које пресеца к.п.бр. 6281 у КО Јошаничка Бања до тачке Бр3 (7478938, 4801188). Од те тачке у КО Јошаничка Бања у к.п.бр. 6281 граница прати границу одељења 131 којом избија на спољну границу Националног парка Копаоник до тачке Бр4 (7479273, 4801904), прати је до северне чворне тачке к.п.бр. 6510 и тачке Бр5 (7479227, 4802410). Од те тачке нагло скреће у правцу југоистока пресецајући к.п.бр. 6511 и 6570 пратећи источну границу одељења 1, 2, 3 и 4 све до коте 1322 и тачке Бр6 (7480651, 4801018) од које у правцу запада прати северну границу к.п.бр. 7089 и 7088 и наставља источном границом к.п.бр. 6570 све до почетне тачке.

Површина ове подцелине је 201,8 ха.

Подцелина 1б (Гобелска река), обухвата одељења 26, 27, 28/део, 29/део, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 46/део, 47/део, 48/део, 49 и 50/део, ГЈ „Гобелска река”, КО Црна Глава, територија општине Рашка.

Граница подцелине 1б почиње од тачке Гр1 (7486838, 4799339) на тригонометру 1.581 м н.в у КО Црна Глава и даље иде источном и јужном границом к.п.бр. 5623/2, затим наставља генералним правцем према југу границом к.п.бр. 4107, с једне и к.п.бр. 5577/2, 5577/1 и 5576/1, с друге стране, онда прати источну границу к.п.бр. 5576/2, 5580/2, 5581/2, 5575, 5583/2 и 5584/2, наставља источном границом к.п.бр. 4107/1 и долази до границе локалитета „Гобела” у тачки Г7 и иде генерално према западу северном границом тог локалитета до тачке Г3, онда скреће према северу и де границом КО Црна глава и КО Бадањ до тачке Гр2 (7485391, 4798995) односно јужне преломне (чворне) тачке одељења 37, наставља према северу кроз к.п.бр. 4107/1 западном граничном одељења 37 и 39 до чворне тачке к.п.бр. 5128/1 и 5128/4, наставља према северу западним границама к.п.бр. 5128/4, 5129/1, 5130/1, 5112/1, 5111/1, 5110/1, 5104/1, 5101/1 и 5100/1 до тачке Гр3 (7485421, 4799954), затим под оштрим углом скреће ка југ-југозападу пратећи границе к.п.бр. 5146/2, 5144, 5140/3, 5137/2, долази до тачке Гр4 (7485080, 4799696) на западном чворишту к.п.бр. 5135/2, скреће према северу и иде западном границом к.п.бр. 5144 и 5145 до тачке Гр5 (7485067, 4799913), затим наставља генералним северним правцем кроз к.п.бр.4107/1 преко преломних тачака Гр6 (7485119, 4800003) и Гр7 (7485133, 4800145) до тачке Гр8 (7485090, 4800460) на северној граници одељења 49, наставља преко тачке Гр9 (7485611, 4800986) северном граничном одељења 49 и западном граничном одељења 50 до тачке Гр10 (7485855, 4801310) где скреће према исток-североистоку и сече одељење 50 и к.п.бр. 4107/1 на дужини 170 м и долази до корита Гобелске реке у тачки Гр11 (7486050, 4801362), наставља узводно према југоистоку левом обалом Гобелске реке и североисточном граничном одељења 50, 45 и 44, затим источном граничном одељења 26 до тачке Гр12 (7486777, 4799962) иде даље према југу источном граничном одељења 26, 27 и 28, односно границом државног и приватног земљишта до почетне тачке Гр1.

Површина ове подцелине је 305,3 ха.

Подцелина 1в (Басен Самоковске и Барске реке), обухвата одељења 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54 и 55 у целисти и делове одељења 11, 12, 13, 14, 18, 19 и 56 ГЈ „Барска река”, одељења 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 82, 83, 96, 97, 98, 99, 100, 101,

102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117 и 118 у целисти и делове одељења 24 и 67 ГЈ „Самоковска река” и одељења 66, 67, 100, 102, 103, 107, 108, 109, 110 и 111 у целисти и делове одељења 101, 106, 112 ГЈ „Гобелска река”, КО: Тиоце, Лисина, Семетеш, Јошаничка Бања, Копаоник, Бадањ и Црна Глава, територија општине Рашка. Граница подцелине 1в почиње у тачки СБр1 (7486012, 4796909), у к.п.бр. 73/1, КО Бадањ, 205 м југ-југозападно од тромеђе катастарских општина Бадањ, Црна Глава и Крива Река, иде према југ-југозападу секући у правој линији к.п.бр. 73/1 и 72 до тачке СБр2 (7485665, 4795858) на граници КО Бадањ и КО Копаоник, иде даље истим правцем кроз КО Копаоник преко преломне тачке СБр3 (7485605, 4795671) до тачке СБр4 (7485526, 4795482) секући к.п.бр. 6 и 13/1, наставља генералним правцем према југозападу кроз к.п.бр. 13/1 преко преломних СБр5 (7485580, 4795356), СБр6 (7485518, 4795256), СБр7 (7485502, 4795077), СБр8 (7485379, 4795017) и СБр9 (7485326, 4794863) до тачке СБр10 (7485184, 4794759) на граници к.п.бр. 13/1 и 19/1, иде границом тих парцела до тачке СБр11 (7485146, 4794717), онда иде према југозападу до тачке СБр12 (7485030, 4794414), затим скреће према југоистоку и долази до тачке СБр13 (7485247, 4794367) на граници ПГР „Суво рудиште”, иде том границом генерално према југозападу секући к.п.бр. 13/1 преко преломних тачака СБр14 (7485196, 4794235), СБр15 (7485252, 4794115), СБр16 (7485007, 4794085), СБр17 (7484915, 4793945), СБр18 (7484671, 4794058) и СБр19 (7484594, 4793814) до тачке СБр20 (7484398, 4793551) на граници к.п.бр. 13/1 и 899 (Мурска река), онда наставља низводно левом обалом Мурске реке преко тачке СБр21 (7484366, 4793757) до тачке СБр22 (7483953, 4794073), затим скреће према западу и у облику изломљене линије сече к.п.бр. 77 преко преломне тачке СБр23 (7483823, 4794059) и СБр24 (7483802, 4794191) до тачке СБр25 (7483482, 4794157) на ивици државног пута ДП 2а-210 (к.п.бр. 900), пресеца тај пут и скреће на југ секући к.п.бр. 66 границом одељења 45, 47, 51 и 55 ГЈ „Барска река” и долази на границу између КО Копаоник и КО Лисина код тачке СБр26 (7481937, 4793509), даље прати границу катастарских општина све до северне преломне тачке к.п.бр. 1530, КО Лисине, онда наставља у правцу југа пратећи границу исте парцеле, затим иде границом к.п.бр. 1529, КО Лисине, онда западном границом к.п.бр. 1530 и 1528 и долази поново до границе КО Лисине и КО Копаоник коју прати у дужини од 76 м након чега прати западне границе к.п.бр. 78 и 79 у КО Лисине, даље прелази у КО Копаоник пратећи ивицу пута (к.п.бр. 898), пресеца пут и излази на јужну преломну тачку к.п.бр. 45, КО Копаоник, улази поново у КО Лисине и прати границе к.п.бр. 1494, 1489, 1488, 1494, 1490, 1494 и 1491, излази на границу КО Копаоник и КО Лисине и улази у КО Копаоник где иде границом к.п.бр. 904, 43, 42 и 897 и долази до тромеђе КО Копаоник, КО Лисина и КО Тиоце, даље иде кроз КО Тиоце и прати јужну границу к.п.бр. 43 до раскрснице путева (к.п.бр. 2459 и 50, КО Тиоце), онда наставља путем (к.п.бр. 50) у дужини од 70 м до тачке СБр27 (7479559, 4794390) затим скреће у правцу севера и пресеца к.п.бр. 43 и 45 пратећи западну границу одсека ц и б одељења 19 ГЈ „Барска река” све до пута (к.п.бр. 146), пресеца га и надаље праволинијски пресеца к.п.бр. 4, затим наставља западном границом к.п.бр. 17, 18 и 14, пресеца пут Рудница-Копаоник (к.п.бр. 147), наставља у правцу севера пресецајући к.п.бр. 56 и долази до границе КО Тиоце и КО Семетеш, иде кроз КО Семетеш и у правцу североистока пресеца к.п.бр. 27 све до коте 1311 (Гарине), затим пресеца праволинијски к.п.бр. 19, 17 и 125 (пут) до коте 1.311 м н.в., затим иде преко коте 1514 м н.в. до границе КО Семетеш и КО Бадањ (раскрсница путева – к.п.бр. 125 и 96, КО Бадањ), даље прати границу КО Бадањ и Семетеш до јужне преломне тачке к.п.бр. 95 одакле иде границом к.п.бр. 95 до заједничке преломне тачке за к.п.бр. 95 и 4 што је истовремено и чворна тачка одељења 111, 114 и 118, затим пресеца к.п.бр. 4 пратећи границу одељења 118 ГЈ „Самоковска река”, излази на границу локалитета „Козје стене”, наставља да прати источну границу локалитета све до коте 1.291 м н.в и тачке СБр28 (7480418, 4799670) где је преломна тачка одељења 14, иде између к.п.бр. 69/3, и к.п.бр. 31, 34, 35, 37/2, 37/1 и 38, КО Бадањ, излази на Челинарски поток и границу КО Бадањ и КО Јошаничка Бања, онда прати границу између катастарских општина до укрштања са путем (к.п.бр. 2586, КО Бадањ), наставља путем и излази на границу локалитета „Вучак”, прати је у правцу југа а потом севера све до тачке која је заједничка преломна за к.п.бр. 7589, 7577, 7578 и 7588, КО Јошаничка Бања, затим иде северном

границом к.п.бр.7588 и излази на границу између КО Јошаничка бања и КО Бадањ, прати је до јужне преломне тачке к.п.бр. 7627, КО Јошаничка Бања, затим у правцу севера и северозапада прати границу исте парцеле до заједничке преломне тачке са к.п.бр. 7587, од ње наставља кроз к.п.бр. 7627 и 7638 до тачке СБр29 (7482994, 4800536) на врху Вучак (тригонометар 1714 м н.в), скреће према југоистоку и сече к.п.бр. 7638, 7830 и 7831 пратећи границу одељења 100 ГЈ „Гобелска река“ све до преломне тачке к.п.бр. 7832, наставља њеном источном границом а затим границом к.п.бр.7833, 7834, 7835, 7836/2, 7841 и 7840, излази на границу КО Јошаничка Бања и КО Црна Глава, прати је у правцу југозапада до северне преломне тачке к.п.бр. 5552 КО Црна Глава, даље прати источне границе к.п.бр. 5552, 5553, 5554, 5555 и 5557 и излази на границу КО Црна Глава и КО Бадањ, иде до јужне преломне тачке к.п.бр. 5574, КО Црна Глава, даље пресеца к.п.бр. 49, 69 и 126, КО Бадањ, пратећи одељење 102 ГЈ „Гобелска река“ чија се јужна преломна тачка налази на граници локалитета „Јанкове баре“ (кота 1607 м н.в), одатле наставља у правцу југоистока и надаље границом локалитета све до тачке која се налази јужно од коте 1.607 м н.в на удаљености од 280 м, даље иде у правцу југа пресеца к.п.бр. 69 преко тачке СБр30 (7483254, 4798433), прати источну границу одељења 24 ГЈ „Самоковска река“, онда северну границу одељења 67 и 66 ГЈ „Гобелска река“, затим северну границу одељења 40 и 41 ГЈ „Самоковска река“ којом долази до тачке СБр31 (7485181, 4797969), онда иде генерално према југоистоку преко тачака СБр32 (7485437, 4797663), СБр33 (7485457, 4797618), СБр34 (7485478, 4797565), СБр35 (7485483, 4797435), СБр36 (7485507, 4797296), СБр37 (7485605, 4797155) и СБр38 (7485819, 4797016.61), секући к.п.бр. 75, 74 и 73/1, КО Бадањ, долази до почетне тачке СБр1.

Површина подцелине 1в је 2.571,5 ха.

2. Локалитет „На Панчићевом врху“, обухвата део к.п.бр. 1877/1 КО Брзеће, територија општине Брус и к.п.бр. 96, 97 и 98 у целисти и део к.п.бр. 95, КО Копаноник, територија општине Рашка, односно део одељења 70, ГЈ „Барска река“, део одељења 88, ГЈ „Самоковска река“ и делове одељења 34 и 35, ГЈ „Брзећка река“.

Граница локалитета почиње од тачке Пр1 (7485852, 4791968) на граници КО Копаноник и КО Брзеће, 70 м југоисточно источно од тромеђе к.п.бр. 1877/1, 95 и 100, затим иде том границом до наведене тромеђе односно тачке Пр2 (7485802, 4792019), затим скреће према западу и иде јужном границом к.п.бр. 95 до тачке Пр3 (7485168, 4792114) на источној ивици некатегорисаног пута, к.п. бр. 107, скреће према северу и иде источном ивицом тог пута до тачке Пр4 (7485181, 4792442) на дужини 340 м, онда скреће према истоку и сече к.п.бр. 95 на дужини 591 м и к.п.бр. 1877/1 на дужини 340 м и долази до тачке Пр5 (7486102, 4792310) на граници локалитета „Суво рудиште“, где скреће према југозападу, иде границом локалитета, а затим кроз к.п.бр 1877/1 долази до почетне тачке Пр1.

Површина локалитета је 28,9 ха.

3. Локалитет „Дубока“, обухвата одељења 27, 42, 43, 44, 45, 46, 47 и 48 ГЈ „Брзећка река“, КО Брзеће, територија општине Брус.

Граница почиње од тачке ДБ1 (7487825, 4792597) на коти 1782 (Шиљак) и иде у правцу севера кроз к.п.бр. 1328 пратећи западну границу одељења 27 до њеног изласка на речницу Дубока односно границу к.п.бр. 1339, одакле праволинијски у правцу севера сече к.п.бр. 1339, 1338 и 1885 тако да излази на леву обалу реке Дубока (к.п.бр. 1885) и тачку ДБ2 (7487829, 4793256) и наставља њоме до преломне тачке одељења 42. Од ње нагло скреће у правцу северозапада и пресеца к.п.бр. 1333 и 1319 пратећи југозападну границу одељења 42 до тачке ДБ3 (7487115, 4794106), затим северозападне границе одељења 43 и 44, а потом североисточну границу одељења 45, до тачке ДБ4 (7487694, 4794466), којом долази до преломне тачке к.п.бр. 1297, потом прати исту и границу к.п.бр. 1319, 1324, опет к.п.бр. 1319 све док не изађе на пут (к.п.бр. 1901) до тачке ДБ5 (7489677, 4793202), одакле у правцу запада прати његову десну ивицу све до јужне преломне тачке ДБ6 (7488710, 4793273) на к.п.бр. 1350. Од те тачке пресеца пут праволинијски и наставља јужном границом к.п.бр. 1352, затим наставља левом ивицом пута (к.п.бр. 1301), док не дође до преломне тачке к.п.бр. 1351, прати њену источну границу до изласка на водоток – Брзећку реку (к.п.бр. 1885) прати њену леву обалу 110 м пресеца је и улази у к.п.бр. 1346 и пресеца је пратећи одељење 27, пресеца пут (к.п.бр. 1888) и к.п.бр. 1328 пратећи и даље одељење 27 и излази на почетну тачку.

Површина износи 167,5 ха.

4. Локалитет „Јарам – Брзећка река“, са две подцелине укупне површине 268,6 ха.

Подцелина 4а, обухвата делове одељења 72, 79, 80, ГЈ „Брзећка река“, КО Брзеће, територије општине Брус.

Граница подцелине дефинисана је границом одељења 72, 79 и 80 које се налазе унутар к.п.бр. 9/1-КО Брзеће. Граница почиње од тачке Ја1 (7487738, 4794721) прати јужне границе одељења 72 и 80, затим западну границу одељења 79 до тачке Ја2 (7486860, 4795792). Од те тачке надаље прати границу резервата „Бела Сте-на“ и „Метође“ до почетне тачке.

Површина подцелине износи 59,15 ха.

Подцелина 4б, обухвата одељења 61, 62, 63, 84, 85, 86, 87, 88, 89 и 90, ГЈ „Брзећка река“, КО Брзеће и КО Ливађе, територија општине Брус.

Граница почиње од тачке Бз1 (7488672, 4796823) где се додирују КО Брзеће и КО Ливађе и прати је у правцу истока дуж северне и источне границе к.п.бр. 888 КО Ливађе, долази до чворне тачке КО Ливађе и КО Брзеће и прати је до чворне тачке за КО: Ливађе, Гочманци и Брзеће и тачке Бз2 (7489790, 4796460). Наставља у КО Брзеће пресецајући к.п.бр. 9/1 пратећи границу одељења 90 ГЈ „Брзећка река“ до тачке Бз3 (7490383, 4795993), наставља надаље границом између одељења 90 и к.п.бр. 66/15, 66/16, 127, 126/1, 121, 65/39, 120/3, 65/17, 120/1, 65/19, 65/36, 65/20, 65/21, 1891/2, 1891/1, 78, и 76, којом излази на Брзећку реку (к.п.бр. 1882/1) пресеца је и долази до преломне тачке к.п.бр. 87 односно тачке Бз4 (7489627, 4795734), надаље иде границом између к.п.бр. 84/1 и к.п.бр. 87, 88, 91/3, 91/4, 91/1, 92, 93, 94, 98/3, 102, 101/2, 101/1, 103/5, 103/9 и 84/4 до тачке Бз5 (7490242, 4795545), затим наставља источном границом к.п.бр. 146/3, 148 и од преломне тачке к.п.бр. 148 наставља кроз к.п.бр. 146/3 прати границу одељења 61 до тачке Бз6 (7490058, 4794930) и до коте 1469 (Оштра чука). Одатле прати границу резервата Јелак и Метође, пролази кроз к.п.бр. 84/1 пратећи одељење 63 све до изласка на јужну преломну тачку к.п.бр. 84/2 од које у правцу запада па севера прати исту и излази на Брзећку реку (к.п.бр. 1882/1), прати узводно њену границу (десна долинска страна) све до моста (почетна тачка резервата Јелак), наставља источном, а потом и северном границом резервата Јелак, источном, а потом северном границом резервата Метође све до кривине на путу (к.п.бр. 1889) и до тачке Бз7 (7488132, 4796084), одатле прати границу пута све до североисточне преломне тачке к.п.бр. 58, одакле наставља дуж пута још 20 м, а потом га пресеца и излази на преломну тачку к.п.бр. 54, прати њену источну границу до пута (к.п.бр. 1890), сече га и излази на границу КО Ливађе и КО Брзеће и прати је до почетне тачке.

Површина подцелине износи 209,5 ха.

5. Локалитет „Панчићев врх“, обухвата делове к.п.бр. 1877/1, 1897 (некатегорисани пут) и 1868, КО Брзеће, територија општине Брус.

Граница локалитета почиње у к.п.бр. 1877/1, од тачке ПБ1 (7486394, 4791662) око 152 м јужно-југоисточно од крајње јужне тачке локалитета „Суво рудиште“ (Ср8) и иде у правцу североистока до тачке ПБ2 (7486714, 4792053) секући у правој линији к.п.бр. 1877/1, 1897 и 1868 на укупној дужини 505 м, затим скреће према југоистоку и преко преломних тачака ПБ3 (7486851, 4792069), ПБ4 (7487202, 4792024) ПБ5 (7487327, 4791988) и ПБ6 (7487494, 4791897) иде до тачке ПБ7 (7487556, 4791813) и сече к.п.бр. 1868 на дужини 920 м, затим скреће према југозападу секући у правој линији к.п.бр. 1868 до тачке на дужини 381 м до тачке ПБ8 (7487288, 4791542), наставља у правцу југозапада секући лучно к.п.бр. 1868, 1897 и 1877/1 на дужини 791 м, преко преломних тачака ПБ9 (7487098, 4791507) ПБ10 (7486971, 4791425) и ПБ11 (7486804, 4791284) до тачке ПБ12 (7486652, 4791115) затим под оштрим углом скреће према северозападу и преко преломних тачака ПБ13 (7486648, 4791271) и ПБ14 (7486524, 4791506) сече к.п.бр 1877/1 на дужини 625 м и долази до почетне тачке ПБ1.

Површина локалитета је 56,8 ха.

3) Зона заштите III степена обухвата простор у Националном парку на територији општине Рашка и Брус, који није обухваћен зонама заштите I и II степена, укупне површине 7.007,9 ха

У случају неслагања граница Националног парка и граница зона заштите приказаних на рефералним картама и описа датог у

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 13

текстуалном делу Просторног плана, меродаван је и примењује се детаљан графички приказ граница који се у дигиталном облику налази и чува заједно са штампаним примерцима рефералних карата.

Мања одступања површине Националног парка и зона заштите у Просторном плану, које су приказане у Табела 1-2: Биланс површина подручја Просторног плана и зона заштите у Националном парку у односу на површине утврђене Законом о националним парковима последица су наведеног ближег одређивања граница просторних јединица и прецизнијег, дигиталног билансирања површина ГИС техником.

Табела 1-2: Биланс површина подручја Просторног плана и зоне заштите у Националном парку

Општина	Зона I степена заштите		Зона II степена заштите		Зона III степена заштите		Национални парк		Ван Националног парка		Укупно	
	1		2		3		1+2+3		4		1+2+3+4	
	ha	% НП	ha	% НП	ha	% НП	ha	% План	ha	% План	ha	% План
Рашка	974,6	66,3	3099,6	86,0	3841,0	54,8	7915,2	65,5	10835,4	53,2	18778,5	57,8
Брус	496,3	33,7	500,8	14,0	3166,9	45,2	4164,0	34,5	5648,5	27,7	9804,6	30,2
Лепосавић	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3900,8	19,1	3900,8	12,0
СВЕГА	1470,9	100,0	3600,4	100,0	7007,9	100,0	12079,2	100,0	20404,7	100,0	32483,9	100,0

1.5. Посебне намене подручја Просторног плана

Посебна намена подручја Просторног плана која је кључна за утврђивање планских решења јесте заштићено подручје Националног парка Копаоник. Национални парк Копаоник установљен је за ИВА, ИРА, РВА и EMERALD подручје, а планирано је и установљење резервата биосфере по програму UNESCO „Човек и биосфера“ (MaB).

Друга посебна намена подручја Просторног плана је туризам на кључном делу подручја примарне туристичке дестинације Копаоник.

Остале посебне намене на подручју Просторног плана су:

- Водопривреда – обухваћени делови сливова акумулације „Хелије“ на реци Расини и планиране акумулације „Селова“ на реци Топлици. Сливови, односно зоне III заштите ових изворишта регионалних система водоснабдевања налазе се у источном делу подручја Просторног плана, на територији општине Брус.

- Заштита културног наслеђа – обухваћена непокретна културна добра значајна су, јер представљају комплементарну намену заштити и презентацији вредности Националног парка Копаоник и туризму, иако међу проглашеним добрима нема ниједног од изузетног значаја.

- Копаонска зона безбедности у виду појаса ширине 5 km дуж административне линије са АП Косово и Метохија, као и комплекс специјалне намене.

2. Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената

2.1. Просторни планови

2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ПП Републике Србије) утврђена су основна стратегијска одређења, планска решења, смернице и пропозиције, а за подручје Просторног плана релевантне су следеће одредбе ПП Републике Србије:

- Економска повезаност и интерактивност треба да обезбеди да Република Србија у периоду до 2020. године буде просторно структурирана и економски развијена. У том циљу нужно је умрежавање или кластеровање на нивоу развојних региона који ће имати капацитет, обавезу и одговорност унапређења регионалног развоја. У том смислу издваја се централна Србија са високим планинама и високопланинским туризмом.

- У погледу квалитета и разноврсних потенцијала предњаке високопланинска подручја са непосредним средњепланинским окружењем. Међу високопланинским подручјима од националног значаја, истиче се Копаоник (у централној Србији са Жељеном, Столовима и Гочом, и у АП Косово и Метохија јужни део планине). Основни циљ просторног развоја високопланинских подручја Републике Србије је заштита и уређење ових простора као изузетних природних вредности Републике Србије уз одржив

социо-економски развој који ће омогућити квалитетнији живот и привређивање локалног становништва, као и стварање услова за одмор и рекреацију домаћих и иностраних туриста, у складу са капацитетима природних система и елемената.

- Концепт управљања заштитом и развојем високопланинских подручја захтева установљавање фондова развоја, и/или дефинисање других извора финансирања заштите природе, изградње путева, комуналне и туристичке инфраструктуре, јавних сервиса и др. У зависности од брзине превазилажења развојних ограничења створиће се услови за: одрживи развој еколошки прихватљивих традиционалних делатности; санацију, реконструкцију и даљи развој и заштиту високопланинских подручја са изграђеним или иницираним туристичким центрима, што се у првом реду односи на Копаоник.

- Копаоник је издвојен као стратешки приоритет развоја и заштите високопланинских подручја до 2014. године (одрживи развој туристичког центра, туристичке, саобраћајне и техничке инфраструктуре, уз интегрисање понуде са потпланинским селима; унапређење пољопривреде и других комплементарних активности; унапређење заштите и одржавање статуса Националног парка према европским мерилима).

- Од укупног квалитетног и разноврсног потенцијала за развој високопланинских подручја Србије, активиран је само мали део. Уз отклањање сталног конфликта између заштите природе и развоја туристичких и других активности и уз одговарајуће комунално опремање, могла би се спровести адекватна заштита и презентација ових простора, уз поштовање принципа одрживости, који би могли да омогуће стварање услова за развој целогодишњег туризма и квалитетнији живот и привређивање локалног становништва.

- На подручјима угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, у која спада и туристички центар Копаоник (као туристичка зона са прекомерним оптерећењем простора), треба спречити даљу деградацију као ограничавајући фактор развоја и обезбедити побољшање постојећег стања животне средине. Потребно је одредити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и простора са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

- На просторима веома квалитетне животне средине (подручја заштићених природних добара, мочварна подручја, подручја заштићена међународним конвенцијама, планински врхови и тешко приступачни терени, водотоци I класе) у којима доминирају позитивни утицаји на човека и живи свет треба обезбедити таква решења којима се задржава постојеће стање квалитета животне средине и штите природно вредни и очувани екосистеми. У ову категорију спадају заштићена природна добра, уз напомену да подручје Копаоника убрзано губи карактеристике неопходне за национални парк услед бесправне изградње, неодговарајућег комуналног система и угрожене природе претераним грађењем.

- У планском периоду, Национални парк Копаоник задржава статус проглашених заштићених подручја и са својим тресавима и потоцима предлаже се за упис у Рамсарску листу. Основни циљеви заштите и одрживог коришћења природног наслеђа су: очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја,

првенствено у области научно-истраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробита локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и усклађивање националног са међународним системом заштите природе.

– Стратешки приоритетна подручја за које је обавезна израда посебних пилот пројеката „Карактеризације предела“, као основа за заштиту, планирање и управљање њиховим развојем, су подручја посебних природних и/или културних вредности (као што је Национални парк Кopaоник) и простори у којима су квалитет предела и физичке структуре насеља од посебног значаја (као у туристичкој дестинацији планинског подручја Кopaоника).

– У погледу просторног развоја туризма у Републици Србији, туристички ресурси нису довољно валоризовани. Једно од ограничења представља структура смештаја у коме преовлађују основни капацитети (хотели, апартмани и друго), затим незадовољавајућа саобраћајна доступност и опремљеност туристичких простора туристичком и комуналном инфраструктуром, што умногоме успорава развој планинских туристичких места. Релативно скромна туристичка изградња није изазвала велике колизије са заштитом природе, сем на неким локалитетима у заштићеним природним добрима (посебно у Националном парку Кopaоник), што је условило потребу за хитним мерама санације.

– Издавањем примарних туристичких дестинација (као регионалних целина интегрисане понуде унутар туристичких кластера) према критеријумима учешћа целогодишње туристичке сезоне Кopaоник је издвојен као дестинација са комплетном целогодишњом понудом.

– Селекцијом укупних приоритета за период до 2020. године, уз давање предности просторима са формираном понудом, међу приоритете сврстан је и Кopaоник (осавремењивање скијашке инфраструктуре, изградња туристичких места и места за одмор, комплетирање, саобраћајно повезивање и интегрисање понуде са окружењем).

2.1.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС”, број 39/14)

Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС”, број 39/14 – у даљем тексту: РПП ШПРР) има за циљ: утврђивање дугорочне концепције развоја, организације, уређења, заштите и коришћења подручја четири управна округа; рационално коришћење и очување пољопривредног земљишта, водних и осталих природних ресурса; развој, изградњу и реконструкцију инфраструктурних система и објеката јавних служби; развој мреже насеља; развој и размештај секундарних и терцијарних делатности на планском подручју; обезбеђење саобраћајне, економске, социјалне и других облика интеграције планског подручја и ширег окружења; заштиту и унапређење животне средине, заштиту природних и непокретних културних добара и заштиту биодиверзитета. За подручје Просторног плана релевантне су и следеће одредбе РПП ШПРР:

– у погледу туристичке привреде као најзначајнија дестинација у домену планинског туризма издваја се Кopaоник у оквиру Националног парка и његове заштитне зоне;

– Кopaоник представља туристичку дестинацију са целогодишњом туристичком понудом;

– у погледу заштите природних вредности планира се повећање броја природних добара Републике Србије који ће бити номиновани за Рамсарска подручја; међу којима су и тресаве на Кopaонику;

– просторна организација привреде/индустрије обухвата развојне зоне уз стратешке комуникацијске правце и центре различитог ранга; Кopaоник се сврстава у VI ранг, као центар са специфичним производним и услужним развојним потенцијалом;

– на Кopaонику постоји ловиште за које је донета Ловна основа по којој су у оквиру Националног парка предвиђени ловни резервати „Суво рудиште – Јарам” и „Равниште” на 11.219,53 ha; од ловне дивљачи, у Националном парку су као гајене врсте

присутне: срна, дивља свиња, зец, пољска јаребица и јаребица камењарка; у будућности се планира реинтродукција нових врста, али су прихватљиве само ишчезле аутохтоне врсте (медвед, европски јелен, рис, дивокоса, велики тетреб), а не и друге (муфлон, јелен лопатар) и то само ако се обезбеде станишни услови;

– просторно функционалним структурисањем туристичке привреде формирани су туристички кластери/зоне; у примарну туристичку дестинацију са комплетном целогодишњом понудом убрја се Кopaоник уз градске и бањске туристичке центре, манастире, кружне туре и друго;

– за социо-економске, просторно-еколошке и културолошке прилике релевантни су следећи туристички производи: touring (кружна и линеарна туристичка путовања са мотивима градова, села, манастира и других културних добара, Националног парка Кopaоник и других природних добара) и планински туризам на Кopaонику;

– према диференцирању туристичког простора на целине (туристичке зоне и правце), које се разликују по природним карактеристикама, расположивим туристичким ресурсима, географско-саобраћајном положају и планираним садржајима, Кopaоник се сврстава у планинску зону првог реда;

– јужни део Кopaоника обухваћен заштитном зоном Националног парка, а административно припада општини Лепосавић, предмет је фокусиране заштите у планском периоду;

– приоритетна планска решења до 2015. године су била: пројекат „Трансформација бањских места у модерне spa wellness центре”. Традиционална бањска места, у делу, или потпуно биће прилагођена модерним туристичким потребама; овакви јединствени комплекси имали би у свом саставу комбинацију здравственог, спортско-рекреативног и забавног садржаја; ово подразумева релативизацију другог пројекта и нову детаљнију разраду, у складу са европским токовима, са циљем да се повећа број туриста, смањи просечна старост туриста и делимично промени циљна група туриста. Ово се односи и на дуго неразвијене бањске центре (на пример Јошаничка Бања) и на оне које активно раде, али на конвенционалан начин.

2.1.3. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова” („Службени гласник РС”, број 11/15)

Подручје Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова” („Службени гласник РС”, број 11/15 – у даљем тексту ППППН „Селова”), простире се на деловима територије општина Куршумлија и Брус. Око 51 km² подручја ППППН „Селова”, или око 10,3% територије Просторног плана, (на деловима територије општине Брус, КО: Гочманци, Брзеће, Кнежево, Равниште и Бозољин) преклапа се са обухватом овог Просторног плана. Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Селова” успостављене су следеће зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања: зона непосредне санитарне заштите (зона I акумулације) и ужа зона санитарне заштите (зона II акумулације) које се налазе ван подручја овог Просторног плана, као и циља зона санитарне заштите (зона III акумулације) која се утврђује на подручју слива узводно од бране „Селова”, у којој припада обухваћени део подручја овог Просторног плана. У зони III акумулације „Селова” налази се 31,3 km² подручја Просторног плана.

Основни принципи и планска решења заштите, уређења и одрживог развоја подручја ППППН „Селова” јесу: заштита и унапређење животне средине, посебно квалитета изворишта вода акумулације „Селова”, заштита и одрживо коришћење водног, пољопривредног и шумског земљишта, посебно од непланске изградње у зонама I и II акумулације и инфраструктурном коридору, заштита природе и природних вредности и др.

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Селова” и овај план међусобно су усклађени.

2.1.4. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Ћелије” („Службени гласник РС”, број 95/15)

Подручје Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Ћелије” („Службени гласник РС”, број 95/15 – у даљем тексту ППППН „Ћелије”) простире се на деловима територије

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

15

града Крушевца и општина Александровац, Брус, Блаце и Врњачка Бања. Око 102 km² подручја ППППН „Хелије“, или око 11% (на деловима територије општине Брус, КО: Бозовин, Равниште, Кнежево, Брзеће, Гочманци, Ливађе, Палевштица и Крива Река) преклапа се са обухватом овог Просторног плана. Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Хелије“ успостављене су следеће зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања: зона непосредне санитарне заштите (зона I акумулације) и ужа зона санитарне заштите (зона II акумулације) које се налазе ван подручја овог Просторног плана, као и шира зона санитарне заштите (зона III акумулације) која се утврђује на подручју слива узводно од бране „Хелије“. У зони III акумулације „Хелије“ налази се 38,3 km² подручја Просторног плана.

Основни принципи и планска решења заштите, уређења и одрживог развоја подручја ППППН „Хелије“ јесу: заштита и унапређење животне средине посебно квалитета изворишта вода акумулације „Хелије“, заштита и одрживо коришћење водног, пољопривредног и шумског земљишта, посебно од непланске изградње у зонама I и II акумулације и инфраструктурном коридору, заштита природе и природних вредности и др.

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Хелије“ и овај план међусобно су усклађени.

2.2. Остали релевантни документи

Просторни план усаглашен је са националним документима, као што су:

– Стратегија развоја туризма Републике Србије („Службени гласник РС“, број 91/06 – у даљем тексту Стратегија туризма) садржи опис постојећег стања туризма Републике Србије и могућности његовог развоја. Стратегијом туризма је дефинисано и подручје Копаника као планина из групе врло тражених регионалних центара зимског туризма који представља ресурс и основу за развој туризма. Кључни инвестициони пројекат је довршење и проширење/побољшање ове туристичке дестинације кроз осавремењивање скијашке инфраструктуре, изградњу туристичких места и места за одмор. Као приоритет даљег развоја ове туристичке дестинације, убраја се и комплетирање инфраструктуре и саобраћајно повезивање и интегрисање туристичке понуде са околином.

– Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, број 57/08); Одлука о утврђивању Националног програма заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10); Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11); Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12); Стратегија пољопривреде и руралног развоја за период 2014–2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14); Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 59/06); Стратегија управљања отпадом за период 2010–2019. године („Службени гласник РС“, број 29/10); и др.

Консултовани су и други развојни и плански документи, просторни планови општина и урбанистички планови за просторе у обухвату овог просторног плана: Просторни план општине Брус („Службени лист општине Брус“, број 3/13), Просторни план општине Рашка („Службени гласник општине Рашка“, број 114/11), План детаљне регулације локалитета „Јарам“ на Копанику у општини Брус („Службени лист општине Брус“, број 3/07), Одлука о измени и допуни Плана детаљне регулације Јарам у текстуалном делу („Службени лист општине Брус“, број 6/15), План детаљне регулације локалитета „Рендара“ на Копанику у општини Брус („Службени лист општине Брус“, број 2/11), План детаљне регулације локалитета „Сребрнац“ на Копанику у општини Брус („Службени лист општине Брус“, број 6/07), Измене и допуне Плана детаљне регулације локалитета „Сребрнац“ на Копанику у општини Брус (целине 10а и 10б) („Службени лист општине Брус“, број 2/11), Нацрт измена и допуна Плана детаљне регулације локалитета „Сребрнац“ на Копанику у општини Брус (целине 6 и 4б) из 2013. године, План генералне регулације Брзеће – Копаник („Службени лист општине Брус“, број 4/15), План детаљне регулације за изградњу ценовода од извора Вигњиште до Брзеће реке и изградњу мини хидроелектране („Службени лист општине Брус“, број 4/15), План детаљне регулације за изградњу ценовода сирове воде од бунарског водозахвата до постројења за прераду воде

за пиће – за водоснабдевање туристичких локалитета на Копанику – општина Брус („Службени лист општине Брус“, број 2/16), План детаљне регулације Суво рудиште на Копанику („Службени гласник општине Рашка“, број 139/14), Нацрт плана детаљне регулације Сунчана долина – Бачиште на Копанику, План генералне регулације за туристичку зону Копаник – туристичко насеље Лисина – Чајетина – Треска у општини Рашка („Службени гласник општине Рашка“, број 103/10), и План генералне регулације насељеног места Јошаничка Бања („Службени гласник општине Рашка“, број 138/14).

3. Скраћени приказ и оцена постојећег стања (синтезни приказ потенцијала и ограничења просторног развоја подручја посебне намене)

3.1. Постојеће стање

3.1.1. Посебне намене подручја

3.1.1.1. Заштита природе, природних вредности и предела

Геолошке карактеристике. Подручје Просторног плана обухвата северне, највише делове масива Копаника, највеће планине централне Србије, укључујући и Панчићев врх (2.017 m н.в.) као његову највишу тачку. Копаник припада шумадијско-вардарској зони геотектонске јединице унутрашњих Динарида. Са источне и западне стране ограничен је дубинским разломима. Карактеристична хетерогена геолошка грађа условљена интензивном геолошким активношћу, посебно у периодима горње креде и терцијара, што је резултирало стварањем моћног комплекса магматско-еруптивних стена, које су истиснуте или изливане преко палеозойске метаморфне серије. У геолошкој грађи Копаника доминира „копанички плутон“ састављен од варијетета магматских стена (посебно гранодиорита, кварциорита, кварцмонцитита и гранита), чијим су разарањем и обликовањем створени блокови и остаци карактеристични за копанички предео. На источном ободу плутона карактеристичан је „термоконтактни ореол“, створен интрузијом магме у карбонатне стене и палеозойске шкриљце и састављен од бројних метаморфита, међу којима су посебно интересантне појаве скарнова (најчешће гранит и волостонит), корнита, мермера и шкриљаца. Од рудних богатстава на подручју Копаника има гвожђа (исцрпљене рационалне резерве и затворени рудници „Сува Руда“ на локалитетима „Суво рудиште – Панчићев врх“ и „Барска река“), волостонита на Јарму и графевинског камена (није предвиђена експлоатација због режима Националног парка Копаник). Испод југоисточног дела Националног парка Копаник на територијама општина Брус и Лепосавић још увек је делимично активно подземно експлоатационо поље рудника „Бело Брдо“ (олово и цинк), а на западном делу подручја Просторног плана ван Националног парка Копаник су напуштени копови „Бадањ“ и „Крижевак“.

Геоморфолошке карактеристике. Релеф Копаника, као велике планине, чине планински врхови, темена флувијалних врши и коса, у које су усечене речне долине и други облици флувио-денудационих процеса. Асиметрично по својој уздужној оси, главно било Копаника има приближно меридијански правац пружања (у правцу СЗ – ЈИ). Његове западне стране и њихови нагиби последица су различитог геолошког састава и неједнаких услова у којима су се одвијали процеси ерозије. Подручје Националног парка Копаник простире се већим делом на централној планинској површи Равног Копаника, високој око 1.700 m н.в., оивиченој врховима и узвишењима – Панчићев врх (2.017 m н.в.), Караман (1.936 m н.в.), Гобеља (1.934 m н.в.) и друго. Северно од централне површи је комплекс Бањског Копаника (са врхом Вучак, 1.718 m н.в.), чије северне стране се стрмо спуштају према Јошаници, док се североисточне стране постепено рашлађују у сливу Расине. Основне морфолошке структуре Копаника на подручју Националног парка Копаник формиране су интензивним ендегеним процесима (тектоника, магматизам, вулканизам), са врхунцем у терцијару, када је највероватније дошло до стварања плутонског тела централног Копаника, са најинтензивнијим уздицањем на простору Панчићевог врха. Ово тело се и данас постепено уздиже, што је праћено сеизмичком активношћу и благим променама у релефу. Савремене морфолошке структуре Копаника обликоване су егзогеним утицајима

елувијалних, падинских и флувијалних процеса, чијим деловањем су створени ерозиони и акумулациони облици. Елувијалним процесом, као физичко-хемијским процесом распадања основне гранодиоритске масе, ствара се на подручју Националног парка Копаоник грус дебљине од једног метра и више, на коме се формира педолошки слој, а испод кога је дробински слој различите дебљине. Падински процеси (посебно пролувијални, затим делувијални и колувијални) условљени су интензитетом елувијалних и флувијалних процеса, а њихови облици присутни су на целом подручју Националног парка Копаоник. Најдоминантнији савремени геоморфолошки процес на Копаонику је флувијални, везан за мрежу сталних и повремених водотока. Испољава се првенствено као линијска ерозија, вертикална (јаружење), или бочна, што условљава неправилности уздужних профила водотока, са каскадним преломима, клисурастим сужењима, као и V-облик попречног профила водотока (карактеристичан посебно за Самоковску, Гобелску, Брзећку и Дубоку реку). Флувијални процес условљава и појаву клизишта и одрона (у токовима Самоковске, Палевштитке и Јошаничке реке). Ипак, веће површине „бедлендс-а“ условљене флувио-денудационим процесима, заступљене су само у ултрамафитском комплексу по ободима гранодиоритског масива (посебно на западним падинама Копаоника). Поједини делови стена, захваљујући саставу и положају, остали су неразорени у виду остенаца различитих димензија и облика (компактне камене фигуре које подсећају на животиње и предмете, на локалитетима „Маркова стена“, „Лисичја стена“, „Бабин гроб“, „Јанков брег“, „Речница“, „Суви врх“, гребен Карамана и друго, или некомпактни облици облутака и плоча). Интересанти су и облици стеновитих издања на огољеним стеновитим профилима планинских падина, или као засебни остенаци, са карактеристичном микронаборном структуром, састављени од скарнава, корнита, мермера и шкриљца у склопу метаморфита контактнорегеола Копаоника (Велика стена, Оштри крш, Јелица, Шилча и друго). Највиши делови Копаоника били су током плеистоцена захваћени глацијацијом слабијег интензитета, чији су морфолошки трагови очувани у виду остатака малих циркова и то на источној страни Гобеле (највећи), на Крчмару, Широком долу и Леденицама.

Хидрогеолошке и хидрографске карактеристике. Сложен геолошки састав условио је и сложене хидрогеолошке појаве унутар, са разноврсним типовима издани и појавом термоминералних вода. Збијени тип издани јавља се у алувијалним наслагама водотока (Шутовачка, Самоковска, Барска река и други мањи водотоци, са изворима издашности до 1,0 l/s), као и унутар елувијалних, пролувијалних и делувијалних наслага различите дебљине и састава, са функцијски значајним, али релативно скромним укупним капацитетом. Пукотински тип издани означава подручје богатом водом и заступљен је унутар гранодиорита и њихових варијетета на „копаоничком плутону“, са 165 регистрованих извора, два поткопа и два бунара (од тога у категорији за регионално водоснабдевање десет извора и за локално водоснабдевање 25 извора; у новије време има доста нестручно каптираних извора овог типа). Пукотински тип издани у серпентинима и хидротермално измењеним стенама заступљен је по северном и западном ободу копаоничког масива, на подручју које је знатно сиромашније водом (мањи број извора издашности испод 1,0 l/s), са дренажањем најчешће ван истражног подручја, или са ниским резервама воде. Карсно-пукотински тип издани у мермерима и мермеризованим кречњацима заступљен је са релативно мањим бројем извора у североисточном и источном делу копаоничког масива. Присуство кречњака унутар гранодиоритског масива, или дуж обода контакта, условило је појаву неколико веома јаких врела којима се дренажа карсно-пукотинска издан (Урлан, око 15 l/s, каптиран, каптирано развијено извориште у Белој реци, око 10 l/s, Црно врело на десној обали Мраморске реке, око 15 l/s, три извора у Милиној реци укупне издашности око 14 l/s, Гвоздачко врело испод Жљезба, 9–35 l/s, врело Дубока, око 40 l/s, подземне воде из извозне јаме рудника Суво рудитске, 10,5–48 l/s). Сложен тип издани (пукотински и карсно-пукотински) присутан је у дијабаз-ројачкој формацији и флишним седиментима, састављеним од пешчара, глинача и глинених шкриљца, ројача и кречњака. Мало су заступљени на подручју (са изворима издашности до 0,1 l/s). Геотермалне карактеристике копаоничког масива нису довољно изучене, али се претпоставља да температуре у гранитоидном масиву износе на дубини од 1 km око 55 °C, на 2 km око 95 °C, на 3 km око 140 °C (до 400 °C на дубини од 10 km). На

подручју Просторног плана, хидрогеотермалне појаве регистроване су само у Јошаничкој Бањи (бањски извори и Сланиште низводно од Бање, као извори преосталог дела високотемпературног палеохидрогеотермалног система који се простирао на подужном раседу од Кремића до Јелакца, са температуром подземног резервоара од 130 °C до 140 °C). Укупна искористива топлотна снага извора у Јошаничкој Бањи процењује се на око 8,3 MW (рачунајући са укупном издашношћу до 38 l/s и температурама од 22 °C до 78,5 °C). Ове термалне воде су делом ендеогеног, а делом вадозног порекла и припадају хидрокарбонатно, хлоридно-натријумском типу. Степен искористићености ових вода, како у балнеолошком, тако и у енергетском смислу, још увек је веома низак. На мањим, попречним раседима, у оквиру подручја Националног парка Копаоник јављају се мањи извори радиоактивне воде (Марина вода – 113,13 Bq, Крчмар вода – 966,63 Bq, извор на Пајином преслу – 191,24 Bq и извор код Казновских бачија – 158,25 Bq). Генеза ових радиоактивних вода указује на растварање минерала урана у бикарбонатним и карбонатним водама са неутралном или базном реакцијом (pH<7.0). С обзиром на разноврсност физичко-географских и биолошких услова, површинске воде Копаоника су променљивих карактеристика. Највећи део ових вода припада сливу Ибра, мањи сливу Расине (оба у сливу Западне Мораве) и најмањи сливу Топлице (у сливу Јужне Мораве). Водотоци Копаоника располажу великом ерозивном снагом, што условљава појаве интензивног спирања, поготову на деловима терена где је одређени геолошки састав комбинован са стрмим нагибима и обесумљеношћу. На подручју Националног парка Копаоник, с обзиром на протичање, водотоци имају карактер сталних (речице и потоци) и повремених (мањи потоци). На режим водотока утиче топлетење снега, које се обавља углавном равномерно и у дужем временском периоду. Зато се повећани притоци јављају крајем зиме, достижу максимум у пролеће, али се одржавају и у летњем периоду због киша и прихрањивања подземним водама. Најмањи притоци су у јесен и почетком зиме. Најзначајнији речни токови су Самоковска, Барска, Гобелска, Брзећка и Дубока река. Њихови уздужни профили су на појединим деоницама тока изузетно стрми, тако да водотоци формирају брзак и слапове (Самоковска испод Козјих стена и др.) и мање каскаде (водопад на Барској реци) или су разломљени градећи веће водопаде (Јеловарник). Од хидрографских појава посебно је интересантно Семетешко језеро, ван подручја Националног парка Копаоник (на 875 m н.в., површине око 0,75 ha, са два мања, виша језера), као реликт сталних природних језера у Србији. Иако су од великог научног значаја, ова језера нису ни довољно заштићена ни развојно валоризована.

Флора и вегетација. Флора подручја Просторног плана и Националног парка Копаоник веома је богата врстама, са рефугијалним стаништима терцијарних и глацијалних реликата. Утврђивањем површина у I и II степену заштите Националног парка Копаоник, обухваћена су станишта највећег броја ретких или угрожених врста. Сумирајући резултате досадашњих флористичких истраживања, на ширем подручју Копаоника утврђено је присуство 1.350 биљних таксона сврстаних у 111 фамилија и 457 родова, а новијим истраживањима (Д. Лакушић, 1995) утврђено је да је флора подручја Националног парка Копаоник представљена са 825 биљних таксона високопланинске флоре, сврстаних у 292 рода и 80 фамилија, од чега 91 ендемичне и 82 субендемичне биљке (или пети-на биљних таксона, што указује на фитогеографску специфичност високопланинске флоре Копаоника). Високопланинску флору Копаоника у оквиру Националног парка Копаоник чине флора појаса смрчевих шума, субалпске жбунасте вегетације и планинских рудина, са 58% врста флоре на око 4% површине укупног масива Копаоника, а на нижим деловима Националног парка Копаоник бројне друге флористичке заједнице. Подручје Националног парка Копаоник један од најзначајнијих центара флористичког диверзитета код нас и на Балкану. Велики број ендема и субендема објашњава се историјским развојем флоре и вегетације Копаоника и садашњим еколошким условима на одређеним стаништима и микростаништима. На Копаонику су утврђена три стеноендема који живе само на Копаонику (*Sempervivum kopanikensis* Panč., *Viola kopanikensis* Panč. и *Cardamine paniculata* Hayek), један ендемичан род и један субендемичан балкански род. Дистрибуција у односу на тип вегетације указује на постојање два центра биодиверзитета ендемичних биљака на Копаонику – у високопланинском делу (вегетација рудина на кречњацима и серпентинима) и у подгорини

(термофилни серпентински камењари). За време глацијације, Балкан је био рефугијум терцијарне флоре, где су се многе врсте очувале као реликти (док су у Европи биле уништене глацијацијом), посебно на великим рефугијалним површинама какве су средњи планински појасеви и дубоке клисуре, што објашњава присуство терцијарних и глацијалних реликата (*Acer heldreichii*, *Ostrya carpinifolia*, *Taxus baccata*, *Asyneuma trichocalycinum*, *Trolius europaeus*, *Vaccinium uliginosum*, *Eriophorum latifolium*, *Eriophorum angustifolium*, *Leontopodium alpinum* и друге). Најнижи делови Националног парка Копеолик (зона букових и буково-јелових шума) фитогеографски припадају средњоевропској регији холарктичког флористичког царства, а зона смрчевих шума представља енклаву циркумбореалне регије. На основу анализе фитогеографских карактеристика ендемичне флоре, утврђено је да она има изразито прелазан фитогеографски карактер и да су приближно равноправно заступљене три основне групе ендема (у мезијској девет, у илирској девет и у скарпоиндској пет врста). На листи Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11 и 32/16) налази се око 50 строго заштићених биљних врста које расту на Копеолику, колико их има и на прелиминарној листи за Црвену књигу флоре Србије (*Acer heldreichii* Orph., *Gentiana kochiana* Pers. et Song. *Kerneria saxatilis* (L.) Rechb., *Saxifraga aizoon* Jacq., *Achillea linguata* W. et K., *Gentiana lutea* L., *Gentiana turgestina* (Beck) Fritsch, *Orchis laxiflora* Lam., *Lycopodium annotinum* L., *Taxus baccata* L., *Corylus colurna* L., *Silene asterias* Griseb., *Dianthus pinifolius* Bibth. et Sm., *Hesperis dinarica* Beck, *Salix pentandra* L., *Salix rosmarinifolia* L., *Pirola rotundifolia* L., *Primula minima* L., *Daphne blagayana* Freyer., *Daphne cneorum* L., *Daphne oleoides* Schreb., *Daphne laureola* L., *Daphne alpina* L., *Potentilla visianii* Panč., *Potentilla palustris* (L.) Scop., *Genista radiata* (L.) Scop., *Genista subcapitata* Panč., *Bupleurum longifolium* L., *Pancicia serbica* Vis., *Menyanthes trifoliata* L., *Verbascum adamovichii* Vel., *Pedicularis hoermanniana* K. Maly., *Stachys anisochila* Vis. et Panč., *Aster alpinus* L., *Leontopodium alpinum* Cass., *Allium paniculatum* L., *Lilium martagon* L., *Glaudiolus imbricatus* L., *Tozzia alpina* L., *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soo, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soo, *Dactylorhiza cordigera* (Fries) Soo, *Leucorchis albida* (L.) Rich., *Spiranthes spiralis* (L.) K. Koch., *Listera cordata* (L.) Rechb., *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng., *Chamaecytisus jancaei* (Velen.) Rothm.). На Међународној Црвеној листи (European Red List, UNESCO, New York, 1991.) налазе се четири врсте које расту на подручју Националног парка Копеолик (*Pedicularis heterodonta* Pančić, *Stipa mayeri* Martinovsky, *Alyssum markgrafii* O.E. Schulz. и *Viola elegantula* Schott, две у групи ендемичних васкуларних биљака и две у групи неендемичне флоре. По категоријацији степена угрожености биљних врста Међународне асоцијације за заштиту природе (IUCN), врсте на Копеолику категорисане су на следећи начин: у категорији врста које су у опасности да ишчезну три; у категорији ранијих врста (V) које у блиској будућности могу бити угрожене шест; у категорији I(Ex) неодређене и вероватно ишчезле врсте три; у категорији I(R) неодређене и ретке врсте две; у категорији R ретке врсте 60, од тога 14 ендема и две субендема. Око 50 биљака Копеолика налази се на листи Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС”, бр. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/10 и 69/11). На Копеолику су присутни сви вегетацијски појасеви карактеристични за високе планине централног Балкана, бореално-континентални балкански и српско-бугарски тип зонирања вегетације на вертикалном профилу, који на овој планини показује изузетну правилност. До 800 m н.в. ван граница Националног парка Копеолик, развијене су термофилне храстове шуме, као и њихови деградациони облици. Од 800 до 1.100 m н.в. јављају се мезофилне храстове и букове шуме. Од 1.100 до 1.500 m н.в. доминирају шуме букве (различити типови монитних букових шума са четири основна типа заједница), уз мешавине букве и јеле, те смрче и јеле. Од 1.500 до 1.800 m н.в. доминира појас смрчевих шума (најразвијенији на Равном Копеолику са гранитном подлогом и у Брзећкој и Дубокој реци на кречњацима, у Самоковској реци са реликtnим шумама на серпентинима), уз разноврсне мешавине са субалпском буквом, горским јавором и јелом. Изнад 1.800 m н.в. на горњој граници смрчеве шуме јављају се заједнице субалпске жбунасте вегетације типа тундре са прогањеним фитоценозама смрче, боровнице и полегле клеке, уз појаву субалпског екотипа смрче, као и са појавом заједница боровнице и ушате врбе на подводној подлози. На

највишим врховима, али и нешто ниже, у зони субалпске жбунасте вегетације, на експонираним и нагнутим теренима развијене су високопланинске рудине и пашњаци, алпског и субалпског типа, диференцирани на две вегетацијске класе (зависно од подлоге – силиката или кречњака и серпентинита). Основни тип вегетације силикатних рудина који доминира читавим високопланинским пределом, у великој мери је деградиран и на појединим местима замењен сиромашнијим заједницама. Вегетација кречњачких рудина и рудина на високопланинским серпентинитима знатно је разноврснија и флористички богатија од оне на силикатима. Од осталих потенцијалних облика вегетације, који се јављају као азоналне и интразоналне појаве биљних заједница, интересантна је вегетација стена (на кречњацима и серпентинитима, као и у пукотинама силикатних стена), високих зелени и тресава (на отвореним стаништима, око потока у оквиру смрчевих шума). Поред тога, забележен је и већи број секундарних заједница зеластих типа различитих деградационих облика вегетације. Међу травним заједницама највећи економски значај имају ливадске заједнице секундарне природе на отвореним стаништима у оквиру појаса букових шума и делом у смрчевом и храстовом појасу. Мањи економски значај имају травне заједнице пашњака и рудина на отвореним стаништима у оквиру смрчевог појаса, са већим бројем асоцијација и субасоцијација. На највишим деловима планине економски значај има само наредтум у оквиру смрчевог појаса и на већим висинама (до 1.900 m н.в.). Синтаксономским прегледом фитоценоза Копеолика до данас је установљено 118 асоцијација и 39 субасоцијација, сврстаних у 62 свеже, 41 вегетацијски ред и 24 класе. Од тога, на подручју Националног парка Копеолик је заступљено 60% забележених синтаксона, односно 65 асоцијација и 25 субасоцијација сврстаних у 35 свежа, 26 вегетацијских родова и 18 класа, по чему се Национални парк Копеолик издваја у односу на друга подручја Србије и Балкана, као подручје са врло високим вегетацијским диверзитетом. Квалитативна анализа основних физиономских типова вегетације показује да, међу 125 вегетацијских јединица, у Националном парку Копеолик изразито преовлађују јединице зеластих типа (74%), у односу на шумске заједнице (26%). Квалитативна анализа основних сингенетских стадијума показује да је 85% фитоценоза на подручју Националног парка Копеолик примарног, односно потенцијалног карактера, док су осталих 15% заједнице секундарног или терцијарног карактера. Реални вегетацијски диверзитет Копеолика већи је за 15% од потенцијалног стања, односно данашњи диверзитет вегетације, и поред своје природне разноврсности, под значајним је утицајем антропогеног фактора.

Животињски свет. Фауна Копеолика и подручја Националног парка Копеолик одликује се респективним диверзитетом, мада је знатно мање истражена од биљног света. Најбројнија је класа инсеката у којој је најбоље истражена група дневних лептира, представљена са 138 врста (од укупно око 200 констатованих у Републици Србији), међу којима и ендемична и реликтна врста дневног лептира *Colias balcanica* Rebel. У батрахо и херпето фауни на Копеолику и на подручју Националног парка Копеолик утврђено је 14 врста и то шест врста водоземаца и осам врста гмизаваца (водоземци: *Salamandra salamandra* – шарени даждевањак, *Triturus alpestris* – алпски мрмољак, *Bombina variegata* – жутотрби мука, *Rana ridibunda* – велика зелена жаба, *Rana dalmatina* – ливадска жаба, *Rana temporaria* – риђа жаба; гмизавци: *Lacerta viridis* – зелембаћ, *Zootoca vivipara* – живородни гуштер, *Podarcis muralis* – зидни гуштер, *Natrix natrix* – белоушка, *Natrix tessellata* – рибарица, *Elaphe longissima* – обични смук, *Vipera ammodytes* – поскок, *Vipera berus* – шарка). На листи Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива налази се 12 врста, од чега је њих осам строго заштићено.

Богатство фауне птица – орнитофауне знатно је веће и условљено је величином планинског тупа, као и јасно дефинисаним вегетацијским појасевима, који се правилно висински смењују. На највишим деловима планине, у оквиру пашњака и рудина су и голети са камењарима, посебно израженим на Сувом рудишту, Гобељи и Кукавици. До данас је на Копеолику констатовано 173 врста птица (претпоставља се да је тај број већи и да износи око 210). Повећана је бројност „опортунистичких” врста, међу којима има и оних које су се на планини настаниле у 50 последњих година, услед брзих промена природних услова, као и оних које су у том периоду нестале са планине, прилагођених на измене станишта,

а смањена бројност грабљивица, али и других врста уско везаних за осетљиве биотопе. Ипак, диверзитет фауне птица на Копаонику, у односу на друге планине Србије и Балкана, може се сматрати веома богатим. Са 125 врста (80%) доминирају гнездарнице, од којих се десет врста последњих шест – седам деценија више не гнезди (велики тетреб – *Tetrao urogallus*, црвенокљуна галица – *Pyrhcorax pyrrhcorax*, жутокљуна галица – *Pyrhcorax graculus*, белоглави суп – *Gyps fulvus*, црни лешинар – *Aegypius monachus*, патуљаст орао – *Hieraetus pennatus*, пузгавач – *Tichodroma muraria* и златоврана – *Coracias garrulus*). На листи Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива је 100 врста (од тога је нестало 13 врста, а више се не виђа девет врста). На европској Црвеној листи заступљено је пет врста регистрованих у Националном парку Копаоник, од којих се на Копаонику гнезди само још једна врста. На светској Црвеној листи (Word Red List, 1996.) налазе се три врсте, од којих су две по IUCN категоријама сврстане у VU (vulnerable) – рањиве врсте (од којих се једна гнезди на подручју Просторног плана ван Националног парка Копаоник, а остале су нестале). Више пажње у истраживању и заштити посвећено је птицама грабљивицама (програм хранилишта, који се реализује од 1996. године). Према досадашњим подацима, фауну сисара Копаоника чини 39 врста и то: девет врста бубоједа, пет врста слепих мишева, једна врста пагладара, 14 врста глодара, осам врста месождера и две врсте папкара. Све врсте су аутоктоне (сем америчке ондатре која је пре 40 година продрла уз долину Ибра). У прошлом веку истребљени су медвед, рис, дивокоза, јелен и видра (која се јавља ван Националног парка Копаоник), а угрожени су дивља мачка и дивља свиња. На европској Црвеној листи су и две врсте са подручја Националног парка Копаоник, обе са назнаком (V) рањиве врсте. Посебно значајне дивље врсте сисара на подручју Националног парка Копаоник су: *Erinaceus concolor* Marten – белогрди јеж, *Sorex minutus* L. – мала ровка, *Sorex araneus* L. – шумска ровка, *Sorex alpinus* Schinz. – алпнска ровка, *Neomys fodiens* P e n n. – водена ровка, *Neomys anomalus* C a b r. – прибрежна ровка, *Crociodura suaveolens* P a l l. – баштенска ровка, *Crociodura leucodon* Herm. – полска ровка, *Talpa europaea* L. – европска кртица, *Nyctalus noctula* S c h e b. – рани вечерник, *Pipistrellus pipistrellus* S c h e b. – патуљаст нетопир, *Plecotus austriacus* F i s c h e r – сиви дугоушан, *Miniopterus schreibersi* K u h l. – дугокрили крилаш, *Sciuurus vulgaris* L. – европска веверица, *Clethrionomys glareolus* S c h e b. – шумска, риђа волухарица; *Arvicola terrestris* L. – водена волухарица и *Musccardinus avellanarius* L. – пух орашар. Од иктиофауне, најзначајнија и највише заступљена врста је поточна пастрмка (*Salmo trutta* L.), чије су популације здрављих година знатно повећане планским порибљавањем и мерама заштите.

Заштићене природне вредности. На основу националних прописа из области заштите природе, међународних конвенција и програма и других докумената, природне вредности на подручју Просторног плана стекле су статус заштићених природних добара, као заштићена подручја и заштићене врсте дивље флоре и фауне, и/или статус подручја и врста од међународног значаја за заштиту природе.

Заштићена подручја су:

1) Национални парк Копаоник, проглашен први пут посебним законом 1981. године, када су утврђене његове границе, затим Законом о националним парковима 1993. године, којим су потврђене и детаљно описане раније границе и заснован садашњи систем управљања тим подручјем, али нису одређене зоне са режимима заштите (већ су у управљачкој пракси примењиване границе зона режима заштите утврђене просторним планом националног парка из 1989. године) и Законом о националним парковима из 2015. године, којим су утврђене границе просторних јединица са режимима заштите I и II степена;

2) Три дендролошка споменика природе, установљена одлукама општина Рашка и Брус из 1997. године, и то:

– Стабло смрче, Гобелска река, старости око 300 година, у ГЈ „Гобелска река”, одељење 28, одсек „а”, на 1.400 m н.в. у планинској шуми букве, у зони II степена заштите Националног парка Копаоник.

– Стабло јеле, Гобелска река, старости око 250 година, у ГЈ „Гобелска река”, одељење 75, одсек „а”, на 1.400 m н.в. у планинској шуми смрче, јеле и букве, у зони II степена заштите Националног парка Копаоник, КО Црна Глава, општина Рашка;

– Два стабла јавора, Крива Река, старости око 300 година, у порти цркве Св. Петра и Павла (1.170 m н.в.), КО Крива Река, општина Брус, ван Националног парка Копаоник.

3) Резерват природе „Равница”, КО Кремиће, општина Рашка, одељење 9, одсек а, б, ц и 1, ГЈ „Кремићке шуме”, површине око 13 ha, ван Националног парка, установљен Просторним планом Националног парка Копаоник из 1989. године („Службени гласник РС”, број 4/89) и од тада третиран одговарајућим шумарским документима као строго природни резерват иако за њега није утврђен формални статус резервата природе на основу закона који уређује заштиту природе; обухвата аутохтони шумски екосистем црног бора, који је редак на подручју Копаоника; на површини резервата извршена је сеча пре његовог установљења наведеним просторним планом.

Заштићене врсте су:

– врсте дивље флоре и фауне утврђене Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива. Строго заштићене су ишчезле дивље врсте биљака, животиња и гљива са територије Републике Србије које су враћене програмима реинтродукције, крајње угрожене, угрожене, реликтне, локално ендемичне, стеноендемичне, међународно значајне и заштићене дивље врсте од посебног значаја за очување биолошке разноврсности Републике Србије. На подручју Просторног плана налази се укупно око 240 врста биљака (као и гљива, лишајева и маховина) и животиња из наведеног правилника, највише птица (око 100 врста), затим водоземаца и гмизавца (десет врста) и сисара (око 20 врста), док је за инсекте чија фауна није довољно истражена и позната тешко утврдити које врсте из списка насељавају ово подручје. Њихова заштита се спроводи забраном коришћења, уништавања и предузимања активности које могу да угрозе ове врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера на управљању популацијама. Изузетно, те врсте могу се користити под условима и на начин прописан Законом о заштити природе и на основу дозволе министарства надлежног за послове заштите природе. Заштићене су и рањиве, ендемичне, индикаторске, кључне и кишобран врсте, реликтне, међународно значајне и заштићене дивље врсте, као и врсте које нису угрожене, али се због њиховог изгледа могу лако заменити са строго заштићеним врстама. Заштићене врсте могу се користити под условима и на начин прописан Законом о заштити природе на основу дозволе министарства, а заштићене дивље врсте рибљег фонда и ловна дивљач у складу са прописима из области ловства и рибарства;

– контролисане врсте утврђене Уредбом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне, од којих се на подручју Просторног плана налази око 50 врста биљака, десетак врста гљива, неколико врста лишајева и четири представника фауне;

– врсте дивљачи и риба чије су коришћење или излов забрањени или ограничени на основу Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) (већи број врста сисарске и пернате дивљачи под трајном заштитом лова или под ловостајем) и Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, број 128/14) (сезонска или трајна забрана риболова, забрана излова испод прописане величине), односно прописима донетим на основу тих закона.

Подручја са међународним заштитним статусом су:

– Међународно значајна подручја за птице – IBA подручја (Important Bird Areas): установљена по програму BirdLife International под именом Копаоник, које обухвата простор Националног парка и део масива планине Копаоник јужно од Националног парка;

– Међународно значајна биљна подручја – IPA подручја (Important Plant Areas), установљена по програму Plantlife International – PlantEuropa под именом Копаоник;

– Одабрана подручја за дневне лептире – PBA подручја (Prime Butterfly Areas) по програму Butterfly Conservation Europe, установљена под именом Копаоник;

– Резерват биосфере – Национални парк Копаоник, као једно од осам подручја у Републици Србији која су, са наше стране, планирана за установљење резервата биосфере по програму UNESCO „Човек и биосфера” (MaB);

– EMERALD подручје идентификовано/установљено под именом Национални парк Копаоник, као део мреже подручја (Emerald Network of Areas of Special Conservation Interest – AsCI) значајних са становишта примене Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција)

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 19

у Србији; ИВА и EMERALD подручја представљају окосницу европске еколошке мреже NATURA 2000 кроз коју се врши примена кључних аката Европске уније у области заштите природе – Директива о стаништима (*Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora*) – на основу које се идентификују и штите тзв. *Special Areas of Conservation (SACs)* и Директива о птицама (*Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds*) – на основу које се идентификују и штите тзв. *Special Protection Areas (SPAs)*; идентификација и успостављање мреже еколошки значајних подручја NATURA 2000 (*Special Areas of Conservation-SACs* и *Special Protection Areas-SPAs*), вршиће се према посебним пројектима, сходно меродавним европским директивама у процесу приступања Европској унији, уз процену да та подручја неће значајније повећати обухват заштите простора са природним вредностима на подручју Просторног плана.

Врсте са међународним статусом заштите су:

- CITES врсте – Представници дивље флоре и фауне обухваћени Међународном конвенцијом о трговини угроженим биљним и животињским врстама, којих на подручју Просторног плана има неколико десетина, и чији су услови извоза ближе прописани Правилником о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама („Службени гласник РС”, бр. 99/09 и 6/14);

- Миграторне врсте дивљих животиња и европска дивља флора и фауна – Врсте биљака и животиња обухваћене Конвенцијом о очувању миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција) и Конвенцијом о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција) које се налазе на подручју Просторног плана (вук од крупних карнивора и знатан број птица).

Локалитети од значаја за заштиту бидиверзитета. На подручју Просторног плана, највише у Националном парку Копаоник, налазе се локалитети од посебног значаја за очување бидиверзитета, као станишта ретких и ендемичних биљних и животињских врста и хранилишта некрофагих врста птица, и то:

- локалитет „Гарине”, станиште природне реткости линцуре (*Gentiana lutea* ssp. *simhyandra*) и ретке врсте перунике (*Iris graminea*), на површини секундарних ливада, на стрмим источним падинама Гарина изнад Брзећа;

- локалитет „Маринковац”, станиште природне реткости линцуре (*Gentiana lutea* ssp. *simhyandra*), на површини секундарне ливаде уз границу Националног парка наспрам Палежа;

- локалитет „Јарам – Беле стене”, једино познато станиште ендемореликтне врсте дневног лептира (*Colias euacacia*, Staudinger, 1871.) у Републици Србији; прехранбена биљка за гусенице лептира је *Chamaecytisus tommasinii* (Vis.) Rothm. (fam. Papilionaceae), а главно природно угрожавање станишта представља обрастање пашњака смрчком;

- локалитети врсте *Calosoma inquisitor* (Linnaeus, 1758.); врло корисна врста која прати градације штетног лептира мразовца; осим у резервату „Самоковска река”, станиште је и у клисури Самоковке и у листопадним шумама целог подручја;

- локалитети врсте *Calosoma sucophanta* (Linnaeus, 1758.); корисна врста која прати градације велике штеточине губара; станиште је у клисури Самоковке и у листопадним шумама целог подручја;

- локалитети врсте *Carabus ullrichi* subs. nov; нова – ендемична врста на Копаонику, станишта су на Бачишту и на Трески;

- локалитети врсте *Carabus curtulus koschanini* Csiki, 1904; стеноендемит Копаоника; станишта су на Панчићевом врху, Сребрцу, Крсту и Трески;

- локалитети врсте *Carabus cancellatus intermedius* Dejean, 1826; ендемична балканска подврста; станиште су на Сребрцу и Трески;

- локалитети врсте *Carabus montivaagusblandus* Frivaldszkyi, 1865; ендемична балканска подврста; станишта су на Гобели и Панчићевом врху;

- локалитети врсте *Carabus cavernosus* Frivaldszkyi, 1837; балкански ендемит; сем у резерватима „Козје стене”, „Гобела” и „Беле стене”, станишта су на Панчићевом врху, Шилачи и Трески;

- локалитети врсте *Carabus convexus gracilior* Gehin, 1885; ендемична врста за Србију; заштићено станиште је на Панчићевом врху;

- локалитети врсте *Carabus intricatus intricatus* Linnaeus, 1761; номинативна подврста на IUCN листи и европској Црвеној листи;

осим у резервату „Самоковска река”, заштићена станишта су у клисури Самоковске реке, на Бабином гробу, Панчићевом врху и Трески;

- локалитети врсте *Carabus croaticus* subsp. nov; нова подврста – стеноендемит Копаоника; заштићена станишта су у резервату „Јелак”, Белој реци и на Трески;

- локалитети врсте *Carabus violaceus* subsp. nov; нова – стеноендемична подврста широко распрострањена у Националном парку Копаоник; заштићена станишта су у резерватима „Гобела”, „Јелак”, „Јеловарник” и „Суво рудиште”, на Кукавици, Бабином гробу, Панчићевом врху и Јарму;

- локалитети врсте *Carabus coriaceus hopfgarteni* Kraatz, 1878; ендемична подврста за централну и источну Србију; станишта су у резерватима „Самоковска река”, „Гобела”, „Беле стене”, „Јелак”, „Јеловарник” и „Суво рудиште”, на Кукавици, Бабином гробу, Панчићевом врху и Јарму;

- локалитети врсте *Procerus gigas* Creutzer, 1799; балкански ендемит; нађен на слапу Лисинске реке;

- локалитети врсте *Osmoderma eremita* Scopoli, 1863; ретка врста на IUCN листи и европској Црвеној листи; станиште је на Шанцу;

- локалитети врсте *Lucanus cervus* Linnaeus, 1758; станиште је на Кукавици;

- локалитети врсте *Rosalia alpina* Linnaeus, 1758; врста на IUCN листи и европској Црвеној листи; станиште је на Сребрцу;

- локалитети врсте *Poecilimon affinis* sup. nov; нова подврста; осим у резервату „Беле стене”, станиште је на Јарму и у Белој реци;

- локалитети врсте *Poecilimon* spec. nov; вероватни стеноендемит Копаоника; станиште је на Петровој равни и у Белој реци;

- локалитети врсте *Metriopectera arnoldi* Ramme, 1933, ендемична врста за Србију и Бугарску; осим у резервату „Беле стене”, станиште је на Петровој равни и у Белој реци;

- хранилиште на локалитету „Јастребац”, источно од Брзећа;
- хранилиште на локалитету „Средњи брег”, западно од гробана Јадовника;

- хранилиште на локалитету „Калевац”, северозападно од села Шипачина.

Геонаслеђе. На подручју Просторног плана, пре свега Националног парка идентификован је већи број природних објеката и појава са обележјима која им дају карактер значајног геонаслеђа. Они ће неформално имати својства споменика природе, и као такви ће бити означени, и то:

1) Споменици природе – геолошки

- Скарнови са развијеном комплетном зоном метасоматских промена. Утискивање гранодиоритског масива изазвало је метаморфне промене првобитних стена. Добро развијен контактни ореол, где се директно могу пратити метасоматски процеси од самог контакта до непромењених стена, биће, након детаљних истраживања, утврђен у зони I и/или II степена заштите на ширем локалитету „Јарма”. У овом контактном појасу издвојене су: унутрашња зона на самом контакту са гранитоидом, изграђена од скарнова и скарноида; средња зона изграђена искључиво од скарнова и спољна зона од мермерисаних кречњака и доломита. Скарнови су изразито тракасте грађе која се у средњој зони смеђује сочивима властонитских стена.

- Гранодиорити са кором распадања. Терцијарне старости, гранодиоритски масив Копаоника има зонарну дистрибуцију стенских варијетета са кварцидiorитима, гранодиоритима, порфиroidним гранодиоритима, кварцмонзонитима и друго. Након детаљних истраживања издвојиће се по један репрезентативни профил од сваког варијетета, у оквиру зона I и/или II степена заштите.

- Мермерисани кречњаци и доломити у контактном појасу. Мермерисане кречњаке и доломите који изграђују спољну зону контактне ореоле карактерише нагло опадање степена метаморфизма, што се огледа на гранобластичним мермерима на контакту са средњом зоном, који даље прелазе у нечисте карбонате и калкшисте, па у неизмењене карбонатне и филитоидне стене. Ове стене распрострањене су на источном делу Националног парка, а репрезентативни профили биће издвојени у оквиру природних резервата „Метође” и „Јелак”.

- Корнити у контактном појасу. Са варијететима зелене боје и тракастом текстуром, као продукти вулканских стена на контакту са магматском интрузијом односно гранодиоритима, корнити

имају посебне естетске вредности. Као карактеристичан биће издвојен профил корнита у оквиру природног резервата „Гобела“.

– Акордеон набори. Акордеон набори у сјајним шкриљцима представљају репрезентативан структурни пример настао у примарној структури. Карактеристичан профил биће издвојен у природном резервату „Дубока“.

2) Споменици природе – геоморфолошки

Трагови плеистоценске глацијације. Иако су слабо изражени и једва уочљиви, трагови плеистоценске глацијације на Копаонику су изузетно значајни за природне науке као ретки примери ледничке ерозије. Трагови глацијације изражени су облицима констатованих циркова (дна, стране и остаци моренског материјала по дну и на излазима из циркова), од којих се посебно о истичу: а) цирк Крчмар, на северној страни Панчићевог врха, у оквиру природног резервата „Суво рудиште“; б) цирк Широки до, између Вучака и Леденица на Караману, као школски пример глацијалног рељефа, и в) цирк на источној страни Велике Гобеле, просторно највећи, али и најизложенији могућим антропогеним утицајима услед уређења алпског скијалишта.

Камене фигуре гранодиорита. Представљене су гранодиоритским остеоцима и чине битне, атрактивне елементе и симболе копаоничког пејсажа, од значаја за туризам. Настали су денудацијом и селективном ерозијом гранодиоритских стена као остеоци, блокови и громаде. Посебно су изражени и познати на локалитетима: 1. Маркова стена, 2. Лисичја стена, 3. Пајин гроб, 4. Суви врх I, 5. Суви врх II, 6. Високи део, 7. Јанков брег и 8. Бабин гроб.

3. Споменици природе – хидролошки

Водопади: а) Водопад Јеловарник, у природном резервату „Јеловарник“, генералног пада од 65–70 степени и висине 75 m (1.215–1.290 m н.в.). Представља сложени каскадни тип водопада и спушта се у казан Јеловарског потока низ који даље отиче. Настао је у терену различите геолошке грађе, превасходно у метаморфним стенама (шкриљци, мермери), а његова генеза условљена је тектонском предиспонираношћу, са израженим речним регресивним процесом, потпогнутим физичко-хемијским процесима распадања стена; б) Водопад на Барској, изван подручја Националног парка, каскадног карактера, висине око 50 метара.

Језера. Најзначајније природно језеро на подручју Просторног плана је Семетешко језеро, непосредно изнад центра села Семетеш, на 900 m н.в., ван подручја Националног парка. Језеро се храни из два обалска извора и из атмосферских падавина, а празни се отицањем преко два мања поточића и испаравањем. Овалног је облика са пречником од око 60 m и дужином до 5 m, а обале су му обрасле хидрофилним растинјем. Посебну атракцију представљају једно веће и неколико мањих плутајућих тресетних острва са развијеном вегетацијом. Спада у групу језера са изразитом тресетном вегетацијом. Присутан је убрзан процес еутрофикације језера и процес напредовања тресаве која постепено смањује површину воденог огледала. Физиогномски и биолошки карактер језера даје присуство врста из рода *Sphagnum* и *Najas*, са којима се меша *Caecum*. Аутохтону врсту хидрофауне чини ендемска врста тритона (врста репатних водоземаца из породице саламандера са слабо развијеним ногама, народног назива „сметешка ала“). Иако је учињена грешка са порибливањем неаутохтоним врстама (које су у великој мери истребиле тритона), локално становништво насеља Семетеш има креативан однос према заштити језера (организовање изградње, одвођење отпадних вода ван слива језера, чему погодује конфигурација локалитета насеља, жеља за презентацијом језера и друго). Изнад овог језера налазе се два мања урвинска језера, на удаљености од око 650 m североисточно, између узвишења Орловац и Горње брдо, на висинама од 1.030 и 1.040 m н.в. (једно окружено пашњачком вегетацијом, друго шумом, са трском и напредовањем тресаве, укупне површине 0,8 ha).

Врела и извори: а) Врело Дубока, највеће у Националном парку, на контакту мермера и хлоритских шкриљаца, издашности до 65 l/s, у клисури истоимене реке, на 1.115 m н.в., у оквиру резервата „Дубока“. На врелу се појављују воде подземног тока Дубоке, која понире скоро у целини у речном кориту око 1 km узводно. Врело одражава сву сложеност хидролошких односа и механизма циркулације вода у карбонатним теренима, што се посебно карактерише односом минималне и максималне издашности. Заштитом врела биће обезбеђено функционисање хидрогеолошког система (понор – подземни ток – врело). Поред непосредних простора око понора и врела, заштитом ће бити обухваћен и појас речног корита

између ова два објекта у ширини од 50 m; б) Врело Урлан, на контакту мермера и хлоритских шкриљаца, издашности до 15 l/s, ван Националног парка Копаоник; в) Црно врело, карстни извор на десној страни Мраморске реке, оријентационе издашности од 25 l/s, ван Националног парка; г) Врело Гвоздац у Брзењкој реци, разбијено извориште гравитационог типа на контакту мермера и гранодиорита, просечне издашности од 19 l/s, у оквиру резервата „Метође“; д) Гејзир Гвоздац у Брзењкој реци, пулсирајући излив воде из напуштене бушотине у гранодиоритима, са висином млаза до 5 m, издашности око 2 l/s, у оквиру резервата „Метође“; иако је антропогеног порекла, гејзир је интересантан због неубичајене појаве воде под притиском, режима издани и туристичке атрактивности; е) Извор Крчмар вода у резервату „Суво рудиште“ на северним падинама Панчићевог врха, формиран у стенама контактно-метаморфног ореола, са слабо минерализованом водом радиоактивности од 966,63 Bq; е) Извор Марина вода, постојан, импровизовано каптиран извор издашности од 0,5 l/s, значајан по генези и хемијском саставу, са водом радиоактивности од 113,13 Bq, угрожен непланским просецањем пута према планинарском дому „Ртањ“.

Предео. На основу геоморфолошких и вегетацијских карактеристика и врсте и обима антропогених промена, на подручју Просторног плана могу се издвојити следеће основне групе предела:

1) Речни басени, шумовити, мирне, заталасане морфопластике, са остеоцима гранодиорита, ненасељени, са мало објеката, првенствено путне инфраструктуре, оазе полудивљине у националном парку (басен Самоковке – тзв. Равни Копаоник и басен Барске реке);

2) Речне клисуре, стрмих страна, често оперважене стеновитим литицама, са брзим, бујичним водотоцима, углавном под шумом, оазе дивљине у националном парку (клисура Самоковке испод Козјих стена, изворишни делови Гобелске и Брзењке реке, клисура Дубоке, Јеловарник);

3) Планински врхови, превоји, гребени и косе, претежно под пашњацима, мање под шумском вегетацијом, са живописним и егзотичним контурама рељефа, без или са мало објеката скијашке и друге инфраструктуре, оазе релативно мало измењене природе у националном парку (Мала Гобела – Мека преседла – Вучак, Кукавица – Јадовник, Војетин – Небеске столице и др.);

4) Голети, еродовани терени типа „беделенс“-а, са оскудним травним покривачем и чуперцима дрвећа и жбуња, израздани густим сплетом вододерина и јаруга (југозападна страна Јадовника, јужне стране гребена на линији Панчићев врх – Небеске столице – Војетин);

5) Травни Копаоник, питоми терени под бујним ливадама и пашњацима, са мањим шумским забранима, ненасељени, са остацима бачишта (Рендара – Циганска река – Беле чуке, Мунцело-Ливађе, Кадијевац и др.);

6) Рурални ратарско-воћарски предели, са њивама, вештачким и природним ливадама и воћњацима, са малим парцелама обрадивог земљишта, групама кућа (махалама/засеоцима) и сеоским центрима (Крива Река, Црна Глава, Семетеш, Тиоче, Кремићи и др.);

7) Урбанизоване зоне старих центара насеља и нових зона туристичке изградње (Јошаничка Бања, Лисине-Чајетина, Брзење);

8) Урбанизована зона туристичког центра Копаоник са објектима смештаја, инфраструктуре и пратећих услуга (Суво рудиште, Јарам, Сребрнац);

9) Зона скијалишта, са жичарама, ски стазама и другим објектима.

3.1.1.2. Туризам

Функцијски развој туризма

Развој туризма на Копаонику започет је још тридесетих година прошлог века, да би у првој половини осамдесетих година постао водећа привредна делатност на подручју Просторног плана.

Иако се од почетка планирања туризма на Копаонику (Регионални просторни план десет копаоничких општина из 1968. године), па надаље у свим планским документима инсистирало на равномерном размештају туристичких садржаја између планинског и подпланинског подручја, тежиште развоја остало је на Сувом рудишту, а од осталих комплекса покренуто је Брзење и започети су локалитети „Сребрнац“ и у последње време „Јарам“, а мимо планских предвиђања остварен је велики обим викенд изградње

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

21

у Лисини, уз границу Националног парка. Од 30.000 туристичких лежаја предвиђених првим Просторним планом подручја Националног парка Копеонок из 1989. године, око 15.000 је било планирано на планини у Националном парку, а 15.000 у подпланинском подручју, односно ван Националног парка. Према другом Просторном плану подручја Националног парка Копеонок из 2009. године, на захтев службе заштите, број лежаја у Националном парку смањен је на 12.400 (у општини Рашка 8.400 и у општини Брус 4.000, односно на Сувом рудишту 8.000, на Јарму 700, на Сребрницу 1.500, на Рендари 2.100 и у пункту Запланина 100), а број лежаја ван Националног парка је повећан на 30.000 (у општини Рашка 18.900, тј. у секундарном туристичком центру Јошаничка Бања 4.500 и у туристичким насељима 14.400; у општини Брус 8.900, тј. у секундарним туристичким центрима Брзеће са Гочманцем 4.500 и Крива Река 3.000 и у туристичким насељима 1.400; и у општини Лепосавић 2.200, тј. у секундарном туристичком центру Бело Брдо 2.000 и туристичким насељима 200), чиме је планирано укупно 42.400 лежаја.

У односу на планиране лежаје по Просторном плану подручја Националног парка Копеонок из 2009. године, досад је на подручју Националног парка изграђено око 11.000 лежаја, али не са планираном дистрибуцијом по локалитетима, већ на „Сувом рудишту“ око 10.250 уместо планираних 8.000, на „Сребрницу“ 250 уместо планираних 1.500, на „Јарму“ 250 у општини Брус уместо планираних 700 (600 на територији општине Брус и 100 на територији општине Рашка), без планиране изградње на локалитету „Рендара“, али и са непланском викенд изградњом на „Циганској реци“ и „Гвоздацу“ у општини Рашка (укупно око 250 лежаја).

Уз границу Националног парка, у близини Сувог рудишта и његовог скијалишта, никло је неплански (иако са формалним дозволама) велико викенд насеље Лисина/Чајетина са око 10.000 лежаја (Просторним планом Националног парка из 1989. године било је предвиђено само 1.000), уз још око 1.000 темеља. У последње време, викенд куће се претварају у пансионе, а граде се и већи апартмански објекти, тако да се насеље, по смештајним капацитетима и тенденцијама уређења и опремања, претвара у секундарни туристички центар. У Брзећу је реализовано око 2.500 од планираних 4.500 лежаја, док од планиране изградње у Јошаничкој Бањи, Кривој Реци, Белом Брду и другим насељима ван Националног парка није остварено практично ништа (сем незавршеног хотела и око 100 приватних лежаја у Јошаничкој Бањи).

Остварену туристичку понуду подручја Просторног плана чини понуда Туристичког центра Копеонок (у даљем тексту: ТЦ Копеонок) у Националном парку, са туристичком инфраструктуром (понудом у простору) и понудом туристичких комплекса Суво рудиште, Јарам и Сребрнац, као и понуда секундарних туристичких центара – Брзећа и Јошаничке Бање ван Националног парка. Најзначајнији део понуде у простору представља алпско скијање у Националном парку уз мању понуду нордијског скијања. Остварена летња понуда у простору је на знатно нижем нивоу и састоји се у излетима и планинарским турама у оквиру Националног парка.

Одlike понуде комплекса ТЦ Копеонок са скијалиштем и секундарних туристичких центара ван Националног парка су: разједињеност (без јединственог туристичког производа и наступа на тржишту, без заједничког решавања питања заштите и коришћења природе, комуналија и друго са субјектима Националног парка и другим учесницима); доминантна оријентација на зимску – скијашку сезону, без одговарајуће летње понуде; занемаривање презентације вредности Националног парка и окружења; запостављање понуде еколошког, културно-историјског, етнолошког и здравственог туризма и друго. Туристички смештајни капацитети имају веома низак степен искоришћености 25–30% на годишњем нивоу, а цене за домаће туристе су изнад просека за услуге оваког нивоа. Нису развијене службе за маркетинг у туризму, за планирање и координацију интегралне понуде, за информатику, за промоцију туристичке понуде и мониторинг промета, за агенцијске послове и друго, као ни централни туристички биро са месним турист-бироима.

Овај највећи зимски туристички центар Републике Србије представља националну вредност и заједно са Националним парком треба да буде предмет даље државне пажње и подршке, до свог тржишног осамостаљења и пуне репродукције уложених средстава. За планирани развој туризма постоје изузетни потенцијали, како у природи Националног парка, културној баштини

окружења (посебно наслеђе средњовековне српске државе), у изграђеној супраструктури и инфраструктури на планини и под планином. Стављање ових потенцијала у функцију одрживе заштите Националног парка и одрживог развоја туризма ограничавају: нерешена питања институционално-организационог аранжмана управљања развојем туризма, заштитом и културолошким коришћењем Националног парка (са поделом управних надлежности између министарстава, Јавног предузећа „Национални парк Копеонок“, Јавног предузећа „Скијалишта Србије“ и општина); недовршена инфраструктура (посебно канализација) и неразвијене комуналне службе, ниског степена спровођења планских докумената и друго.

Физички садржаји туристичких комплекса и туристичке инфраструктуре

Главни туристички комплекси и припадајући садржаји туристичке супраструктуре и инфраструктуре Копеонока реализовани су на подручју Националног парка. Доминантни реализовани комплекси је Суво рудиште, као језгро ТЦ Копеонок, на територији општине Рашка, са главном, најизграђенијом подцелином Суво рудиште – центар/Крст и са подцелинама Сунчана долина, Репушке бачије и Марина вода, са језгром скијалишта ТЦ Копеонок на територијама општина Рашка и Брус. На подручју Националног парка започети су планирани туристички подцентар Сребрнац, са једним хотелом и скијалиштем, као и Јарам са апартманским насељем.

Ван Националног парка гради се секундарни туристички центар Брзеће (у оквиру истоименог традиционалног насеља, са смештајем, пратећим садржајима и скијалиштем Бела река, општина Брус), а иницирана је изградња секундарног туристичког центра Јошаничка Бања са значајним бањско-рекреативним садржајима на термоакватичким потенцијалима (општина Рашка). У току је и иницирање развоја будућег секундарног туристичког центра Крива Река (заједничко организовање села за пољопривреду и туризам). Уз саму границу Националног парка изграђено је великопланско викенд насеље Лисина/Чајетина, које се у последње време све више комерцијализује адаптацијом викенд кућа у пансионе и изградњом апартманског смештаја, уз постепено подизање нивоа опремљености садржајима јавних служби и сервиса. На тај начин, насеље се квалификује за четврти секундарни туристички центар ван Националног парка Копеонок, уз услов да се значајно смањи његов притисак на Суво рудиште изградњом новог скијалишта изнад насеља, као и садржаја јавних служби и сервиса.

Као најразвијенији, туристички комплекс Сувог рудишта са преко 10.000 лежаја већ је превазишао планирани капацитет по Просторном плану подручја Националног парка Копеонок из 2009. године, а његово преоптерећење посебно изазива тржишна рента афирмисаног имица туристичког центра и, у вези с тим, и неплаћени раст викенд-насеља Лисина/Чајетина на мотивима јефтинијег смештаја и коришћења оближњих скијалишта и садржаја јавних служби и сервиса Сувог рудишта. Еколози и њихова медијска подршка у јавности генерализовали су проблем угрожавања Националног парка претераном и непримереном изградњом. Ова изградња, сем на Сувом рудишту (које представља само око 1,5% укупне површине Националног парка) и још много мањим делом на Јарму и Сребрницу, као и на Гвоздацу и у Циганској реци (мања непланска викенд градња на територији општине Рашка), није значајније заступљена на подручју Националног парка, а ни ван њега, изузев непланског викенд-насеља Лисина/Чајетина и неопходних инфраструктурних објеката. Узроци овакве изградње физичких структура нису у планским документима, већ у њиховом неспровођењу и чак игнорисању (прекорачење капацитета супраструктуре без одговарајуће изградње инфраструктуре, посебно канализације на Сувом рудишту, десетоструко пробијање планираних капацитета викенд-насеља Лисина/Чајетина, толеранција непланске викенд изградње у Националном парку и друго). У секундарном туристичком центру Јошаничка Бања треба интензивирати посебно садржаје на потенцијалу термо-минералне воде, уз интегрисање са понудом ТЦ Копеонок у целогодишњој сезони. Секундарни туристички центар Брзеће са Гочманцима треба боље повезати са скијалиштем и комплексима ТЦ Копеонок путем садржаја вертикалног транспорта. Развој туристичке функције будућег секундарног туристичког центра Крива Река условљен је изградњом скијалишта (повезаног са скијалиштем на Сребрницу),

што важи и за будући секундарни туристички центар Бело Брдо у општини Лепосавић.

Главну понуду у простору/туристичку инфраструктуру ТЦ Копаноник представља постојеће алпско скијалиште у оквиру Националног парка, на птезу од Панчијевог врха и Сувог рудишта до Гобеље и Сребрница. На скијалишту постоји 25 жичара и две покретне траке. Укупна дужина жичара (у хоризонталној пројекцији) је око 22 km, укупна висинска разлика жичара је око 5.170 m, а њихов укупни капацитет је око 35.800 особа/час, што би задовољавало око 12.000 једновременних скијаша, под условом да капацитет алпских ски-стаза може да их прими (што није случај). Међу жичарама доминирају стране инсталације са 13 објеката укупне дужине од око 12.850 m, са капацитетом од 25.000 особа/час, саграђене у периоду од 2005. до 2014. године. Постојеће жичаре домаће израде датирају из периода 1980–1990. године, укупне дужине од око 9.850 m и капацитетом од око 11.770 особа/час, а чини их десет ски-лифтова (укупне дужине од око 7 km и капацитета од око 9.370 особа/час) и две двоседежнице (укупне дужине око 2.850 m и капацитета од 2.400 особа/час). Од жичара страних произвођача постоје три ски-лифта (укупне дужине од око 1.350 m и капацитета од око 2.330 особа/час), седам четвороседа (укупне дужине око 7.190 m и капацитета од око 14.900 особа/час) и три шестоседа (укупне дужине од око 4.285 m и капацитета од 7.800 особа/час). Домаће жичаре су старе између 25 и 35 година те их све треба заменити новим (по европским стандардима обавезно се мењају после 20 година). Жичаре страних произвођача су квалитетне, али нису увек у складу са капацитетом алпских ски-стаза.

На скијалишту ТЦ Копаноник у Националном парку саграђено је око 35,5 km алпских ски-стаза и ски-путева, што начелно одговара капацитету жичара под условом равномерне дистрибуције стаза по жичарама. Ипак, уз поједине жичаре као што су старе Бела река I и II и Кнежевске баре, као и нове Гвоздац, Крчмар и Дубока 2, капацитет жичара је већи од капацитета стаза, чије проширење је ограничено захтевима заштите природе и природних вредности у Националном парку. Овај проблем упућује на неопходност да у Националном парку прво треба утврдити могући капацитет алпских стаза у односу на режиме заштите природе и природних вредности, па према томе одређивати врсту и капацитет жичара.

Претходна искуства на изградњи скијашке инфраструктуре на Копанонику (ски-стазе: „Панчићев врх“, „Караман гребен Б“, „Дубока 2“; полазна станица жичаре „Дубока 1“; међустаница жичаре „Дубока 1“; локалитет „Суво рудиште“; шумски пут – траза инсталације за вештачки снег, који пресеца ски-стазу „Караман гребен“; акумулације за производњу вештачког снега: „Мали Караман“ и „Дубока 2“) показују да је изградња скијашке инфраструктуре генерисала читав низ негативних ефеката на животну средину, током извођења радова и касније експлоатације објеката. Грађевинске активности на просецању и обликовању ски-стаза, формирању коридора и постављању стубова за ски-лифтове, изазвале су бројна оштећења терена током извођења и после завршетка радова. Стабилне шумске састојине и ливадске формације, претворене су у деградираних површине после честих сеца и употребе тешких машина, услед разарања површинског слоја земљишта и стварања великих количина ерозионог материјала, који је брзо dospео до локалних водоотокова. Радови су, поред естетских, имали функционалне последице на простор дуж и око свих новоформираних ски-стаза. Извлачење трупаца, обимни ископи и земљани радови на стрмим падинама, проузроковали су појаву бразда, јаруга, осулина и плитких клизишта, нарочито у периоду април–октобар. Појава површинског отицаја (услед кратких киша јаког интензитета, отапања снега или њиховом коинциденцијом) условила је брзо спирање плитког земљишног покривача, угрожавање инсталација и путне инфраструктуре.

Остали садржаји зимске туристичке инфраструктуре у простору обухватају релативно скромно нордијско скијалиште, претежно на постојећим шумским и пољским путевима и стазама у заравњеном северном залеђу комплекса Суво рудиште (део Равног Копаноника), као и неки садржаји у овом комплексу – санкалиште за децу, клизалиште, јахачки мањез и др.).

Летња понуда у простору ограничена је на излетничке и планинарске стазе, делом на трасама нордијских стаза, са маркацијом, али без довољно уређености и пратећих садржаја (одморништа, уређених видиковаца и др.), као и на садржаје у комплексу

Суво рудиште (терени за мале спортове, дечија игралишта, јахачки мањез и др.).

3.1.1.3. Заштита културних добара

Културне вредности подручја Просторног плана изражене су првенствено кроз материјалне садржаје непокретних културних добара (у даљем тексту: НКД) међу којима доминирају археолошки локалитети са траговима античког и средњовековног рударења, објекти народног градитељства и грађанске или сакралне архитектуре. Већина локалитета и објеката са обележјима, вредностима и утврђеним или потенцијалним статусом НКД налази се ван граница Националног парка, у рубним, периферним деловима подручја Просторног плана.

Истраживање, вредновање, евидентирање, проглашење и техничка заштита НКД су у заостатку за утврђеним потребама и циљевима заштите, очувања и презентације културног наслеђа. Само четири објекта односно локалитета стекли су званични статус утврђеног и категорисаног НКД, и то:

1) Место стрељањих жртава са гробницом и црквом у Кривој Реци, општина Брус, утврђен и категорисан као споменик културе од великог значаја – Одлука о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја и од великог значаја („Службени гласник РС”, бр. 14/79 и 30/89);

2) Старо купатило у Јошаничкој Бањи, општина Рашка, утврђено за споменик културе – Одлука о утврђивању Старог купатила у Јошаничкој Бањи за споменик културе („Службени гласник РС”, број 27/97);

3) Ново купатило у Јошаничкој Бањи, општина Рашка, утврђено за споменик културе – Одлука о утврђивању Новог купатила у Јошаничкој Бањи за споменик културе („Службени гласник РС”, број 27/97);

4) Локалитет „Зајачак” у Кремићима, општина Рашка, утврђен за археолошко налазиште.

На подручју Просторног плана, поред претходно наведених, пописано је 100 места/локалитета и објеката са одређеним културним вредностима и садржајима, од тога свега 19 на подручју Националног парка. На територији општине Рашка је 60, општине Брус – 35 и Лепосавић – 5 пописаних локалитета. Ти локалитети и објекти у малом броју испуњавају формалне услове прописане Законом о културним добрима који се односе на евидентирање добара под претходном заштитом, тако да је у Табели III-15 њихов статус означен углавном само као „Идентификовано (Ид)”. Највећа концентрација потенцијалних НКД је на подручју катастарске општине Јошаничка Бања (34), првенствено у оквиру урбанизованог језгра овог насеља које је из тих разлога прелиминарно вредновано као просторна културно-историјска целина. Највише локалитета (51) има археолошке вредности и значај (АЛ – у Табели III-15), пре свега као материјални остаци интензивне рударске делатности античког и средњовековног доба, при чему су поједини представљали праве рударско-металуршке центре и комплексе, али доста је локалитета на којима су била насеља, утврђења, некрополе, цркве и друго. На другом месту, по броју, су објекти народног градитељства (ОНГ) – 28, чију доминантну већину чине тзв. етнообјекти и садржаји (првенствено воденице, мање бачије и стара гробља и други материјални остаци некадашњег људског рада, привређивања и живота, као што је Мијаговића јаз и др.). Осталих пописаних објеката градитељског наслеђа (ОГН) је 14, које представљају архитектонски значајне зграде, од традиционалних грађених кућа и других стамбених објеката, до привредних и сакралних објеката. Спомен обележја односно тзв. „споменика новог века” – односно споменика и спомен-чесми (СНВ – историја), са претежно меморијалним и културно-историјским значајем има шест.

Најважнија проглашена, евидентирана и идентификована НКД на подручју Просторног плана су:

1) Проглашени споменици културе:

– Место цивилних жртава казнене немачко-бугарске експедиције, са гробницом и црквом Св. Петра и Павла у Кривој Реци, утврђен и категорисан за споменик културе од великог значаја; црква је саграђена 1618. године као једнобродна грађевина са припратом, типична за период турске окупације; за време Другог светског рата, у октобру 1942. године, окупатори су зверски убили преко 300 мештана Криве Реке, а неке од њих су стрељане или

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 23

живе запалили заједно са црквом; оштећени животопис цркве обновљен је 1975/76. године;

– Старо купатило (турски хамам) у Јошаничкој Бањи, у склопу просторне целине старог језгра Бање, утврђено за споменик културе; налази се у бањском комплексу на левој обали Јошанице као најстарији објект који сведочи о коришћењу термоминералне воде у Бањи; саграђен је најкасније у 18. веку, а обновљен 30-тих година 20. века; потребна је рестаурација објекта; одлуком Владе о проглашењу одређена је (катастарски) заштићена околина споменика културе;

– Ново купатило у Јошаничкој Бањи, у склопу просторне целине старог језгра Бање; проглашено за споменик културе; објект је саграђен 1935. године у време процвата грађевинске активности управника Бање Ивана Козлова; потребна је рестаурација објекта; одлуком Владе о проглашењу одређена је (катастарски) заштићена околина споменика културе;

2) Проглашена, евидентирана и идентификована археолошка налазишта и локалитети:

– Локалитет „Зајачак“, утврђен за археолошко налазиште – Одлука о утврђивању локалитета Зајачак у Кремићима за археолошко налазиште („Службени гласник РС“, број 2/03); налази се у атару села Кремиће, на путу Јошаничка Бања – Брвеник, на западним падинама Кремићких планина, у подножју брда Грачац; на терасасто спуштеној заравни смештен је антички металуршки центар са остацима зиданих објеката, низовима пећи за топљење и објектима за прераду гвоздене и бакарне руде, као и депозитом шљакке; пећи су кружне основе зидане од редова притесаног камена већих димензија у форми сухозида; у непосредној околини налазишта (Рајце, Враца) регистровани су стари рударски радови, од зарушених поткопа до ходника у стени и вертикалних окана; северно и источно од Зајачка откривене су групе рударских радова које на основу површинских манифестација говоре о величини и замаху старог рударства у овој регији; налазиште поседује све елементе великог античког рударско-металуршког комплекса Горње Мезије, чиме се афирмишу подаци из писаних извора о ренесанси металургије крајем 3. и током 4. века у источној половини Римског царства; археолошко налазиште је значајно за проучавање античког рударства и металургије не само Копеоника, него и Централног Балкана; садржи све елементе битне за реконструкцију технолошко-металуршког поступка у периоду антике; одлуком Владе о утврђивању археолошког налазишта одређена је и његова заштићена околина;

– локалитет „Црквиште“ са остацима цркве Св. Тројице, у селу Бело Брдо, на сеоском гробљу, к.п.бр. 1530, евидентиран као културно добро под претходном заштитом, са заштићеном околином површине 0,83 ха;

– локалитет цркве брвнаре на остацима старије цркве Св. Петке, у селу Бело Брдо, 500 метара југоисточно од сеоског гробља, к.п.бр. 1519, евидентиран као културно добро под претходном заштитом са заштићеном околином површине 2,4 ха;

– локалитет „Небеске столице“, ранохришћанско археолошко налазиште предвиђено за проглашење; налази се испод Панчићевог врха на 1.800 m н.в на топониму Црквине; главни објект представља остатак ранохришћанске базилике на чијем поду је откривен мозаик из 5./6. века нове ере, као и још старији римски објекти јужно од базилике (у којима су пронађени новац римских царева Диоклецијана и Константина, фрагменти римских керамичких и стаклених посуда, римски рељеф изузетно fine израде и друго); локалитет сведочи о кретању становништва касне антике на овом подручју, бацајући ново светло на северну границу римске провинције Дарданије и на процес ране христјанизације;

– локалитет „Градина“ – Ђоров мост – налазиште два фрагмента хеленистичке керамике, у резервати Козје стене;

– остаци средњовековног пута на Кукавици; остаци су откривени у фрагментима на потезу дужине од 4 km;

– локалитет „Јела“ у Доњој Запланини – остаци цркве, југоисточно од резервата Јеловарник; остаци указују на једнобродну цркву са полукружном апсидом, посвећену највероватније Св. Јовану Претечи; у самој цркви и око ње нађени су фрагменти архитектонске пластике и надгробни споменици од којих један са натписом датира из 16. века;

– локалитет „Црквине“ у Доњој Запланини – остаци средњовековне цркве са полукружном апсидом и некрополом поред ње, југоисточно од локалитета „Јела“; у близини локалитета је старо

рударско окно, а преко пута њега пронађени су остаци архитектонског комплекса, са зидовима у хидрауличном малтеру;

– локалитет „Код Дуба“ у селу Кремиће – некропола до 18. века; поред старог хрста – молитве регистровано двадесетак споменика, чији врхови вири из земље, док је већи број споменика депонован у оближњем грмљу, где је регистровано неколико антропоморфних споменика, или у облику стилизованог крста;

– локалитет „Чучаица“ у селу Бело Брдо – остаци рановизантијског утврђења; на терену се уочава правац пружања зидова, а на појединим местима се уочавају њихови отворени трагови; локалитет је значајан за проучавање комуникација између насеља на Копеонику, односно због претпостављене везе са локалитетом „Небеске столице“; локалитет су користили припадници КФОР-а као војни пункт;

– локалитет „Црквиште“ у селу Ливађе – средњовековна некропола; хоризонталне, масивне надгробне плоче налазе се уз стару дубравачку колонију (са седиштем управника Самоковских и Грашевачких топионица), са пронађеним старим рударским окнима и троскиштима на ширем потесу села; локалитет заузима важно место у средњовековном рударству и преради гвожђа на источном Копеонику;

– локалитет „Градина“ у насељу Лисина – касноантичко утврђење на подручју ван границе националног парка; смештен на десној страни Лисинске реке, објект је контролисао знатан простор западног Копеоника; основа градине је издуженог овалног облика на правцу запад-исток, а на терену су пронађени фрагменти керамичких посуда и опека, као и грумење малтера;

– локалитет у насељу Чајетина – некропола на активном гробљу, са споменицима у облику крста, од пешчара и мермера, који датирају из периода 18–19. века; својим положајем на доминантној главици изван села, гробље представља пример одлика средњовековних и касносредњовековних некропола;

– појединачни локалитети остатака средњовековног рударства (најпре бакра, сребра и злата, а касније олова, цинка, гвожђа, мангана и живе) – објекти за експлоатацију руде (пинге, рударска окна, јаловишта и друго), објекти за прераду руде (са водним објектима, топионицама, шљакшима и друго) и археметалуршки комплекси; посебно се истичу локалитети: „Самоковка“, „Оштра чука“, „Дубока“, „Суво рудиште“, „Брзећка“ и „Бела река“, „Трсове баре“, „Запланина“ (Топионица), „Бадањ“ (Саставци), „Радошић“ (Кижевак, Козја глава), „Ливађе“.

3) Идентификовани објекти грађевинског наслеђа – стамбене и друге зграде специфичних архитектонско-грађевинских обележја:

– вила Пршић у Јошаничкој Бањи, типичан објект бањске архитектуре са прелаза из 19. у 20. век; лоцирана изнад бањског купатила, у лошем стању, али се првобитни изглед може вратити конзерваторским захватом;

– стамбени објект у улици Милунке Савић у Јошаничкој Бањи, типичан објект бањске архитектуре, у добром стању;

– кућа у улици Самоковска бр. 2 у Јошаничкој Бањи, приземни објект из 20-тих година 20. века (служи за потребе поште и месне заједнице);

– кућа у улици Самоковска бр. 2 у Јошаничкој Бањи, најстарији објект у Бањи из друге половине 19. века, у бондрук систему, са подрумом од камена и кровом од ћерамике;

– бивша управна зграда бањског лечилишта, вила Мара и вила Мица у Јошаничкој Бањи, објект учитељски станови у Брзећу и др.;

– црква Успења Пресвете Богородице у Јошаничкој Бањи, једнобродна грађевина подигнута на саставцима Јошанице и Самоковке 1890. године, са две вредне престоне иконе;

– кућа Бошка Ђорђевића у Ђорђевићима, најстарија у селу, покривена сламом, склона паду;

– кућа Михаила Ђорђевића у Ђорђевићима, делимично направљена, такође, има споменичка својства која се могу сачувати конзерваторским радовима;

– кућа Ратка Максимовића у Црној Глави, напуштена кућа грађена у бондрук систему са подрумом од дрвета;

– кућа Александра Богојевића у Лисини, брвнара из друге половине 19. века, грађена широким талпама и покривена сламом; унутрашњост брвнаре била је подељена на „кућу“ са огњиштем и собу, а данас је претворена у тор за овце;

– кућа Вукоја Ђурића у Кривој Реци, саграђена крајем 19. века у бондрук систему на темељу од камена; необично је великих

димензија, а тавански простор се користи за собе; смештена је на веома лепом потесу и окружена помоћним објектима;

– куће Драгомира и Огњена Костића у Брзећу.

4) Идентификовани објекти народног градитељства – воденице, стругаре, бачишта, стара гробља и други објекти:

– воденице на обали реке Јошанице у склопу просторне целине старог језгра Бање, у добром стању, као и на обали Велештице у Јошаничкој Бањи;

– воденица и стругара на Јошаници у засеоку Марић, поред магистралног пута Бања–Брус, погодне за конзервацију и презентацију;

– воденица и стругара Радисава Максимовића на Гобелској реци, грађене каменом у сухозиду;

– воденице у Кривој Реци; најзанимљивија је Ђурића воденица са кровом од сламе, у функцији, а евидентирани су још Стајића воденица и Томића воденица;

– воденице – једна у Ливађу на Грашевачкој реци и шест у Брзећу на Брзећкој реци; код ових последњих конзерваторско-рестаураторски радови изведени 1981. године, али су објекти у лошем стању због неадекватног одржавања;

– воденица у Паљевштици, пример воденице са сламним покривачем;

– бачије на месту званом Мека преседла, дрвени објекти и објекти у сухозиду, покривени кором дрвета;

– бачије на месту званом Гвоздац, угрожене непланском градњом викенд кућа;

– бачије на месту званом Циганска река, угрожене непланском градњом викенд кућа;

– бачије на месту званом Бећировац;

– бачије у долине Дубоке;

– бачије на месту званом Кадиевац;

– Новоселске бачије, урасле у непланско викенд насеље;

– Кремићке бачије;

– бачије Ђорђевића (Рватске бачије) на Драганском потоку, уз обавезу заштите слива (или могуће измештање);

– сеоска гробља у Црној Глави, Марићима, Радошићу, Шипачини, Бозолину, Брзећу и Блажеву, са очуваним старим надгробницима, специфичним декоративним елементима и занимљивим натписима;

– Мијатовића јаз, канал дужине 18 km који је 1928. године направио Драгољуб Мијатовић из села Жутице да би воду од мале бране на Пашином бачишту (1.390 m н.в) спровео левом страном Самоковске реке, највећим делом страном стеновитог одсека Кожић стена, са укопаним каналима и тунелима, дрвеним преводима и друго до коте 590 m н.в.

5) Идентификовани локалитети са културно-историјским и меморијалним значајем (тзв. „споменици новог доба”):

– споменик Ђачки гроб, посвећен српским ратницима из Првог светског рата; објекат је од рустично тесаних тамносивих гранитних квадара, у облику неправилне пирамиде;

– споменик Јосифу Панчићу, типа класицистичког маузолеја, на Панчићевом врху, у комплексу посебне намене; подигнут је 1951. године када су у њега пренети посмртни остаци Јосифа Панчића; споменик је од сивог гранита, правоугаоне основе; објект је знатно оштећен од НАТО бомбардовања 1999. године; приступ споменику/маузолеју је изузетно рестриктиван због објекта посебне намене у непосредној близини;

– споменик на Мрамору, посвећен продору Друге пролетерске бригаде у Србију, са гробницом двадесет партизана, подигнут 1969. године;

– споменик Милунки Савић у Јошаничкој Бањи, са фигуром легендарне српске хероине из ослободилачких ратова 1912–1918. године, подигнут 1995. године;

– спомен чесма у Јошаничкој Бањи посвећена палим борцима у народно-ослободилачком рату 1941–1945. године;

– спомен плоча Копаоничког партизанског одреда на локалитету „Раскрсница”, у знак сећања на место и дан оснивања ове јединице;

– култно место Метође у резервату Метође, са извором коме се приписују лековита и исцелитељска својства, као и са малим импровизованим дрвеним ритуалним објектом; на дан Св. Метођа ово место традиционално и у великом броју походе мештани и туристи.

3.1.1.4. Водопривреда

Подручје Просторног плана припада сливовима две акумулације намењене водоснабдевању, постојеће акумулације „Ћелије” на реци Расини и планиране (у изградњи) „Селова” на реци Топлици.

Брана и акумулација „Ћелије”

Брана „Ћелије” је изграђена 1979. године у близини села Ћелије, и њоме је формирана вишенаменска акумулација, са више значајних водопривредних функција: снабдевање насеља и индустрије водом, заштита од поплава – ублажавање поплавних таласа, побољшање режима малих вода, наводњавање и хидроенергетика и одвијање спортско-рекреативних активности. Акумулација је са годишњим регулисањем (коэффициент регулисања $\beta \approx 0,37$), што јој пружа посебан значај у водопривредном систему Републике Србије, у коме недостају објекти управо таквог степена регулисања, који могу да утичу на побољшање водних режима – смањење великих и повећање малих вода, уз друге намене у области коришћења вода. Основне карактеристике бране и акумулације су: брана од каменог набачаја са глининим језгром и филтерским слојевима висине 51,5 m и дужина у круни 220 m. Кота максималног успора је 284 m н.в, а кота нормалног радног нивоа је 277 m н.в. Језеро има три морфолошки различита дела: 1) најдубљи водозахватни басен, 2) Васићки (у кањону) и 3) Златарски најужводнији басен, који је најплићи и најшири. Таква структура просечно плитке акумулације (просек око 12,2 m) не омогућава да се језеро одржи у стању олиготрофије. Мерама заштите могуће је одржавати га у прихватљивом мезотрофном стању (у коме се сада налази), са параметрима квалитета који су прихватљиви за извориште водоснабдевања (с обзиром да индекс трофије постепено расте, мере заштите су ургентне).

Брана и акумулација „Селова”

Вишенаменска акумулација „Селова” је објекат чија је основна намена водоснабдевање, а остале намене су: заштита од поплава, заустављање наноса, производња хидроенергије, узгој риба, туризам, привођење културе спрудова у кориту реке Топлице и др. Изградња бране започета је 1986. године на реци Топлици код истоименог насељеног места, на 17 km од Куршумлије ка Брзећу, а коначно је завршена 2007. године. Акумулација контролише 349 km² слива или 16% слива реке Топлице (2217 km²), укупна запремина акумулације је 70.500.000 m³, а корисна запремина је 46.000.000 m³. Основне техничке карактеристике бране и акумулације су: брана од каменог набачаја са глининим језгром висине 70,6 m и дужине у круни од 420 m. Кота максималног успора је 524,5 m н.в, а кота нормалног успора 516,5 m н.в.

3.1.2. Друге намене подручја

3.1.2.1. Природни ресурси

Пољопривреда

Укупне пољопривредне површине на подручју Просторног плана износе око 15.936 ha⁴, највише на територији општине Рашка (око 47%), затим на територији општине Брус (око 40%) и на територији општине Лепосавић (око 13%). Под пољопривредним земљиштем је 49,5% подручја Просторног плана, док је на територији Националног парка по заступљености иза шума и шумског земљишта. У структури пољопривредног земљишта изразито доминирају природни травњаци са 13.401 ha или 84% (од тога 8.209 ha пашњака, или 51% и 5.191 ha ливада, или 33%). Због режима Националног парка и гашења потпланинских села, травњаци који доминирају у пољопривредном земљишту Националном парку практично се економски не користе, што доводи до деградације и измена аутохтоних травних састојина. Слична ситуација је и ван подручја Националног парка, где нису искоришћене погодности травњака за сточарство (на територији општине Брус претежно за говедарство и коњарство, на територијама општине Рашка и Лепосавић претежно за овчарство и делом козарство). На подручју Просторног плана је око 1.846 ha ораница (11,6% од укупног пољопривредног земљишта) и око 684 ha воћњака (4,3%), с тим што оранице имају

4 Званични подаци добијени од Републичког геодетског завода.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 25

готово исто процентуално учешће у општинама Брус и Рашка, воћњаци су нешто изразитије заступљени у општини Рашка, док је у општини Лепосавић најмања заступљеност ораница и воћњака. Оранице и воћњаци су претежно око сеоских насеља, а продукционе могућности ораница нису у складу са могућностима пашњака и ливада у односу на потенцијале сточарства.

Број грла стоке на подручју Просторног плана по Попису 2012. године (5.430 оваца, 1.100 говеда и 97 коза) указује на јаку запуштеност сточарства, у односу на претходни пописни период коњи се више не узгајају, а повећан је узгој коза. Ограничења режимима Националног парка овде нису пресудна, будући да се ни ван подручја Националног парка не користе потенцијали за развој сточарства. Према процени потенцијала локалне крмне основе и минималним агроеколошким нормативима одржавања природних травњака, број постојећих условних грла стоке на подручју Просторног плана бар четири пута је мањи од минимално могућег и потребног броја условних грла.

Пољопривредна газдинства као основни носиоци пољопривреде на Копаннику све мање су у стању да врше ту функцију, због све неповољнијих демографских обележја. Према статистичким критеријумима више од 90% домаћинстава располаже материјалним фондовима који их категоришу у пољопривредна домаћинства, али се број пољопривредних домаћинстава/сеоских газдинстава перманентно смањује (посебно у малим насељима, највише у периоду 1991–2011. године). Од укупног броја газдинстава на подручју Просторног плана, око 61% је на територији општине Рашка, око 31% на територији општине Брус и око 8% на територији општине Лепосавић, са најмањим поседом по газдинству у општини Рашка. Међу домаћинствима са поседом, преовлађују она са просечним земљишним поседима од 3–8 ха, са доминантним уделом пашњака и скромним производним потенцијалом земљишта, механизације и друго. Према Попису пољопривреде из 2012. године било је 1.066 газдинстава на подручју општина Рашке (56%) и Бруса (44%).

Актуелна структура домаћинстава према изворима прихода на подручју Просторног плана указује на одумирање пољопривредних домаћинстава/газдинстава, стагнацију мешовитих домаћинстава и пораст непољопривредних домаћинстава, али и на занемарљиви утицај развоја туризма на формалну и неформалну запосленост локалног становништва. Тај тренд истовремено указује и на одрживост насеља са преовлађујућим статусом мешовитих и непољопривредних, чак и у односу на пољопривреду, која у овом случају представља посељени, интегрални сегмент егзистенције и развоја планинских села (у сарадњи са туризмом и потенцијалном малом привредом). У односу на нормативе развијених западних земаља, у пољопривреди подручја Просторног плана са просечно 26,3 ха по активном пољопривреднику (рачунајући да највећи део ове просечне површине чине пашњаци и ливаде) може се говорити о недовољној аграрној запослености, што значи да, и поред врло неповољне старосне и полне структуре становништва, постоји довољан квантитет радне снаге у пољопривреди, наравно уз подизање нивоа знања, механизације и, што је најважније, знатно активнијег и креативнијег односа државе према пољопривреди и селу.

Шумарство, лов и риболов

Под шумом у Националном парку је укупно 7.427,24 ха, од чега под државном, најквалитетнијом шумом 7.077,02 ха и под приватном, осталом шумом 350,22 ха. Необрасле површине државног шумског земљишта Националног парка износе укупно 2.311,16 ха, од чега 1.694,26 ха шумског, 286,28 ха неплодног и 727,82 ха осталог и туђег земљишта. Државним и приватним шумама у оквиру Националног парка газдује Јавно предузеће „Национални парк Копанник“ у ГЈ „Барска река“, ГЈ „Самоковска река“ и ГЈ „Гобелска река“ на територији општине Рашка и ГЈ „Брзећка река“ на територији општине Брус, по одредбама Опште шумске основе Националног парка Копанник из 1994. године, а подела на ГЈ и шумска одељења задржана је и у новој Општој шумској основи Националног парка од 2004. године. У Општој шумској основи не постоје категорије грађевинског земљишта, ни земљишта под жичарама и ски-стазама, чак ни испод изграђених објеката и површина (уместо тога, у оквиру једног броја шумских одељења установљена је наменска целина „12“ – рекреативно-туристички центар укупне површине од око 418 ха).

На основу типолошких истраживања 2002/2003. године, у Националном парку су дефинисана 43 типа шума (од којих 21 тип по први пут издвојен у Србији), распоређених у четири комплекса: 1. ксеромезофилних китњакових и грабових шума, 2. мезофилних букових и буково-четинарских типова шума, 3. појаса фригорифилних четинарских типова шума и 4. субалпских жбунастих четинара и лишћара. Површински, најзаступљеније су шуме смрче (37,89%), затим шуме букве (25,35%), шуме смрче, јеле и букве (14,04%), шуме смрче и букве (10,58%), шуме смрче и јеле (8,56%) и шуме јеле и букве (3,45%).

У државној шуми Националног парка установљено је следећих пет наменских целина: производно-заштитне шуме, заштитне шуме земљишта, рекреативне површине, природне предеоно целине (II степен заштите) и природни резервати (I степен заштите), међу којима изразито доминирају шуме природних предеоних целина (Барска река, Самоковска река, Гобелска река, Дубока и Брзећка река), а затим заштитне шуме земљишта и строги природни резервати.

Стање шума Националног парка по мешовитости је осредње до неповољно, јер чисте састојине чине 64,45% укупно обрасле површине, при чему је затечено стање претежно у складу са природним потенцијалом у коме доминирају комплекси чистих смрчевих и чистих букових шума. Стање мешовитости шума релативно је повољно само код строгих природних резервата (58,83% мешовитих састојина), а неповољно је на осталим површинама, посебно код шума рекреативне намене са само 4% мешовитих шума.

Стање шума по пореклу и очуваности указује на квалитетан и очуван фонд државне шуме у Националном парку, са просечном запремином од 341 м³/ха и текућим запреминским прирастом од 6,71 м³/ха годишње. Доминирају са 91,68% шуме високог природног порекла, уз вештачки подигнуте састојине од 6,46% и само 1,86% изданаčke шуме. Очуване састојине доминирају са 70%, али је значајно учешће разређених састојина (25%), уз учешће деградираних форми (5%). У очуваним шумама су највећи производни ефекти са запремином до 372 м³/ха и запреминским прирастом од 7,55 м³/ха, док се производни потенцијал у разређеним састојинама користи са 80%, а у деградираном само са 30%, уз знатно умањену биолошку стабилност ове две последње категорије. У односу на наменске целине, најнеповољније стање очуваности је код заштитних шума земљишта (са 32,63% разређених и 13,69% деградираних састојина), а најповољније стање код природних резервата (без изданаčkih шума и са 2,13% вештачки подигнутих састојина).

У Националном парку је регистровано 26 врста дрвећа, од чега су три врсте уништене. У дрвном фонду доминирају смрча са 58%, буква са 33% и јела са 8%, док све остале врсте учествују са 1%.

Најзначајнији абиотички фактори штета у шумама Националног парка су снег, мраз, ветрови и пожари. Највеће штете од снега (посебно влажног) настају преоптерећењем круна четинара, због чега долази до снеголома, ветроизвала и савијања стабала. Штете од ветра комбинују се са штетима од снега, а ветар сам утиче на прекомерну транспирацију биљака и на преношење спора паразитних гљива. Пожар је потенцијално највећа опасност за ове шуме, посебно у четинарима за време летњих месеци. Међу биотичким факторима штета најзначајније су болести проузроковане паразитским гљивама – микозама, а у мањем степену болести изазване вирусима, бактериозама и паразитним цветницама. Највећи непријатељ природних састојина четинарских шума је паразитна гљива *Heterobasidion annosum*, која узрокује сушење стабла и труљење корена и дрвета (лишћари су отпорни на ову гљиву, али јој служе као транзитни домаћини), а знатне штете причињава и гљива на шумским културама белог бора и смрче. Међу бројним паразитским и сапрофитским биљкама које нападају лишћаре, изразитије су штетне оне које се јављају на кори букве. Од штеточина, најзначајнији су штетни инсекти и ситни глодари. У шумским културама смрче највећи проблем представљају инсекти смрчини хермеси, а у шумским културама белог бора боров савијач, борове зоље и сипци. У природним састојинама смрче штеточине су осмозуби и шестозуби смрчин поткорњак и пругасти дрвенар, а у састојинама букве буквине муве галице, буквин сурлаш минер, буквин минер и друго.

Приватне шуме на подручју Националног парка заступљене су претежно на малим парцелама по његовом ободу (у оквиру III степена

заштите), са просечном запремином дрвне масе од 279,46 m³/ha и просечним годишњим прирастом од 5,58 m³/ha, а намењене су заштити земљишта. У овим шумама доминирају газдинске класе букве (64,70%), смрче (18,57%) и смрче-букве (8,51%). По пореклу, са 96,58% површине доминирају високе шуме, готово у потпуности очуване, према 3,42% изданаичких шума које су на више од 1/3 деградиране. По смеи преовлађују чисте састојине са 86,70%, док су 13,30% мешовите састојине. Међу врстама дрвећа доминира буква са око 76%, а затим смрча са око 23%. Здравствено стање шума је доста добро, а угрожене су највише од пожара.

Газдовање шумама Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“ је најпре поверавало Јавном предузећу „Србијашуме“, а у последње време приватним извршиоцима. Сечу шуме (од које се Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“ највећим делом издржава) не прате адекватне узгојне мере. Шумски путеви су запуштени, а њихова проходност често опредељује правце сече и одржавања. Одржавање шума је на ниском нивоу, а код сече се шума не чисти од грања. Такође се не спроводи прописни шумски ред.

У обухвату Просторног плана, ван Националног парка налазе се делови ГЈ следећих површина: „Кремићке шуме“ 877,67 ha, „Велики Влак“ – Једовник – Треска“ 2.637,29 ha којима газдује Шумско газдинство „Шумарство“ – Рашка, затим „Блажевске шуме“ 212,21 ha, „Копаноник“ 923,48 ha, „Жељин“ 39,34 ha, „Ивљак“ 158,66 ha којима газдује Шумарско газдинство „Расина“ Крушевац и „Јарик – Бело Брдо“ којима газдује Шумарско газдинство „Лепосавић“ Лепосавић.

Основне намене шума су производња дрвета, заштита вода III степена, заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума (изван газдинског третмана) и строги резерват природе I степена (из Посебне основе газдовања шумама за ЈГ „Кремићке шуме“: „Равница“, резерват веома ретког црноборовог шумског екосистема Копаноник). Природни резерват „Равница“ има обраслу површину 12,75 ha и налази се у деветом одељењу, одсеци а, б, ц и чистина 1 – шумско земљиште површине 0,5 ha. Природни резерват „Равница“ сврстан је у наменску целину 84 – строги природни резерват. Овим шумама газдује Јавно предузеће „Србијашуме“ на којима се налазе састојине које према основној намени припадају наменским целинама 21 (заштита изворишта водоснабдевања језера „Белије“ на реци Расини), 26 (заштита земљишта I степена, заштита станишта/земљишта од воде, снега, ветра, клизишта и др, где се посебно мора водити рачуна о трајном одржавању шумске вегетације) и 66 (стална заштита шума изван газдинског третмана), а које представљају шуме високе заштитне вредности (HCVF – 4).

Према Ловној основи ловишта „Копаноник“ за период 2013–2023. године, у оквиру Националног парка предвиђени су ловни резервати „Суво рудиште – Јарам“ и „Равниште“ на укупној површини од 1.392 ha, а укупна ловно-продуктивна површина ловишта обухвата 11.219,53 ha. У Националном парку лов је организован у локалним ловачким друштвима удруженим у Ловачки савез Србије. Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“ недовољно сарађује са овим ловачким друштвима, а није ретко илегално залажење ловаца на територију Националног парка.

Од ловне дивљачи, у Националном парку су као гајене врсте присутне (2011. године): срна 66 (по Ловној основи оптимална бројност је 70, а фонд пред лов је 86), дивља свиња 43 (оптимална бројност је 50, а фонд пред лов је 63), зец 83 (оптимална бројност је 160, а фонд пред лов је 256), пољска јаребица 56 (оптимална бројност је 200, а фонд пред лов је 400) и јаребица камењарка 10. Према критеријумима IUCN, од гајених врста дивљачи на Копанонику у категорију рањивих спада јаребица камењарка, док остале врсте нису угрожене, зависно од заштите (а дивља свиња и без обзира на заштиту). У будућности се планира реинтродукција нових врста, али су прихватљиве само ишчезле аутохтоне врсте (европски јелен, дивокоза и велики тетреб). Значајан негативни фактор за бројност дивљачи је и кривошов у ван граници Националног парка. Према свему наведеном, ловству се не придаје значај изразитије комерцијалне делатности, већ се више рачуна са повећањем бројности врста које ће употпунити богатство Националног парка, од значаја за културолошку и туристичку презентацију (истраживања и едукација, фотосафари, посматрање дивљачи, мали зоо-врт и друго). Истовремено треба водити рачуна да неке од постојећих и могућих врста дивљачи могу бити опасне за посетиоце и туристе (вук, дивља свиња, медвед, рис). Развој туризма са понудом у центрима и у простору, као и широко дисперзована понуда природних

и културних вредности Националног парка за презентацију посетиоцима нису у складу са развојем ловства, али свакако имају над њим предност.

Рибарство на подручју Просторног плана још је мање развијено од ловства. Воде Националног парка припадају салмонидном, пастрмском региону, са релативно скромним рибљим насељима поточне пастрмке. Због сиромаштва водом, у већини водотока на подручју Националног парка нема значајнијих услова за већу популацију поточне пастрмке, изузев у Самоковској и Гобелској реци (као чистим водотоцима са значајнијим протоком), односно у Барској реци и Циганском потоку (као природним плодиштима). Према релевантним документима, на подручју Националног парка дозвољен је риболов само у научно-истраживачке сврхе, док је привредни риболов забрањен, будући да за то и нема услова. Дозвољавање спортског риболова (уз поштовање ловостаја, минималне дужине рибе и употребу вештачког мамца), предвиђено је по установљењу стабилне популације поточне пастрмке и повећане моћи њене природне репродукције (по посебном акционом плану газдовања овом врстом и њеним стаништима). Ван подручја Националног парка постоје и друге аутохтоне врсте риба – поточна мрена, клен, уклија, такође са скромном популацијом, али са добрим могућностима да се она повећа и обогати, под условом да се и овде плански управља (негативан пример нестручног порибливања Семетешког језера неаутохтоним врстама, које су уништиле део заштићене аутохтоне фауне). На подручју Просторног плана направљен је један број малих приватних рибњака који указују на солидне услове узгоја и тога рибе.

Геолошке карактеристике и рудно богатство

Од рудних богатстава на подручју Националног парка има гвожђа (исцрпљене рационалне резерве и затворени рудници „Сува Руда“ на локалитетима „Суво рудиште – Панчићев врх“ и „Барска река“), волостонита на Јарму и грађевинског камена (није предвиђена експлоатација због режима Националног парка).

Према евиденцији Министарства рударства и енергетике, Сектор за геологију и рударство, на подручју Просторног плана постоје следећа експлоатациона поља (Реферална карта 1): 1. Предузеће „Коришће рудник и сепарација“, лежиште „Коришће“, 2. Предузеће „Украс Нови Пазар“, лежиште „Дренска Клисурса“, сировина графит и лежиште „Велико брдо“, 4. „Фармаком МБ“ лежишта „Саставци“ и „Крижевак“, сировина олова и цинк, 6. „Рудници и железара Смедерево“, лежишта „Суво рудиште“, сировина гвожђе, и 8. Предузеће „Рудник олова и цинка Копаноник“, лежиште Бело Брдо, сировина олова и цинк. Коришћење подземних вода врши се на следећим просторима: 1. Предузеће „ММ Petrol“, извориште у Јопаничкој Бањи, Е-62, 2. Предузеће „Euro Company“ d.o.o., подручје Брзеће, бунар ИЕБП-1/03, Е-21.

Истражене су и оверене резерве олова и цинка на локалитету „Крижевак“ („Фармаком МБ“). Поред овога, одобрена су и следећа геолошка истраживања минералних ресурса: 1) нафте и гаса, „Нафтна индустрија Србије“ а.д. – Нови Сад, на истражном простору који се у регистру истражних простора води под бројем 1915; 2) сировина олова, цинка, бакра, злата и гвожђа на локалитету „Рашка“, „Фармаком“, 3) сировине полиметаличне минерализације на локалитету „Ковачи“ – Витуш, „Rokstone“ group d.o.o., и 4) олова, цинка и антимона на локалитету „Источни Копаноник“ – „Geo Consalting Studio“ d.o.o. Истраживање подземних вода врши се на следећим просторима: 1. Предузеће „Милмари“ d.o.o., извориште на подручју Чајетинског брда на Копанонику, V-761, и 2. Предузеће „КПИ“ d.o.o., геотермална и хидрогеолошка истраживања у кругу комплекса Копаноник Resort Hotel, V-712.

3.1.2.2. Привредни развој

Привреду подручја Просторног плана, одликује доминација туристичке делатности, чији је развој започео 1970. године усвајањем Регионалног просторног плана подручја Копаноник и оснивањем Заједнице за унапређење развоја подручја Копаноник, пре проглашења Националног парка Копаноник (1981. године), али је и тада доминирао приступ заштите природне средине као основног туристичког ресурса. ТЦ Копаноник, са реализованим капацитетима и скијалиштем (60 km стаза и 23 жичаре), данас представља лидера развоја планинског туризма у регионалном окружењу.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 27

Од осталих привредних активности на подручју Просторног плана пажњу заслужују пољопривреда, шумарство и облици приватне мале привреде у традиционалним насељима. Пољопривреда је у процесу стагнације или гашења, уз недовољну повезаност са развојем, туристичког центра на Копеоанику. Традиционални занати су углавном изумрли са старим мајсторима, и за њих нема интересовања, па ни потребе као раније (ковач, поткивач, сарач, колар и друго). Нове занате нема ко да заснује, поготову производне. Зато се мала привреда традиционалних подкпоаоничких села своди на малобројне услужне радње и сеоски туризам. У фази интензивнијег развоја је туристичка понуда (апартмани и пансиони) у Лисини, Брзећу са Гочманима и Јошаничкој Бањи која ће се заокружити с реализацијом система вертикалног транспорта и повезивањем са скијалиштем у висинској зони Копеоаника.

3.1.2.3. Становништво, насеља и социјални развој

Становништво

Према Попису 2011. године, у 19 насеља обухваћених Просторним планом живело је 2.811 становника (статистички подаци за насеља која се налазе на територији АП Косова и Метохије нису доступни). Основна карактеристика је изузетно ниска просечна густина насељености која износи око 9 ст/км². Највећу просечну густину насељености имају насеља Јошаничка Бања (29 ст/км²) и Раковац (17 ст/км²) што је далеко испод републичког просека (93 ст/км²). Са друге стране, најнижу просечну густину насељености имао Копеоаник (1 ст/км²), Кремиће, Тиоце (2 ст/км²) и Паљевштица (3 ст/км²).

Подручје обухваћено Просторним планом карактерише изразита депопулација. Опadaње броја становника последица је ниског природног прираштаја и интензивних миграција становништва ка општинским и већим урбаним центрима. У периоду од 1948. до 2011. године, у већини насеља број становника је континуирано растао све до 1961. године. Након тога долази до опadaња броја становника у свим насељима на подручју Просторног плана изузев насеља Крива Река и насеља Јошаничка Бања у којима до депопулације долази тек након 1971. године. Насеље Брзеће бележи мали популациони раст 2002. године након чега је настављен процес депопулације. У последњем међународном периоду, према новој методологији Пописа, укупан број становника смањен је за 814, односно за око 23%.

На основу просечне старости становништва (54,7 година), ово подручје се налази у стадијуму најдубље демографске старости, где категорија старог становништва (преко 60 година) бележи релативно највеће учешће у укупној популацији (око 38%). Учешће младог становништва (до 19 година) на подручју Просторног плана износи око 16%, при чему је најповољнија ситуација у насељима Брзеће (24%), Јошаничка Бања (20%) и Крива Река (18%). У насељима Тиоце, Бадањ и Кремиће 2011. године није било младог становништва, док је учешће старог становништва било веће од 70%.

У периоду након 1948. године укупан број домаћинства континуирано је растао у већини насеља до 1991. године када услед интензивирања процеса депопулације долази до његовог смањења. Према подацима Пописа из 2011. евидентирано је 1.057 домаћинства, што је 202 домаћинства мање у односу на 2002. годину, а просечна величина домаћинства је смањена са 2,7 на 2,4 чл/домаћинству.

Стамбени фонд на подручју Просторног плана 2011. године бројао је 4.500 станова. Станови за стално становање чинили су око 34% (3.538 станова) укупног стамбеног фонда од чега је око 29% (1.040 станова) станова било настањено, док је око 70% било (2.498 станова) ненастањено.

Мрежа насеља

Просторним планом обухваћено је 19 насеља на деловима територије општина Рашка (десет насеља), Брус (седам насеља) и Лепосавић (два насеља). То су потпланинско/планинска насеља на висинама од 500 m н.в. (Јошаничка Бања) до 1.600 m н.в. (Лисина-Чајетина), претежно разбијене морфолошке структуре.

Мрежу насеља на подручју Просторног плана карактерише доминација изразито малих (патуљастих) и малих сеоских насеља, изузев Јошаничке бање која захваљујући развијеној туристичкој функцији има статус градског насеља. Депопулација, старење становништва, концентрација становништва у градским насељима ван подручја Просторног плана, резултирали су повећањем броја патуљастих насеља у периоду од 1948. до 2011. године (Табела I-3).

Табела I-3: Промене у демографској величини насеља 1948–2011. године

Тип насеља (број становника)	1948.		2011.	
	Број насеља	Кумулативни збир бр. становника	Број Насеља	Кумулативни збир бр. становника
Патуљаста насеља (<100)	2	166	10	525
Мала насеља (100–200)	4	726	3	950
Средња мања насеља (200–500)	7	2666	3	1775
Средња већа насеља (500–1.000)	3	4768	-	-
Градска насеља >1000	1	5943	1	2811

Просторна и функцијска трансформација мреже насеља одвијала се под утицајем развоја општинских центара Рашке и Бруса, односно центара националног значаја Крушевца, Новог Пазара и Краљева. Мрежа насеља на подручју Просторног плана представља фрагменте мрежа насеља у оквиру општина Рашка, Брус и Лепосавић и треба да буде третирана у контексту развоја наведених општина, али и у контексту ТЦ Копеоаник.

Развој ТЦ Копеоаник (са језгром на Сувом рудишту и пратећим подцентрима – започетим на Сребрнци и Јарму, формираним у Брзећу и Јошаничкој Бањи, као и са аморфном насељском целином Лисина – Чајетина) имао је утицај на промену мреже насеља и система локалних центара на подручју Просторног плана.

Већина насеља остварује слабе саобраћајне и функционе везе, како са општинским центрима, тако и са ТЦ Копеоаник. Функције центара заједнице насеља, у овом контексту на одређен начин већ врше Копеоаник/Суво рудиште, Јошаничка Бања, Брзеће и Крива Река.

Остала насеља на подручју Просторног плана (Бадањ, Кремиће, Раковац, Семетеш, Тиоце, Шипачина, Лисина, Семетеш, Раковац и Црна Глава у општини Рашка, Бозољин, Кнежево, Гочмани, Ливађе, Паљевштица и Равниште у општини Брус, Гувниште и Бело Брдо у општини Лепосавић), практично још нису под утицајем туризма на Копеоанику, слабо су саобраћајно повезана са ТЦ Копеоаник и општинским центрима, без јавних служби и комуналне опреме, са одумирањем становништва и привреде.

Социјални развој

Већину услуга јавних служби становништво са подручја Просторног плана задовољава у општинским центрима. С обзиром на периферни положај и слабу повезаност насеља са општинским центрима, мрежа јавних служби на подручју Просторног плана није развијена.

Вртићи се углавном налазе у општинским центрима и насељима Крива Река и Брзеће; предшколско образовање организовано је у оквиру предшколских установа у општинским центрима и насељима Јошаничка Бања и ТЦ Копеоаник. Подручје је релативно добро покривено објектима основног образовања. У насељима Крива Река и Јошаничка Бања постоје објекти осмогодишњег основног образовања. Издвојена одељења четворогодишњег образовања налазе се у Брзећу, Раковцу, Шипачини, Копеоанику и Црној Глави. Специјализован превоз ученика виших разреда није организован. На подручју Просторног плана нема објеката средњег образовања.

Мрежу објеката примарне здравствене заштите, поред домова здравља који су смештени у општинским центрима чине здравствена станица у Јошаничкој Бањи и сеоске амбуланте у насељима Копеоаник и Крива Река. Специјализована болница – бања функционише у Јошаничкој Бањи.

Социјална заштита организована је у оквиру центара за социјални рад који се налазе у општинским центрима. Мрежа објеката културе је слабо развијена са концентрацијом објеката у општинским центрима.

У Брзећу, а посебно у Јошаничкој Бањи као афирмисаним центрима заједница насеља, јавне услуге и јавне службе су претежно у функцији гравитирајућег становништва. У друга два центра заједница насеља – Крива Река и Бело Брдо нема ни неопходних садржаја услуга и јавних служби који одговарају формалном статусу ових централних места. Остала сеоска насеља на подручју Просторног плана нису опремљена јавним садржајима за свакодневне потребе, а још увек веома лоша саобраћајна повезаност са центрима отежава или онемогућава коришћење централних јавних садржаја, или увођење мобилних служби.

Услуге трговине, угоститељства и техничких сервиса развијеније су само у комплексима и насељима са израженим туристичким функцијама, првенствено на Сувом рудишту, а затим у Јошаничкој Бањи и делом у Брзећу, док су у осталим насељима само елементарно заступљене. Јавне службе су такође развијеније само у оквиру туристичке понуде Сувог рудишта и донекле Брзећа, као и у оквиру мешовитог насеља Јошаничка Бања.

3.1.2.4. Инфраструктурни системи

Саобраћај

Окосницу саобраћајне мреже подручја Просторног плана чине следеће деонице постојећих државних путева (у даљем тексту ДП) II реда:

- ДП IIа реда број 207, деоница број 20701 од чвора 2227 Биљановац (km 0+000) до чвора 20701 Јошаничка Бања (km 10+336) и деоница број 20702 од чвора 20701 Јошаничка Бања (km 10+336) до чвора 20702 Грчак (km 27+125) укупне дужине од око 6,9 km;
- ДП IIа реда број 210, деоница број 21001 од чвора 20701 Јошаничка Бања (km 0+000) до чвора 21001 Копаноник (km 23+788) и деоница број 21002 од чвора 21001 Копаноник (km 23+788) до чвора 3101 Рудница (km 42+456), укупне дужине од око 35,7 km;
- ДП IIа реда број 211, деоница број 21103 од чвора 20802 Брус (Брзеће) (km 31+589) до чвора 21101 Брзеће (km 49+053) и деоница број 21104 од чвора 21101 Брзеће (km 49+053) до чвора 21001 Копаноник (km 66+693), укупне дужине од око 21,2 km;
- ДП IIа реда број 212, деоница број 21201 од чвора 21101 Брзеће (km 0+000) до чвора 21201 Блажево (km 12+996), укупне дужине од око 6,9 km;
- ДП IIб реда број 446 Дрен - Бело Брдо, деоница 44601, од чвора 3103 Дрен (km 0+000) до чвора 44601 Бело Брдо (km 15+629) укупне дужине од око 6,1 km.

Укупна дужина ових деоница је око 76,8 km, од чега је на подручју Националног парка око 34,6 km. На ДП II реда надовезују се општински, категорисани и некатегорисани путеви. Укупно је на подручју Просторног плана око 121,4 km општинских путева, од чега укупна дужина деоница која пролазе кроз Националног парка износи око 28 km.

Саобраћајну мрежу употпуњују бројни шумски и службени путеви, планинарске, излетничке и рекреативне стазе.

Водоснабдевање и одвођење отпадних вода

На подручју Просторног плана водоснабдевање насеља обезбеђује се преко следећих водоводних система и локалних изворишта:

1. Водоводни систем постројења за прераду сирове воде „Самоковска река” - Суво рудиште - Јарам - Сребрнац обухвата сва насеља у граници Националног парка Копаноник. Систем има три подсистема: „Суво рудиште - Јарам”; „Лисина-Шипачина”; и „Сребрнац-Рендара”. Овај систем користи постојеће водозахвате из отвореног тока на Самоковској реци, потоку испод Казановског Бачишта и Драганском потоку у количини од око 40-50 l/s, из којих се вода допрема до постројења за прераду сирове воде код Јелачића стругаре, а одатле примарним водом Суво рудиште - Јарам - Сребрнац до потрошача. Сiroва вода је проблематичног квалитета (велико органско загађење) и постојећи систем пречишћавања не даје задовољавајући квалитет воде за пиће. Из тих разлога сада је у фази реконструкција постојећег постројења за пречишћавање воде, као и налажење нових потенцијалних изворишта за будуће водоснабдевање. На овај водоводни систем се прикључују и туристичка насеља: „Сунчана долина”, „Треска”, „Најетина”, „Лисина” и „Рендара” који захтевају знатне количине додатне воде.
2. Водоводни систем „Палевштица” (водовод Бруса и околних насеља) се развија као групни систем, који постепено добија одлике заокруженог и засебног подсистема у оквиру Расинско-поморавског регионалног система. Овај систем користи извориште „Вигњиште” (Палевштица), састављено од више каптираних извора, где се захвата 30-50 l/s воде. Положај изворишта омогућава да се водовод развија као гравитациони, без пумпних станица. Квалитет воде на изворишту је такав да је довољно да се вода третира само дезинфекцијом.
3. Водоводни систем „Брвеница” има осам подсистема од којих је четири на подручју Просторног плана и то: „Јошаничка Бања” (обухвата и насеља Морићи и Раковац), „Чамагића Врело”

(обухвата и насеља и насеља Бадањ и Семетеш), „Кравиће” (обухвата и насеље Тиоце) и „Кремиће”. Подсистеми „Чамагића Врело”, „Кравиће” и „Кремићи” снабдевају и друга околна сеоска насеља ван подручја Просторног плана.

4. Локални водовод насеља Брзеће има извориште врло квалитетне воде довољних капацитета, тако да може у потпуности да подмирује потребе насеља, уз обнову мреже, смањење губитака на доводу и у мрежи на мање од 20% и уз модернизацију управљања.

5. Индивидуални водоводни систем Ђорђевићи - Црна Глава.

6. Насеља општине Лепосавић снабдевају се из локалних извора.

Одвођење отпадних вода на подручју Просторног плана организовано је преко следећих канализационих колектора:

1. Канализациони систем у оквиру Националног парка изграђен је на Сувом рудишту, са фекалним колектором довољног капацитета, уз потребу појачавања секундарних колектора (због неплањане изградње туристичких капацитета) и стављања у функцију уређаја за пречишћавање код Репушких бачија чији је постојећи капацитет 6.000 ЕС.

2. Хотел „Сребрнац” такође има канализациони колектор до уређаја за пречишћавање капацитета од 600 ЕС у Циганској реци (који је још ван функције).

3. На подручју Просторног плана ван граница Националног парка делимично изграђену фекалну канализацију има само Брзеће (без функционисања уређаја за пречишћавање капацитета од 1.000 ЕС на изводном улазу у насеље, због запушености главног колектора).

Одвођење атмосферских вода са грађевинских површина на подручју Националног парка још није решено, док се у осталим насељима фекалне воде упуштају у водотоке, најчешће директно, ређе преко септичких јама. Нигде није комплетније решено одводњавање атмосферских вода.

Генерално, конфигурација терена као и разбијен тип сеоских насеља отежавају прикупљање и каналисање отпадних вода и захтевају значајне инвестиције за реализацију система.

Енергетска инфраструктура

На подручју Просторног плана надлежност над електродистрибутивном мрежом имају Јавно предузеће „Електропривреда Србије”, ОДС „ЕПС Дистрибуција” - Регионални центар „Електросрбија”, и то у оквиру електродистрибутивних предузећа: ЕД „Крушевац”, Крушевац, погон „Брус” (осим насељеног места Копаноник) и ЕД „Краљево” Краљево, погон „Рашка” (насељено место Копаноник).

Мрежа 35 kV напаја се из две трафостанице (у даљем тексту ТС): ТС 110/35 kV „Александровац” и ТС 110/35 kV „Рашка” (ван граница Просторног плана).

На подручју Просторног плана мрежу трафостаница чини пет ТС 35/10 kV: „Брзеће”, „Јошаничка Бања”, „Копаноник”, „Раковац” и „Бело Брдо”.

Мрежу далеководна 35 kV (у даљем тексту ДВ) чини пет деоница и то: ДВ бр. 1189 „Брус - Брзеће” (напојни далековод је изграђен за 110 kV напон), „Рашка - Копаноник” (напојни далековод је изграђен за 110 kV напон), „Рудница” - „Копаноник”, „Рашка” - „Јошаничка Бања” и „Лепосавић” - „Бело Брдо”. До ТС „Копаноник” постоји и кабл 35 kV од Белог Брда који није у функцији.

Од ТС 35 kV „Копаноник” разведено је око 58 km кабловских далеководна 10 и 20 kV до 63 трафостанице 10 (20)/0,4 kV на Сувом рудишту, Јарму, скијалишту и другим локацијама. Из ТС у Брзећу је са око 11,5 km кабловских далеководна 10 и 20 kV повезано пет трафостаница 10(20)/0,4 kV на Сребрцу и у Брзећу (Бела река - Камариште).

Насеља на подручју Просторног плана ван граница Националног парка повезана су далеководима 10 kV од ТС 35/10 kV „Јошаничка Бања” (19 km ДВ и 19 TC 10/0,4 kV) и ТС 35/10 kV „Раковац” (27 km ДВ и 19 TC 10/0,4 kV).

На подручју Просторног плана није изграђена гасоводна мрежа.

Топлификација објеката у Националном парку одвија се претежно индивидуално, а као гориво се користи мазут, електрична енергија и дрво. У насељима на подручју Просторног плана ван граница Националног парка туристички садржаји загревају се разним енергентима, а домаћинства традиционалним чврстим горивима (дрво и угаљ).

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 29

Електронске комуникације и поштански саобраћај

Мрежа електронских комуникација на подручју Просторног плана састоји се од: јавне комуникационе мреже (коју чине фиксна и мобилна мрежа), дифузне радио-телевизијске мреже и телекомуникационе мреже осталих корисника (Војска Србије, МУП Републике Србије, Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“, Јавно предузеће „Скијалишта Србије“, Горска служба спасавања, службе обезбеђења, и др.).

Фиксна телекомуникациона мрежа

Подручје Просторног плана припада мрежним групама 036 Краљево (територија општине Рашка), 037 Крушевац (општина Брус) и 028 Косовска Митровица (општина Лепосавић).

Услуге фиксне јавне мреже на подручју обавља оператор „Telekom Srbija“. Корисници се прикључују на телекомуникациону мрежу преко приступних комуникационих чворова, а чворови се помоћу оптичких каблова, или радиорелејних веза, и транспортних система повезују на одговарајућу комуникациону централу вишег ранга у оквиру националне мреже.

У оквиру мрежне групе 036 Краљево у раду су следећи комуникациони чворови (Мултисервисни приступни чворови – МСАН, од енгл. „multi-service access node – MSAN“): „Јошаничка Бања“, која покрива Јошаничку Бању и Раковац, „Рудница“ (ван подручја Просторног плана) која покрива Тиоше и Шипачину и „Копаноник“ која покрива Суво рудиште, а заједно са својим истуреним приступним чворовима типа „Мини ИПАН“ (Интернет протокол приступни чворови, од енгл. IP Access Node – IPAN) који су смештени на локацијама „Викенд насеље“, „Краљеви чардаци“, „Зонед“, „Марина“, „Видик“ и „Милмари“ обухвата све туристичке капацитете на територији општине Рашка.

У оквиру мрежне групе 037 Крушевац у раду су комуникациони чворови (МСАН): „Крива Река“, која покрива Криву Реку, „Брзеће“ која покрива Брзеће, Гочманце, Ливађе и део Кнежева, а који заједно са приступним чворовима типа „МИПАН“ покрива и „Брзеће Јанковић“, „Брзеће Дејзор“, „Грашевце“ (ван подручја Просторног плана) и Паљевштицу.

Насеља Црна Глава, Кремиће, Бадањ, Семетеш у оквиру мрежне групе 036 Краљево, затим Равниште, Бозољин и део Кнежева у оквиру мрежне групе 037 Крушевац, нису покривена жичном мрежом, већ им је омогућено инсталирање бежичних фиксних телефонских прикључака са ограниченим приступом интернету. Насеља Бело Брдо и Гувниште из мрежне групе 028 Косовска Митровица нису покривена фиксном мрежом.

За повезивање поменутих комуникационих чворова на јавну комуникациону мрежу изграђена је значајна мрежа оптичких каблова (ОК) на следећим релацијама: Брус–Брзеће, Брус – Крива Река – Копаноник, Казновиће–Копаноник (привод са ОК Рашка – Косовска Митровица) и Биљановац – Јошаничка Бања (привод са ОК Краљево–Рашка).

Ови оптички каблови омогућили су да се на подручју Просторног плана користе сви савремени комуникациони сервиси, укључујући и широкопојасни приступ мрежи. Преко њих се подручје повезује у телекомуникациону мрежу остатка Републике Србије савременим транспортним системима преко комуникационих чворовишта Рашка и Брус. На ове оптичке каблове већ је изграђен значајан број приводних оптичких каблова у приступној мрежи, посебно у туристичким комплексима ТЦ Копаноник и Брзећа.

Мобилна телекомуникациона мрежа

Подручје Просторног плана покривају сва три оператора мобилне телефоније „Telenor“, „Telekom Srbija MTS“ и „VIP“ преко 36 базних станица и то: „MTS“ 16 базних станица, „Telenor“ десет базних станица и „VIP“ десет базних станица. Покривеност сигнала је добра, а изградњом оптичких каблова омогућено је да се оптички каблови доведу и до неких базних станица мобилне мреже чиме се додатно побољшава покривеност квалитетним сигналом мобилне телефоније.

Дифузна радио-телевизијска мрежа

Током НАТО бомбардовања 1999. године телевизијска мрежа на подручју Просторног плана је потпуно уништена рушењем зграда и антенског стуба на „Великој Гобелји“. Овај локалитет је представљао значајну станицу у телевизијској мрежи, јер се одавде виде Јастребац, Гоч, Голија, Рогозна, Хум и многи значајни

врхови на територији АП Косова и Метохије. „Радио-телевизија Србије“ је обновила ову станицу, изградила је знатно мањи објекат и антенски стуб мањих димензија од претходног. У наставку активности извршена је потпуна дигитализација телевизијске мреже, а на локацију Велика Гобелја доведен је оптички кабл и сада су у раду следеће емисионе станице: „Велика Гобелја“, „Панчић“, „Јошаничка Бања 1“ и „Јошаничка Бања 2“. Наведене емисионе станице, заједно са репетиторима „Блажево“ и „Баљевац“ обезбеђују добро покривање подручја радио-телевизијским сигналом.

Телекомуникационе мреже осталих корисника

На територији Националног парка постоје потребе за комуникационим мрежама других корисника као што су: Војска Србије, МУП Републике Србије, Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“, Јавно предузеће „Скијалишта Србије“, Јавно предузеће „Србијашуме“, Горска служба спасавања, службе обезбеђења, и др. Ове мреже су углавном затворене (приватне) и најчешће користе инфраструктуру јавних мрежа.

Поштански саобраћај

На подручју Просторног плана у раду су следеће поштанске јединице Јавног предузећа „Пошта Србије“ „Копаноник“, „Јошаничка Бања“ и „Брзеће“.

Комунални садржаји и службе

Комунални садржаји и службе на подручју Просторног плана су недовољно развијени или неадекватни. Планирана елиминација смећа из Националног парка није остварена. Прикупљање отпада са територије Националног парка је у надлежности комуналног предузећа из Рашке, које нередовно одвози смеће са Сувог рудишта на неуређену депонију код Рашке. Мања рурална подручја су изостављена из циклуса сакупљања отпада, што за последицу има постојање локалних сметлишта, односно дивљих депонија у многим селима. Селективно одвајање отпада врши се једино за ПЕТ амбалажу. Сем делимично у Јошаничкој Бањи и Брзећу, организовано сакупљање не постоји у осталим насељима ван граница Националног парка.

Од планираних јавних сервиса, поред постојећих, формиране су противпожарна служба на Сувом рудишту (у саставу станице полиције) и путна база на Репушким бачијама.

Ван Националног парка пијаца постоји у Јошаничкој Бањи, а у Брзећу и на неколико локација поред пута из правца Бруса формиран су мали продајни пунктови домаће радиности (углавном природна храна и пића). На подручју Просторног плана ван Националног парка сахрањивање се обавља углавном на општинским и сеоским гробљима, при чему су општинска гробља у надлежности јавних комуналних предузећа и плански су грађена, док су сеоска гробља ван ингеренција општинске управе, односно у надлежности месних заједница. Стање и начин на који се гробља одржавају је незадовољавајући. Углавном немају спроведену кишну канализацију. Неопходна је планска документација за њихово ширење или евентуалну изградњу нових гробља на другим локацијама. Уређеност гробља је на ниском нивоу, а јавне зелене површине боље су уређене само уз значајније туристичке објекте. Гробља за угуинуле животиње као и депоније кланичног отпада не постоје на подручју Просторног плана.

3.1.2.5. Заштита животне средине

Животна средина и елементарне непогоде на подручју Националног парка условљени су природним и антропогеним факторима. Природни фактори су: геолошка грађа, хидрогеолошке, сеизмичке, морфолошке, климатске, хидролошке и биолошке особености копаоничког масива. Антропогени фактори су: несклад заштите и развоја Националног парка, дисконтинуитет, фрагментарност, неостваривање мултисекторског и вишедимензионалног приступа у управљању заштитом и развојем Националног парка, неспровођење планских докумената, непоштовање законских одредаби, несклад изградње супраструктуре и инфраструктуре, сукоб интереса приватног власништва и јавног интереса и др.

Према досадашњем испитивању радионуклеида на Копанонику, није утврђено јонизујуће зрачење из природних извора које би било изнад дозвољених граничних вредности. Зрачење

далеководи, ТВ предајника и антенских уређаја мобилне телефоније је у дозвољеним границама. Након употребе муниције са осиромашеним уранијумом у НАТО бомбардовању, постоји сумња у повећану вештачку радиоактивност (досадашња истраживања нису потврдила ове сумње, али она још нису окончана).

Међу савременим геодинамичким процесима и појавама, животну средину подручја Просторног плана угрожавају клизишта, јаружења, одрони, суфозије, спирање, бујице, ерозија, транспорт наноса, површинско разарање тла, замочвареност, грусификација, и друго. Ове појаве и процеси су делом природног порекла (зависно од састава тла, подземних вода, рељефа, климе, хидрографије, вегетације и друго) и још више антропогеног порекла (несанирани рудокопи, неадекватни поступци изградње путева, ски-стаза и објеката супраструктуре, сеча шума, позајмишта материјала, нерегулисано отицање атмосферских вода и друго). Ови процеси и појаве резултирају неповољним и делимично неповољним инжењерско-геолошким својствима терена, без услова за изградњу и јако ограниченим условима за остале видове коришћења.

Пожари су такође врло значајни фактори потенцијалног угрожавања животне средине на Копаонику, посебно у шумама. По установљеној категоризацији према угрожености од пожара, у I категорији најјаче угрожености су црни и бели бор, а у II категорији јаке угрожености су ксеротермални и мезотермални лишћари и густа приземна вегетација на топлим експозицијама (обе категорије претежно ван подручја Националног парка). У III категорији средње угрожености су мезофилни и фригорифилни четинари (смрча, јела и друго), као и мезотермални лишћари и густа приземна вегетација, све на хладним експозицијама, а у IV категорији слабе угрожености су мешовите шуме четинара и лишћара, мешовите шуме лишћара, као и ретка приземна вегетација, све претежно на хладним експозицијама (ове две категорије су заступљене претежно у Националном парку). Погодност је у чињеници да је категоријом III обухваћено 47% шуме, а категоријама I и II само 13%. Фактори пожара су: неодговорно понашање човека, атмосферска електрична пражњења, као и геолошке, морфолошке, климатске и вегетационе карактеристике простора. Последњи велики узрочници пожара били су НАТО бомбардовање 1999. године и покушаји отклањања његових последица.

Последице НАТО бомбардовања на природу и животну средину Националног парка су комплексне. Бомбардовањем је највише уништена травна и жбунаста субалпска вегетација и доведен у питање опстанак ретких и ендемичних биљних и животињских врста (већина из националне и Европске црвене књиге и листе), затим смрчева шума, животињски свет и друго. Промењен је предео лик простора, оштећен маузолеј Јосифа Панчића и друго, са непосредним и посредним последицама у земљишту, води и ваздуху.

Земљиште на подручју Просторног плана деградирано је:

1) рударским радовима (напуштени, несанирани површински коп „Суво рудиште“ на јужним падинама Панчићевог врха са поткопима на Сувом рудишту и подземни коп „Сува Руда“ у Барској реци, експлоатационо поље полуактивног подземног рудника „Бело Брдо – Запланина“ испод мањег југоисточног дела Националног парка и осталог подручја плана, са последицама у променама рељефа, ерозији, уништавању вегетације, промени нивоа и режима подземних вода, могућег слегања тла и слично; каменоломи и позајмишта у долини Самоковске реке, уз путеве Јошаничка Бања – Копаоник и Брзеће–Копаоник и друго;

2) дивљим депонијама комуналног и грађевинског отпада и камено-земљаног материјала дуж путева (на Сувом рудишту, Републиким бачијама, Сребрцу, Рендари и друго); без организованог сакупљања, селекције и адекватне елиминације отпада (посебно у викенд насељу Лисина, али и на Сувом рудишту и на осталом подручју Просторног плана);

3) изградњом алпских ски-стаза и жичара (од Сувог рудишта до Јарма и на Сребрцу, са последицама у неадекватном просецању шума и стварању нових, нестабилних шумских рубова, у делимичној измени конфигурације терена, поспешивању бујица, уништавању ниског растинја, а посебно у ерозији због запостављања потребне ревитализације и неге педолошког и травног покривача, због употребе табача на снегу недовољне дебљине, уз неадекватну употребу хемијских средстава за продужено трајање снега са негативним утицајем на тле и вегетацију;

4) неплањом изградњом садржаја супраструктуре на локалитетима у Националном парку, посебно викенд насеља Лисина,

али и центра Суво рудиште, Гвоздаца и Циганске реке (све у општини Рашка), као и ван подручја Националног парка (посебно у Брзећу и делом у Јошаничкој Бањи), често уз непримерено укопавање, засецање и неадекватно препланирање природног терена, без довољно пажње према педолошком покривачу и вегетацији;

5) изградњом путева (посебно на релацији Брзеће–Јарам) без санирања и ревитализације терена и са депоновањем материјала по косинама и проширењима трасе, уз незаштитеност деонице пута Сребрнац–Јарам од ветра и сметова; изградњом других инфраструктурних објеката (водовода, канализације, електрике, ПТТ) без адекватног санирања и ревитализације терена;

6) неадекватним заснивањем вештачких ливада (на Бећировцу и Рендари), неконтролисаним и неадекватним подизањем кромпиришта (на падинама Јадовника), разаравањем ливада без антиерозивне заштите (на Белим чукама), све на територији Националног парка; неконтролисаним сакупљањем дивљих плодова, лековитог и ароматичног биља на целом подручју Просторног плана; коришћењем пољопривредних површина на већим нагибима ван граница Националног парка и друго;

7) загађивањем земљишта од непречишћених или недовољно пречишћених отпадних и атмосферских вода, бацањем отпада од стране несавесних корисника на скијалиштима и излетничким стазама, као и посредно, преко ваздуха (претежно од извора из окружења).

Воде на подручју Просторног плана угрожене су:

1) природним загађивачима, односно органским материјама насталим труљењем биљних и животињских остатака, као и изливним водама из рудника гвозђа;

2) отпадним водама из садржаја ТЦ Копаоник (највећим делом са Сувог рудишта и мањим делом са Сребрца, будући да уређаји за пречишћавање отпадних вода нису у функцији, због недовољног капацитета, мржњења, неодржавања и друго) малим делом у Националном парку, претежно ван њега;

3) отпадним водама из насеља ван Националног парка – загађење заштитне зоне, посебно из насеља Лисина, затим из Брзеће и Јошаничке Бање, а у мањој мери и из свих осталих насеља, будући да нема канализације (сем у Брзећу где још нису у функцији уређаји за пречишћавање), већ се користе непрописне септичке јаме или директни изливи у водотоке;

4) атмосферским водама које се сливају са изграђених, посебно коловозних и површина паркинга у садржајима ТЦ Копаоник (посебно опасно за изворишни слив Самоковске реке изнад кога се налази центар Суво рудиште) и насеља ван Националног парка;

5) факторима загађења земљишта и ваздуха који се преносе на воде – рударским радовима (промена нивоа и режима подземних вода), дивљим депонијама комуналног и грађевинског отпада, загађењима од хемијских средстава за одржавање снега на ски-стазама, повећаним ремећењем конфигурације, педолошког и биљног покривача изградњом на Сувом рудишту и у Лисини, сечом шума, разаравањем ливада и сл., засицањем водотока при изградњи путева и других објеката, коришћењем заштитних хемијских средстава и минералних ђубрива (углавном ван Националног парка), загађењима из окружења путем ваздуха и друго.

Природна загађења вода на подручју Националног парка (посебно физичка и биолошка) манифестују се код већине водотока, али не утичу битно на њихове класе (I и II), док су антропогена загађења пресудна за угроженост Велике реке (која прихвата непречишћене отпадне воде из центра Суво рудиште) и Лисинске реке (у коју су испуштане уљане фенолне материје, а и данас из рудничких јама у њу утиче гвозђевита вода, тако да је у горњем току још без фауне бескичмењака и без риба. Присуство поточне пастрмке као индикатора чистоће воде изразитије је само у Самоковској, Барској и Гобелској реци на подручју Националног парка.

Изворишта националног и регионалног значаја на подручју Националног парка и ван њега нису довољно заштићена, што важи и за локална изворишта. Посебан проблем представљају промене у водним билансима изворишта (чиме се доводи у питање планирани систем водоснабдевања), због дивљег каптирања извора, уз нерешену канализацију фекалних вода. Фабрика воде на Копаонику због неодговарајуће опремљености и руковања није у могућности да адекватно преради потребне количине воде за Суво рудиште, како због прекорачивања планираног капацитета овог центра, тако и због знатне оптерећености воде органским материјама у тиролским захватима.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 31

Ваздух на подручју Просторног плана загађују:

1) саобраћај на приступним путевима и другим саобраћајним површинама, посебно на Сувом рудишту (издувни гасови и бука);

2) грејање центра Суво рудиште на течно гориво и угаљ, као и слични системи грејања у Јошаничкој Бањи и Брзећу, без филтерских уређаја, а у мањој мери и индивидуална ложишта домаћинства у насељима ван Националног парка;

3) утицај великих производних комплекса на релативно малој удаљености у АП Косово и Метохија преко регионалног транспорта токсичних полутаната (емисије из извора рафинерије олова „Трепча“ у Косовској Митровици, термоелектране „Косово“ у Обилићу и топионице „Фероникл“ у Глоговцу), на чији рад и загађења Република Србија данас нема утицаја; угљендиоксид, натријумдиоксид и сумпордиоксид из ових извора кондензују се у вишим појасевима Копаника у одговарајуће киселине које се депонују са капљицама кише или као кисели аеросоли; с тим у вези је и кисела депозиција у облацима изнад 1.500 m н.в. управо у појасевима смрчевих шума; при јужно-југозападном струјању ваздуха нађене су и повишене концентрације олова, пропорционално јачини ветра која се повећава са висином (тима се објашњава повишена концентрација олова испод Панчићевог врха); из правца југа-југозапада и севера-северозапада, при малим брзинама ветра запажена је дисперзија дима из локалних извора, која има карактеристике депозиције са интензивним наношењем пропорционално брзини ветра и са благом седиментацијом.

Континуирано праћење загађености ваздуха (концентрације сумпордиоксида, натријумдиоксида, чађи и суспендованих честица са тешким металима и другим елементима) на подручју Просторног плана се не врши, али се процењује да повремено долази до значајнијег угрожавања ваздуха.

Бука у оквиру Националног парка такође није мерена. Главни извори буке су саобраћај на главним друмским саобраћајницама Националног парка и угоститељски објекти у туристичким комплексима.

3.1.2.6. Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље и у ванредним ситуацијама

На подручју Просторног плана и Националног парка налазе се „перспективни“ комплекси специјалне намене које користи Војска Србије. Значајан део подручја Просторног плана (делови територија КО Копаник и Шипачина, у општини Рашка, као и Бозовин, Брзећ и Равниште у општини Брус) налази се у копненој зони безбедности дуж административне линије са АП Косово и Метохија. У овој зони примењују се посебни услови уређења и коришћења територије у надлежности Министарства одбране.

Центар за разминурање је у протеклом периоду очистио простор од око 2,7 km² од касетне муниције која је преостала као последица НАТО бомбардовања 1999. године. Тада су бомбардовани локалитети „Гобела“, „Панчићев врх“, „Сунчана долина“ (хотел „Бачиште“), „Суво рудиште“ и „Ћурчићка равна“ у Националном парку, као и на локалитетима „Треска“, „Небеске столице“ и „Равниште“ ван његових граница. Разминурање је урађено до дубине од 50 cm, што је у складу са Међународним стандардима за хуманитарно разминурање. За локацију коју користи Контрола летења Србије и Црне Горе (SMATSA), површине око 7 ha, као и за локацију површине од око 19 ha јужно од Панчићевог врха ка територији општине Лепосавић, постоји основана сумња да су и даље загађена минама и касетном муницијом.

Подручје Просторног плана је изложено потенцијалној опасности од елементарних непогода, у првом реду изазваних интензивним снежним падавинама, као и другим атмосферским непогодама, а потом и опасностима од шумских пожара, бујичних поплава, одрона, клизања земљишта и др. Значајна је потенцијална опасност од земљотреса с обзиром да интензитет сеизмичког хазарда на подручју Просторног плана, за повратни период од 100 година, има средњу вредност од 8 до 9°MCS, док за повратни период од 475 година, има вредности VIII и IX категорије (према EMS скали, EMS-European macroseismic scale). Ове вредности указују да је највећи део подручја угрожен земљотресима који могу изазвати уништење или тешка оштећења на већини објеката. У периоду од 1894. до 1980. забележене су вредности земљотреса на ширем подручју Копаника снаге од 4,3 до 5,9 Mw (Mw – скала моментне магнитуде).

3.2. Потенцијали и ограничења (синтезни приказ)

Потенцијали за заштиту и одрживо коришћење природе, природних вредности и ресурса су: разноврстан и богат дивљи биљни и животињски свет, атрактивни и живописни предели изузетне амбијенталне разноликости, феномени геонаслеђа (представљени чувеним каменним фигурама извајаним у гранодиориту, крашким врелима и радиоактивним изворима, инструктивним и репрезентативним профилима скарнова, корнита и гранитног груса), мултифункционалност Националног парка (чији природни садржаји и ресурси подржавају јавни интерес у области науке, образовања и културе и истовремено представљају основу одрживог развоја, пре свега туризма, пољопривреде и органске производње хране и ограниченог коришћења шума), искуство Јавног предузећа „Национални парк Копаник“ на чувању, одржавању и презентацији заштићеног подручја (као и на покретању иницијатива за његово планско уређење, коришћењу природних ресурса који су му поверени, развијању сарадње и партнерства са локалним становништвом и привредним субјектима, пре свега из области туризма и јавним предузећима, посебно са Јавним предузећем „Скијалишта Србије“ и Јавним предузећем „Србијашуме“), заинтересованост институција из области културе, науке, просвете, спорта, туризма, као и различитих удружења да своју делатност односно активности организују на подручју Националног парка.

Потенцијали за развој туризма и комплементарних активности на подручју Просторног плана су: посебне природне вредности Копаника и вредности културне баштине на подручју Просторног плана и непосредног окружења (као прворазредни мотиви туристичке тражње), природни услови за туризам (посебно морфолошки, климатски и вегетацијски услови за зимску и летњу понуду у простору), створени услови физичких структура (супраструктура туристичког смештаја, спортско-рекреативних и пратећих садржаја ТЦ Копаник, Брзећа и Јошаничке Бање, уз саобраћајну и техничку инфраструктуру), могућности интеграције еколошке пољопривреде са туризмом као генератором развоја подручја (производња и пласман биолошки вредних пољопривредних производа на непосредном туристичком тржишту, запослење у туризму, домаћа радност у туризму подпланинских села и друго), постојање традиционалних села по ободу Националног парка (са вредним етнонаслеђем културних добара, амбијентата и традиционалне културе, са потенцијалним смештајним капацитетима који се уз реконструкцију и опремање могу укључити у сеоски туризам) и др.

Потенцијал културних добара, односно културних вредности и садржаја подручја Просторног плана и његовог окружења, заснован на респективном, законом и стратешким документима прокламованом друштвеном статусу делатности заштите, снажној традицији, високој компетентности и доброј организованости, идентификује се кроз могући/очекивани допринос: употпуњавању знања о културној баштини Републике Србије и остваривању јавног интереса у вези њене заштите (кроз истраживање, правну и техничку заштиту и презентацију, на првом месту, материјалних и других трагова античког и средњовековног рударства, војне и цивилне организације и начина живота тог доба у овом делу наше земље, као и објеката народног грађитељског умећа) и промоцији вредности Националног парка и њиховог свестранијег стављања у службу јавног интереса (у области науке, образовања и туризма, као и јачања укупног уживања и интегрисаног доживљаја природе и антропогених садржаја од стране посетилаца, а тиме и додатног обликовања идентитета националног парка и развоја његових економских функција).

Основни потенцијали за развој привреде су: природни услови за развој целогодишњег туризма на Копанику као туристичкој дестинацији врхунског квалитета (са пратећим услужним делатностима од значаја за шире подручје), природни ресурси за развој пољопривреде и малих и средњих предузећа, приоритетно у производњи и преради пољопривредних производа, туризму, трговини и сектору услуга, као и за развој шумарства. Подручје Просторног плана, као контактено са АП Косово и Метохија, је од посебног интереса Републике Србије за развој, у погледу сарадње на регионалном и локалном нивоу, кроз изградњу инфраструктуре и других јавних садржаја, улагања у туризам, заштиту природе, природне и културне баштине и др.

Потенцијали развоја становништва, насеља и социјалног развоја заснивају се на постојању традиционалних села са вредним етнонаслеђем културних добара, амбијентата и традиционалне

културе, смештајним капацитетима, становништву из околности које повремено борави на подручју Просторног плана (као потенцијала за ублажавање негативних трендова), формираној мрежи насеља у природном окружењу, постојећим капацитетима објеката основног образовања и здравствене заштите (уз могућност њихове реконструкције и вишенаменско коришћење за прилагођавање потребама локалног становништва), као и укључивању јавног и приватног сектора у систем организовања јавних служби.

Основна ограничења и проблеми заштите природе и природних вредности су: недовољна опремљеност Националног парка пратећим садржајима (центрима за посетиоце, улазним станицама, уређењем стазама и видиковима, елементима уређења и приказивања геолошких и геоморфолошких и других вредности, информацијама о вредностима које се штите и упутствима за посетиоце и локално становништво о начину њиховог очувања и правилима унутрашњег реда), непотпуна туристичка валоризација и презентација природних и културних вредности Националног парка (недовољна заступљеност активне и креативне заштите, уређења и презентације вредности Националног парка Копаоник, непостројавање програма односно стратешких пројеката и значајнијих активности уређења предела и презентације природних и непокретних културних добара на подручју Националног парка Копаоник и његовом релевантном просторном окружењу) и др.

Приметан је и негативан антропогени утицај у погледу деградације природног лика предела главних копаоничких врхова, гробана и превоја постојећом и планираном скијашком и електроенергетском инфраструктуром, велики обим чистих сеча шуме на коридорима стаза и жичара, посебно у контексту планова на окружењу инфраструктуре јавног скијалишта, неспровођење донетих планских докумената и одступање од планских решења са драстичним пробијањем капацитета на појединим локалитетима и одсуство било каквог развоја на другим планираним локалитетима (посебно у подпланинским селима).

Смањењу укупне туристичке понуде Националног парка и ТЦ Копаоник посебно допринос: противправна изградња нових објеката на локацијама где никад није била планирана изградња, као и нелегална доградња постојећих легалних објеката, драстично заостајање уређења и опремања грађевинског земљишта у односу на изградњу супраструктуре (без програма уређења грађевинског земљишта, или без њиховог спровођења, у оба случаја са избегавањем плаћања надокнада за уређење и коришћење грађевинског земљишта од стране већине туристичких и других субјеката). Озбиљно је заостајање реализације планиране инфраструктуре и комуналне опреме (посебно у погледу фекалне канализације – постојећа постројења за пречишћавање отпадних вода не функционишу, атмосферске канализације, саобраћајница – нерешен мирујући саобраћај и отежано зимско одржавање појединих деоница путева, грејање на течна горива, и сакупљања смећа).

Низак степен уређености простора огледа се и у природно и антропогено условљеној ерозији тла, напуштеним, а несанираним рудницама и мајданима, неконтролисано сакупљању лековитог и ароматичног биља и дивљих плодова, изложености шумских екосистема пожарима и њиховој осетљивост на појаве билијних болести и штеточина.

Недовољна је подршка органа локалне самоуправе управљачу Националног парка у остваривању партиципације становништва у заштити природних вредности и одржавању чистоће и реда. Недовољна је материјално-финансијска и кадровска оспособљеност Јавног предузећа „Национални парк Копаоник“ за спровођење планова и програма управљања и вршење законом утврђене делатности (посебно у домену чуварског надзора, обезбеђења правила унутрашњег реда и реализације пројеката реинтродукције биљака и животиња, санације деградираних површина, уређења и презентације природних вредности), као и недовољност буџетских средстава за финансирање активности на развоју главних функција Националног парка и радова на презентацији и уређењу подручја. Присутне су тешкоће у наплати законом утврђених накнада за коришћење подручја Националног парка, као и неконтролисана промена карактеристика и запуштеност руралних предела (неодржавани и напуштени објекти, недовољно уређена и комунално неопремљена сеоска насеља, непланска сеча у приватним шума сопственика, заостајање обрадивих површина и окућница и др.).

Основни узроци досадашњих, претежно негативних тенденција у развоју подручја Просторног плана су: конфликтни

интереси главних субјеката коришћења, заштите и развоја подручја Националног парка Копаоник (туризма, заштите природе, шумарства, рударства, војске, пољопривреде), неодговарајућа субординација (расподела надлежности, овлашћења и одговорности за управљање процесом заштите и развоја), економска неразвијеност обухваћених општина, недовољно диверзификована привредна структура планинских села, чију окосницу чине традиционалне делатности које саме не омогућавају егзистенцију и унапређење квалитета живота, нити повратак локалног становништва, и ограничења режимима заштите подручја Националног парка на социјално-економски развој локалних заједница.

II. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Принципи просторног развоја

Општи принципи заштите и развоја подручја Националног парка Копаоник и његовог окружења на подручју Просторног плана, уоквирени су и условљени генералним светским, европским (у оквиру Европске уније) и националним начелима, критеријумима и циљевима очувања, заштите, унапређења и културолошког коришћења природних добара од изузетног значаја, у квалитетној животној средини, уз остваривање одрживог функционалног и просторног развоја територије природних добара и окружења од значаја за државу, регион и локалну заједницу. Општи принципи планског управљања одрживом заштитом и развојем природних добара, њихове животне средине и територија у Републици Србији, по одредбама Закона о заштити животне средине и ПП Републике Србије, релевантни за подручје Националног парка Копаоник и његово окружење, су:

- заштита природе, природних и културних вредности и животне средине као приоритетне активности са којима ће бити усклађене све активности социјално-економског развоја на подручју Просторног плана;
- рационално коришћење природних ресурса у складу са принципима одрживог развоја и заштите природних подручја и добара, који условљавају квалитет живљења на регионалном и локалном нивоу;
- очување, унапређење и заштита карактеристичних представника појединих екосистема и изразитих биогеографских подручја, односно представника појединих типова предела;
- установљење зона заштите код заштићених природних добара;
- очување, унапређење и заштита биодиверзитета, дугорочна интердисциплинарна екосистемска истраживања, праћење и одржавање биодиверзитета и биолошких ресурса;
- очување, унапређење и заштита квалитета животне средине – ваздуха, вода, земљишта, вегетације, животињског света, насељених средина и друго;
- развој информационог система о природи и животној средини;
- популаризација заштите природе и животне средине и развијање еколошке свести код локалног становништва и посетилаца;
- ограничавање концентрације корисника (посебно стационарних туриста) и изградње туристичке и друге супраструктуре у Националном парку у корист насеља и локалитета на преосталом подручју Просторног плана, уз њихово саобраћајно повезивање са туристичким и другим садржајима у Националном парку;
- утврђивање планских решења, режима и услова коришћења, организације и уређења простора, којима се обезбеђује заштита и презентација природних вредности Националног парка и хармонизација развоја туризма и комплементарних привредних активности са режимима и условима заштите Националног парка;
- установљивање интегрисаног планирања (просторног и секторског) и управљања заштитом и одрживим развојем Националног парка.

2. Општи и оперативни циљеви просторног развоја

2.1. Општи циљеви просторног развоја

Основни циљ просторног развоја јесте: заштита и презентација подручја Копаоника као изузетне природне вредности

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 33

Републике Србије, према европским и српским стандардима и нормама, уз одржив социо-економски развој који неће нарушити равнотежу природних система и елемената, и који ће омогућити квалитетнији живот и привређивање локалног становништва и стварање услова за одмор и рекреацију у складу са капацитетима природе.

Општи циљеви очувања, унапређења, заштите и културолошког коришћења природе, природних и културних вредности, односно унапређења и заштите квалитета животне средине и одрживог социо-економског развоја на подручју Националног парка и Просторног плана су:

- очување, унапређење и заштита природних вредности Националног парка и њихово коришћење за научна истраживања, едукацију, презентацију јавности, рекреацију и друге активности у складу с еколошким потенцијалима подручја; заштита природе од свих видова угрожавања, а нарочито заштита земљишта од ерозије, квалитета свих изворишта вода, квалитета шуме и пашњака, и заштита од пожара и других елементарних непогода;
- организована презентација природних вредности и културних добара на подручју Просторног плана и његовог окружења;
- интеграција функција заштите природних вредности и функција развоја (пре свега туризма и других комплементарних привредних активности), у циљу одрживог развоја подручја, уз укључивање и координацију свих релевантних субјеката и локалног становништва; заустављање депопулације, демографски опоравак и заштита егзистенцијалних интереса локалног становништва омогућавањем њиховог квалитетнијег живота и привређивања, као и изградњом инфраструктуре и јавних сервиса;
- одрживи развој активности које су компатибилне са режимима заштите Националног парка (у првом реду туризам и пољопривреда, и друго);
- одрживи развој туризма прилагођен ограничењима режима заштите Националног парка и савременим захтевима туристичке тражње;
- обезбеђење услова за функционалну и просторну интеграцију Националног парка и туристичке понуде Копаоника са окружењем;
- плански и контролисан развој свих активности на подручју Просторног плана подржан институционално-организационим аранжманима и координацијом свих актера;
- ревитализација руралних насеља у контексту очувања народног грађитељства и оригиналне туристичке понуде засноване на афирмацији традиционалних вредности и делатности као услов очувања аутентичности и културног идентитета подручја Копаоника;
- едукација посетилаца Националног парка и локалног становништва о природним вредностима, мерама и ефектима њихове заштите;
- формирање и развој информационих и мониторинг система о простору, природним вредностима, животној средини и туризму на подручју Просторног плана.

2.2. Оперативни циљеви просторног развоја

2.2.1. Оперативни циљеви просторног развоја посебних намена

Оперативни циљеви заштите природе, природних вредности и предела су:

- одржање специјске разноврсности дивље флоре и фауне и њено повећање реинтродукцијом несталих аутохтоних врста животиња и биљака;
- очување станишта, јачање, бројчано снажење и просторно ширење популација заштићених, односно ретких, угрожених и критично угрожених биљних и животињских врста;
- идентификација међународно значајних еколошких подручја односно станишта од значаја за заштиту европске дивље флоре и фауне по програму NATURA 2000;
- одржање екосистемске разноврсности и заштита природних и агроекосистема од инвазивних врста биљака и животиња, као и од других врста, сорти и раса које уносе непожељне промене у природни и агробиодиверзитет;
- очување и унапређење квалитета животне средине у зонама посебних природних вредности, умерено повећање површине под шумом, очување и унапређење разноврсности и аутохтоности дендролошког састава, побољшање структуре шумских састојака;

– конзервација делова подручја у затеченом, приближно изворном стању ради заштите интегритета и спонтаног функционисања њиховог укупног природног комплекса за научне, образовне и културне потребе;

– очување, уређење и одрживо коришћење локалитета, природних објеката и појава који својим геолошким, геоморфолошким, хидрографским или другим обележјима представљају истакнуте, ретке и привлачне вредности геонаслеђа;

– очување старих, по димензијама и врсти репрезентативних и у другом погледу значајних стабала дрвећа и њихових групација;

– заштита старих стабала агрокултуре;

– санација и рекултивација површина деградираних људским активностима;

– одрживо коришћење природних ресурса, предеоних, биолошких и других вредности у циљу социо-економског развоја и стварање услова да се ти ресурси и вредности учине доступним људима ради уживања у природи, одмора (туризма и рекреације), бављења науком, образовањем и спортом, имајући првенствено у виду добробит локалне заједнице;

– управљање развојем и уређењем предела интегрисано са заштитом природних и културних вредности и одрживим развојем подручја;

– контролисање утицаја развоја на предео, пре свега у погледу задржавања и очувања карактера предела.

Оперативни циљеви развоја туризма и рекреације су:

– туризам и рекреација, као активности најизразитије комплементарне заштити, ревитализацији и културолошком коришћењу природних вредности и културних добара Националног парка, представљаће водећу привредну грану одрживог развоја подручја Просторног плана, агенс развоја других комплементарних активности и главни фактор социо-економског и културног развоја подпланинских села у окружењу Националног парка;

– туризам и рекреација на подручју Просторног плана биће функцијски подређени и прилагођени захтевима заштите, очувања, ревитализације и културолошког коришћења природе, природних вредности, непокретних културних добара и животне средине; а са захтевима и потребама туризма и рекреације биће усклађене све остале економске активности подручја;

– туризам и рекреација ће представљати главне факторе заштите, ревитализације и презентације природних вредности и културних добара подручја, којима ће обезбедити значајну економску подршку;

– целогодишња понуда туризма и рекреације подручја Просторног плана, заснована на природним условима, ресурсима и вредностима, и на потенцијалној понуди потпланинских насеља ван Националног парка (са балнеолошким функцијама, здравствено безбедном храном, етно-вредностима и другим) анимираће и задовољавати тражњу претежно у стационарном и излетничком спортско-рекреативном туризму, а делом и у транзитном туризму;

– просторна организација и развој, изградња и реконструкција постојећих и нових туристичких комплекса одвијаће се у три функцијска ранга: у рангу примарног ТЦ Копаоник (комплекс Сувог рудишта, Јарма, Сребрница и Рендаре) искључиво у зони III степена заштите Националног парка, у рангу секундарних туристичких центара за већа постојећа насеља и у рангу сеоско-туристичких насеља за мања села по ободу Националног парка; док ће се остала насеља удаљена од границе Националног парка развијати посредно у функцији туризма (смештај запослених у туризму, производња за непосредно туристичко тржиште и друго);

– санација непланске туристичке изградње на подручју Националног парка (у Сувог рудишту, Гвоздацу и Циганској реци) и подручју Просторног плана ван Националног парка (у Лисини/Чајетини, Брзећу и Јошаничкој Бањи);

– саобраћајна интеграција туристичких комплекса и насеља на подручју Просторног плана међусобно, са скијалиштем и окружењем – друмским и железничким саобраћајницама и средствима вертикалног транспорта (жичарама);

– планирање и наставак изградње повезаног система алпског скијалишта по скијашким секторима, са жичарама и стазама у III степену заштите Националног парка и ван њега;

– формирање диференциране мреже зимских нордијских ски-стаза и летњих излетничких и планинарских стаза у зонама II и III степена заштите Националног парка и ван њега;

– организовање јединствене туристичке понуде Националног парка и подручја Просторног плана; утврђивање модалитета интеграције туристичке понуде подручја Просторног плана са постојећом и планираном туристичко-рекреативном понудом примарне туристичке дестинације Копаоник и њеног окружења у оквиру туристичког кластера Средишња и Западна Србија.

Оперативни циљеви заштите и презентације непокретних културних добара (НКД) су:

- истраживање, евидентирање, проглашење, техничка заштита, уређење и презентација НКД и њихове заштићене околине;
- одрживо коришћење НКД уз очување њихове аутентичности и интегритета, као објеката у одговарајућој функцији сходно карактеристикама и основној намени тих објеката и као места посећивања;
- укључивање презентације културних добара окружења у туристичку понуду Националног парка Копаоник.

2.2.2. Оперативни циљеви просторног развоја осталих намена

Циљеви развоја пољопривреде, коришћења пољопривредног земљишта и других потенцијала простора су условљени режимима заштите Националног парка и усклађени са интересима развоја потпланинских насеља и циљевима развоја туризма и рекреације, и обухватају:

- укључивање пољопривреде у формирање заокруженог система заштите, савремене презентације и адекватне економске валоризације природних, културних, предеоних, туристичко-рекреативних и других вредности подручја Просторног плана, уз услов њеног производног стимулисања дугорочном гаранцијом профилабилног пласмана производа, са ослонцем првенствено на директан пласман у туристичкој понуди и на коришћење заштитног знака Националног парка у пласману производа унутар туристичке понуде и на другим тржиштима;
- усклађивање намена и начина коришћења пољопривредног земљишта са режимима заштите Националног парка, са једне, и природним погодностима и ограничењима, са друге стране, уз приоритетно установљење прагова агроеколошког капацитета различитих категорија пољопривредних површина и унапређење крмне базе на ливадама и пашњацима, као предуслови за унапређење водећег сектора копаоничке пољопривреде – сточарства;
- чување површина и плодности пољопривредног земљишта, напореда са унапређивањем структурних, техничко-технолошких, организационих и инфраструктурних услова за економски рационалну производњу хране високе здравствене вредности, претежно ван подручја Националног парка; заштита земљишта атара од стихијске виканд и друге изградње и нерегулисане трговине земљиштем;
- прилагођавање структуре пољопривредне производње потребама туристичке тражње и другим могућностима пласмана тржишних вишкова пољопривредно-прехранбених производа;
- побољшање економских и социјалних услова живљења и рада пољопривредног становништва, са ослонцем на потпуније и рационалније активирање расположивих пољопривредних фондова, уз истовремено коришћење могућности запошљавања у еколошки прихватљивим производним делатностима туризма, мале привреде и другим делатностима на селу.

Циљеви развоја шумарства и ловства, коришћења шума и шумског земљишта су условљени режимима заштите Националног парка и усклађени са интересима развоја потпланинских насеља и циљевима развоја туризма и рекреације, и обухватају:

- газдовање шумама Националног парка са тежиштем на очувању биолошког диверзитета, уз минималне интервенције, при чему су дозвољене само активности контроле дивљачи, контроле напада болести/инсеката, јавног приступа, противпожарне интервенције, истраживања и коришћење ресурса за опстанак локалног становништва, без негативних утицаја на природу;
- одрживо управљање и коришћење шума и шумских подручја, којим се континуирано одржава њихов биолошки диверзитет, регенеративни капацитет, виталност, садашњи и будући потенцијал за испуњење еколошких, економских и социјалних функција у Националном парку, без nanoшења штете другим екосистемима;
- установљење опште-корисних, као доминантних функција шума на територији Националног парка; претежно економске функције имаће само шуме ван Националног парка;

– заштита и очување заштићених реликtnих, ендемичних, ретких и угрожених врста шумске флоре и фауне; вишенаменско рекреативно коришћење укупног потенцијала шумских подручја Националног парка; противерозиона заштита земљишта и заштита изворишта и водотока шумом; заштита шума од негативних угрожавајућих утицаја биотичког и абиотичког порекла;

– унапређење стања постојећих шума Националног парка и увећање површина под шумом;

– природи блиски узгој и заштита дивљачи и остале фауне у Националном парку;

– репатријација основних врста дивљачи у Национални парк.

Општи циљ демографског развоја на подручју Просторног плана је ублажавање негативних демографских процеса стварањем одговарајућих услова за повећање учешћа млађих контингентна становништва. Оперативни циљеви развоја становништва су:

- задржавање и насељавање млађих контингентна становништва, посебно женске популације, подстицањем локалног запошљавања и samozapošljavanja уз побољшање образовне структуре у функцији развоја туризма и комплементарних активности на подручју Просторног плана;
- подстицање просторне и професионалне мобилности и флексибилности радно активног становништва;
- увођење и остваривање стимулативних политика демографског и социо-економског развоја на регионалном и локалном нивоу, уз отварање нових радних места на тржишту туризма и рекреације, пољопривредних производа и прерађевина и др.;
- стимулисање улоге локалног становништва као домаћина Националног парка, кроз одржавање пољопривреде и других традиционалних активности.

Оперативни циљеви развоја, организације и уређења насеља и јавних служби на подручју Просторног плана су:

- функционално интегрисање насеља на подручју Просторног плана са ТЦ Копаоник и окружењем, побољшањем доступности и унапређењем локалне путне мреже и вертикалног транспорта, развоја телефоније и јавних сервиса (комуналне и техничке службе и сервиси);
- повећање доступности и квалитета услуга јавних служби и увођење система мобилних јавних служби у домену предшколског васпитања и образовања, здравствене и социјалне заштите, културе, физичке културе и спорта, општинске управе;
- вишенаменско и рационално коришћење капацитета објеката јавних служби и укључивање приватног и невладиног сектора у систем организације јавних служби.

Оперативни циљеви развоја саобраћајне инфраструктуре на подручју Просторног плана су:

- реконструкција постојећих и изградња нових приступних и интерних саобраћајница у функцији Националног парка, развоја туризма, комплементарних активности и насеља;
- изградња нових саобраћајница у функцији обилазница око постојећих урбаних комплекса и насеља на Сувом рудишту и приступа планираним туристичким садржајима на простору Јарам – Марине воде, као и пословно-стамбеном комплексу са хелидромом и хангаром у насељу Чајетина и других пунктова;
- обезбеђивање потребних паркинга и гаража за лична возила и аутобусе на местима концентрације туристичких и пословних капацитета;
- развој нових, алтернативних облика приступног и интерног саобраћаја (планинска шинска возила, кабинске жичаре) у функцији смањења обима и интензитета кретања моторних возила у Националном парку и њихово интегрисање са путном мрежом на подручју Просторног плана.

Оперативни циљеви развоја водоснабдевања и одвођења отпадних вода су:

- заштита водотока на подручју Националног парка у планираним класама квалитета, као водног екосистема од значаја за очување биолошке разноврсности и природна регулација неопходних деоница водотока на подручју Просторног плана ван Националног парка;
- реконструкција постојећих и изградња нових водовода у туристичким комплексима и насељима (уз увођење мерења потрошње воде, свођење губитака на вредности мање од 20% и прихватање еколошке цене воде);
- санитација постојећих туристичких комплекса, насеља и пунктова, изградњом сепарационих канализационих система са обавезним прикључивањем за све потрошаче који су прикључени

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 35

на водовод и са прописним постројењима за пречишћавање отпадних вода ван Националног парка;

- изградња атмосферске канализације у туристичким комплексима и дуж саобраћајница у Националном парку, уз регулисање осталих атмосферских вода на подручју отвореним каналима;

- изградња вишенаменских малих акумулација за регулацију водног режима, водоснабдевање, противпожарну заштиту, вештачко оснежавање скијашких стаза, рибарство и спортски риболов и рекреацију на води, у складу са режимима заштите Националног парка;

- коришћење расположивих хидроенергетских потенцијала на подручју Просторног плана ван Националног парка зависно од еколошког капацитета водотока.

Оперативни циљеви развоја енергетске инфраструктуре, електронских комуникација и поштанског саобраћаја на подручју Просторног плана су:

- одржавање, ревитализација, модернизација и доградња електроенергетске инфраструктуре (у првом реду трафостаница 110/35 kV и далеководи 110 kV) у складу са режимима заштите Националног парка и захтевима заштите животне средине, за довољно, сигурно, квалитетно и економично снабдевање енергијом свих потрошача на обухваћеном подручју;

- повећање производне енергије засновано на већем коришћењу локално расположивих обновљивих извора, за децентрализовану производњу електричне енергије и задовољавање аутономних и локалних топлотних потреба, у оквиру тзв. мале енергетике;
- повећање енергетске ефикасности код производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије;

- гасификација подручја Просторног плана;

- изградња и организација савремене телекомуникационе мреже која ће обезбедити универзални фиксни сервис свим корисницима и широкопојасни приступ мрежи свим привредним субјектима, јавним установама и грађанима који то затраже;

- потпуна доступност мобилне телефоније на подручју Просторног плана;

- доступност најмање седам РТВ канала, у дигиталном облику, до свих корисника на подручју Просторног плана.

Оперативни циљеви развоја комуналних објеката и служби на подручју Просторног плана су:

- организовано сакупљање отпада из туристичких комплекса, са скијалишта и постојећих насеља, и његово одвожење ван подручја Просторног плана на планирану регионалну депонију;

- затварање и санација постојећих сметлишта комуналног отпада;

- изградња ватрогасне станице у Националном парку;

- организовано уређење и одржавање јавних зелених површина у туристичким комплексима, насељима и пунктовима.

Оперативни циљеви заштите квалитета животне средине на подручју Просторног плана су:

- заштита свих елемената животне средине (земљиште, вода, ваздух, флора, фауна и др.) на подручју Националног парка и Просторног плана;

- санација загађења од нерегулисаних отпадних вода на делу Националног парка и ван њега;

- санација и ревитализација загађених, деградираних и неплански изграђених простора (бомбардованих локација, рударских копова, каменолома и позајмишта, деградираних пашњака, површина под израженом ерозијом на ски-стазама и другим површинама, непланске изградње и доградње објеката и др.);

- превентивна и завршна заштита површина „осетљивих“ на деградацију, пре свега, шумских земљишта, ливада и пашњака, очувањем способности земљишта да инфилтрира и задржи воду од јаких киша и отапања снега, без појаве брзог површинског отицаја, стабилизацијом ерозијом угрожених деоница ски-стаза и евакуацијом подземних вода, реставрацијом вегетације на еродираним површинама, заштитом и рехабилитацијом угрожених површина током једне грађевинске сезоне и др.

3. Регионални положај и аспекти развоја подручја посебне намене

Одрживи регионални развој Копаоника засниваће се на интеграцији урбане и руралне економије, на једној страни, и развоју туризма и заштити природе, на другој. У складу са препорукама планерске праксе земаља Европске уније са вишим степеном развоја планинских подручја, туризам представља већ низ година

једну од најзначајнијих привредних делатности у развоју еколошки очуваних, а економски недовољно развијених планинских подручја. Туризам свој развој и конкурентност заснива на очувању и унапређењу природног и културног наслеђа, односно на дефинисању заједничког интереса за регионално коришћење и мудро управљање простором, што је предуслов одрживог развоја.

Комплетирање развоја туристичке дестинације Копаоник, односно туризма са комплементарним делатностима допринеће: динамичнијем привредном развоју, радном ангажовању становништва, атрактивности регионалног окружења за становање, успоравању негативних демографских процеса, подизању животног стандарда локалног становништва, уз истовремено обезбеђивање услова за решавање осталих развојних проблема.

Регионални аспект развоја, дефинисан у ПП Републике Србије, према коме подручје Просторног плана припада туристичком кластеру Средишња и Западна Србија, заснован је на потенцијалу овог подручја за реализовање целогодишњих туристичких активности. Полазећи од атрактивности расположивих туристичких потенцијала, оствареног и планираног развоја, подручје Просторног плана имаће улогу пола концентрације туризма у овом делу Републике Србије, који ће временом постати значајни пол укупног развоја регионалног окружења. Томе ће допринети интегрисање туристичке понуде у туристичком кластеру Средишња и Западна Србија, пре свега развојем комплементарне понуде са туристичком дестинацијом Голија и подршком развоју других планираних дестинација у регионалном окружењу.

Туристичкој дестинацији Копаоник условно ће гравитирати становништво функционалних урбаних подручја Крајева, Крушевца, Ниша, Новог Пазара и Косовске Митровице, као и других функционалних урбаних подручја. Такође, дестинација ће значајније привлачити клијентелу из Београда и Војводине, као и ширих емитивних подручја.

Одрживи социо-економски и просторно-еколошки развој ове туристичке дестинације у односу на регионално окружење засниваће се на:

- 1) компатибилности туристичких потенцијала са природним и економским ресурсима, уз претпоставку развоја органске, односно традиционалне производње хране и пратећих услужних делатности (пре свега кроз развој малих и средњих предузећа) у складу са потребама туристичке дестинације и кластера;

- 2) високим стандардима у домену туристичких услуга које ће већим делом остваривати радна снага из контингента урбаног становништва окружења;

- 3) комплетирању, развоју и континуираном унапређењу зимске и летње туристичке понуде, по угледу на праксу европских планинских туристичких центара;

- 4) валоризацији релативно повољног географског положаја Копаоника у односу на емитивне центре;

- 5) валоризацији европског мултимодалног коридора (X), у чијој је близини Копаоник, као и бољем повезивању секундарним саобраћајницама са тим коридором;

- 6) интензивнијем коришћењу нишког аеродрома у циљу боље доступности Копаоника;

- 7) квалитативној трансформацији саобраћаја на прилазним коридорима (државним путевима) Копаонику, чиме би се створили услови за умрежавање (комплементарност) туристичке понуде окружења са туристичком понудом Копаоника и утицало на свеукупни преображај секундарних развојних осовина – ибарске, а посредно и западноморавске развојне осовине, односно на повећање њеног значаја у просторно-функционалној организацији Републике Србије;

- 8) подизању животног стандарда становништва Републике Србије, као будућих корисника услуга туристичке дестинације;

- 9) активирању и квалитативној трансформацији привреде развојних центара у непосредном и макрорегионалном окружењу, чиме ће се створити материјална база за развој функције одмора и рекреације њиховог становништва на подручју Копаоника.

4. Концепција развоја подручја посебне намене

4.1 Општа концепција

Општу концепцију заштите и одрживог развоја опредељују посебне намене подручја Просторног плана. Основне посебне намене су:

- посебне природне и културне вредности нивоа националног парка (IV категорија по европским стандардима) за очување,

унапређење, заштиту, културолошко коришћење и туристичку презентацију;

– најзначајнији и најатрактивнији део примарне туристичке дестинације Копаноник за развој целогодишње туристичке понуде, приоритетно зимске понуде.

Остале посебне намене на подручју Просторног плана су:

– водопривреда – обухваћени делови сликова у зони III заштите акумулације „Ћелије“ и планиране акумулације „Селова“;
– заштита културног наслеђа;
– копнена зона безбедности ширине 5 km дуж административне линије са АП Косово и Метохија, као и комплекси специјалне намене.

Општа концепција заштите и развоја подручја Националног парка и преосталог подручја Просторног плана, заснована је на креативном усклађивању националних културолошких захтева заштите природе, природних и културних вредности и предела са једне, и развоја планинског туризма и комплементарних активности најзначајнијег и најатрактивнијег дела примарне туристичке дестинације Копаноник, као и социо-економског развоја обухваћених локалних заједница, са друге стране. Овај компромис представља кључни предуслов заштите и одрживог просторног развоја подручја Националног парка Копаноник и подручја Просторног плана.

Основно планско опредељење је очување, унапређење и заштита природе, посебно природних вредности. Заштићене површине природних и предеоних вредности Националног парка са режимима заштите у I и II степену представљају полазну матрицу основне посебне намене заштићеног подручја за концепирање просторног развоја његове територије. Површине Националног парка у режиму I степена заштите (природни резервати) изузимају се из антропогеног коришћења (осим за истраживање и ограничenu и организовану презентацију). Површине Националног парка у режиму II степена заштите (предеоне целине) предвиђене су са ограниченим антропогеним коришћењем. Највећи део површине Националног парка је у режиму III степена заштите, намењен одрживом и контролисаном просторном развоју, уз обавезу минимизирања свих потенцијално негативних ефеката на природу и природне вредности на целом заштићеном подручју.

Другим планским документима је на делу подручја Просторног плана у и ван граница Националног парка утврђена обавеза спровођења режима зоне III санитарне заштите за два изворишта регионалних система водоснабдевања, који одговара режиму III степена заштите природних вредности.

На подручју Просторног плана ван Националног парка утврђена је и заштита: споменика природе у I степену заштите (геолошких, геоморфолошких, хидролошких и ботаничких) и у II степену заштите (станишта врста са статусом природних реткости, локалитети од значаја за заштиту биодиверзитета – хранилишта за некрофаре, бројна станишта инсеката и остале природне вредности – планински врхови, гробени планинских развоја, клисуре и речне долине). Заштићена непокретна културна добра у I степену у и ван Националног парка обухватају споменике културе, евидентирани објекте народног грађитељства (куће и воденице и др.), просторне културно-историјске целине Јошаничке Бање, знаменитих места и археолошких налазишта старог рударења, а у II степену су заштићени објекти бачија.

Очување, унапређење и заштита природе и природних вредности подразумева смањење негативних утицаја туризма и осталих активности на најмању могућу меру. Планско опредељење је да се регулишу следећа кључна питања и проблеми заштите и развоја Националног парка Копаноник: прецизније утврђивање граница зона са режимима I, II и III степена заштите Националног парка, полазећи од решења Закона о националним парковима; и усклађивање просторног развоја ТЦ Копаноник и скијалишта (посебно у погледу неопходних измена и допуна скијашке и друге туристичке инфраструктуре) са заштитом природних вредности Националног парка, посебно у зонама II степена заштите.

Следеће планско опредељење је да се омогући боља презентација и одрживо коришћење посебних природних вредности и предела. То ће се омогућити бољим уређењем Националног парка и његовог окружења (приступу, стази, видиковци и сл.), организовањем атрактивне презентације и избора активности за посетиоце.

Планска концепција је развој планинског туризма у две целине и то за садржаје: туристичких комплекса у Националном парку са туристичко-рекреативном инфраструктуром и туристичких насеља

ван Националног парка са туристичком инфраструктуром. Понуда планинског туризма засниваће се на развоју алпског скијалишта Копаноника, а затим и на нордијском скијалишту у зимској сезони, као и на динамичнијем развоју летње понуде у простору (излетничке и планинарске стазе, полигони екстремних и других спортова, авантура у природи и др.). Најповољнији терени за алпско скијалиште (по надморској висини, трајању и квалитету снега, нагибима, експозицијама, морфометријским облицима и површинама без шуме), као и за нордијско скијалиште (на Равном Копанонику) налазе се у висинској зони на територији Националног парка, док их на преосталом подручју Просторног плана, сем уз границу Националног парка, има знатно мање (због недовољно снега на нижим надморским висинама, недовољних висинских разлика, терена под шумом и др.). Алпско скијалиште као главни садржај туристичке инфраструктуре на Копанонику, концепирано је у виду јединственог, повезаног система жичара и алпских ски-стаза на територијама општина Рашка, Брус и Лепосавић. Систем се ослања на десет сектора скијалишта, од којих осам залазе дубоко у територију Националног парка, а два захватају само његове мање периферне делове.

Полазећи од одрживог граничног капацитета простора, предлаже се концепција контролисане дисперзије садржаја, тј. да се размештај/дистрибуција смештајних капацитета ограничи на 18.500 лежаја у висинској зони Националног парка Копаноник. Тежиште развоја и дистрибуције смештајних капацитета – око 30.000 лежаја усмераваће се на насеља ван Националног парка, уз повезивање системима вертикалног транспорта са скијалиштем на Копанонику.

Планска поставка је да се садржаји туристичких комплекса у Националном парку предвиде за туризам, рекреацију и спорт високог квалитета и високе категорије смештаја и других садржаја. Концепција просторне организације туристичке понуде у Националном парку је са четири подцентра и једним туристичким пунктом ТЦ Копаноник (по један у општини Рашка и Брус и два заједничка на општинској граници), два пункта са планинарским камповима, више пунктова уз жичаре, и бачиштима укљученим у туристичку понуду. Укупан број туристичких лежаја и њихова дистрибуција по туристичким комплексима условљени су стеченим туристичким имиџом Копаноника и тражњом инвеститора и туриста да смештајни капацитети буду лоцирани непосредно уз алпско скијалиште (са најповољнијим теренима у Националном парку). Ограничење за даље повећање капацитета туристичког смештаја представља одрживи капацитет простора Националног парка који обезбеђује оптималну заштиту његових природних вредности. Стање изграђености и уређености простора Националног парка Копаноник показује изражен несклад између изграђености објеката (туристичких капацитета) и инфраструктуре и комуналне опремљености простора. Из тих разлога изградња инфраструктурних система и комунално опремање представља једну од основних поставки будућег развоја овог подручја.

Планска поставка је да ће развој туристичких насеља на подручју Просторног плана ван Националног парка омогућити смањење притиска на смештај у Националном парку и задовољавање потреба различитих социјалних група туриста и посетилаца Националног парка. Туристичка насеља по ободу Националног парка свој развој засниваће на целогодишњој понуди планинског спортско-рекреативног туризма, сеоског, ловног и других видова туризма, а тиме ће омогућити ревитализацију локалног становништва и насеља првенствено путем домаће радиности у туризму (приватни смештај и мањи пансиони, рационални и у краћем сезонском коришћењу). Концепција је да се туристичка насеља диференцирају на секундарне туристичке центре (укупно пет, по два у општинама Рашка и Брус и један у општини Лепосавић), туристичко-сеоска насеља (укупно четири, три у општини Рашка и једно у општини Брус), сеоска насеља са туристичком функцијом (укупно 12, од тога седам у општини Рашка, четири у општини Брус и једно у општини Лепосавић) и туристичке пунктове (један етно-пункт у општини Рашка и више пунктова уз жичаре).

Концепција је да се планским решењима, подржаним различитим стимулативним мерама, омогући виши квалитет живота и атрактиван радни амбијент за задржавање и насељавање становништва на подручју ван граница Националног парка, пре свега понудом квалитетних и сталних радних места. То ће се омогућити развојем туристичке презентације вредности Националног парка и целогодишњих туристичких активности, док ће се развој туристичких капацитета и услуга одвијати како у Националном парку, тако и ван њега, са далеко већим могућностима за запошљавање и

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 37

самозапошљавање у насељима по ободу Националног парка. Затим, ти циљеви ће се постићи унапређењем пољопривреде и развојем других активности у туристичким и другим насељима, развојем јавних служби и комуналним опремањем села са значајним функцијама, уз истовремено спровођење одговарајућих санационих програма у селима са негативним развојним тенденцијама.

4.2 Полазишта и принципи за релативизацију конфликтних интереса

За планирање и спровођење заштите и развоја подручја Просторног плана неопходно је релативизовати супротне интересе заштите природних вредности у односу на развој туризма и социоекономски развој локалних заједница.

Основни конфликт на подручју Националног парка се јавља између туризма и заштите природе и природних вредности. Полазећи од основних принципа за релативизацију конфликтних интереса развоја туризма и очувања заштићених природних вредности, утврђених од стране Федерације националних паркова Европе, основни циљеви планирања, управљања и мониторинга туристичких активности јесу:

- усклађивање са ограниченим капацитетом природних вредности, друштвених и културних компоненти животне средине за примане посетилаца;

- очување природних ресурса и редукција производње отпада;

- реализација нових развојних могућности туризма у очувању и унапређењу природног и културног наслеђа;

- примена принципа одговорности за учињену штету и обезбеђења одговарајуће компензације.

Планирање и управљање развојем и уређењем туристичких центара и насеља на подручју Просторног плана требало би да се заснива на основном критеријуму унапређења инфраструктурне и комуналне опремљености, благовременом уређењу грађевинског земљишта на локацијама и зонама планираним за изградњу, развоју скијалишта усклађеног са захтевима заштите природних вредности и природне средине.

Следећи основни конфликти се јављају између локалног становништва и заштите природних вредности и природне средине, као и између локалног становништва и туризма. Основни принцип за релативизацију ових конфликта је реализација користи за локалну заједницу:

- укључивањем локалног становништва, као најзаинтересованијег субјекта ефикасне заштите природних добара;

- доприносом локалној привреди, промовисањем и коришћењем локалних производа и развојем вештина и знања становништва за презентацију природних и туристичких активности;

- успостављањем равнотеже између користи од туризма и других привредних активности кључних за одржање и развој локалне заједнице.

Реализација овог принципа подразумева предузимање низа радњи, у првом реду, на реалном утврђивању капацитета ливадско-пашњачких површина за испашу и коришћење ресурса вода на подручју Националног парка за задовољење потреба локалног становништва. Повратни ефекти би били очување биокапацитета планинског простора и коришћење уређених пашњака и ливада за презентацију природних и културних вредности подручја у туризму. У области туризма примена принципа подразумева дисперзију туристичке понуде у насеља ван Националног парка, обједињавање са туристичком понудом у Националном парку и активирање потенцијала локалног становништва. Повратни ефекат било би смањење концентрације корисника на подручју Националног парка и притиска на коришћење простора, тј. смањење притиска на природне вредности и природну средину.

III. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Заштита природних и предеоних вредности

1.1. Заштита подручја Националног парка

Просторним планом се ближе одређују следеће зоне заштите Националног парка Копаноник, утврђене Законом о националним парковима:

1) зона са режимом заштите I степена са 13 засебних просторних јединица означених као локалитети, које обухватају

простор највреднијих и најочуванијих делова Националног парка (репрезенте вегетације Копаноника, станишта ретких и ендемичних биљака и животиња, значајне објекте геонаслеђа), укупне површине 1.470,9 ха (Табела III-1), појединачне површине од 30 до око 500 ха и то:

1. „Барска река”, на територији општине Рашка, површине 87 ха, на државном земљишту; основну вредност локалитета чини велика разноврсност и богатство типова орографски и хидролошки условљене вегетације, са мозаично распоређеним шумским, ливадским и мочварним биљним заједницама; карактеристично је вертикално смењивање вегетације од смрчевих, буково-смрчевих, буково-јелово-смрчевих до чистих букових шума; посебно се истичу букове планинске шуме *Fagetum montanum luzuletosum* и *Fagetum montanum festucetosum drumeiae*; на локалитету се налази кратка деоница водотока Барске реке, а на јужној ивици локалитета, изван његове границе подигнута је шумарска кућа;

2. „Козје стене”, на територији општине Рашка, површине 485,9 ха; обухвата клисуру Самоковке, са обе стране реке, укључујући и стеновите одсеке Козјих стена са леве стране; истиче се сложености флористичког и фитоценолошког састава, богатством ретких биљних врста и заједница и изузетном лепотом предела; хрптови и увале са различитим нагибима, експозицијама и педолошким покривачем омогућавају развој разноврсних шумских, пашњачких и ливадских фитоценоза, као и вегетације камењара; од посебне важности су реликтна заједница *Erico-Abieti-Piccetum*, затим већи број реликтних биљних врста, вегетација стена и травна вегетација на гробу Кукавице, са локалним ендемом *Vilola koraonicensis*; срећу се и бројне ретке врсте птица и инсеката, што локалитет квалификује као место од посебног орнитолошког значаја и станиште значајних инсеката; кроз локалитет протиче Самоковска река поред које је уређена шетна стаза; на локалитету су део Мијатовића јаза и археолошки локалитети „Градина” – Ђоров мост, део остатака средњовековног пута на Кукавици и трагови рударења у Самоковској реци;

3. „Јанкове баре”, на територији општине Рашка, површине од 106,7 ха, на државном земљишту; обухвата највећу тресаву на Копанонику, коју окружује смрчева шума; одликује се тресавским заједницама са маховинама рода *Sphagnum*; тресава је истовремено станиште ретких, ендемичних и реликтних биљних врста заштићених као природне реткости (*Potentilla palustris*, *Menyanthes trifoliata*, *Dachylorehiza bosnica* и друге); изузетну вредност представља заједница посебног екотипа смрче са тресетицом (*Sphagnum-Piccetum*); на локалитету се налазе камене фигуре под називом Јанков брег; кроз локалитет и његовица ивицима пролази неколико некатегорисаних (шумских) путева;

4. „Самоковска река” – на територији општине Рашка, површине од 71,2 ха, на државном земљишту; основну вредност локалитета чине чисте смрчеве шуме и вегетација тресава; присутна су три најважнија типа шуме чисте смрче: *Piccetum abietis oxalidetosum*, *Piccetum abietis myrtilletosum* и *Piccetum abietis hylocomietosum* која је од посебног научног значаја; локалитет представља станишта значајних инсеката (посебно из *Familia Carabidae*: *Trechus priapus serbicus* Apfelbeck, 1903, стеноендемична подврста Копаноника, *Trechus cardioiderus balcanicus* Jeannel, 1927, балкански ендемит и *Trechus centralis* Nonveiller et Pavićević et Popović, 1994, стеноендемична подврста Копаноника, из *Familia Staphulinidae*: *Gabrieus spec. nov.*, претпоставка о ендемичној врсти за Копаноник, истраживања у току и из *Familia Cerambycidae*: *Morimus funereus* Mulsant, 1863, на IUCN листи, у европској Црвеној листи, републичкој Уредби и књизи биодиверзитета бивше Југославије); у оквиру локалитета (одељење 96, одсек „б”) је огледна површина Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић” из Београда; североисточном ивицом локалитета протиче Самоковска река, југозападном ивицом иде државни (регионални) пут, а на северној ивици, ван граница локалитета, налазе се објекти постројења за пречишћавање вода за водоснабдевање туристичког центра;

5. „Вучак” – на територији општине Рашка, површине од 66,2 ха, на државном земљишту; основну вредност локалитета представља мешовита шума смрче и јеле (заједница *Abieti-Piccetum serbicum*) која је научно значајна због чињенице да јела даје одређени индикаторски значај овој шуми, а смрча је изван свог висинског појаса на Копанонику (1550-1750 m н.в.), у појасу букве и јеле, градећи заједницу са јелом без букве (којој не одговарају неки еколошки фактори); овај тип шуме погодан је за научно

упоређивање са сличним типовима шуме на другим, еколошки различитим стаништима на Копаонику и Златару;

6. „Мркоње” – на територији општине Рашка, површине од 29,9 ha на државном земљишту; основну вредност локалитета представља климарегионална мешовита шума смрче, букве и јеле (Piceo-Fago-Abietum); као историјски најстарија у средњепланинском појасу, ова заједница представља рефугијум флоре, вегетације и читавих екосистема на високим планинама Републике Србије; поред локалитета, на његовој северној страни, протиче Гобелска река;

7. „Гобелја” – на територији општине Рашка, површине 127,7 ha, на државном земљишту; локалитет се одликује високопланинским климарегионалним заједницама и специфичним заједницама остенака, које се постепено смењују (од шумске преко жбунасте до пашњачке), уз изразиту фитоценолошку разноврсност и већи број реликтних и ретких биљних врста; локалитет представља типичан рефугијум у коме своје станиште има глацијална реликтна врста рунолист (*Leontopodium alpinum*), уз друге бројне ендемичне и реликтне биљне врсте, као и разноврсне биљне заједнице (шумске, жбунасте, ливадске, пашњачке и заједнице камењара, сипара и стена); такође, представља и станиште значајних инсеката (посебно из *Familia Carabidae*: *Trechus priapus serbicus* Apfelbeck, 1903, стеноендемична подврста Копаоника и из *Familia Cerambycidae*: *Morimus funereus* Mulsant, 1863, на IUCN листи, у европској Црвеној листи); на локалитету се налази и објекат геонаслеђа – профил корнита контактеног појаса;

8. „Беле стене”, на територији општине Брус, површине 59,8 ha; већи део на државном земљишту, мањи део (ливаде и остенади северно од старог пута Брзече–Копаоник) на друштвеном земљишту у поседу ПТК „Копаоничанка”, које треба да се пренесе на коришћење Националног парка Копаоник; локалитет обухвата узвишење Жљеб и стрме стране и одсеке Белих стена које се спуштају ка Гвоздачкој реци; представља један од најочуванијих и најатрактивнијих природних амбијената Копаоника са значајним геоморфолошким, геолошким, еколошким, орнитолошким, флористичким и фитоценолошким карактеристикама; његова основна обележја су изворност и очуваност природних станишта високопланинских предела са фрагилним екосистемима приоритетним у стратегији заштите биодиверзитета, богатство биљних врста и разноликост биљних заједница – ливада (*Brometum erecti*), камењара (*Carici humilis*, *Helianthemo-Ceclerietum latifoliae*), стена (*Edriantho-Sahifragetum porophyllae helianthemocum cani*), шума (*Picetum abietis moesiacaе*), субалпске жбунасте (*Vaccinio-Juniperetum nanae*) и високе зелени (*Adenosilletea*), на различитим, мозаично распоређеним типовима станишта високопланинских предела (стене, сипари, камењари и планинске ливаде богате биљним врстама, као и ретким и ендемичним животињским врстама; на стенама се некад гнездио сиви соко и вероватно пузгавца, а са локалитета су ишчезли дивокоза и рунолист; на локалитету се налазе и станишта значајних инсеката (посебно из *familia Scarabaeidae*: *Geotrupes pinculatus* Jekel, 1865, балкански ендемит и из *Familia Tettigonidae*: *Anterastresrbicus* Brunner, 1882, балкански ендемит);

9. „Метође”, на територији општине Брус, површине од 117,6 ha, на државном земљишту; основне вредности локалитета су екосистемска разноликост биљних заједница, као и флористичка сложеност; због сложености и мозаичности микрорељефа, јавља се већи број различитих и веома интересантних смрчевих и букових заједница, вегетација остенака, као и низ ретких и реликтних врста; на локалитету су објекти геонаслеђа – профил мермерисаних крчњака и доломита, врело Гвоздац и гејзир Гвоздац; на локалитету се налази култно место Метође;

10. „Јелак” (Панићки јелак), на територији општине Брус, површине од 59,9 ha, на државном земљишту; основну вредност представља мешовита шумска заједница тисе и јеле (*Tahoe-Abietum*); значај шумског екосистема је у аутохтоности настанка и микрорефугијалном станишту тисе (*Tahus bassata*), реликтне биљне врсте која се у Националном парку Копаоник налази само на овом месту; локалитет је и станиште значајних инсеката (посебно из *Familia Cerambycidae*: *Morimus funereus* Mulsant 1863, на IUCN листи, у европској Црвеној листи); на локалитету се налази објекат геонаслеђа – профил мермерисаних крчњака и доломита;

11. „Дубока” – општина Брус, површине од 144,0 ha, на државном земљишту; основну вредност локалитета чини богатство биљних заједница, међу којима се издваја реликтна заједница букве са шашиком (*Seslerio-Fagum*), у оквиру које су издвојене две субасоцијације (*tupicum* и *ostruetosum*); за науку је посебно интересантна заједница са црним грабом (*Ostruo-Seslerio-Fagetum*, на Копаонику нађена једино на овом локалитету) и реликтна

заједница планинског јавора са субалпском буквом (*Aceri heldreichii-Fagetum subalpinum*, ретка не само на Копаонику већ и на другим местима у Републици Србији); на локалитету су објекти геонаслеђа: профил са акордеон наборима и врело Дубоке, као и део археолошког локалитета „Дубока”; на локалитету се налази и деоница понорског водотока Дубоке;

12. „Јеловарник” – територија општине Брус, површине од 66,4 ha, на државном земљишту; главно обележје локалитету даје истоимени каскадни водопад висине 75 m; око водопада су шуме букве (*Fagetum montanum*), букве и смрче (*Piceo fagetum*), букве, смрче и јеле (*Piceo-Fago-Abietatum*) и смрчеве шуме (*Picetum eh-celsae*), које су климатички условљене; изнад њих развијена је климарегионална заједница боровнице, ниске клеке и субалпске смрче, као и заједнице типца и метличасте власуље; на локалитету расте љиљан (*Lilium martagon*), заштићена биљна врста, као и орхидеја; карактеристичне птице на локалитету су планинска плиска (*Motacilla cinerea*), бела плиска (*Motacilla alba*), воденкос (*Cinklus cinklus*), сива сеница (*Parus palustris*), руси сврачак (*Lanius collurio*), царих (*Troglodytes troglodytes*), зимовка (*Purthula purthula*) и друге; представља и станиште значајних инсеката; на локалитету је објекат геонаслеђа – водопад Јеловарник;

13. „Суво рудиште”, територија општине Брус, површине од 48,6 ha, на државном земљишту; локалитет представља типичан високопланински предео изнад зоне смрчевих шума са климарегионалном жбунастом заједницом боровнице, ниске клеке и субалпске смрче и заједницом типца и метличасте власуље; представља станиште значајних инсеката (посебно из *Familia Carabidae*: *Trechus priapus serbicus* Apfelbeck, 1903, стеноендемична подврста Копаоника и из *Familia Staphulidae*: *Lathrobium kopanunum* Rambousek, 1928, ендемит Србије); на локалитету су објекти геонаслеђа – цирк Крчмар и извор Крчмар вода.

Табела III-1: Биланс површина у I степену заштите

Врста просторне јединице	Ознака	I степен заштите (назив)	Површина (ha)
Локалитет	1.	Барска река	87,0
	2.	Козје стене	485,9
	3.	Јанкове बारे	106,7
	4.	Самоковска река	71,2
	5.	Вучак	66,2
	6.	Мркоње	29,9
	7.	Гобелја	127,7
	8.	Беле стене	59,8
	9.	Метође	117,6
	10.	Јелак	59,9
	11.	Дубока	144,0
	12.	Јеловарник	66,4
	13.	Суво рудиште	48,6
Укупно			1.470,9

Планска решења за зону са режимом заштите I степена усмерена су на очувању и спонтаној ресторацији „дивљине” за научне, образовне и општекултурне потребе, без привредних активности, коришћења природних ресурса и са ограниченом посетом.

У зони са режимом заштите I степена постоје некатегорисани, превасходно шумски путеви, уређене пешачке стазе, скијашки путеви и други постојећи елементи рекреативне инфраструктуре и презентације природних вредности, простори од интереса за заштиту објеката културног наслеђа и народног градитељства, као и простори од интереса за заштиту објеката и појава геонаслеђа, укупне површине 40 ha. На тим просторима примењује се режим који је примерен потребама истраживања, конзервације, уређења и презентације природних добара и културних вредности.

2) зона са режимом степена заштите II са следећим просторним јединицама: једна предеона целина са три подцелине, два локалитета и један локалитет са две подцелине; углавном обухвата делове речних басена, односно изворишне челенке, речне долине и клисуре водотока у Националном парку, као и мање делове на високом планинским странама и гребенима; укупне површине 3.600,4 ha, појединачне површине од 30 до 2570 ha (Табела III-2), и то:

1. Предеона целина „Сливови Барске и Самоковске реке, Речице и Гобелске реке”, на територији општине Рашка, са три подцелине, укупне површине 3.078,6 ha:

а) Подцелина 1a (Клисура Самоковске), површине 201,8 ha, обухвата клисуру Самоковске реке на делу који није под режимом заштите I степена у оквиру локалитета „Козје стене”;

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89 39

б) Подцелина 16 (Гобелска река), површине 305,3 ha, обухвата долину Гобелске реке низводно од локалитета са режимом заштите I степена „Гобела“, са којим се непосредно граничи на јужној страни, а окружује и локалитет „Мркоње“ са режимом заштите I степена;

в) Подцелина 1в (Басен Самоковске и Барске реке), површине 2.571,5 ha, обухвата изворишни део слива односно басен Самоковске реке, односно Равни Копаноник и басен Барске реке;

2. Локалитет „На Панчићевом врху“, на територији општине Брус и Рашка, површине 28,9 ha, обухвата високопланинске пањнаке на северним падинама Сувог рудишта, северноисточно од Панчићевог врха;

3. Локалитет „Дубока“, на територији општине Брус, површине 167,5 ha, обухвата средњи део долине реке Дубоке који није под режимом заштите I степена у оквиру истоименог локалитета „Дубока“;

4. Локалитет „Јарам – Брзећка река“, на територији општине Брус, са две подцелине, укупне површине 268,6 ha:

а) Подцелина 4а (Јарам), површине 59,1 ha, обухвата изворишни део клисуре Брзећке реке, између локалитета „Гвоздац“, „Широки до“ и „Велики до“; на северу и истоку граничи се са локалитетима „Беле стене“ и „Метође“ под режимом заштите I степена;

б) Подцелина 4б (Брзећка река), површине 209,5 ha, обухвата доњи део клисуре Брзећке реке, између Оштре чуке на десној и Врлетнице и Брегова на левој страни долине; на југозападној страни граничи се са локалитетом „Јелак“ под режимом заштите I степена;

5. Локалитет „Панчићев врх“, на територији општине Брус, површине 56,8 ha, обухвата планинске пањнаке на североисточној страни Сувог рудишта, источно од Панчићевог врха, изнад изворишне челенке потока Јеловарник.

Табела III-2: Биланс површина у II степену заштите

Врста просторне јединице	Ознака	II степен заштите (назив)	Површина (ha)
Предеона целина	1.	Сливови Барске, Самоковске реке, Речице и Гобелске реке	3.078,6
	Подцелина 1а	Клисура Самоковске	201,8
	Подцелина 1б	Гобелска река	305,3
	Подцелина 1в	Басен Барске и Самоковске реке	2.571,5
Локалитет	2.	На Панчићевом врху	28,9
	3.	Дубока	167,5
	4.	Јарам – Брзећка река	268,6
	Подцелина 4а	Јарам	59,1
	Подцелина 4б	Брзећка река	209,5
	5.	Панчићев врх	56,8
Укупно			3600,4

На подручју Националног парка, изван наведених просторних јединица са режимом заштите II степена резервни се простор за потребе заштите, презентације и уређења локалитета са објектима геонаслеђа (геолошким, геоморфолошким и хидролошким), односно споменика природе, затим станишта строго заштићених врста и локалитета од значаја за заштиту фауне, као што су хранилишта и друго, археолошки локалитети и друга места и објекти са културним вредностима, укупне оријентационе површине од око 120 ha, на којима ће се примењивати режим заштите II степена. Ови локалитети ће се прецизније просторно идентификовати планом управљања Националног парка, којим ће се утврдити и мере њиховог очувања, презентације и уређења и функционисања.

Предлаже се да се за два споменика природе у границама Националног парка (стабла јеле и смрче у Гобелској реци, општина Рашка), проглашена општинским одлукама 1997. године, преиспита формални заштитни статус, односно од стране Завода за заштиту природе Србије предложи укидање тих аката, а очување и презентација ових споменика – стабала, која се налазе у зони са режимом заштите II степена, врши кроз редовне активности управљача Националног парка Копаноник.

Планска решења за зоне II степена заштите су усмерена ка очувању и унапређењу стања шума, станишта посебно значајних дивљих врста и њихових заједница, оптималном управљању популацијама тих врста, очувању и презентацији репрезентативних геонаслеђа, очувању и складном уређењу целине амбијенталних вредности (стара сеоска насеља, објекти и облици традиционалног градитељства и живота, очување интегритета простора у којима

се налазе споменици културе, археолошка места и културно-историјске целине).

3) зона III степена заштите, обухвата преостали део Националног парка (који није обухваћен зонама I и II степена заштите), површине 7.007,9 ha; ова зона располаже вредностима предеоног, биолошког и геодиверзитета, првенствено је у функцији обезбеђења целовитости подручја Националног парка, и на којој се предвиђају селективно и ограничено коришћење природних ресурса, активности на развоју функција, очувању и презентацији вредности Националног парка, очувању и унапређењу животне средине и културно-историјских вредности, изградња и одржавање туристичке инфраструктуре и супраструктуре, изградња друге пратеће инфраструктуре, побољшање економског стања и услова живота локалног становништва, развој других делатности заснованих на принципима одрживости.

Укупна површина под режимом заштите I степена износиће 1.470,9 ha (12% простора под заштитом природних вредности), са режимом заштите II степена 3.600,4 ha (30%), док ће доминантни део заштићеног простора, на површини 7.007,9 ha (58%) бити у режиму заштите III степена. (Табела III -3).

Табела III-3: Биланс површина према зонама заштите Националног парка

Зоне заштите	%	Површина у ha
I – степен	12,2	1470,9
II – степен	29,8	3600,4
III – степен	58,0	7007,9
Укупно	100,00	12079,2

1.2. Заштита природних вредности на преосталом делу подручја Просторног плана

На преосталом делу подручја Просторног плана (ван обухвата Националног парка) под заштитом остаје Споменик природе „Два стабла јавора – Крива Река“, старости око 300 година, у порти цркве Св. Петра и Павла (1.170 m н.в.), КО Крива Река, општина Брус, проглашен општинском одлуком 1997. године.

Резерват „Равница“, на територији општине Рашка, у ГЈ „Кремичке шуме“ нема статус званично проглашеног заштићеног подручја на основу закона којим се уређује заштита природе, већ је установљен просторним планом Националног парка из 1989. године за строги природни резерват са режимом заштите I степена. Јавно предузеће „Србијашуме“ се у шумским основама и пракси газдовања опходи са том површином као резерватом. Предлаже се да се статус овог локалитета реши у поступку предвиђеним законом који уређује заштиту природе, на основу стручне валоризације и вредновања које ће обавити надлежна установа, Завод за заштиту природе Србије.

1.3. Режији заштите природних вредности

За утврђивање мера заштите односно забрана и ограничења радова и активности на деловима подручја Националног парка Копаноник са режимима заштите I, II и III степена меродаван је, на првом месту, члан 10. Закона о националним парковима, којим је одређено да се забране и ограничења утврђују планом управљања националним парком и прописима којима се уређује заштита природе (Закон о заштити природе и Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12)). Те мере утврђују се планом управљања за конкретно подручје националног парка а споменути прописи представљају материјални извор права за њихово одређивање. План управљања нема слободу да забране и ограничења из тих прописа примени у либералнијем облику, али може, у стручном и правном оквиру који ће формирати субјекти израде и доношења плана управљања, имати строжије режиме заштите, сходно члану 35. став 13. Закона о заштити природе којим је утврђено да се у националном парку могу, „забрањити радови и активности који су у режимима заштите из овог члана ограничени“. Такође, у члану 10. став 3. Закона о националним парковима прописано је да план управљања и просторни план националног парка не смеју бити у супротности. С обзиром да у вези оба документа Влада доноси акте (у првом случају кроз давање сагласности, а у другом – доношењем уредбе о утврђивању просторног плана), а да

Просторни план Националног парка Кopaоник претходи плану управљања, за успостављене зоне заштите Националног парка диференциране мере заштите, коришћења и уређења по режимима заштите утврђене су на основу акта о условима заштите природе који је издао Завод за заштиту природе Србије.

1.3.1. Режим заштите I степена

У Националном парку Кopaоник, у просторним јединицама са режимом заштите I степена, прописују се следеће мере заштите:

- а) забрана:
 - коришћења природних ресурса и изградње објеката;
- б) ограничавање других радова и активности осим следећих:
 - научна истраживања и праћење природних процеса, укључујући и постављање средстава, односно инструмената и опреме за мерење, даљинско праћење и аудио-визуелно снимање,
 - контролисане посете у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе,
 - спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина,
 - уклањање касетних бомби и других неексплодираних бојних средстава из НАТО бомбардовања,
 - обележавање граница природних и културних вредности,
 - постављање средстава техничке заштите и видео надзора на границама.

На подручју Националног парка у зонама са режимом заштите I степена утврђују се најстрожије мере, забране и ограничења којима се искључују све активности у простору и коришћење природних ресурса, осим контролисаних активности научног рада, ограничене едукације, ограничене и контролисане презентације посетиоцима, спровођења заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност надлежног министарства. Посета у општекултурне рекреативне сврхе обавезно се одвија у пратњи овлашћеног лица управљача Националног парка, или самостално са посебном дозволом управљача.

Све непокретности обухваћене режимом заштите I степена су у јавној, односно државној својини како би се овај режим могао спроводити.

1.3.2. Режим заштите II степена

У просторним јединицама са режимом заштите II степена, прописују се следеће мере заштите:

- а) забрана:
 - изградње индустријских и рударских објеката, асфалтних база, објеката за промет деривата нафте и течнoг нафтног гаса, ветрогенератора, соларних електрана и електрана на чврста, течна и гасовита горива,
 - изградње трговинских и занатских објеката, складишта, магацина и хладњача,
 - изградње објеката туристичког смештаја, угоститељства, жичара, уређења алпских ски стаза и хелидрома,
 - изградње сточарских и живинарских фарми и објеката за фармско гајење дивљачи,
 - изградње стамбених и породичних објеката за одмор,
 - експлоатације минералних сировина, тресета и материјала речних корита,
 - примене хемијских средстава у пољопривреди и шумарству,
 - преоравања природних травњака, уношења инвазивних алохтоних врста и уношења врста страних за дивљи биљни и животињски свет планине Кopaоник у историјско доба;
- б) ограничавање других радова и активности осим следећих:
 - делатности ловства на заштити и унапређивању популација дивљачи и станишта, санитарни одстрел и одстрел дивљачи у случају непосредне угрожености живота и здравља људи и имовине,
 - делатности заштите и одрживог коришћења рибљег фонда на унапређивање популација аутохтоних врста риба и риболов у научноистраживачке сврхе,
 - делатности шумарства на газдовању шумама и шумским земљиштем утврђеном основом развоја шума којима се кроз

правилне мере обнове и неге обезбеђује побољшање састава, структуре и здравственог стања шумских екосистема, заступљеност виших узгојних типова и већих дебљинских разреда и квалитет дрвета, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама, смањени обим сече и повећање времена опходне у односу на редовно газдовање шумама, редовно одржавање вештачки подигнутих састојина, сакупљања гљива, дивљих биљних и животињских врста без њиховог стављања у промет,

– одржавање, реконструкција и рехабилитација постојећих јавних и некатегорисаних путева и објеката у функцији путева,

– уређење пешачких, бициклистичких и нордијских ски стаза, стаза за узгој и осматрање дивљачи и сакупљање шумских производа, видиковца, одморишта, склоништа од невремена и дневних бивака,

– одржавање и реконструкција постојећих објеката водоснабдевања, одвођења отпадних вода и снабдевања електричном енергијом,

– изградња малих објеката за потребе управљања Националним парком и заштите и презентације природних и културних вредности,

– одржавање постојећих преграда и водозахвата, изградња ниских брана за миниакумулације на Самоковској, Барској и Голубској реци, односно њиховим саставницама и притокама, искључиво за потребе водоснабдевања и противпожарне заштите и некомерцијалне производње електричне енергије (за сопствене потребе управљача Националног парка).

Локалитет „На Панчићевом врху”, површине 28,90 ха, на територији општина Рашка и Брус, на коме је Законом о националним парковима утврђен режим заштите II степена, обухвата простор на коме постоје или су планиране жичаре и стазе од посебног значаја за повезивање јавног скијалишта као целине, објекти у непосредној функцији жичара и пратећој функцији одмора скијаша и других посетилаца, отворени коп напуштеног рудника и друге површине деградираних земљишта, са становишта природних вредности и могућности спровођења мера заштите не испуњава кључне услове очуване природе у облику полудивљине који важе за зону односно друге просторне јединице са режимом заштите II степена у Националном парку Кopaоник. Из наведених разлога, државни органи и институције задужени или укључени у израду просторног плана посебне намене и плана управљања националног парка, као и детаљну катастарску идентификацију граница заштите, сагласни су да се у даљем поступку израде споменуте документације (просторног плана и плана управљања) локалитет „На Панчићевом врху” третира сходно својим стварним природним обележјима и вредностима и постојећим и планираним антропогеним елементима, те да се у овом локалитету из мера режима заштите II степена изузме простор на коме постоје или су планиране ски стазе и жичаре и објекат видиковца са рестораном у склопу излазне станице, уз услов његовог потпуног инфраструктурног опремања, посебно у погледу еколошког безбедне евакуације отпадних вода. У склопу одговарајућих измена закона требало би наведени проблем и формално до краја решити, тиме што ће овај локалитет стећи статус зоне Националног парка са режимом заштите III степена.

На подручју Националног парка у зонама са режимом заштите II степена успоставља се ограничено и строго контролисано коришћење природних богатстава и активности (изградње и коришћења) у простору у мери која не угрожава природна станишта, екосистеме и друге примарне вредности заштићеног подручја као што су геонаслеђе и предео. Зона са режимом заштите II степена подразумева управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације, презентације и укупног унапређења стања заштићеног подручја.

Дозвољена је планска и контролисана градња инфраструктуре и уређење простора за потребе презентације природних и културних вредности и рекреације, осим жичара и стаза алпског скијалишта, одржавање и реконструкција путева и комуналне инфраструктуре, електропривредних, водопривредних и шумарских објеката, уз обавезу контролисаног елиминисања чврстог отпада и обезбеђења санитарно безбедног прикупљања и евакуације отпадних вода, конзервација или обнављање бачишта, воденица и других објеката народног градитељства.

Омогућава се планско уређење простора за потребе јавног туристичко-рекреативног коришћења простора, чувања, одржавања

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

41

и презентације вредности заштићеног подручја (објекти за чуваре, видиковци, еко-учионице на отвореном, надстрешнице за склањање од невремена – који се граде као рустични објекти, као и излетничке, риболовне, пешачке, планинарске и бициклистичке стазе, односно током зиме, као нордијске ски стазе – уз постављање информативних пунктова и маркирање стаза, и друго).

Коришћење и уређење пољопривредног земљишта биће засновано на поштовању прописаних услова заштите и предузимања одговарајућих антиерозионих мера, пољопривредних активности усмерених на заштиту ливадско-пашњачких екосистема и валоризацији специфичних природних погодности за развој пашњачког сточарства, интегралне/органске производње воћа и местимично ретких врста жита, развој пчеларства и узгој ловне дивљачи.

Режим заштите II степена у газдовању шумама подразумева побољшање структуре, квалитета и здравственог стања састојина и јачање општекорисних функција шуме, које ће се детаљно утврдити планом управљања Националног парка, основама и програмима развоја шума Националног парка. Активности лова и риболова се ограничавају само на гајење и заштиту ловног и рибљег фонда. Дозвољено је коришћење локалних изворишта површинских и подземних вода за потребе водоснабдевања, уз обавезно установљивање зона и спровођење режима санитарне заштите изворишта у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08).

Забрањује се експлоатација минералних сировина, формирање депонија комуналног отпада, испуштање опасних и штетних материја, као и вршење других радњи које могу угрожити вредности у зони са режимом заштите II степена Националног парка.

Прихватљивост наведених изузетака од забране изградње или вршење делатности и активности које се ограничавају конкретно се проверава кроз стратешку процену утицаја на животну средину за решења која су предмет Просторног плана, односно кроз друге на закону засноване инструменте у фази његове примене.

1.3.3. Режим заштите III степена

У просторним јединицама са режимом заштите III степена, прописују се следеће мере заштите:

- а) забрана:
 - изградње индустријских и рударских објеката, асфалтних база, ветрогенератора, електрана на чврста, течна и гасовита горива и комерцијалних соларних електрана, услужних складишта, магацина, хладњача и викенд објеката;
 - експлоатације минералних сировина, тресета и материјала речних корита,
 - преоравања природних травњака, уношења инвазивних алохтоних врста,
 - образовања депонија и других објеката за управљање отпадом;
- б) ограничавање других радова и активности осим следећих:
 - изградња објеката туристичког смештаја, угоститељства и пратећих услуга и функција туристичког центра, изградња инфраструктуре, уређење и одржавање стаза алпског скијалишта, изградња друге туристичке односно рекреативне, саобраћајне, електроенергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе управљања Националним парком и заштите и презентације природних и културних вредности, у складу са циљевима заштите и одрживог коришћења природних вредности, заштите животне средине и носећим капацитетом простора, а према просторном и урбанистичком плану и другој законом прописаној документацији и уз кључни принцип очувања и што мањег оштећивања и сече шуме при планирању, детаљном пројектовању и изградњи објеката и уређењу простора,
 - делатности шумарства, ловства и заштите и одрживог коришћења рибљег фонда на редовном газдовању шумама и шумским земљишта, контролисано сакупљање и коришћење осталих шумских производа и дивљих врста гљива, биљака и животиња, заштиту и унапређење популација дивљачи и станишта и заштиту и унапређење популација аутохтоних врста риба уз активности рекреативног риболова, на стручно и научно верификован начин, према документима прописаним меродавним законима,
 - делатности пољопривреде, првенствено традиционално сточарство са пашарењем и кошењем природних и вештачких

ливада, мање на воћарство и ратарство, уз препоруку минималне употребе вештачких ђубрива, као и избегавање или минималну употребу хемијских средстава за заштиту биља за чије је коришћење неопходна сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.

На подручју Националног парка са режимом заштите III степена успоставља се селективно и контролисано газдовање природним ресурсима, са планском изградњом објеката и другим активностима у простору којима се не врши значајан неповољан утицај на квалитет животне средине, биолошку, геолошку и предеону разноврсност на подручју Националног парка.

У овом режиму омогућава се развој агроеколошке пољопривреде, заштита и унапређење шума, санитарни лов и рекреативни риболов уз еколошки одговорно и одрживо управљање популацијама дивљачи и аутохтоног рибљег фонда, планско уређење и комунално опремање туристичког центра и алпског скијалишта, планска изградња објеката туристичког смештаја (у складу са правилима утврђеним Просторним планом), техничке инфраструктуре, ловачких, шумарских и хидро-техничких објеката, електроенергетске, саобраћајне, водопривредне и телекомуникационе инфраструктуре.

Забрањује се изградња нових викенд и породичних кућа за одмор. Могућност за задржавање и озакоњење постојећих викенд кућа утврђује се урбанистичким планом за туристички комплекс и део туристичког насеља на подручју Просторног плана у границама Националног парка из дела V. 2.1. овог Просторног плана, односно детаљном разрадом у склопу наредних измена и допуна или израде новог Просторног плана. Услов за утврђивање могућности за задржавање и озакоњење викенд кућа је њихова пренамена у објекте за туристички смештај.

За све објекте који на било који начин могу да угрозе изданске и површинске воде, мора се обезбедити санитарно безбедно прикупљање и пречишћавање или одвођење отпадних вода, што условљава реализацију канализационих система и одговарајућих постројења за пречишћавање отпадних вода, односно, тамо где то није рационално ни изводљиво, изградњу и уређење непропусних септичких јама уз организовање службе која ће се старати о њиховом прањењу.

Чврсти отпад пореклом са подручја Националног парка одвози се и депонује изван тог подручја.

Експлоатација минералних сировина није дозвољена а отворени копови напуштених рудника ће се санирати и рекултивисати, односно уредити у складу са новим функцијама које се одреде за локалитете.

1.4. Заштита предеоних вредности

Мере заштите утврђене за зоне са режимом заштите I, II и III степена обезбеђују очување и унапређење структуре, разноврсности и естетике природних и полуприродних (руралних) предела. Антропогено измењени предели урбанизованих зона туристичког центра и алпског скијалишта, где се планирају и нове активности изградње објеката и уређења простора, биће под максималном пажњом у поступку усклађивања урбанистичких планова са Просторним планом и еколошког лиценцирања пројеката. Сеча шуме, деградација травних површина и ерозија земљишта на трасама скијашких стаза ће се свести на најмању могућу меру, а изградња жичара и других објеката инфраструктуре прилагодити по врсти, величини и изгледу да би се спречила даља деструкција предеоног лика копаоничких врхова, тробена и превоја и планинских падина.

2. Туризам и рекреација

2.1. Капацитет простора Националног парка за туризам и рекреацију у односу на режиме заштите

Развој, уређење и коришћење подручја Просторног плана приоритетно су условљени критеријумима, условима и режимима заштите и културолошког коришћења Националног парка Копаоник. Критеријуми, услови и режими заштите и културолошког коришћења Националног парка засновани су на одрживом капацитету простора заштићеног подручја, у чијој евалуацији се синтетизују еколошке, културолошке, социјалне и економске компоненте одрживог развоја подручја Просторног плана. Одрживи капацитет у наведеном смислу представља максимални степен коришћења

простора којим се минимизирају утицаји на природне и традиционално створене средине, а уз оптимално очување, унапређење и ревитализацију природних и непокретних добара, али исто тако и здравља и квалитета живота локалног становништва, његовог етно-идентитета, етно-традиције и производње у контексту развоја савременог планиског туризма и комплементарних активности.

Одрживи капацитет простора Националног парка мери се максималним бројем једновремених корисника који се у тренутку могу наћи у овом простору. Број ових корисника највећи је у зимском периоду на афирмисаним мотивима алпског скијања, док је у летњем периоду мањи, будући да нема изразитије афирмисаних мотива тражње (излети, планинарење, спортско-рекреативне активности у комплексима ТЦ Копаоник и др.). С друге стране, угрожавања природе Националног парка могуће је у највећој мери у летњем периоду, у време пуне активности биљног и животињског света, који је у великој мери физички доступан посетиоцима. Насупрот томе, у зимском периоду природа Националног парка под снегом, са ограниченим активностима биљног и животињског света и са ограниченим саобраћајним приступом, не може бити угрожена као у летњем периоду. Зато је капацитет Националног парка за туризам објективно већи у зимском него у летњем периоду, те је он у Плану третиран као основа за концепирање туристичке понуде, претежно за стационарне и излетничке алпске скијаше. Мањи летњи капацитет Националног парка кореспондира са смањеном летњом тражњом и стационарних и дневних корисника.

Одрживи капацитет простора Националног парка Копаоник изражен је максималним збиром главних корисника – стационарних туриста/туристичких лежаја, дневних излетника (са подручја Просторног плана ван граница Националног парка и из ближег окружења) и запослених. Остали корисници – особље Јавног предузећа „Национални парк Копаоник“, истраживачи и др., малобројни су и уклапају се у главне кориснике. У зимском периоду, стационарни туристи деле се на алпске скијаше (који учествују са 70%) и нескијаше са нордијским скијашима (који учествују са 30%), дневни излетници се деле такође на алпске скијаше (70%) и нескијаше са нордијским скијашима (30%), а запослени се рачунају са 20% од броја стационарних туриста, уз додатни број запослених ван смештаја. Капацитет алпских скијаша у Националном парку одређен је на основу плана алпског скијалишта. У летњем периоду, стационарни туристи и дневни излетници претежно су једнобразни, а број запослених рачуна се са 15% од броја стационарних туриста, уз додатни број запослених ван смештаја.

За одређивање граничног капацитета подручја Националног парка у зимском периоду усвојени су следећи нормативи: један корисник по хектару у зони са режимом заштите I степена; 1,5 корисника по хектару у зони са режимом заштите II степена; и шест корисника по хектару у зони са режимом заштите III степена. Наведени нормативи су спроводиви, ако се кретање корисника (нордијских скијаша и ходача на крпљама) у режиму I степена заштите врши под надзором водича, док ће у режиму II степена заштите главни корисници бити нордијски скијаша, уз део корисника на крпљама, на запрежним саоницама и скијаша које вуку коњи. Алпско скијалиште није планирано у режиму II степена заштите (са изузетком кратких деоница ски-стаза и жичара на локалитету Панчићев врх), а у овом степену заштите није дозвољено ни коришћење моторних санки (сем за службене потребе). У режиму III степена заштите дозвољене су све планиране активности у оквиру прописаног капацитета простора. Применом наведених норматива, утврђени су следећи гранични капацитети простора у зимском периоду по установљеним зонама заштите Националног парка:

- у зони заштите I степена, на укупној површини од 1.470,9 ha – до 1.470 једновремених корисника;
- у зони заштите II степена на укупној површини од око 3.600,4 ha – до 5.400 једновремених корисника;
- у зони заштите III степена на укупној површини од 7.007,9 ha – до 42.130 једновремених корисника;
- укупно до 49.000 корисника.

Кориснике подручја Националног парка у зимском периоду чинеће:

- 18.500 стационарних туриста/лежаја у комплексима примарног ТЦ Копаоник (од тога 12.950 алпских скијаша, или 70% и 5.550 нескијаша и нордијских скијаша, или 30%);
- до 26.500 дневних излетника са подручја Просторног плана ван граница Националног парка и из ширег окружења (од тога

18.550 алпских скијаша, или 70% и 7.950 нескијаша и нордијских скијаша, или 30%);

- 4.000 запослених (20% од броја лежаја и запослени ван туристичког смештаја).

У зимском периоду Национални парк ће користити укупно до 31.500 алпских скијаша и 13.500 нескијаша и нордијских скијаша. У Националном парку биће смештено 5% запослених (200, у оквиру туристичког смештаја). На подручју Просторног плана ван граница Националног парка биће смештено око 20.000 дневних излетника (у секундарним туристичким центрима и туристичким селима), а до 6.500 долазиће из ширег окружења. Туристички смештај на подручју Просторног плана ван граница Националног парка са око 70% чиниће комплементарни садржаји, исплативи за рад и у полусезони, а са око 30% капацитети основног смештаја.

За одређивање граничног капацитета подручја Националног парка у летњем периоду усвојени су следећи нормативи: 0,5 корисника по хектару у зони са режимом заштите I степена; један корисник по хектару у зони са режимом заштите II степена; и четири корисника по хектару у зони са режимом заштите III степена. Наведени нормативи применљиви су ако се кретање корисника у режиму заштите I степена (пешаци и планински бициклисти) врши искључиво под надзором водича, а у режиму заштите II степена (пешаци, планински бициклисти и јахачи) искључиво организовано (са или без водича), без употребе моторних возила са унутрашњим сагоревањем (сем за службене потребе, где такође треба тежити употреби возила са електромотором). У режиму заштите III степена дозвољене су све планиране активности у оквиру прописаног капацитета простора. Применом наведених норматива, утврђени су следећи гранични капацитети простора у летњем периоду по установљеним зонама заштите Националног парка:

- у зони заштите I степена, на укупној површини од 1.470,9 ha – до 700 једновремених корисника;
- у зони заштите II степена на укупној површини од 3.600,4 ha – до 3.600 једновремених корисника;
- у зони заштите III степена на укупној површини од 7.007,9 ha – до 28.700 једновремених корисника;
- укупно до 33.000 корисника.

Кориснике подручја Националног парка у летњем периоду чиниће:

- 18.500 стационарних туриста/лежаја у комплексима примарног ТЦ Копаоник;
- 11.500 дневних излетника са подручја Просторног плана ван зоне Националног парка и ширег окружења;
- 3.000 запослених (15% од броја лежаја и запослени ван туристичког смештаја).

У летњем периоду Национални парк ће користити укупно око 30.000 туриста. У Националном парку биће смештено 5% запослених (150, у оквиру туристичког смештаја).

На подручју Просторног плана ван граница Националног парка у летњем периоду биће смештено око 9.000 дневних излетника (у секундарним туристичким центрима и туристичким селима), а 2.500 долазиће из ширег окружења. Већину туристичког смештаја на подручју Просторног плана ван граница Националног парка чиниће основни капацитети.

2.2. Организација и уређење простора за функције Националног парка, туризам и рекреацију

Концепција програма и организације садржаја на подручју Просторног плана заснована је на опредељењу за туризам, рекреацију и спорт као главну економску базу обухваћеног подручја и субрегионалног окружења, уз примену режима заштите и културолошког коришћења Националног парка.

Према процени еколошког капацитета заштићеног простора, утврђен је лимит од око 18.500 лежаја туризма високе категорије на територији Националног парка, док је тежиште туристичког смештаја умерено на подручје Просторног плана ван граница Националног парка, на коме је предвиђено око 32.000 лежаја. Развој туризма биће организован у примарном ТЦ Копаоник на територији Националног парка (18.500 лежаја у туристичким комплексима – подцентрима Суво рудиште, Јарам, Сребрнац и Рендара, као и у пункту Заплатина), у секундарним туристичким центрима (27.000 лежаја у Јошаничкој Бањи, Лисини/Чајетини, Брзећу са Гочманцем, Кривој Реци и Белом Брду) и насељима са туристичком

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

43

функцијом (4.900 лежаја) на подручју Просторног плана ван граница Националног парка.

Програмом садржаја у функцији Националног парка, туризма и рекреације на подручју Националног парка утврђени су културолошки, туристички и други супраструктурни садржаји, по категоријама подцентра/комплекса, пунктова и појединачних објеката, уз распоред и основну структуру корисника и запослених граничног капацитета Националног парка.

Садржаји на подручју Националног парка по главним активностима, програмски се дефинишу следећим категоријама:

2.2.1. Садржаји у функцији управљања и презентације вредности Националног парка

Садржаји у функцији управљања очувањем, унапређењем и заштитом природе, природних вредности и непокретних културних добара Националног парка, научног истраживања и истраживачке едукације и презентације Националног парка путем посета, културних манифестација, стручне и популарне информатике, као и у функцији непосредног уређења и контроле вредности у режиму I и II степена заштите (претежно у летњем периоду), биће лоцирани у комплексу Суво рудиште (Управа Националног парка и Визитор-центар) и на пунктовима у оквиру Националног парка.

Ови садржаји у Националном парку обухватиће следеће организационе целине:

1. Управни садржаји Националног парка: Централна управа Националног парка са администрацијом – седиште Јавног предузећа „Национални парк Копаоник“, у туристичком комплексу Суво рудиште; управни пунктови Националног парка; пунктови за контролно-чуварску службу који ће се утврдити планом управљања заштићеним подручјем, са препоруком да буду организовани у оквиру туристичког комплекса Рендара, као и на Кадиевцу и у Запланини; улазне станице Националног парка и службени улази (главне станице – изнад Брзећа и Јошаничке Бање, споредне станице – изнад Лисине и Криве Реке, службени улази – на свим улазима службених путева у Националном парку);

2. Истраживачки и истраживачко-едукативни садржаји Националног парка, укупног капацитета до 200 једновременних корисника: Истраживачки центар Националног парка у оквиру Визитор-центра у туристичком комплексу Суво рудиште (са радним просторијама отвореног и затвореног типа, лабораторијама, мањим салама за скупове, информационо-документациони центром – библиотека, депо узорака, рачунски центар, информативно-пропагандним центром и одговарајућим техничким сервисом); и истраживачки пунктови Националног парка на подручју Националног парка који ће се утврдити планом управљања заштићеним подручјем, са препоруком да буду организовани у склопу управних пунктова на Рендари, Кадиевцу и у Запланини;

3. Културно-едукативни садржаји Националног парка са капацитетом до 600 једновременних посетилаца: Музеј Националног парка „Копаоник“ у оквиру Визитор-центра у туристичком комплексу Суво рудиште, са репрезентативном поставком експоната посебних природних вредности и непокретних културних добара (флора и фауна, историја шумарства, етнографска збирка и друго), музејским обележјем живота и рада Јосифа Панчића и арборетумом; Тематски музеј на аутентичном локалитету посвећен геологији и археологији старог рударења у галеријама затвореног рудника Суво рудиште (у организационом саставу Визитор-центра).

Уз управљање и остваривање очувања, заштите и унапређења вредности Националног парка, најзначајнија функција управне организације Националног парка (сада Јавно предузеће „Национални парк Копаоник“) је у организовању и реализацији презентације Националног парка јавности (како најширој – туристичко-рекреативној и локалној, тако и најужој – научно-истраживачкој и истраживачко-едукативној), преко Визитор-центра и у сарадњи са релевантним актерима у туризму. Предмет презентације је у осмишљавању, подстицању и омогућавању разумевања, уважавања, уживања и учешћа јавности у заштити и културолошком коришћењу вредности Националног парка. У том смислу, презентација Националног парка ће обухватити различите видове информисања јавности, едукације посетилаца и локалног становништва и друго. Сви видови презентације биће тематски организовани и прилагођени циљним групама посетилаца и локалног становништва. Информативно-едукативну презентацију Националног парка организоваће

Визитор-центар у комплексу Суво рудиште – непосредно преко професионалних едукатора и водича и посредно у садржајима Визитор-центра, ради усмеравања посетилаца на локалитете, карактеристике, историјат и друге показатеље главних вредности Националног парка (упознавање са вредностима, проблемима њихове заштите, условима и могућностима партиципације у заштити и културолошком коришћењу и друго), као и вредности на преосталом делу подручја Просторног плана и његовог ближег окружења. Непосредна презентација вредности Националног парка одвијаће се по тематским програмима на различитим итинерерима према природним резерватима, споменицима природе, вредностима биодиверзитета, вредностима старих рудишта, етно-вредности бачишта и традиционалних села и друго, како на подручју Националног парка и преосталом делу подручја Просторног плана, тако и у окружењу подручја Просторног плана (средњовековна културна баштина, културне и верске манифестације и друго). За потребе презентације Националног парка биће обезбеђени диференцирани услови (зависно од степена заштите Националног парка) организованог/групног и индивидуалног приступа, кретања, одмора, панорамског и непосредног разгледања вредности Националног парка на планираним итинерерима, уз коришћење специјалних електричних возила, запрега, коња, планинских бицикала, шинске железнице и гондола, као и уз уређење стајалишта, заклона, видиковаца и друго. Презентација и уређење вредности Националног парка реализоваће се у складу са одредбама овог Просторног плана према посебном програму његове презентације. Садржаји у функцији презентације вредности Националног парка на подручју Просторног плана ван граница Националног парка обухватају у првом реду тематске музејске збирке – стари занати у Лисини, историјат коришћења термоминералних вода у Јошаничкој Бањи, етнографска збирка у Кривој Реци, флора, фауна и шумарство у Брзећу.

2.2.2. Садржаји туризма и рекреације у примарном Туристичком центру на подручју Националног парка

Садржаји туризма, рекреације и спорта у оквиру Националног парка и примарног ТЦ Копаоник, намењени су посетиоцима Националног парка и осталим туристима и засновани су на целогодишњој понуди планинског спортско-рекреативног туризма, еколошког и других видова културолошког туризма у оквиру понуде туристичких комплекса/подцентра и туристичке понуде у простору.

Садржаји комплекса примарног туристичког центра програмирани су за већи капацитет простора у зимском периоду, док се у летњем периоду рачуна са мањим бројем посетилаца, односно са 30 до 40% мањим степеном коришћења смештајних капацитета.

Туристички комплекси/подцентри обухватају: туристички смештај, спортско-рекреативне објекте и објекте јавних сервиса и служби (у функцији туризма – угоститељство, трговина, занатски сервис, здравство, управа, култура, забава и друго, у заједничкој функцији туризма и Националног парка – горска служба спасавања, комунални сервис, противпожарна служба, полицијска станица и друго, а непосредно у функцији Националног парка – претходно наведени посебни садржаји у склопу комплекса, насеља и пунктова на подручју Националног парка и на преосталом подручју Просторног плана). Садржаји супраструктуре у оквиру туристичке понуде у простору (на скијалиштима, излетничким стазама и друго) обухватају пунктове и објекте у склопу посебне – туристичке инфраструктуре.

Критеријуми за реализацију садржаја туризма ТЦ Копаоник на подручју Националног парка су: подизање стандарда постојећих и изградња нових објеката туристичког смештаја високог стандарда (хотели, апартмани и пансиони са четири и пет звездица, уз претварање постојећих одмаралишта и викенд кућа у апартмане и пансионе, односно заустављање даље изградње одмаралишних и викенд објеката, чиме се редукује постојећи број лежаја и омогућава контрола броја лежаја при изградњи осталих комплекса); подизање стандарда постојећих и изградња нових високо стандардних објеката јавних служби и сервиса, рекреације и спорта, у оквиру целогодишње понуде комплекса/подцентра и пунктова, од истовременог значаја и за функционисање Националног парка; подизање стандарда постојећих садржаја и остваривање

високо стандардне туристичке понуде у простору (скијалишта, излетничке стазе и друго), истовремено у функцији развоја туризма и презентације Националног парка; организовање активности и уређење простора Националног парка за специфичне видове еколошке, етнолошке и спортско-рекреативне понуде у простору, уз специфицирање делова или целих туристичких комплекса и пунктова за такве видове понуде (етно село, истраживачки пункт и друго); повећање искоришћености туристичких капацитета (240 дана уз минимум 60% заузетости) кроз проширивање асортимана понуде и интензивнију обраду тржишта тражње; едукација свих запослених и корисника простора о одрживом развоју, заштити и коришћењу Националног парка, односно подизање свести посетилаца и локалних становника о развојним ресурсима и вредностима Националног парка. Садржајима су обухваћени и сви запослени на подручју Националног парка.

Структура туристичких лејажа примарног ТЦ Копаноник даје се као препорука која није стриктно обавезна у примени Плана. Препоручена структура је у функцији рационалне изградње ТЦ Копаноник и заштите Националног парка, а заснована је на искуствима планинских центара у Европи и на рационализацији техничке инфраструктуре за планирани број лејажа (нпр. превелико учешће хотела виших категорија захтева надпросечно веће потребе за грађевинским парцелама, водом, енергијом и др, што може да проблематизује изградњу туристичког центра и заштиту Националног парка).

Испуњење функција, активности и садржаја туризма, рекреације и спорта, као и осталих наведених активности на подручју Националног парка у зимској сезони већег капацитета простора, биће организовано по следећим целинама и програмима.

Туристички комплекс Суво рудиште на територији општине Рашка

Туристички комплекс Суво рудиште предвиђен је као главни подцентар високопланинског, примарног ТЦ Копаноник, са програмским нагласком на ексклузивном, високо комерцијалном туризму. У организационом погледу, комплекс се састоји из три подцелине: Суво рудиште – центар (Пајино пресло, комплекс Министарства одбране, Крст и Марина Вода), као подцелина I реда у средишњем делу комплекса (са главним смештајним, јавним и специјалним садржајима), као и две подцеле II реда – Марина Вода (са делом смештајних и наглашеним спортско-рекреативним садржајима) и Сунчана Долина (са делом смештајних и наглашеним спортско-рекреативним садржајима; на Репушким Бачијама је сервисно-комунални блок комплекса).

Као главни, поливалентни подцентар примарног ТЦ Копаноник, утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

1. Туристичких лејажа укупно 12.000, од тога 9.500 у подцелини Суво рудиште – центар и 2.500 у подцелини Сунчана Долина;
2. Од укупног броја лејажа у комплексу, 8.400 је предвиђено за алпске скијаше (70%) и 3.600 за нескијаше и нордијске скијаше (30%). Препоручени су следећи садржаји са расподелом капацитета на следећи начин: хотели–апартмани–одмаралишта (и специјалне намене) – пансиони 20%–60%–8%–12%;
3. Дневних излетника на скијалишту које гравитира комплексу – укупно 8.110, од тога 5.680 скијаша (70%) и 2.430 нескијаша и нордијских скијаша (30%);
4. Службених лејажа (5% од броја туристичких лејажа) – 600;
5. Запослених – укупно 2.680, од чега 2.400 у ТЦ Копаноник (20% од броја туристичких лејажа), 80 у садржајима Националног парка и 200 у техничким сервисима, по 50% сталних и сезонских.

На грађевинском земљишту комплекса од 173 ha планирана је бруто густина насељености од око 69 стационарних корисника по хектару, а са запосленима око 85 корисника по хектару.

Јавни сервис и службе у комплексу биће диференцирани на:

- централне садржаје у подцелини Суво рудиште – центар (саобраћај – аутобуска станица, рент а кар, јавне гараже и паркинзи; занатски сервис – аутосервис, комунални сервис, сервис спортске опреме и друго; здравство и старање о деци – здравствена станица са јединицом за издавање лекова и обданиште; култура и забава – Визитор-центар, поливалентна сала за позоришне и биоскопске представе, концерте и конгресе, библиотека, дискотека, омладински центар и друго; администрација – управа Националног парка, рецепција ТЦ Копаноник, путничко-туристичка агенција, банка са мењачницом, пошта, станица милиције и друго; уз трговину, угоститељство и друго);

– допунске садржаје – у подцелини Сунчана Долина (посебно паркинзи и гараже, амбуланта, обданиште, рецепција ТЦ Копаноник, уз трговину, угоститељство и друго); и у подцелини Репушке Бачије (техничка база скијалишта, путна база, јединствени занатско-технички сервис, бензинска пумпа и економија комплекса).

Од спортско-рекреативних садржаја у комплексу Суво рудиште предвиђени су: терени за мале спортове (мали фудбал, рукомет, кошарка, одбојка, тенис), терени за забаву одраслих и деце (ролер полигон, куглана, мини-гольф, дечија игралишта и друго) у летњем периоду; терени и беби лифтови за школе скијања, дечија санкалишта и клизалишта за децу и одрасле у зимском периоду; целогодишњи мањез и терминал летњих јахачких тура и друго. У непосредном окружењу комплекса предвиђене су и две мање смучарске скакаонице, вишенаменска мала акумулација „Црвено језеро“ са аква-програмом и друго.

Комплекс се наслана на гравитирајуће скијалиште са капацитетом од око 14.080 једновремених скијаша у секторима 1, 2, 4, 5. и 7. алпског скијалишта на подручју Националног парка, са полазиштима девет жичара (седам постојећих и две планиране) и исећишћима алпских ски-стаза. У склопу комплекса предвиђено је неколико полазишта/терминала нордијских ски-стаза (у зимском периоду), односно излетничких и планинарских стаза (у летњем периоду).

Интензивном, добрим делом бесправном изградњом концентрисаном у подцелини Суво рудиште – центар, противно одредбама важећег Просторног плана Националног парка Копаноник, дошло је до прекорачења претходно планираног граничног броја лејажа и њихове планиране структуре (са посебно високим учешћем одмаралишта и викенд изградње/доградње), уз озбиљно заостајање изградње планираних јавних садржаја и инфраструктуре. Зато се забрањује изградња у комплексу преко планираног капацитета, а приоритетни задаци његовог уређења су у санацији и трансформацији туристичког смештаја, као и у комплетирању садржаја јавних служби, сервиса и инфраструктуре, ради подизања и уједначавања стандарда комплекса и намене објеката за високо комерцијалну понуду. У том смислу, повећаће се површине и квалитет смештаја по лејају, уз смањење броја лејажа на планирани капацитет, а одмаралишта и дограђене викенд куће ће се пренамењивати у гарни-хотеле, туристичке апартмане и пансионе (при чему се недограђене викенд куће на Пајином преслу могу доградити само у функцији комерцијалног најма). Истовремено ће се комплетирају садржаји рекреације, спорта, забаве, јавних служби, сервиса и инфраструктуре (посебно канализације, саобраћајница, гаража, паркинга и друго).

Битан развојни фактор гравитирајућег скијалишта и комплекса представљају планиране кабинске жичаре „Брзеће/Бела река – Мали Караман – Суво рудиште“ и „Лисина – Суво рудиште“ (као транспортне и скијашке жичаре), од посебног значаја за отварање нових улаза у скијалиште, чиме се растеређују садашњи скијашки улази у комплексу Суво рудиште. Посредан значај у истом смислу има и планирана кабинска жичара „Бело Брдо – Суво рудиште“.

Посебну специфичност комплекса ће дати Визитор-центар Националног парка, како својим садржајима и активностима на Сувом рудишту, тако и својим специфичним програмима понуде у простору ради презентације вредности Националног парка.

Туристички комплекс „Јарам“

Туристички комплекс „Јарам“ предвиђен је као специјализована подцелина примарног ТЦ Копаноник са смештајном, рекреативном и спортском наменом. По свом програму, комплекс Јарма који се налази између Сувог рудишта и Сребрнца, својим рекреативним и спортским функцијама комплетира понуду ове две подцеле. У погледу јавних садржаја, комплекс представља подцелину II реда. Комплекс је делимично изграђен са постојећим садржајима алпског скијалишта, као и транзитне инфраструктуре (државни пут, водовод, електродалековод, трафостаница и ТТ кабл).

Туристички комплекс Јарам утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

1. Туристичких лејажа укупно 800, од тога 560 за скијаше (70%) и 240 за нескијаше и нордијске скијаше (30%). Препоручени су следећи садржаји са расподелом капацитета на следећи начин: спортско село (општина Рашка) – етно-насеље – пансиони етно-насеља – здравствено-рехабилитациони центар – комерцијални

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

45

услужно-туристички садржаји 25–30%–5%–28%–12%, у општини Брус;

2. Дневних излетника на скијалишту које гравитира комплекс – 1.430 (од тога 1.000 скијаша или 70% и 430 нескијаша и нордијских скијаша или 30%);

3. Службених лежаја – 5% од броја туристичких лежаја – 40;

4. Запослених – у ТЦ Копаоник 80 (10% од броја туристичких лежаја) и 20 у сервисима, укупно 100, од чега по 50% сталних и сезонских.

На грађевинском земљишту комплекса од 30 ха (21 ха у општини Брус и 9 ха у општини Рашка) планирана је бруто густина насељености од 27 стационарна корисника по хектару, а са запосленима 29 корисника по хектару.

Јавне службе и сервиси у комплексу обухватају: ресторан и ски-бифе уз полазишта ски-лифтова; садржаје угоститељства, трговине и сервиса; јавне паркинге, гараже, аутобуско стајалиште и трасу шинског возила са стајалиштем у проширеном коридору државног пута.

Од летњих спортско-рекреативних садржаја на Јарму је предвиђен центар за припрему врхунских спортиста са комплексом отворених спортских боришта (за фудбал, атлетику и мале спортове) на територији општине Рашка.

Комплекс се са капацитетом од 1.560 једновременних скијаша наслана на секторе 6. и 8. алпског скијалишта; на комплексу у оквиру општине Брус су полазишта два постојећа ски-лифта и исходишта алпских ски-стаза, са планираном везном пасарелом преко државног пута; у близини комплекса са западне стране у оквиру општине Рашка планирана су полазишта две жичаре – према Вучаку и Гобељи; на територији општине Брус планиран је и терминал санкашке стазе (полазак са излазне станице жичаре на Вучаку и силазак према Брзењкој реци); кроз комплекс је предвиђен транзит нордијских ски-стаза, односно летњих излетничких и планинарских стаза.

Туристички комплекс „Сребрнац“

Туристички комплекс Сребрнац предвиђен је као поливалентна подцелина ТЦ Копаоник са јавним садржајима I реда за специјализоване комплексе Јарам и Рендара. Међу садржајима јавних служби и техничких сервиса посебно су значајни садржаји саобраћаја, скијашке и путне техничке базе, поливалентне сале и угоститељства. Од спортско-рекреативних садржаја посебан значај имаће алпско скијалиште и објекат ледене хале. Битан развојни фактор скијалишта и комплекса представља планирана кабинска жичара Брзење–Брегови–Сребрнац (као транспортна жичара на целој дужини и скијашка жичара од Брегова до Сребрнца). Изградња комплекса започета је подизањем хотела „Сребрнац“ са пратећим садржајима и инфраструктуром (паркинг, водовод, канализација са уређајима за пречишћавање отпадних вода, далековод, трафостаница, оптички кабл).

Туристички комплекс Сребрнац на територији општине Брус утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

1. Туристичких лежаја укупно 3.000, од тога 2.100 за скијаше (70%) и 900 за нескијаше и нордијске скијаше (30%). Препоручени су следећи садржаји са расподелом капацитета на следећи начин: постојећи хотел „Сребрнац“ (уз доградњу) – конгресно-хотелски комплекс – хотелско-апартмански комплекс – пансион уз скијалиште (у функцији FIS (Federation Internationale de Ski) полигона) – одмаралиште Путне базе 10%–20%–3%–2%;

2. Дневних излетника на скијалишту које гравитира комплекс – 5.490, од тога 3.840 скијаша (70%) и 1.650 нескијаша и нордијских скијаша (30%);

3. Службених лежаја – 5% од броја туристичких лежаја – 150 и 30 запослених у сервисима, укупно 180;

4. Запослених – у ТЦ Копаоник 600 (20% од броја туристичких лежаја) и 100 у техничким сервисима и коњичком клубу, укупно 700, од чега по 50% сталних и сезонских.

На грађевинском земљишту комплекса од 45 ха планирана је бруто густина насељености од око 67 стационарна корисника по хектару, а са запосленима око 82 корисника по хектару.

Јавне службе и сервиси у комплексу обухватају: конгресни центар (у склопу конгресно-хотелског комплекса); централне јавне садржаје у оквиру јавног грађевинског земљишта и на осталом грађевинском земљишту у подцелинама смештаја (посебно саобраћај – аутобуска станица, рент-а-кар, јавни паркинзи и гараже);

здравство и старање о деци – здравствена станица са јединицом за издавање лекова и обданиште; култура и забава – поливалентна сала са дискотеком, планирани културни и забавни садржаји у саставу хотела „Сребрнац“; администрација – рецепција ТЦ Копаоник, путничко-туристичка агенција, банка са мењачницом, пошта, пункт милиције и друго; угоститељство-ексклузивни ресторан – видиковац, уз остале угоститељске објекте и објекте трговине; технички сервиси – техничка база скијалишта са гаражама табача, механизација путне базе, аутосервис, сервис спортске опреме и комунални сервис.

Од летњих спортско-рекреативних садржаја у оквиру комплекса туристичког смештаја предвиђени су: већа поливалентна сала у функцији спорта и рекреације (у оквиру хотелско-апартманског комплекса, са салом за мале спортове, трим кабинетом и друго), отворени терени за мале спортове (мали фудбал, рукомет, кошарка, одбојка, тенис), терени за забаву одраслих и деце – ролер полигон (са вучном жичаром у оквиру обухваћеног скијалишта), кулана, мини-гольф, дечија игралишта и друго; коњички клуб (са шталом за десет коња, мањезом и пратећим садржајима) у саставу хотелско-апартманског комплекса, као и полазиште/терминал излетничких и планинарских стаза (на трасама нордијских ски-стаза); и планирани рекреативни садржаји у саставу хотела „Сребрнац“.

Комплекс се наслана на гравитирајуће скијалиште са капацитетом од 5.940 једновременних скијаша у секторима 6 и 8 алпског скијалишта, са исходиштем планиране гондолске жичаре Брзење–Брегови–Сребрнац, полазиштима две постојеће жичаре и исходишћима алпских ски-стаза; на локалитету су планирани и: јавна ледена хала за клизање и хокеј, као и отворена клизалишта за децу и одрасле (у склопу ледене хале и хотелско-апартманског комплекса), два полигона ски-школа (са ски-теренима и два беби-лифта укупног капацитета од 200 једновременних корисника, у оквиру обухваћеног скијалишта) и ски-клуб уз исходиште скијашког FIS полигона (у саставу пансиона); у склопу комплекса предвиђено је полазиште/терминал нордијских ски-стаза.

Туристички комплекс „Рендара“

Туристички комплекс Рендара предвиђен је као специјализована подцелина ТЦ Копаоник, са претежно спортско-коњичком комерцијалном наменом. У погледу јавних садржаја, комплекс представља подцелину II реда. Главну специфичност центра чине коњички центар (са реконструисаним постојећим и новим шталама за коње, мањежима и коралима), хиподром са гледалиштем и пратећим садржајима и коњичко етно-насеље.

Туристички комплекс Рендара на територијама општине Рашка и Брус утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

1. Туристичких лежаја укупно 2.500, од тога 1.750 за скијаше (70%) и 750 за нескијаше и нордијске скијаше (30%). Препоручени су следећи садржаји са расподелом капацитета на следећи начин: пансион и реконструкција и уређење започетог викенд насеља (на територији општине Рашка) – хотелско-апартманска целина – апартманско насеље – централни апартмански комплекс – коњичко етно-насеље 12%–24%–32%–16%–16%;

2. Дневних излетника на скијалишту које гравитира комплекс – 7.210, од тога 5.050 скијаша (70%) и 2.160 нескијаша и нордијских скијаша (30%);

3. Службених лежаја – 5% од броја туристичких лежаја – 125 у ТЦ Копаоник и 25 у коњичком центру и на хиподрому, укупно 150;

4. Запослених – у ТЦ Копаоник 380 (15% од броја туристичких лежаја) и 90 у коњичком центру и на хиподрому, укупно 470, од чега по 50% сталних и сезонских;

5. Коња у шталама коњичког центра – 100.

На грађевинском земљишту комплекса од 40 ха (35 ха на територији општине Брус и 5 ха на територији општине Рашка) планирана је бруто густина насељености од око 63 стационарна корисника по хектару, а са запосленима око 74 корисника по хектару.

Сервиси и јавне службе у комплексу обухватају: допунске садржаје (гараже и паркинзи, коњички сервиси, сервис спортске опреме, управни и истраживачки пункт Националног парка, мања поливалентна сала у функцији културе и забаве, летња позорница, рецепција ТЦ Копаоник и друго, уз садржаје угоститељства и трговине).

Од спортско-рекреативних садржаја на Рендари су предвиђени: коњички садржаји – коњички центар са шталама, мањежима, коралима и пратећим садржајима и хиподром са хелидромом,

трибинама и пратећим садржајима испод трибина, мања поливалентна сала у функцији спорта и рекреације (са трим кабинетом, сауном и друго), отворени терени за мале спортове (мали фудбал, рукомет, кошарка, одбојка, тенис), терени за забаву одраслих и деце (куглана, дечија игралишта и друго) у летњем периоду; дечије санкалиште и отворено клизалиште за децу и одрасле у зимском периоду.

Комплекс се наслања на гравитирајуће скијалиште са капацитетом од 6.800 једновременних скијаша у секторима 9. и 10. алпског скијалишта. На комплексу је полазиште једне планиране жичаре, а изнад комплекса са јужне стране излазна станица једне планиране жичаре, као о почетак алпских ски-стаза. Кроз комплекс је предвиђен транзит нордијских ски-стаза, односно излетничких и планинарских стаза.

Започета бесправна викенд изградња на западном делу локалитета (територија општине Рашка) биће заустављена, а постојећи објекти биће трансформисани у апартманске и пансионске садржаје уз могућност функционалне доградње до планираног капацитета лежаја (док се постојећи објекти који задрже функцију викенд кућа не могу дограђивати).

Туристички пункт „Запланина“

Туристички пункт Запланина предвиђен је као излетничко – службени локалитет ТЦ Копаноник, са претежно зимском наменом, као врло значајан улаз у алпско скијалиште из правца Брзећа (са исходиштем спуст-стазе), односно као целогодишњи пункт у функцији Националног парка. Налази се ван туристичких комплекса.

Туристички пункт Запланина на територији општине Брус утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

1. Смештајни капацитет – 200 лежаја, првенствено за истраживаче Националног парка, у пансиону уз управни и истраживачки пункт Националног парка, од тога 140 за скијаше (70%) и 60 за нескијаше и нордијске скијаше (30%);

2. Дневних излетника на скијалишту које гравитира пункту 3.860, од тога 2.700 скијаша (70%) и 1.160 нескијаша и нордијских скијаша (30%);

3. Службених лежаја – 5% од броја туристичких лежаја – десет у оквиру ТЦ Копаноник и 15 у техничком сервису скијалишта, укупно 25;

4. Запослених – у ТЦ Копаноник 20 (10% од броја туристичких лежаја) и 30 у техничком сервису скијалишта, укупно 50, од чега по 50% сталних и сезонских.

На грађевинском земљишту пункта од 5 ха планирана је бруто густина насељености од 40 стационарних корисника по хектару, а са запосленима око 50 корисника по хектару.

Сервиси и јавне службе пункта обухватају: допунске садржаје (гаража и паркинг, сервис скијалишта, сервис спортске опреме, управни и истраживачки пункт Националног парка, основни садржаји угоститељства и снабдевања).

Пункт се наслања на гравитирајуће скијалиште са капацитетом од 2.840 једновременних скијаша у секторима 1. и 3. алпског скијалишта, са полазиштима две планиране жичаре и исходишта алпских ски-стаза.

Остали туристички пунктови

На подручју Националног парка, ван туристичких комплекса, а у склопу примарног ТЦ Копаноник, предвиђени су и следећи мањи пунктови са ски-ресторанима:

– пунктови на планираним кабинским жичарама: полазна станица у Лисини, међустаница и излазна станица кабинске жичаре „Треска“, излазна станица „Суво рудиште“ и међустаница „Мали Караман“ кабинске жичаре „Брзеће/Бела река“ (заједнички пункт и за излазну станицу постојеће седежне жичаре „Мали Караман“) и међустаница Брегови кабинске жичаре Брзеће–Сребрнац;

– пунктови на планираним седежним жичарама: полазна станица жичаре „Марина вода – Вучак“; полазна станица жичаре „Струга“;

– пунктови на постојећим жичарама: полазна станица жичаре „Панчићев врх“ предвиђене за реконструкцију; и излазна станица жичара „Панчићев врх“ и „Дубока 1“ (заједнички пункт);

– пунктови на постојећим жичарама: излазна станица жичаре „Крст“; излазна станица жичаре „Караман гребен“ и „Дубока 2“ (заједнички пункт); полазна и излазна станица жичаре „Гобеља“; полазна станица жичаре „Сунчана долина“, са вишетажном гаражом и ски рестораном на последњој етажи;

– на станицама постојећих жичара на којима су лоцирани постојећи ски ресторани, није предвиђена нова локација за ски ресторан;

– посебан пункт уз излазне станице постојеће и планираних жичара „Гобеља“ конципиран као видиковац и меморијални објект посвећен Стефану Немањи (плато са панорамским дурбинима и информативним паноима, сала за аудио и видео презентације и меморијални објект Стефана Немање);

– планинарски логор Гарине – камп за шаторе капацитета до 100 корисника, са основним пратећим садржајима, приближно на средокрају главног трансверзалног планинарског правца преко Копаноника (између два главна улаза у Национални парк);

– пункт „Боров мост“ (планинарски клуб са кампом капацитета 50 корисника, рестораном и рибањак).

Туристичко-пословни, службено-пословни и специјални садржаји

1. Бачишта – специфични облици излетничке рекреације, угоститељства и трговине, у спрези са сточарством и домаћом радношћу

На подручју Националног парка предвиђено је обнављање четири стара бачишта, на површинама грађевинског земљишта од по око 1 ха (укупно 4 ха), начелно за по 30 крава (укупно 120 крава) и 300 оваца (укупно 1.200 оваца), са по пет запослених (укупно 20 запослених) и капацитетом до 100 једновременних дневних посетилаца (укупно 400 једновременних посетилаца), са смештајем и радним просторијама запослених, као и са затвореним и отвореним сточарским објектима. Предвиђена су бачишта ради очувања и туристичке валоризације сезонских (летњих) сточарских етно-садржаја, са функцијама примарне прераде млечних и других сточарских сировина, као и њиховог трговачког и угоститељског пласмана на излетничким/планинарским стазама транзитних туриста/излетника, на следећим аутентичним локалитетима: „Гвоздац“, „Кадиевац“ и „Мека преседла“ (општина Рашка) и „Беђировац“ (општина Брус). Сва бачишта лоцирана су на пашњачким површинама чији биолошки капацитет у радијусу бачишта одговара броју грла стоке за летњи период. Пашњачке површине бачишта и остале површине пашњака на подручју Националног парка (односно пољопривредног и необраслог шумског земљишта) користеће се за прегонску испашу стоке из подпланинских села по спољном ободу Националног парка, у складу са Програмом развоја пољопривреде Националног парка.

2. Службени/привредни садржаји – објекти и опрема у функцији заштите и презентације Националног парка, као и помоћни/службени објекти за потребе привреде и друго.

Ови садржаји дисперзовани су на подручју Националног парка као појединачни мањи објекти без идентификације локације. То су објекти и опрема у функцији истраживања, заштите, контроле и презентације Националног парка (мерна места, маркирација стаза, информативне табле, одморишта и друго), као и помоћни објекти за потребе прегонске испаше стоке (летњи торови са надстрешницама), специјализованог ратарства (склоништа са оставама репроматеријала и алата), шумарства (шумске куће, лукарнице, расадници), узгоја дивљачи и рибе (хранилишта, склоништа, мрестилишта), водопривреде, чисте енергетике (водозахвати и цевоводи за мале хидроелектране и друго), саобраћаја, заштите од елементарних непогода (склоништа) и друго;

3. Садржаји специјалне намене – у надлежности Војске Србије и телекомуникација

Задржавају се постојећи садржаји специјалне намене у оквиру комплекса Суво рудиште (на парцели од 5 ха) и на Панчићевом врху (13 ха), као и постојећи телекомуникациони садржаји на Гобељи, Вучаку и другим узвишењима (укупно 0,04 ха).

Биланс програма комплекса примарног ТЦ Копаноник на подручју Националног парка приказани су у табелама III-4 и III-5:

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

47

Табела III-4. Биланс програма туристичких комплекса на подручју Националног парка у зимској сезони

Локалитети	Број лежаја			Број дневних излетника на гравитирајућем скијалишту комплекса			Једновремени скијаша	Дистрибуција скијаша по секторима скијалишта	Запослени	Служб. леж.
	укупно	скијаша	нескијаша	укупно	скијаша	нескијаша				
Суво рудиште	12.000	8.400	3.600	8.110	5.680	2.430	14.080	1, 2, 4, 5, 7	2.680	600
Јарам	800	560	240	1.430	1.000	430	1.560	6, 8	100	40
Сребрнац	3.000	2.100	900	5.490	3.840	1.650	5.940	6, 8	700	180
Рендара	2.500	1.750	750	7.210	5.050	2.160	6.800	9, 10	470	150
Заплатина	200	140	60	3.860	2.700	1.160	2.840	1, 3	50	25
Укупно	18.500	12.950	5.550	26.100	18.270	7.830	31.220		4.000	995

Табела III-5. Препоручена структура туристичких лежаја на подручју Националног парка

Општина	Туристички лежајеви															
	укупно		хотели		хот.-апарт. садржаји*		апартмани		одмаралишта		пансиони		етно-село		спортско село	
	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Рашка	12.500	67,6	2.400	72,7	-	-	7.200	85,7	1.000	95,2	1.700	79,8	-	-	200	100
Брус	6.000	32,4	900	27,3	2.774	100	1.200	14,3	50	4,8	429	20,2	647	100	-	-
Укупно	18.500	100	3.300	100	2.774	100	8.400	100	1.050	100	2.129	100	647	100	200	100

* у хотелско-апартманске садржаје укључени су и лежаји здравствено-рекреативног центра на Јарму у општини Брус.

2.2.3. Садржаји туризма и рекреације на подручју Просторног плана ван граница Националног парка

Садржаји туризма и рекреације различитих категорија који ће задовољити потребе различитих социјалних група корисника на подручју Просторног плана ван граница Националног парка представљаће главну материјалну основу развоја поткопаоничких насеља. Намењени су туристима и посетиоцима Националног парка и засновани на целогодишњој понуди планинског спортско-рекреативног туризма, сеоског, ловног и других видова туризма, у оквиру подпланинских секундарних туристичких центара и подпланинских села са туристичком функцијом (у првом реду по ободу Националног парка, а затим и осталих) и понуде у простору, у интеграцији са садржајима комплементарних локалних активности. Секундарни центри и села са туристичком функцијом обухватају: туристички смештај, спортско-рекреативне објекте и објекте јавних сервиса и служби (у заједничкој функцији туризма, Националног парка, локалног становништва и комплементарне привреде), а понуда у простору обухвата површине, пунктове и објекте у функцији скијалишта, излетничких и планинарских стаза, лова и риболова. Секундарни туристички центри и села са туристичком функцијом биће интегрисани у јединствену туристичку понуду ТЦ Копаоник.

Критеријуми за реализацију домаћинског туризма на подручју Просторног плана ван граница Националног парка су: адаптација, реконструкција или изградња „гостинске смештајне јединице“ (смештај са шест лежаја и купатилом) и „гостинске куће“ (смештај са шест лежаја, купатилом и дневним боравком) у оквиру постојећих кућа сеоског домаћинства, уз радно ангажовање једног – два члана домаћинства; обавезно уклапање архитектуре „гостинских смештајних јединица“ и „гостинских кућа“ у етно-амбијент села; забрана викенд изградње у селима, односно изградња капацитета комерцијалног туристичког смештаја у интересу и под контролом села; опремање насеља комуналном инфраструктуром и садржајима јавних служби, сервиса, рекреације и спорта; повезивање насеља са окружењем, међусобно и са Националним парком друмским и шинским саобраћајницама и жичарама, ради омогућавања комфорне, целогодишње туристичке понуде; остваривање искоришћености капацитета од минимум 120 дана годишње (јануар и фебруар, јул и август) на основу проширења асортимана понуде и организованог маркетинга; организовано и званично/уговорно укључивање села и сеоских домаћинстава у обједињену туристичку понуду ТЦ Копаоник и у заштиту и презентацију Националног парка; радна мотивација, запошљавање и едукација локалног становништва, рехабилитација и унапређење локалне пољопривреде, организовање прераде и пласмана локалних производа и услуга на интерном и екстерном тржишту; формирање приватних сеоских пољопривредно-туристичких задруга као субјеката развоја са актуелним програмима ангажовања активног становништва;

финансијска, кредитна, фискална и друге подршке од стране Републике Србије, јавних предузећа, општина, комерцијалних субјеката и других лица за производњу хране и формирање понуде сеоско-планинског туризма.

Развој туризма на подручју Просторног плана ван Националног парка биће заснован на следећим програмима секундарних туристичких центара, туристичко-сеоских насеља, сеоских насеља са туристичком функцијом и туристичких пунктова.

Секундарни туристички центри
Јошаничка Бања (општина Рашка)

Развој Јошаничке Бање заснован је на целогодишњем бањском туризму, уз услов његове интеграције са планинским туризмом ТЦ Копаоник и комплементарним локалним активностима пољопривреде, ловства, мале привреде и друго. У односу на функције Националног парка, Јошаничка Бања представља главну северозападну насељско-туристичку капију Националног парка. У функцији туризма на подручју Националног парка и подручју Просторног плана, у саставу комплекса Бање предвиђени су садржаји бањског и туристичког смештаја, бањских и насељских јавних служби, сервиса, рекреације и спорта, као и смештај за део запослених у ТЦ Копаоник (у складу са Програмом развоја Јошаничке Бање и Генералним планом Јошаничке Бање). Главну везу Јошаничка Бања са сектором 8. скијалишта у Националном парку представљаће планирана кабина жичара Бања–Кокоровац–Вучак, у функцији транспорта целом дужином и у функцији скијања од Кокоровца до Вучака.

Секундарни туристички центар Јошаничка Бања на територији општине Рашка утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

– 5.000 туристичких лежаја са препоруком садржаја и одговарајућом расподелом капацитета на следећи начин: бањски стационар – хотели – туристички апартмани – одмаралишта – пансиони – приватан смештај 2%–25%–30%–6%–18%–19%;

– јавни сервис и службе у функцији туризма – паркинзи и гараже, кружни електрични воз, трговина, угоститељство, технички сервис у функцији бањских, јавних, смештајних и спортско-рекреативних садржаја, бањски блок са терапеутско-рекреативним садржајима, терапеутски садржаји бањског стационара, бањско купатило и хамам, уређена етно-зона са етно-клубом, активирање етно-садржаја у засецима Чоловићи и Вучетићи, конгресни садржаји уз хотел, управа Бање, туристички клуб, туристичка организација, рецепција ТЦ Копаоник и друго;

– од спортско-рекреативних садржаја предвиђени су: термо-акватички комплекс (са затвореним и отвореним термалним базенима, соларијумом и зимским клизалиштем), купалиште (отворени термални акваторији са плажом и соларијумом), рекреативно-забавни садржаји организовани у клубовима (пливачки, клизачки, сафари, коњички, бициклически, тенис, ски/ролер и друго), бањски парк, шетне и излетничке стазе.

Лисина-Чајетина (у функционалном саставу комплекса Суво рудиште, општина Рашка)

Викенд насеље Лисина-Чајетина настало је кршењем одредби досадашњих просторних планова Националног парка Копанник, будући да је обим изградње око десет пута већи од планираног и да се градило без плана и комуналне опреме. Због тога регулисање насеља представља велики проблем, а његови корисници озбиљно оптерећују саобраћај и скијалиште Сувог рудишта. Решење је у заустављању сваке даље изградње док се не изврши санација насеља – планско комунално опремање, изградња неопходних садржаја јавних служби и сервиса, као и у трансформацији значајног дела викенд кућа у пансионе. На тај начин би се смањило притисак на изградњу комплекса Суво рудиште, због чије близине је викенд насеље и формирано на самој граници Националног парка. И поред свега, насеље је по свом положају, величини и намени стекло статус секундарног туристичког центра. У том смислу, развој насеља заснован је доминантно на туризму, уз услов функционалне интеграције са ТЦ Копанник. Ова интеграција условљена је изградњом планиране кабинске жичаре „Лисина – Суво рудиште” и изградњом планираног сектора 2. алпског скијалишта у непосредној близини, преко кога ће се насеље повезати са осталим постојећим и планираним секторима алпског скијалишта ТЦ Копанник. Насеље представља насељско-туристичку помоћну капију Националног парка са југозападне стране.

Секундарни туристички центар Лисина – Чајетина на територији општине Рашка утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

- 7.000 туристичких лежаја (стандардизацијом око 10.000 лежаја већином у викенд кућама), са препоруком садржаја и одговарајућом расподелом капацитета на следећи начин: туристички апартмани – пансиони – викенд куће – пословно-стамбени комплекс са хелидромом у насељу Чајетина 20%–40%–37%–3%;

- јавни сервис и службе у функцији туризма – паркинзи и гараже, трговина, угоститељство, технички сервиси у функцији смештајних, јавних и спортско-рекреативних садржаја, поливалентна сала, туристички клуб, туристичка организација, рецепција ТЦ Копанник и друго;

- од спортско-рекреативних садржаја предвиђени су: спортско-рекреативни центар са поливалентном спортском салом, отвореним клизалиштем, теренима за мале спортове (мали фудбал/рукомет, кошарка, одбојка, тенис) и спортском клубовима (клизачки, тенис и друго) и дисперзовани рекреативно-забавни садржаји организовани у клубовима (сафари, коњички, бициклически, ски/ролер и друго).

Брзеће са Гочманцем (општина Брус)

Секундарни туристички центар Брзеће, заједно са оближњим Гочманцем, свој развој ће заснивати на туризму, пољопривреди и малој привреди у интеграцији са ТЦ Копанник. У односу на функције Националног парка, Брзеће представља главну источну станицу Националног парка, испред које је, у склопу насеља, предвиђен аутокамп. У функцији туризма на подручју Националног парка и околине, у саставу комплекса Брзеће/Гочманци предвиђени су садржаји туристичког смештаја и насељских јавних служби, сервиса, рекреације и спорта, као и смештај за део запослених у ТЦ Копанник. Специфичност насеља представља поливалентни оmlадински центар („Јуниор”). Брзеће/Гочманци се наслања на секторе 5. и 6. алпског скијалишта са планираним кабинским жичарама Брзеће – Брегови – Сребрнац и Бела река – Караман гробан – Суво рудиште (са FIS полигоном „Бела река”) и две планиране жичаре – наспрам „Јуниора” и „Струга”.

Секундарни туристички центар Брзеће са Гочманцем на територији општине Брус утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

- 10.000 туристичких лежаја – 8.000 у Брзећу и 2.000 у Гочманцу, са препоруком садржаја и одговарајућом расподелом капацитета на следећи начин: хотели – туристички апартмани – оmlадински центар („Јуниор”) – одмаралишта – пансиони/викенд куће – приватан смештај 10%–30%–8%–4%–30%–18%;

- јавни сервис и службе у функцији туризма – паркинзи и гараже, трговина, угоститељство, технички сервиси у функцији смештајних, јавних и спортско-рекреативних садржаја, поливалентна сала, уређена етно-зона старих воденица са етно-клубом и еко-клубом, оmlадински центар са спортским камповима,

конгресним садржајима и друго, туристички клуб, туристичка организација, рецепција ТЦ Копанник и друго;

- од спортско-рекреативних садржаја предвиђени су: спортско-рекреативни центар са поливалентном спортском салом, соларијумом, отвореним клизалиштем, теренима за мале спортове (мали фудбал/рукомет, кошарка, одбојка, тенис) и спортском клубовима (клизачки, тенис и друго), спортски комплекс оmlадинског центра (отворени терени за мале спортове и клизалиште) и дисперзовани рекреативно-забавни садржаји организовани у клубовима (сафари, коњички, бициклически, ски/ролер и друго).

Крива Река (општина Брус)

Секундарни туристички центар Крива Река ће имати материјалну основу развоја у интегрисаном и организованом систему сеоског туризма, пољопривреде и мале привреде, удруженим са ТЦ Копанник и Националним парком. Крива Река је предвиђена као североисточна, насељско-туристичка помоћна капија Националног парка, на главном правцу саобраћаја и функцијске интеграције Копанника са Врњачком Бањом преко Жељина и Гоча. Крива Река се наслања на планиране секторе 9. и 10. алпског скијалишта. У функцији развоја туризма у насељу су планирани садржаји туристичког смештаја, сервиса и јавних служби, рекреације и спорта (посебно мале акумулације на Кривој реци, уз полазишта жичара, летње излетничке пунктове и друго) и то:

- 2.000 туристичких лежаја, са препоруком садржаја и одговарајућом расподелом капацитета на следећи начин: туристички апартмани – пансиони – приватан смештај 30%–30%–40%;

- јавни сервис и службе у функцији туризма – паркинзи и гараже, трговина, угоститељство, технички сервиси у функцији смештајних, јавних и спортско-рекреативних садржаја, поливалентна сала (културолошка употреба), етно-клуб и еко-клуб, туристички клуб, туристичка организација, рецепција ТЦ Копанник и друго;

- од спортско-рекреативних садржаја предвиђени су: спортско-рекреативни центар са поливалентном салом (спортска употреба), соларијумом, отвореним клизалиштем, отвореним теренима за мале спортове (мали фудбал/рукомет, кошарка, одбојка, тенис), ролер полигоном, спортским клубовима (клизачки, тениски и друго), као и дисперзовани рекреативно-забавни садржаји организовани у клубовима (сафари, коњички, бициклически и друго), са аква-програмом на систему малих акумулација.

Бело Брдо (општина Лепосавић)

Секундарни туристички центар Бело Брдо ће свој развој засновати на организованом и интегрисаном систему сеоског туризма, пољопривреде и мале привреде, удруженом са активностима ТЦ Копанник и функцијама Националног парка. Бело Брдо се наслања на сектор 1. алпског скијалишта, преко планиране кабинске жичаре „Бело Брдо – Суво рудиште” и других планираних жичара.

У функцији туризма, у насељу су предвиђени садржаји туристичког смештаја, сервиса и јавних служби, рекреације и спорта (полазишта жичара, летње излетничке пунктови и друго), и то:

- 3.000 туристичких лежаја, са препоруком садржаја и одговарајућом расподелом капацитета на следећи начин: туристички апартмани – пансиони – приватан смештај 30%–30%–40%;

- јавни сервис и службе у функцији туризма – паркинзи и гараже, трговина, угоститељство, технички сервиси у функцији смештајних, јавних и спортско-рекреативних садржаја, мања поливалентна сала (културолошка употреба), етно-клуб и еко-клуб, туристички биро, рецепција и друго;

- од спортско-рекреативних садржаја предвиђени су: спортско-рекреативни центар са поливалентном салом (спортска употреба), соларијумом, отвореним клизалиштем, отвореним теренима за мале спортове (мали фудбал/рукомет, кошарка, одбојка, тенис), ролер полигоном и спортским клубовима (клизачки, тениски и друго), као и дисперзовани рекреативно-забавни садржаји организовани у клубовима (сафари, коњички, бициклически, параглајдинг и друго).

Туристичко-сеоска насеља у непосредном контакту са Националним парком и ТЦ Копанник

1. Ђорђевићи (општина Рашка) представља значајну, релативно очувану етно-целину од значаја за Национални парк, чијем очувању и ревитализацији ће бити прилагођено уређење и

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

49

коришћење насеља. Материјална база насеља је у домаћинском туризму, пољопривреди и малој привреди, у интеграцији са ТЦ Копаоник и Јошаничком Бањом. Преко улаза у скијалиште изнад насеља, Ђорђевићи ће бити повезани са осталим скијалиштима ТЦ Копаоник. Туристичко-сеоско насеље Ђорђевићи утврђује се са следећим капацитетима: 600 туристичких лежаја (50% у пансионима и 50% у приватном смештају).

2. Црна Глава (општина Рашка) имаће материјалну базу у домаћинском туризму, пољопривреди и малој привреди, у интеграцији са ТЦ Копаоник и Јошаничком Бањом. Са полазиштима жичара изнад насеља, Црна Глава ће бити повезана са осталим секторима скијалишта. Туристичко-сеоско насеље Црна Глава утврђује се са следећим капацитетима: 1.000 туристичких лежаја (са препоруком расподеле капацитета – 40% у пансионима и 60% у приватном смештају).

3. Равниште (општина Брус) у функционалном саставу Брзећа и пункта Запланина (улаз у скијалиште) биће засновано на домаћинском туризму и пољопривреди, уз интеграцију са ТЦ Копаоник. Туристичко-сеоско насеље Равниште утврђује се са следећим капацитетима: 400 туристичких лежаја (препоручена расподела: 25% у пансионима и 75% у приватном смештају).

Остала сеоска насеља са туристичком функцијом

За остала сеоска насеља утврђују се следећи капацитети са препорученим садржајима и расподелом капацитета:

– Раковац (општина Рашка) – 200 туристичких лежаја (50% у пансионима и 50% у приватном смештају);

– Вележ-Паљевштица (у функционалном саставу Јошаничке Бање, општина Рашка) – 200 туристичких лежаја (50% у пансионима 50% у приватном смештају);

– Марићи (у функционалном саставу Јошаничке Бање, општина Рашка) – 100 туристичких лежаја (50% у пансионима и 50% у приватном смештају);

– Кремиће (општина Рашка) – 100 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Семетеш (општина Рашка) – 200 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Бадањ (општина Рашка) – 100 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Тиоце (општина Рашка) – 200 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Шипачина (општина Рашка) – 200 туристичких лежаја (25% у пансионима и 75% у приватном смештају);

– Рудничко насеље Бело Брдо (општина Лепосавић) – 800 лежаја (40% у пансионима и 60% у приватном смештају);

– Гувниште (у функционалном саставу Белог Брда, општина Лепосавић) – 200 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Бозољин (општина Брус) – 100 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Кнежево (у функционалном саставу Брзећа, општина Брус) – 100 туристичких лежаја у приватном смештају;

– Ливађе-Радманово (у функционалном саставу Брзећа, општина Брус) – 300 туристичких лежаја (33% у пансионима и 67% у приватном смештају);

– Паљевштица (општина Брус) – 100 туристичких лежаја у приватном смештају).

Пунктови (без смештаја) ван секундарних туристичких центара и туристичко-сеоских насеља

– Пункт Кокоровац на међустаници кабинске жичаре „Јошаничка Бања – Вучак“, са рестораном – видиковцем и пратећим садржајима;

– Пунктови улаза у скијалиште – полазишта жичара седежница у Доњој планини и Мраморској реци (са локалним путним прилазима и ресторанима) и главно чвориште излаза жичара – на Палежу (са чајџином и склоништем);

– Етно-пунктови испред улаза у Национални парк изнад Јошаничке Бање (са крчмом, продавницом, воденицом, ложиштима, рибњаком, аутокампом за 200 лежаја и кампом шатора за 100 лежаја).

Биланси програма секундарних туристичких центара, туристичко-сеоских насеља и села у функцији туризма у окружењу Националног парка, приказани су у табелама (од III-6 до III-8):

Табела III-6. Биланс програма секундарних туристичких центара ван Националног парка

Насеља	Број турист. лежаја	Наслањање на секторе скијалишта	Број запослених
Јошаничка Бања	5.000	8	600
Лисина/Чајетина	7.000	2	520
Брзеће са Гочманцима	10.000	5,6	1.150
Крива Река	2.000	9,10	300
Бело Брдо	3.000	1	450
Укупно	27.000	-	3.020

Табела III-7. Биланс програма туристичких насеља ван Националног парка

Насеља	Број турист. лежаја	Број запослених
Ђорђевићи	600	60
Црна Глава	1.000	100
Равниште	400	40
Раковац	200	20
Вележ/Паљевштица	200	20
Марићи	100	10
Кремиће	100	5
Семетеш	200	15
Бадањ	100	10
Тиоце	200	15
Шипачина	200	10
Рудничко насеље Бело Брдо	800	40
Гувниште	200	10
Бозољин	100	10
Кнежево	100	5
Ливађе/Радманово	300	20
Паљевштица	100	5
Укупно	4.900	395

Табела III-8. Структура туристичких лежаја ван Националног парка по општинама

Туристички лежаји	Општина							
	Рашка		Брус		Лепосавић		Укупно	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Хотели	1.250	55,6	1.000	44,4	-	-	2.250	100
Апартмани	2.900	39,2	3.600	48,6	900	12,2	7.400	100
Одмаришта	300	73,3	1.200	26,7	-	-	1.500	100
Пансиони	4.700	48,3	3.800	39,1	1.220	12,6	9.720	100
Приватни смештај	5.650	51,7	3.400	31,1	1.880	17,2	10.930	100
Бањски стационар	100	100	-	-	-	-	100	100
Укупно	14.900	46,7	13.000	40,8	4.000	12,5	31.900	100

Преглед главних планских показатеља туризма на подручју Просторног плана дат је у табелама III-9 и III-10:

Табела III-9. Укупни капацитети по туристичким центрима и насељима

Туристички центри и насеља	Стационарни корисници			Дневни излетници			Укупни једновремени корисници		
	У НП*	ван НП	Укупно	У НП	ван НП	Укупно	У НП*	ван НП**	Укупно
Примарни	18.500	-	18.500	26.100	-	26.100	48.600	-	48.600
Секундарни	-	27.000	27.000	-	10.320	10.320	-	13.900	13.900
Насеља	-	4.900	4.900	-	2.300	2.300	-	2.500	2.500
Свега	18.500	31.900	50.400	26.100	12.620	38.720	48.600	16.400	65.000

* Стационарни у НП + дневни излетници са подручја Плана ван НП и из ширег окружења + запослени у НП

** Дневни излетници на скијалишту ван НП са подручја Плана ван НП и из ширег окружења + стационарни на подручју Плана ван НП који нису на дневном излету у НП и на скијалишту ван НП.

Табела III-10. Укупни капацитети на подручју Просторног плана по општинама

Општина	Стационарни корисници			Дневни излетници			Укупни једновремени корисници		
	У НП	ван НП	Укупно	У НП	ван НП	Укупно	У НП*	ван НП**	Укупно
Рашка	12.500	14.900	27.400	8.470	3.680	12.150	23.680	5.800	29.480
Брус	6.000	13.000	19.000	17.630	4.660	22.290	24.920	6.100	31.020
Лепосавић	-	4.000	4.000	-	4.280	4.280	-	4.500	4.500
Укупно	18.500	31.900	50.400	26.100	12.620	38.720	48.600	16.400	65.000

* Стационарни у НП + дневни излетници са подручја Плана ван НП и из ширег окружења + запослени у НП

** Дневни излетници на скијалишту ван НП са подручја Плана ван НП и из ширег окружења + стационарни на подручју Плана ван НП који нису на дневном излету у НП и на скијалишту ван НП.

2.2.4. Садржаји туристичке инфраструктуре

Главне садржаје туристичке инфраструктуре на подручју Просторног плана чиниће туристичка понуда у простору (ван центара/комплекса, насеља и пунктова), пре свега алпског скијалишта, а затим нордијског скијалишта и летњих планинарских и излетничких стаза и других летњих садржаја.

Постојеће и планиране жичаре и ски-стазе воде се искључиво ван површина у режиму заштите I и II степена Националног парка (сем у II степену на високом гребену Сувог рудишта где су главна постојећа и планирана чворшта скијалишта), односно у целини на површинама у режиму заштите III степена Националног парка и на преосталом делу подручја Просторног плана. Капацитет скијалишта у границама Националног парка потпуно је усклађен са његовим капацитетом у зимској сезони. Систем скијалишта задире у подручје ван граница Националног парка са циљем да, по свом коначном комплетирању, повеже секундарне туристичке центре и значајнија туристичко-сеоска насеља са језгром скијалишта и комплексима ТЦ Копаоник у Националном парку, како би се растеретили улази у скијалиште на територији Националног парка.

Локације, односно правци пружања и техничке перформансе жичара, алпских и нордијских ски-стаза које су дате у текстуалном делу и графичком приказу Просторног плана, представљају генерално решење, које се не мора сматрати стриктно обавезујућим уколико се, у складу са законом, на појединачним примерима детаљне разраде утврди значајан неповољан утицај на природне вредности и животну средину, који се не може успешно отклонити или компензовати (у складу са проценом утицаја конкретних пројеката). При пројектовању нових жичара и ски-стаза неопходно је поштовати планирани/прописани капацитет Националног парка у зимској сезони, уз усклађивање капацитета жичара са капацитетом ски-стаза, посебно са планираним заменом постојећих застарелих жичара новим, којој треба да претходи изградња планираних ски-стаза.

Алпско скијалиште

На основу валоризације природних и створених услова подручја Просторног плана, алпско скијалиште је конципирано као главни садржај туристичке понуде у простору Копаоника. С обзиром на трајање и квалитет снега, као и на морфометријске услове, највећи део алпског скијалишта налази се у висинској зони планине; односно на подручју Националног парка, а мањи део ван његових граница (уз најмањи део скијалишта ван подручја Просторног плана).

Алпско скијалиште конципирано је као јединствен, повезани систем жичара и ски-стаза, од Ђорђевића, Црне Главе и Криве Реке на северу, до Лисине и Белог Брда на југу, односно од Јошаничке Бање на западу, до Брзећа и Палежа на истоку, на територијама

општина Рашка, Брус и Лепосавић. Систем је састављен од десет сектора и то:

1. (југ) – кабинском жичаром „Бело Брдо – Суво рудиште“ од Белог Брда, преко југозападних дела Небеске столице до Панчићевог врха и жичарама од Белог Брда и југозападних падина Панчићевог врха до гребена Панчићев врх – Војетин (линија са АП Косово и Метохија); преко гребена Панчићев врх – Војетин овај сектор се спаја са сектором 3, а на Панчићевом врху још са секторима 2, 4, и 7; улази у скијалиште биће у Белом Брду (кабинска жичара и жичаре седежнице); капацитет скијалишта биће 4.470 једновремених скијаша – од тога 190 у Националном парку у општини Рашка и 4.280 ван његових граница у општини Лепосавић;

2. (југозапад) – кабинском жичаром „Лисина – Суво рудиште“ и седежним жичарама од Чајетине према гребену Панчићев врх – Треска и из Лисине, Костовца и Сунчане долине према гребену Суво рудиште – Крст, где се спаја са сектором 7; преко Панчићевог врха, сектор се спаја са секторима 1. и 4; улази у скијалиште биће у Лисини и Чајетини; капацитет скијалишта биће 4.690 једновремених скијаша, од тога 3.510 у Националном парку и 1.180 ван његових граница на територији општине Рашка;

3. (југоисток) – жичарама од Заплатине и Јеловарника (низводно, ван природног резервата) према гребену Војетин – Панчићев врх, где се спаја са сектором 1; преко Панчићевог врха, сектор се спаја са секторима 2, 4, и 7; улази у скијалиште биће у Заплатини; капацитет скијалишта биће 2.960 једновремених скијаша, од тога 2.840 у Националном парку и 120 ван његових граница, на територији општине Брус;

4. (исток, Дубока) – жичарама од Дубоке према Панчићевом врху, где се спаја са секторима 3. и 1. и Караман гребену где се спаја са секторима 5. и 7.; улази у скијалиште биће у Дубокој; капацитет скијалишта биће 2.280 једновремених скијаша, све у Националном парку на територији општине Брус;

5. (исток, Бела река) – кабинском жичаром „Бела река – Мали Караман – Суво рудиште“ и жичарама од Брзећа (наспрам „Јуниора“ и од Галовића испред улаза у Национални парк), преко Струге, Леденица и Кнежевских бара до Караман гребена, где се спаја са секторима 4. и 7, а на Јарму и Четничком гробљу и са сектором 6; улази у скијалиште биће у Белој реци (кабинска жичара), код „Јуниора“ и у Галовићима (сва три у Брзећу) и на Јарму; капацитет скијалишта биће 2.820 једновремених скијаша, од тога 2.770 у Националном парку и 50 ван његових граница на територији општине Брус. Разматрана је и друга варијанта трасе кабинске жичаре „Бела река – Мали Караман – Суво рудиште“ са припадајућим стазама, која је нешто краћа од предложене и са истим полазним станицама у Белој реци и на Сувом рудишту, али са само једном међустаницом на Малом Караману. Ова траса је на ограничењу у режиму заштите II степена, није у функцији планираног алпског

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89

51

међународног такмичарског FIS полигона „Бела Река” и није повезана са жичаром Струга (недостаје међустаница кабинске жичаре изнад полазишта жичаре „Струга”). За варијантна решења траса кабинске жичаре урадиће се одговарајућа техничка документација и студија оправданости на основу којих ће се, у сарадњи са министарствима надлежним за просторно планирање, заштити животне средине и туризам и Заводом за заштиту природе Србије изабрати најпогоднија траса;

6. (исток, Велика Гобелја) – кабинском жичаром „Брзеће-Брегови-Сребрнац”, преко Брегова (међустаница) до Сребрнца и жичарама из Сребрначке реке до Брегова и локалитета „Фарма Сребрнац”, од Чистог брда, Рендаре, Сребрнца и Јарма према Великој Гобелји, где се повезује са секторима 7. и 8; сектор се на Четничком гробљу повезује са сектором 5, на Чистом брду и Рендари са сектором 9. и исходиштем жичаре источно од Рендаре са сектором 10; улази у скијалиште биће у Брзећу (кабинска жичара), на Сребрницу и Рендари; капацитет скијалишта биће 4.780 једновременних скијаша, од тога 4.260 у Националном парку и 520 ван његових граница, на територији општине Брус;

7. (запад) – жичарама од Сувог рудишта и Јарма према Панчићевом врху и Караман гробу, где се спаја са секторима 4. и 5, као и према Великој Гобелји где се спаја са секторима 6. и 8; сектор се на гробу Сувог рудишта – Крст повезује са сектором 2, а на Панчићевом врху и са секторима 1. и 4; улази у скијалиште биће на „Сувом рудишту”, „Мариној Води” и „Јарму”; капацитет скијалишта биће 5.340 једновременних скијаша, све у Националном парку на територији општине Рашка;

8. (северозапад) – кабинском жичаром „Јошаничка Бања – Кокоровица – Вучак” од Јошаничке Бање преко Кокоровца (међустаница) до Вучака и жичарама из Шутановачке реке према Вучаку и Мекој преседли, односно од Ђорђевића према Мекој преседли, Малој Гобелји и Великој Гобелји, где се спаја са секторима 6. и 7; улази у скијалиште биће у Јошаничкој Бањи, на Кокоровцу (кабинска жичара) и у Ђорђевићима (жичаре седежнице); капацитет скијалишта биће 4.630 једновременних скијаша, од тога 3.230 у Националном парку и 1.400 ван његових граница, на територији општине Рашка;

9. (север) – жичарама из Шаклманске реке према Рендари и Трештеници, од Црне Главе, Доње планине и Криве Реке према Белим чукама и Трештеници и из Циганске реке до Мале Шиљаче и локалитета јужно од Рендаре; сектор се на Рендари повезује

са сектором 6, на Великој Шиљачи и Маринковцу са сектором 10; улази у скијалиште биће у Шаклману и Кривој Реци (Пршићи); капацитет скијалишта биће 9.270 једновременних скијаша, од тога 6.710 у Националном парку и 2.560 ван његових граница, на територији општине Рашка и Брус;

10. (североисток) – са терминала могуће електричне железнице из правца Бруса, жичарама из Криве Реке и Мраморске реке према Палежу, као и из Мраморске реке према Маринковцу и Великој Шиљачи, где се спаја са сектором 9; део сектора (северно од Палежа) предвиђен је ван граница Просторног плана; улази у скијалиште биће у Кривој Реци (Јанковићи) и на Палежу; капацитет скијалишта биће 2.610 једновременних скијаша, од тога 90 у Националном парку и 2.520 ван његових граница.

На подручју Националног парка предвиђено је укупно 31.220 једновременних скијаша, од тога 8.150 постојећих и 23.070 планираних, рачунајући по минималном нормативу од 200 m² ски-стазе по скијашу.

На подручју Просторног плана предвиђено је укупно 43.840 једновременних скијаша, од тога 8.150 постојећих (све у Националном парку) и 35.690 планираних. Од укупног броја једновременних скијаша, на подручју Просторног плана ван Националног парка биће 12.620.

Број жичара и капацитети скијалишта су оријентациони/приближни, те нису егзактно обавезујући за детаљније планске документе разраде скијалишта, али су индикативни за укупни капацитет простора мерен бројем једновременних корисника, од значаја за заштиту Националног парка, утврђивање супраструктуре и инфраструктуре и друго.

У случајевима већег оптерећења скијалишта у висинској зони (на подручју Националног парка) дневни излетници ће бити усмерени на улазе у скијалишта ван Националног парка.

У наведеним секторима на подручју Просторног плана предвиђена је 71 жичара (25 постојећих и 46 планираних, међу којима пет кабинских) укупне дужине од око 92 km (22 km постојећих и око 70 km планираних).

Све кабинске жичаре и жичаре седежнице биће и у функцији летње понуде у простору. Ски-лифтови за зимску вучу скијаша и летњу вучу алпен-ролера биће прилагођени за те функције и лоцирани у склопу туристичких комплекса примарног Туристичког центра.

Показатељи алпског скијалишта на подручју Просторног плана приказани су у табелама од III-11 до III-14:

Табела III-11. Показатељи жичара по секторима алпског скијалишта на подручју Просторног плана

Сектори скијалишта	Ски-лифтови и жичаре			Кабинске жичаре		
	Број	Дужина у km	Површина коридора у ha	Број	Дужина у km	Површина коридора у ha
1. (југ)	6	5,42	7,59	1	3,57	6,07
2. (југозапад)	4	3,89	5,45	1	3,38	5,74
3. (југоисток)	4	5,32	7,45	0	0	0
4. (исток, Дубока)	4	4,89	6,85	0	0	0
5. (исток, Б. Река)	5	5,05	7,07	1	5,42	9,21
6. (исток, Гобелја)	8	6,84	9,57	1	4,89	8,31
7. (запад)	13	11,12	15,68	0	0	0
8. (северозапад)	6	6,74	9,43	1	4,99	8,48
9. (север)	13	16,21	22,69	0	0	0
10. (североисток)	3	4,07	5,69	0	0	0
Укупно	66	69,55	97,47	5	22,25	37,81

Табела III-12. Показатељи алпских ски-стаза по секторима алпског скијалишта на подручју Просторног плана

Сектори скијалишта	Ски-стазе						Једновремени скијаша		
	Дужина у km			Површина у ha					
	Укупно	У НП	Ван НП	Укупно	У НП	Ван	Укупно	У НП	Ван НП
1. (југ)	17,87	0,75	17,12	89,33	3,75	85,58	4.466	187	4.279
2. (југозапад)	18,76	14,03	4,73	93,78	70,14	23,64	4.689	3.507	1.182
3. (југоисток)	11,85	11,37	0,48	59,23	56,85	2,38	2.961	2.842	119
4. (исток, Дубока)	9,12	9,12	0	45,59	45,59	0	2.279	2.279	0
5. (исток, Б. Река)	11,28	11,08	0,20	56,42	55,42	1,00	2.821	2.771	50
6. (исток, Гобелја)	19,11	17,05	2,06	95,57	85,26	10,31	4.778	4.263	515
7. (запад)	21,35	21,35	0	106,75	106,75	0	5.337	5.337	0
8. (северозапад)	18,51	12,93	5,58	92,55	64,65	27,9	4.627	3.232	1395
9. (север)	37,10	26,86	10,25	185,52	134,28	51,24	9.276	6.714	2.562
10. (североисток)	10,43	0,36	10,07	52,16	1,81	50,35	2.608	90	2.517
Укупно	175,38	124,90	50,48	876,90	624,5	252,4	43.845	31.225	12.620

Табела III-13. Биланс површина коридора за жичаре и алпске ски-стазе по зонама заштите НП и општинама на подручју Просторног плана

Општина	Жичаре									
	II степен заштите (1)		III степен заштите (2)		Укупно НП (1+2)		Ван НП (3)		Укупно Просторни план (1+2+3)	
	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha
Брус	0,5	0,7	36,8	51,52	37,3	52,2	8,9	12,5	46,2	64,7
Рашка	0,3	0,42	28,5	39,9	28,8	40,3	8,5	11,9	37,3	52,2
Лепосавић	0	0	0	0	0	0	8,3	11,6	8,3	11,6
Укупно	0,8	1,1	65,3	91,4	66,1	92,5	25,7	36	91,8	128,5

Општина	Ски-стазе									
	II степен заштите (1)		III степен заштите (2)		Укупно НП (1+2)		Ван НП (3)		Укупно Просторни план (1+2+3)	
	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha	Д, km	П, ha
Брус	1,36	6,8	60,7	303,3	62	310,1	21,1	105,5	83,1	415,6
Рашка	1,72	8,6	61,1	305,6	62,8	314,2	11,9	59,4	74,7	373,6
Лепосавић	0	0	0,01	0,07	0,01	0,07	17,5	87,5	17,11	85,57
Укупно	3,08	15,4	121,8	608,97	124,8	624,4	50,5	252,4	174,9	876,7

Табела III-14. Биланс површина просека шуме за жичаре и алпске ски-стазе по зонама заштите НП и општинама на подручју Просторног плана

Општина	Просека шуме за жичаре			
	Подручје Националног парка			Ван НП, ha
	II степен заштите, ha	III степен заштите, ha	Укупно, ha	
Рашка	0	24,31	24,31	11,58
Брус	0,22	24,47	24,69	5,75
Лепосавић	0	0	0	1,54
Свега	0,22	48,78	49	18,87

Општина	Просека шуме за алпске ски-стазе			
	Подручје Националног парка			Ван НП, ha
	II степен заштите, ha	III степен заштите, ha	Укупно, ha	
Рашка	0	115,1	115,1	31,16
Брус	1,12	87,7	88,82	26,58
Лепосавић	0	0	0	3,28
Свега	1,12	202,8	203,92	61

Нордијско скијашиште

Према валоризацији терена Копаоника, за нордијско скијање су најпогодније зоне Равног Копаоника и Криворечке равни. На овим просторима и у њиховом окружењу конципирана је мрежа нордијских ски-стаза укупне дужине од око 60 km и површине од око 18 ha, од чега на подручју Националног парка око 20 km и око 6 ha, а на подручју Просторног плана ван граница Националног парка и ширем окружењу око 40 km и око 12 ha. Стазе у оквиру Националног парка предвиђене су у зони са режимом заштите III степена, а мањи део у зони са режимом заштите II степена. За нордијске стазе се претежно користе постојећи шумски и пољски путеви и стазе, односно пашњаци и необрасло шумско земљиште, те се због њих не сече шума, а при уређењу стаза потребне су само минималне интервенције (прелази преко водотока, маркација).

Кроз зону Равног Копаоника (између падина Карамана и Гобеље на истоку, падина Бањског Копаоника и Вучака на северу, Јадовника и клисуре Самоковске реке на западу и падина гребена Суво рудиште – Треска на југу) предвиђени су следећи главни правци нордијских стаза: кроз Барску реку; Доњи Бабин гроб – Рватске бачије – Ибровска равна; Кадијевац – Жировити лас; Грета – Хајдучица; Суво рудиште – Јелачића стругара – Јанкове баре – Хајдучица; Јарам – Ибровска равна; Кадијевац – Грета; Кадијевац – Палевишта и други. Нордијске стазе ове зоне директно су доступне комплексима примарног Туристичког центра – „Суво рудиште“ и „Јарам“, као и секундарном туристичком центру Лисина – Чајетина.

Кроз зону Криворечке равни (пашњачки простори који се протежу од Сребрнца преко Криве Реке на подручју Просторног плана ван граница Националног парка и Осредаца до Карауле и Жељина ван подручја Просторног плана) предвиђени су следећи главни правци нордијских стаза: кроз Циганску реку; Сребрнца – Рендара – Крива Река; Чисто брдо – Шаклман и друго. Стазе ове зоне непосредно су доступне комплексима примарног ТЦ Копаоник – „Сребрнца“ и „Рендара“, као и секундарном туристичком центру Крива Река и сеоско-туристичком насељу Црна Глава.

У оквиру ових зона, мањим делом у зони III степена заштите Националног парка и већим делом на подручју Просторног плана ван граница Националног парка, формираће се ограничени полигони за моторне санке и мото-ски-сафари.

На нордијским стазама је предвиђена прописна маркација, а даље од туристичких комплекса склоништа од невремена. У оквиру мреже нордијских стаза у зони са режимом III степена заштите Националног парка уредиће се такмичарске стазе за ланглауф и стазе за спортски бијатлон.

Садржаји летње туристичке понуде у простору

Планинарске и излетничке стазе

Планинарске и излетничке стазе на подручју Националног парка предвиђене су највећим делом на трасама нордијских стаза, претежно у зони са режимом заштите III степена, као и у атрактивним пределима зоне са режимом заштите II степена. Намењене су кретању планинара и излетника – пешака, јахача и планинских бициклиста, у функцији рекреације и презентације Националног парка. На стазама ће бити уређена одморишта са ватришницама и склоништима, видиковци и биваци, као и полигони екстремних спортова (алпинизам, слободно пењање, параглајдинг, змајарење и др.).

У циљу интензивирања развоја летње туристичке понуде која знатно заостаје за зимском понудом, на подручју Националног парка уводиће се и други актуелни спортско-рекреативни садржаји под условом да не угрожавају природне вредности. Ови садржаји биће лоцирани претежно у оквиру комплекса Туристичког центра и у њиховом непосредном окружењу.

3. Остале посебне намене

3.1. Заштита непокретних културних добара

Планско опредељење у области заштите непокретних културних добара (НКД) је очување културних вредности и садржаја на локалитетима и објектима наведеним у Табели III-15 (Реферална

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 53

карта 1), независно од њиховог формалног статуса (утврђено, категорисано, евидентирано, идентификовано добро). Главни услов за то је детаљна просторна/катастарска идентификација самих локалитета и објеката и околног простора (заштићене околине) од интереса за њихову заштиту, одржавање и уређење, израда адекватне истраживачке и техничке документације (описи, вредновање, предлози правне и техничке заштите и др.). На основу те документације културна добра ће се, у зависности од својих обележја

и вредности, званично евидентирати као добра под претходном заштитом за која ће се по одговарајућој динамици спровести поступак проглашења/утврђивања и категоризације, у складу са законом којим се уређује заштита културних добара. Мере очувања добара и њихове околине, у погледу забрана и ограничења радова и активности, као и мере техничке заштите и уређења спроводиће се сходно организационим и финансијским могућностима и на идентификованим и евидентираним културним добрима.

Табела III-15. Непокретна културна добра (Рефералне карте 1. и 2.)

Број	Локација – катастарска општина	Назив локалитета или објекта	Положај у односу на зоне Националног парка	Врста културног добра	Статус заштите Културног добра
ОПШТИНА РАШКА					
1	Јошаничка Бања	Старо купатило	Ван НПК	Споменик културе	Одлука о утврђивању Старог купатила у Јошаничкој Бањи за споменик културе („Службени гласник РС”, број 27/97)
2	Јошаничка Бања	Ново купатило	Ван НПК	Споменик културе	Одлука о утврђивању Новог купатила у Јошаничкој Бањи за споменик културе („Службени гласник РС”, број 27/97)
3	Кремиће	Зајачак	Ван НПК	Археолошко налазиште	Одлука о утврђивању локалитета Зајачак у Кремићима за археолошко налазиште („Службени гласник РС”, број 2/03).
4	Раковац	Дубовска кула	Ван НПК	Археолошки локалитет (АЛ)	Идентификовано (Ид)
5	Раковац	Град	Ван НПК	АЛ	Ид
6	Раковац	Црквиште	Ван НПК	АЛ	Ид
7	Раковац	Црквина	Ван НПК	АЛ	Ид
8	Јошаничка Бања	Потурња црква	Ван НПК	АЛ	Ид
9	Јошаничка Бања	Вележ – Црквина	Ван НПК	АЛ	Ид
10	Јошаничка Бања	Вележ – Топионица	Ван НПК	АЛ	Ид
11	Јошаничка Бања	Вележ – Средња ливада	Ван НПК	АЛ	Ид
12	Јошаничка Бања	Кокоровац – Топионица	III степен НПК	АЛ	Ид
13	Јошаничка Бања	Вележ – Бранова стругара	III степен НПК	АЛ	Ид
14	Јошаничка Бања	Ђоров мост – Самоковка	I степен НПК	АЛ	Ид
15	Јошаничка Бања	Ђоров мост – Градина	III степен НПК	АЛ	Ид
16	Кремићи	Старо село	Ван НПК	АЛ	Ид
17	Кремићи	Потурње – Римско гробље	Ван НПК	АЛ	Ид
18	Бадањ	Саставци	Ван НПК	АЛ	Ид
19	Бадањ	Лазови	Ван НПК	АЛ	Ид
20	Семетеш	Гробље	Ван НПК	АЛ	Ид
21	Тиоце	Радосиће – Кижевак	Ван НПК	АЛ	Ид
22	Тиоце	Радосиће – Козја глава	Ван НПК	АЛ	Ид
23	Јошаничка Бања	Марићи – Алексићка кула	Ван НПК	АЛ	Ид
24	Шипачина	Црквина – Гробље	Ван НПК	АЛ	Ид
25	Шипачина	У реке	Ван НПК	АЛ	Ид
26	Шипачина	Јаловина	Ван НПК	АЛ	Ид
27	Шипачина	Брдо Бакарњача	Ван НПК	АЛ	Ид
28	Шипачина	Кепин лаз	Ван НПК	АЛ	Ид
29	Шипачина	Трсове баре	III степен НПК	АЛ	Ид
30	Шипачина	Шљаките	Ван НПК	АЛ	Ид
31	Шипачина	Суво рудиште	III степен НПК	АЛ	Ид
32	Црна Глава	Воденица – Гобелска река	Ван НПК	Објекат народног грађевинарства – етнологија (ОНГ – етно)	Ид
33	Црна Глава	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
34	Јошаничка Бања	Марићи – Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
35	Јошаничка Бања	Марићи – Жикина воденица	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
36	Јошаничка Бања	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
37	Јошаничка Бања	Максимовића воденица	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
38	Јошаничка Бања	Воденица М. Битивића	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
39	Јошаничка Бања	Бања – Воденица1	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
40	Јошаничка Бања	Бања – Воденица2	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
41	Јошаничка Бања	Бања – Воденица3	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
42	Јошаничка Бања	Бања – Воденица4	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
43	Јошаничка Бања	Бања – Воденица5	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
44	Јошаничка Бања	Бања – Воденица6	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
45	Тиоце	Радосиће – Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
46	Црна Глава	Ђорђевићке кошаре	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
47	Црна Глава	Кошара С. Ђорђевића	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
48	Бадањ	Ђорђевићке бачије	II степен НПК	ОНГ – Етно	Ид
49	Бадањ, Јошаничка Бања и Кремиће	Мијатовића јаз	I степен, II степен и ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
50	Шипачина	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид

54 Број 89

2. новембар 2016.

Број	Локација – катастарска општина	Назив локалитета или објекта	Положај у односу на зоне Националног парка	Врста културног добра	Статус заштите Културног добра
51	Јошаничка Бања	Објекат у улици Милунке Савић 39	Ван НПК	Објекат градитељског наслеђа – арх-тектура (ОГН – арх)	Ид
52	Јошаничка Бања	Вила Пршић	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
53	Јошаничка Бања	Стамбени објекат у улици Милунке Савић	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
54	Јошаничка Бања	Вила Мица	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
55	Јошаничка Бања	Зграда Месне канцеларије	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
56	Јошаничка Бања	Родна кућа патријарха Германа	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
57	Јошаничка Бања	Вила у Самоковској 3	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
58	Јошаничка Бања	Вила Мара	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
59	Јошаничка Бања	Вила у Самоковској реци	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
60	Јошаничка Бања	Бивша управна зграда лечилишта бањског	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
61	Јошаничка Бања	Црква Успења Богородице	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
62	Јошаничка Бања	Спомен чесма	Ван НПК	Споменици новог века – историја (СНВ – историја)	Ид
63	Јошаничка Бања	Споменик Милунки Савић	Ван НПК	СНВ – историја	Ид
ОПШТИНА БРУС					
64	Крива Река	Место стрелања цивила са гробницама и црквом св. Петра и Павла	Ван НПК	Споменик културе	Одлука о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја и од великог значаја („Службени гласник СРС”, бр. 14/79 и 30/89)
65	Брзеће	Црвена-Дубока	I степен НПК	АЛ	Ид
66	Брзеће	Извор Минине реке	III степен НПК	АЛ	Ид
67	Брзеће	Шљакиште код капије НПК	II степен НПК	АЛ	Ид
68	Брзеће	Крај жичаре	III степен НПК	АЛ	Ид
69	Брзеће	Градиште	III степен НПК	АЛ	Ид
70	Брзеће	Код полазишта жичаре	Ван НПК	АЛ	Ид
71	Брзеће	Рудине	Ван НПК	АЛ	Ид
72	Бозољин	Петров гроб	Ван НПК	АЛ	Ид
73	Бозољин	Петковац	Ван НПК	АЛ	Ид
74	Блажево	Амбуланта	Ван НПК	АЛ	Ид
75	Ливађе	Мала Магура	Ван НПК	АЛ	Ид
76	Ливађе	Велика Магура	Ван НПК	АЛ	Ид
77	Ливађе	Мунцело	III степен НПК	АЛ	Ид
78	Ливађе	Црквине	Ван НПК	АЛ	Ид
79	Ливађе	Вигђиште	Ван НПК	АЛ	Ид
80	Ливађе	Корита	Ван НПК	АЛ	Ид
81	Палевштица	Кула	Ван НПК	АЛ	Ид
82	Равниште	Запланина-Топионица	III степен НПК	АЛ	Ид
83	Равниште	Небеске столице	III степен НПК	АЛ	Ид
84	Брзеће	Воденица1	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
85	Брзеће	Воденица2	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
86	Брзеће	Воденица3	III степен НПК	ОНГ – Етно	Ид
87	Брзеће	Воденица4	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
88	Брзеће	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
89	Бозољин	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
90	Бозољин	Гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
91	Ливађе	Запис	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
92	Блажево	Савремено гробље	Ван НПК	ОНГ – Етно	Ид
93	Брзеће	Кућа Драгомира Костића	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
94	Брзеће	Кућа Огњена Костића	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
95	Брзеће	Учитељски станови	Ван НПК	ОГН – арх	Ид
96	Равниште	Караула	III степен НПК	СНВ – историја	Ид
97	Брзеће	Караула	Ван НПК	СНВ – историја	Ид
98	Брзеће	Споменик на Мрамору	Ван НПК	СНВ – историја	Ид
99	Брзеће	Споменик Јосифу Панчићу	III степен НПК	СНВ – историја	Ид
ОПШТИНА ЛЕПОСАВИЋ					
100	Бело Брдо	Црквиште-Остаци цркве св. Тројице (к.п.бр. 1530)	Ван НПК	Археолошко налазиште	Евидентирано
101	Бело Брдо	Црква брвнара на темељима старије цркве св. Петке (к.п.бр.1519)	Ван НПК	Археолошко налазиште	Евидентирано
102	Бело Брдо	Караула	Ван НПК	СНВ – историја	Ид
103	Гувниште	Колиште	Ван НПК	АЛ	Ид
104	Гувниште	Кулине	Ван НПК	АЛ	Ид

* На Рефералној карти 3. добра су назначена на следећи начин: Заштићена НКД (бр. 1, 2, 3 и 64), Евидентирана НКД (бр. 100 и 101) и Идентификована НКД (остали бројеви: 4-63, 65-99 и 102-104)

Извор: Завод за заштиту споменика културе Краљево: Студија заштите и ревитализације културног наслеђа на територији Просторног плана посебне намене Националног парка Кopaоник, Краљево 2015. године; Покрајински завод за заштиту споменика културе – Приштина: Евидентирана непокретна културна добра на подручју општине Лепосавић у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Кopaоник, Лепосавић 2015.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

55

Приоритет истраживања, израде документације и радова на конзервацији и презентацији имају археолошки локалитети, а за објекте народног градитељства (воденице, бачишта, Мијатовића јаз и др.) приоритет су, осим наведеног, и радови на ревитализацији и уређењу којима ће се ти објекти ставити у основну функцију и обезбедити њихово одговарајуће коришћење. Посебан плански приоритет је измештање споменика/маузолеја Јосифа Панчића на нову локацију. Предлаже се да то буде на Гобели.

Планом управљања Националног парка ближе ће се одредити елементи одрживог коришћења културног наслеђа на заштићеном подручју и у меридавном просторном окружењу, у сарадњи са институцијама и органима надлежним за заштиту културних добара, заштиту природе и планирање и уређење простора, власницима и корисницима земљишта и објеката и странама заинтересованим за улагање у мере очувања презентације и функционалног оспособљавања културних добара.

3.1.1. Мере и услови заштите и коришћења НКД и њихове заштићене околине

Утврђена НКД и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са законом којим се уређује заштита културних добара, актима о проглашењу/утврђивању, донетим просторним и урбанистичким плановима и Планом управљања Националним парком.

За проглашене споменике културе важе следеће заједничке мере заштите: очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала и функционалних карактеристика; ажурно праћење стања и одржавање конструктивно-статичког система, кровног покривача, свих фасада, ентеријера, исправности инсталација, санитарног опремање, облагање и обрада зидних површина, осветљавање, вентилација у споменику културе; забрана доградње, надградње и преградње споменика културе; забрана градње објеката који својом архитектуром, габаритом и висином угрожавају споменик културе; забрана градње објеката који нису у функцији споменика културе; забрана радова који могу угрожити статичку безбедност споменика културе; изградња инфраструктуре дозвољена је само уз очување подземних токова термалних вода и претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза; извођење грађевинских радова и промена облика терена дозвољени су само уз очување подземних токова термалних вода и претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза; забрана складиштења материјала и стварања депонија.

У заштићеним околинама споменика културе заједничке мере заштите су: забрана градње објеката који својом архитектуром, габаритом и висином угрожавају споменик културе; забрана градње објеката који нису у функцији споменика културе; забрана постављања покретних тезги, киоска и других привремених објеката унутар заштићене околине; урбанистичко, комунално и хортикултурно опремање, сређивање и редовно одржавање простора заштићене околине; изградња инфраструктуре дозвољена је само уз очување подземних токова термалних вода и претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза; забрана просипања, одлагања и привременог или трајног депоновања отпадних и штетних материја – хемијски агресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних.

За проглашена и евидентирана археолошка налазишта утврђене мере заштите су: забрана неовлашћеног копања, одношења камена и земље са налазишта, забрана промене конфигурације терена, забрана изградње објеката, забрана сечења стабала или пошумљавања терена, као и превлачења стабала преко налазишта, забрана градње инфраструктуре, индустријских објеката и постројења, забрана неовлашћеног прикупљања покретних археолошких налаза, забрана извођења рударских радова, забрана просипања, одлагања и привременог или трајног депоновања отпадних и штетних материја – хемијски агресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних, а у његовој заштићеној околини: забрана градње објеката, забрана промене облика терена (нивелација терена, одношење или депоновање земље), забрана пошумљавања терена, сече шума, вађења старих пањева, забрана просипања, одлагања и привременог или трајног депоновања отпадних и штетних

материја – хемијски агресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних; изградња инфраструктуре, индустријских објеката и постројења, као и рударски радови дозвољавају се под посебним условима надлежног завода за заштиту споменика културе, уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза и забрана неовлашћеног прикупљања покретних археолошких налаза.

На пописаним односно идентификованим локалитетима и објектима из Табеле III-15 на основу услова надлежних институција за заштиту културних добара, утврђују се следеће мере заштите по групама потенцијалних културних добара, и то:

1) Археолошки локалитети (евидентирани и идентификовани): забрањује се неовлашћено копање, одношење камена и земље са налазишта, просипање и одлагање отпадних и штетних материјала, складиштење материјала и стварање депонија, неовлашћено прикупљање археолошког материјала, оштећивање, одношење и уништавање надгробних споменика; извођење грађевинских радова и промена облика терена дозвољавају се само након обезбеђених археолошких истраживања, уз адекватну презентацију налаза; на парцелама које се граниче са евидентираним археолошким локалитетима обезбедити надзор археолога приликом извођења земљаних радова; уколико се при земљаним радовима наиђе на до сада непознато налазиште, извођач је дужан да обустави радове и обавести надлежну службу заштите; извођач је дужан и да предузме мере заштите како налазиште не би било уништено и оштећено; трошкове ископавања и конзервације откривеног материјала сноси инвеститор.

2) Објекти народног градитељства – етно објекти (воденице, стругаре, ваљарице, бачије и др.): забрањују се радови који могу угрожити и променити изворни изглед архитектуре, хоризонтални и вертикални габарит, облик и нагиб крова, конструктивне и декоративне елементе, оригиналне материјале и стилске карактеристике, статичку безбедност објеката; забрањује се преправка, доградња и надградња, складиштење материјала и стварање депонија, изградња објеката који својом архитектуром, габаритом и висином угрожавају културно добро; изградња објеката инфраструктуре дозвољена је само под условима и надзором надлежне установе заштите; извођење грађевинских радова и промена облика терена дозвољавају се само уз очување изворне матрице, природног вегетацијског типа и претходно обезбеђење археолошких истраживања; при обнављању и ревитализацији (стављању у основну намену) етно објеката који су у потпуности руинирани, ако цртеж, фотографија или други запис о тим објектима не постоји, може се делимично одступити од претпостављеног изворног архитектонско-грађевинског решења и габарита, у складу са планираном наменом објеката и поштујући основне стандарде и стилове традиционалне изградње.

3) Остали објекти градитељског наслеђа – грађанска и сакрална архитектура: примењују се исте мере правне и техничке заштите као код проглашених споменика културе; конзерваторски пројекти могу се код неких објеката дизајнирати тако да остваре помирење интегритета и особености изворног решења са прихватљивим стандардима савременог живота; за пројекте реставрације и адаптације потребно је архитектонски истражити и снимити објекте и након тога прибавити услове надлежне институције за заштиту споменика културе.

4) Стара гробља: забрањује се складиштење материјала и стварање депонија отпада на деловима гробља са најстаријим споменицима, уклањање старих споменика како би се ослободио простор за ново сахрањивање, одношење надгробника и прекопавање гробних места, измештање или оштећивање канотафа без услова и сагласности службе заштите; изградња објеката дозвољена је само под условима и надзором службе заштите.

5) Споменици и спомен чесме: забрањује се оштећивање и уништавање споменика и спомен-чесми, њихових камених, металних и других елемената и инсталација; обезбеђује се редовно одржавање, односно обнављање оштећених и избледелих натписа, замена дотрајалих делова, одржавање чистоће и уредности, натурално уређење прилаза и непосредног окружења спомен-обележја са техничким решењима којима се на прикладан и еколошки безбедан начин омогућава приступ и паркирање моторних возила.

6) Мијатовића јаз: обезбеђује се реконструкција овог изузетног хидро-техничког решења, макар од Самоковке до гробена Кукавице, изнад Козјих стена, тако да се његова обновљена функција (са протоком воде) може повремено демонстрирати за посетиоце; за реконструкцију/ревитализацију јаза могу се користити

савремене технике, на безбедан начин, као и савремени материјали који би се адекватно маскирали на видљивим деоницама јаза; дуж трасе јаза изградити пешачку стазу која би посетиоцима пружила изванредно узбудљив, авантуристички доживљај проласка литицама и стрминама стеновитог одсека Козјих стена.

3.2. Заштита сливова акумулација „Ђелије” и „Селова”

Део подручја Националног парка на коме су успостављена сва три режима заштите природе обухваћен је зоном III заштите у сливовима акумулација „Ђелије” и „Селова”. Режим заштите I–III степена Националног парка су строжи од режима заштите, уређења и коришћења простора у зони III заштите акумулације, тако да се на подручју Националног парка спроводе режими заштите природе који обезбеђују и заштиту квалитета вода у обухваћеним деловима сливова две акумулације.

За делове подручја Просторног плана ван Националног парка, примењују се режими који одговарају условима за зону III заштите акумулације и то:

- режим контролисана изградње и коришћења простора који обезбеђује заштиту квалитета вода и здравствену исправност воде изворишта. Ради се само о појачаним мерама санитације, а не о рестрикцији која би угрожавала развој насеља. У овој зони није дозвољено неконтролисано депоновање комуналног и другог отпада, ложирање и уређење депонија чврстог отпада, депоновање, складиштење и транспорт опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;

- могуће је задржавање постојећих и изградња нових станица снабдевања погонским горивом на основу процене утицаја на квалитет животне средине и квалитет вода, и прибављених водних услова и водне сагласности;

- није дозвољено грађење производних погона, термоенергетских и других објеката, као ни обављање рударских и других радова чије отпадне воде садрже загађујуће материје или на било који начин угрожавају квалитет и режим вода;

- дозвољена је реализација објеката виших нивоа финализације, са „чистим” технологијама који нису већи потрошачи воде и које немају чврсте или течне отпадне и опасне материје;

- дозвољено је градити мале занатско-индустријске погоне (објекти за прераду пољопривредних производа, мини-хладњаче, сушаре, млинове и сл.), уз коришћење рецикулације воде у технолошким процесима, односно уз обавезу да се мање количине отпадних вода пречишћавају до прописане класе квалитета пре испуштања у реципијент;

- постојећи каменоломи предузеће техничке мере које спречавају да отпадне материје доспеју у водоток било у расутом (материјал откривке, ситне фракције из сепарација) или у течном стању (суспендован нанос настао испирањем фракција);

- коришћење и уређење пољопривредног и шумског земљишта засниваће се на програму уређења пољопривредно-шумског земљишта у зонама заштите изворишта вода, јер није дозвољена интензивна употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе;

- у насељима и зонама са стамбеним, туристичким и економским објектима, код којих се на било који начин могу угрозити изданске, површинске воде и акумулација, обезбедиће се санитарно безбедно прикупљање и пречишћавање или одвођење отпадних вода ван слива акумулације, што условљава реализацију канализационих система и одговарајућих постројења за пречишћавања отпадних вода са терцијарним пречишћавањем;

- за насеља, у којима због конфигурације терена и разуђености, реализација канализационог система није реална – примењује се санитација на нивоу домаћинства или групе кућа путем прописних сенгрупа и резервоара/таложница за сакупљање отпадних вода, уз њихово организовано пражњење;

- забрањено је депоновање комуналног и другог отпада, те материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- транспорт опасних материја дозвољен је искључиво уз контролисани превоз и под пратњом;

- развој и уређење локалне саобраћајне и техничке инфраструктуре реализоваће се без посебних захтева у погледу заштите акумулација;

- дозвољава се реализација излетничких, риболовних, пешачких и бициклистичких стаза са мањим објектима за информисање

и предаха туриста (информативни пунктови, одморишта, видиковци, надстрешнице за склањање од невремена) и зона туристичке изградње, под условом санитарно безбедног прикупљања и пречишћавања отпадних вода, а тамо где је могуће и одвођења отпадних вода ван слива акумулације.

4. Утицај посебне намене на развој појединих области

4.1. Природни ресурси

Пољопривреда

Пољопривреда ће се развијати без посебних ограничења, уз услов да се обезбеди адекватна заштита горњих сливова Расине и Топлице и да се онемогући преношење култура, других неаутохтоних састојина и хемијских средстава на подручје Националног парка Копаоник, што ће подразумевати појас око границе Националног парка Копаоник у ширини од најмање 300 m, у коме морају бити само аутохтоне шуме, пашњаци или ливаде. Основу пољопривреде подручја чиниће сточарство засновано на рационалном коришћењу пашне основе и обнови генофонда традиционалних пасмина, на јагодичастом и коштичавом воћу уз обнављање старих домаћих sorti, на сакупљању шумских плодова, лековитог и ароматичног биља, као и на формирању микро-капацитета за прихватање и прераду локалних пољопривредних сировина, првенствено биолошки квалитетне („здраве”) хране. Програмом развоја пољопривреде на подручју Просторног плана утврдиће се концепт и организација пољопривреде, асортиман производа, дозвољене количине хемијских средстава и вештачких ђубрива и друго.

Заштићени планински пашњаци у оквиру режима заштите II степена предвиђени су претежно за опште-корисне функције у погледу заштите тла, очувања укупног предела, заштите флоре и фауне, заштите вода, заштите природних вредности, рекреације, спорта и ограничене прегоנסке испаше зависно од биолошког капацитета травњака (у циљу одржавања пашњачке вегетације).

У III степену заштите планински пашњаци су сезонски предвиђени највећим делом за алпске и нордијске скијашке терене (зими) и за излетничко-планинарске стазе и пунктове, као и прегонску испашу стоке (лети). Планинским пашњацима биће захваћене и трасе алпских скијашких стаза и жичара на просецима кроз шуму (у саставу шумског земљишта). Ови пашњаци су у категорији природних планинских пашњака, што значи да на њима нису предвиђене мелиорације (сем у случају затрављивања мањих површина голети и шумских просека за стазе и жичаре, без разоравања, уз ђубрење стајњаком и уз коришћење аутохтоних травних састојина). Планинске ливаде су највећим делом намењене за производњу сена и прегонску испашу стоке, а на погодним, заравњеним парцелама и за мање оријентисане намењене организованој производњи биолошки високовредног семенског кромпира и неких других семенских материјала, са капацитетима и производним условима (на мањим парцелама уклопљеним у предео, уз заштиту од ерозије, без значајније употребе хемијских средстава, уз перманентну контролу производње и друго). Мање површине ливада биће у функцији локација бачишта, зимских и летњих спортско-рекреативних и других намена. На ливадама је предвиђена ограничена мелиорација, без разоравања и употребе хемијских средстава, уз ђубрење стајњаком и искључиво коришћење аутохтоних травних састојина.

Шумарство, лов и риболов

Шумарство ће се развијати као привредна грана, уз одржавање вишеструке улоге и функције шума, шумских станишта и шумских предела и адекватне мере неге шума. Перманентно ће се побољшавати услови за јачање антиерозивних, хидролошких, туристичко-рекреативних, еколошких и других корисних функција шума. При обнављању шума предност ће имати природно обнављање. Пошумљавање голети и еродираних површина вршиће се искључиво аутохтоним састојинама. Заштићена шума посебне намене као специфична категорија шуме, предвиђена је претежно за опште-корисне функције у погледу заштите природе, односно заштите тла, очувања пејзажно-амбијенталног лика простора, заштите флоре и фауне у ширем смислу, као и заштите вода, заштите, истраживања и презентације природних вредности, презентације природе и природних вредности посетиоцима, рекреације и спорта. Овакав тип шуме подразумева типолошко газдовање са циљем узгоја квалитетне шуме и лечења оболелих врста, уз остваривање

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

57

споредних економских ефеката кроз неопходну сечу у функцији узгоја. У оквиру ове шуме предвиђен је и узгој дивљачи чији режим се уклапа у остале режиме ове природне средине (са неопходним службеним садржајима у функцији узгоја шуме и дивљачи).

Режим шума посебне намене у III степену заштите даје предност општекорисним над производним функцијама (односно са производним функцијама које ће бити усклађене са узгојним функцијама), у приближно равноправном односу са пашњацима и ливадама. У овој шуми подразумева се типолошко газдовање са циљем узгоја квалитетне шуме уз оздрављење оболелих шума. Унапређење газдовања овим шумама подразумеваће увођење шумског реда, уређење шумских путева и остале шумске инфраструктуре у функцији противпожарне заштите, заштите и узгоја дивљачи и друго.

Будуће пошумљавање и сеча ове шуме у знатној мери ће бити одређени предвиђеним распоредом садржаја понуде у простору, подцентара и пунктова рекреације, спорта и туризма (алпске скијашке стазе и жичаре, подцентри и пунктови ТЦ Копаноник), бачишта, нових саобраћајница и нових садржаја осталих видова инфраструктуре. Део садржаја рекреације и спорта (излетничко-планинарске и нордијско-скијашке стазе, пунктови за општу рекреацију и планинарске логор), садржаји у функцији шумарства и остали садржаји биће прилагођени режиму шума, или су ван шуме.

У складу са захтевима стандарда за газдовање шумама у Србији доносе се смернице за формирање шумских заштитних зона поред водотока, јавних путева и насеља. Заштитне зоне су у функцији обезбеђивања позитивних утицаја шума на стабилност екосистема, очувања одређених станишта, биолошке пределе разноликости и аутентичног изгледа предела. На подручју Просторног плана треба формирати заштитне зоне ширине 10-15 m дуж мањих речних токова и ДП II реда.

Ловство ће бити засновано на узгоју аутохтоне дивљачи у узгојним резерватима на територији Националног парка Копаноник и у организовању лова по ловним основама ван Националног парка Копаноник и по потреби у ширим просторним целинама, уз повећање бројности проређених врста и постизање бројности популација гајених врста дивљачи. Планирано је формирање ловишта са репродуктивним ван подручја Националног парка и највећим делом ван подручја Просторног плана на територији КО Палеовишница и КО Крива Река (општина Брус). Прелиминарна граница ловишта дата је на Рефералној карти 1. У зависности од темпа и потреба развоја скијалишта у сектору 10, које се делом налази ван подручја Просторног плана, утврдиће се и коначна граница обухвата ловишта. Уколико се процени да нема интереса за даљим ширењем скијалишта у сектору 10, граница и обухват ловишта могу се проширити западно до Мраморске реке на територији КО Крива Река.

Спортски риболов биће дозвољен на свим воденим површинама ван Националног парка Копаноник сразмерно богатству рибљег фонда, а производно рибарство са аутохтоним врстама у рибњацима и малим акумулацијама, уз унапређење рибљег фонда.

4.2. Привредни развој

Под претпоставком да ће бити испуњени основни предуслови даљег привредног развоја планског подручја, који се односе на усаглашавање интереса заштите и развоја, прилагођавање тржишним условима привређивања, уз стварање динамичног пословног амбијента у све три општине, сходно њиховим потенцијалима, ограничењима и могућностима, могу се дефинисати следећи стратешки приоритети развоја:

1) туризам, са централним пројектом туристичке дестинације Копаноник, и комплементарне еколошке прихватљиве делатности са пратећим услугама за подмиривање потреба туриста и излетника; пројекат би допринео стварању динамичне пословне климе, побољшавању стандарда и запослености локалног становништва, истовремено подстицајући развој пољопривреде и решавајући многе развојне проблеме укључујући и подизање атрактивности околине за инвестирање и побољшање демографске структуре становништва;

2) пољопривреда, заснована на унапређеним традиционалним видовима, уз стварање услова за: ефикаснију производњу, формирање микропона за прераду пољопривредних производа, пласман производа, развој сточарства, повећањем просечне величине поседа и брендирањем сточног фонда и производа, удруживањем произвођача и др; најзначајнију шансу оваквог развоја пољопривреде представљаће њена интеграција са туризмом кроз

директан пласман производа, ангажовање у сеоском туризму, мотивисање младих за останак и повратак и др.;

3) мала и средња предузећа, као основни облик организовања фирми и генератор развоја, конкурентности и запошљавања; посебно је битно активирати микро-бизнисе и тзв. породичне фирме (домаће радиности и др) као основне карике – производно-пословне јединице/погоне за производњу или прераду пољопривредних производа, уз њихов пласман ка туристичким центрима и насељима;

4) едукација становништва у области заштите природе, алтернативне сеоске економије и туристичке делатности (култура становања, уређење предела и окупације, кулинарство, маркетинг, комуникација, културни амбијент и сл.).

4.3. Развој насеља, демографски и социјални развој

Мрежа насеља

Развој мреже насеља на подручју Просторног плана, у оквиру система насеља у општинама Рашка, Брус и Лепосавић, засниваће се на следећој функционалној хијерархији и функционалним везама обухваћених насеља:

– Секундарни општински центри – У овој категорији планирани су Јошаничка Бања као традиционално насеље и секундарни туристички центар, Суво рудиште као нови, специфични високопланински центар у склопу ТЦ Копаноник у општини Рашка и Брзеће као нови секундарни туристички центар у општини Брус. Овим центрима ће гравитирати највећи број сеоских насеља на подручју Просторног плана. Изузетак су насеља у катастарским општинама Бадањ, Семетеш, Тиоце, Кремиће и делимично Шипачина, која ће гравитирати другим секундарним центрима на територији општине Рашка (Брвенику и Рудници). У секундарним центрима биће смештен значајан део запослених у ТЦ Копаноник;

– Центри заједница села – Центри заједница села предвиђени су у традиционалним насељима са туристичким функцијама – у секундарним туристичким центрима Крива Река (општина Брус) и Бело Брдо (општина Лепосавић).

Секундарним општинским центрима и центрима заједница села гравитираће сва насеља на подручју Просторног плана. Ова насеља прихватаће и део запослених у ТЦ Копаноник.

Остала села и засеоци су мања традиционална насеља, већим делом са перспективом у интеграцији локалних комплементарних активности са туризмом.

Главни предуслови за развој мреже насеља и очување појединих насеља на подручју Просторног плана ван Националног парка су развој локалне саобраћајне инфраструктуре, специјализованог превоза (мањим возилима у приватном сектору, жичарама и слично), спортско-рекреативне понуде у простору (туристичке инфраструктуре) и телекомуникација. Тиме би се, поред укључивања у туристичку понуду, омогућило и организовање мобилних јавних служби (здравства, едукације, социјалне заштите и слично) и јавних сервиса (месне канцеларије, комуналних и техничких служби и сервиса и друго) у свим насељима, односно њихово саобраћајно и функционално повезивање са терцијарним, секундарним и примарним општинским центрима.

Просторним плановима јединица локалне самоуправе и одговарајућим урбанистичким планом утврђује се ширење и уређење насеља на подручју просторног плана ван Националног парка.

Становништво и социјални развој

Пројекција становништва извршена је применом математичког метода који је заснован на кретању становништва у прошлости, при чему су коришћени подаци из претходна два Пописа становништва (Табела III-16).

Табела III-16: Пројекција становништва на подручју Просторног плана за 2019. годину

Општина	Насеља	2002.*	2011.*	2019.
Рашка	Шипачина, Тиоце, Лисина, Семетеш, Бадањ, Кремиће, Јошаничка Бања, Раковац, Црна Глава, Копаноник	2334	1821	1419
Брус	Бозољин, Равниште, Кнежево, Брзеће, Ливађе, Палеовишница, Крива Река	1291	990	722
Лепосавић	Гувниште, Бело Брдо	-	-	-
Подручје Просторног плана		3625	2811	2141

* Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији, Републички завод за статистику, 2014.

Према пројекцији становништва до 2019. године очекује се наставак негативних демографских трендова у свим насељима на подручју Просторног плана. До 2019. године може се очекивати пад укупног броја становника од око 30% у односу на 2011. годину.

Наведене процене будућег броја становника треба посматрати оквирно, промене у кретању становника зависе од укупног социјално-економског развоја планског подручја. С обзиром на то да подручје Просторног плана поседује изузетне природне и културне вредности претпоставља се да применом мера за подстицање социјално-економског развоја може доћи до успоравања депопулације. За ублажавање негативних демографских токова у наредном периоду значајан утицај имаће подстицање преквалификације и запошљавања локалног становништва као и подстицање просторне мобилности и сезонског боравка становништва у окружењу.

Развој јавних служби у насељима на подручју Просторног плана ван граница Националног парка засниваће се на следећим опредељењима:

- Побољшање доступности услуга корисницима организовањем система мобилних услуга које се прилагођавају потребама корисника. У том смислу неопходно је обезбедити одговарајућу опрему, возила и просторије за периодично пружање услуга;

- Реконструкција, адаптација и санација постојећих капацитета као и изградња универзалних вишефункционалних центара у насељима за пружање јавних услуга;

- Организовање специјализованог превоза ученика;

- Програми доквалификације и преквалификације локалног становништва као и прилагођавање образовних профила у средњим школама на подручју општина Брус, Рашка и Лепосавић потребама планираног развоја пољопривреде, туризма, услуга, заштите и презентације природних и културних вредности на подручју Просторног плана;

- Побољшање квалитета саобраћајне инфраструктуре.

Просторним плановима јединица локалне самоуправе ближе се утврђује развој мреже објеката и услуга јавних служби за насеља која се налазе на подручју Просторног плана ван Националног парка.

4.4. Инфраструктурни системи (Реферална карта 2)

Положај линијских инфраструктурних система (путева и даљевода) је дат на рефералним картама Просторног плана генерално и претежно шематски. Приликом изградње и реконструкције линијских инфраструктурних система на подручју Националног парка изградиће се одговарајућа техничка и планска документација у складу са прецизније дефинисаним условима Завода за заштиту природе Србије којом ће се утврдити коначни положаји и трасе.

4.4.1. Саобраћајна инфраструктура

Путна мрежа

Развој путне мреже на подручју биће усклађен са режимима заштите Националног парка Копаоник и са режимима саобраћаја у складу с основним функцијама саобраћајнице: а) јавне саобраћајнице – државни путеви II реда, општински/локални путеви, планирана планинска железница и жичаре; б) контролисани правци кретања туриста коришћењем постојећих и планираних локалних путева и стаза – скијашког, пешачког, бициклическог и јахачког кретања посетилаца Националног парка Копаоник по утврђеним итинерерима за презентацију вредности Националног парка Копаоник и туристичким садржајима; и в) службени правци моторизованог и осталог кретања за потребе презентације вредности Националног парка Копаоник, туризма, рекреације и спорта (снабдевање, техничко опслуживање и слично), шумарства (шумски путеви), специјалне и посебне намене и др.

Окосницу развоја и уређења путне мреже на подручју Просторног плана чини доградња, модернизација, реконструкција и појачано одржавање појединих деоница ДП II реда.

Овим просторним планом потврђује се планско решење којим се резервише потенцијални коридор кружног пута око границе Националног парка Копаоник у висинској зони од око 1.000 до 1.200 m н.в, који ће настати повезивањем постојећих шумских, општинских и ДП II реда, а мањим делом изградњом нових деоница. Траса кружног пута има укупну дужину од око 86 km, од чега је око 68 km или 80% ван Националног Копаоник. Процењује се да

око 80 km или 93% трасе кружног пута чине постојећи категоријски и некатегорисани путеви, док само око 6 km пута чине нове деонице и то ван Националног парка Копаоник.

За планирани кружни пут изградиће се одговарајућа техничка и планска документација којом ће се утврдити његова траса.

Коридор кружног пута пружа се од Криве Реке и Црне Главе преко Шакламане до Ђорђевића, па падином Бањског Копаоника до Кокоровца, где се укључује у ДП II реда број 210 (деоница 21001, Јошаничка Бања – Копаоник) на стацијажи од око km 8+300 до стацијаже km 2+600 у дужини од око 5,7 km до Вележ – Паљевштице, затим од Вележ – Паљевштице пут наставља трасом старог пута Јошаничка Бања – Рашка, преко Плакаонице и седла између Јадованика и Кремићских планина, до Чомага и Семетеша, а даље наставља преко локалитета „Кижева“, „Лисине“, укршта се са ДП II реда број 210 (деоница 21002, Копаоник–Рудница) на стацијажи од око km 30+000 до стацијаже km 27+200 у дужини од око 2,8 km до Костовца, потом води преко Јасала и седла Треска, изнад села Гувниште и Бело Брдо за Запланину, Челиће и Мрамор до укрштања са ДП II реда број 212 (деоница 21201, Брзеће–Блажево) на стацијажи од око km 3+000 потом прати ДП II реда број 212 од Мрамора води до Брзећа (чвор 21101, km 0+000) у дужини од 3,0 km, одакле улази у ДП II реда број 211 (чвор 21101, km 49+053) до Гочманца, где се након 850 m одваја од ДП II реда број 211 (стацијажа око km 48+200), настављајући као планирана деоница пута изнад села Ливађе и Паљевштица и долином Мраморске реке преко засеока Симићи и Јанковићи до засеока Пришићи и потом до центра Криве Реке. Кружни пут повезује десет села и више засеока, а гравитира му још шест села са засеокима.

Поред планираног кружног пута мрежа постојећих путева биће употпуњена изградњом нових деоница и то:

- од ДП II реда број 211 (на деоници 21104, око 90 m источно од чвора 21001 Копаоник, на стацијажи око km 66+600), кроз подцентар Суво рудиште планирана је изградња паралелне саобраћајнице на деоници од „Крагујевачког одмаришта“ до хотел „Путник“ која ће бити у функцији решавања проблема загушења саобраћаја дужине од око 1,1 km;

- од ДП II реда број 211 (на деоници 21104, око 13,4 km од чвора 21101 Брзеће ка чвору 21001 Копаоник, на стацијажи око km 62+400) на Јарму, планирана је изградња саобраћајнице до локалитета „Црни јелак“ у функцији планираних спортских и туристичких садржаја дужине од око 1,1 km;

- од ДП II реда број 212 (на деоници 21201, око 3,0 km јужно од чвора 21101 Брзеће, на стацијажи око km 3+000) од Брзећа/Мрамора до Дубоке/полазиште жичаре „Крчмар“ дужине од око 4,5 km;

- од укрштања са ДП II реда број 210, на деоници 21002, стацијажа око km 30+000 (ка северу) и преко планираног кружног пута (у дужини од око 4,6 km) деоница до Тиоца дужине од око 2,7 km.

Боља проходност ДП II реда број 211 у зимским условима обезбедиће се изградњом заштитних шумских појасева и грађевинских галерија, приоритетно на деоници од Шиљаче до Јарма, као и применом мера појачаног одржавања.

Реализација алтернативног правца ДП II реда 211 на потезу јужно од постојеће трасе, на деоници од Јарма до испод Сувог рудишта, у дужини од око 6 km није у планском хоризонту овог просторног плана. У циљу усаглашавања потреба развоја и заштите Националног парка Копаоник, могућност и начин реализације овог алтернативног пута, као и његова коначна траса утврдиће се уз поштовање режима заштите Националног парка Копаоник приликом израде нових измена и допуна, или новог просторног плана.

Контрола уласка на подручје Националног парка Копаоник обезбедиће се стављањем у функцију улазних станица као информативно-контролних пунктова и то: 1) главних улазних станица, на ДП II реда број 211 (постојећа „Брзеће“ изнад Брзећа) и ДП II реда број 210 („Кокоровца“ уместо постојеће „Вележ–Паљевштица“ изнад Јошаничке Бање), и 2) помоћних улазних станица на ДП II реда број 210 („Костовац“ изнад Лисине) и планираном путу Караула–Гочманци („Шиљача“).

Са циљем смањења саобраћаја путничких возила на територији Националног парка Копаоник предвиђене су спратне гараже и паркинзи на полазним станицама жичара са функцијом улаза у Национални парк (Гочманци, Бела река, Јошаничка Бања, Сунчана долина, Бело Брдо, Чајетина).

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 59

Железничка мрежа

Развој железничког саобраћаја на подручју Просторног плана усмерен је на побољшање квалитета и вишемодалних саобраћајних приступа подручју изградњом прилаза и кружне железнице око Националног парка Копаоник.

Планирана траса електричне зупчасте – планинске кружне железнице око подручја Националног парка Копаоник, која се највећим делом налази у коридору планираног кружног пута око Националног парка Копаоник имала би две главне станице у: Кривој Реци и Јошаничкој Бањи. Траса кружне железнице се пружа од планиране железничке станице Крива Река (на прузи Стопања–Биљановац) до Ђорђевића у коридору кружног пута, а потом иде гребеном преко Осредака и Марића до планиране железничке станице Јошаничка Бања (на прузи Стопања–Биљановац), након чега се изнад Вележа пење ка гребену Кремићких планина, а даље до Плакаонице налази се у коридору кружног пута, а потом води падинама Јадовника и трасом старог рударског пута до Кадијевца где улази у коридор ДП Па број 210 Јошаничка Бања – Копаоник – Рудница до Костовца, одакле води преко Белог Брда, Мрамора, Брзећа и Гочманаца до Криве Реке у коридору кружног пута.

Реализација кружне железнице са возом на електрични погон око подручја Националног парка Копаоник ће омогућити доступност подручју у свим временским условима, смањење аутомобилског саобраћаја, повезивање села, туристичких насеља и центара са улазима у скијалиште, чиме ће се значајно унапредити кретање преко територије Националног парка Копаоник без угрожавања животне средине и природних вредности.

Оптималан железнички приступ подручју Националног парка Копаоник може се остварити из правца постојеће пруге Крушевац – Крајево, изградњом нове деонице пруге нормалног колосека на правцу Стопања – Милентија – Велика Грабовница – Биљановац (пролазећи кроз подручје Просторног плана од Пршића у Кривој Реци, преко Раковца до Јошаничке Бање). На овај начин би се комплетирао приступ железничким пругама Националном парку.

За планирану планинску железницу израдиће се одговарајућа техничка и планска документација.

Остали видови саобраћајне инфраструктуре

Развој ваздушног саобраћаја у функцији туризма и презентације Националног парка Копаоник условљен је изградњом планираног аеродрома на локацији Блажевска долина (општина Брус, ван подручја Просторног плана) и планираног хелидрома са хангаром у оквиру пословно-стамбеног комплекса у насељу Чајетина.

Развој комбинованог саобраћаја оствариће се повезивањем функција даљинског друмског, ваздушног и железничког са локалним друмским и железничким видовима саобраћаја, као и средствима вертикалног транспорта – кабинским жичарама.

4.4.2. Водоснабдевање и одвођење отпадних вода

Водоснабдевање

На подручју Просторног плана развијаће се два система водоснабдевања:

- систем за обезбеђивање воде највишег квалитета за снабдевање водом туристичких и сеоских насеља;
- систем за обезбеђивање воде за техничке потребе и заштиту вода.

Основна изворишта за оба наведена система су водотоци и мале акумулације у зонама заштите II и III степена на подручју Националног парка Копаоник као и ван Националног парка Копаоник. Поред коришћења за водоснабдевање, већина малих акумулација намењена је регулисању отицаја и коришћењу воде за остале планиране потребе (оснежавање ски-стаза, противпожарна заштита, рекреација и др).

Будуће потребе за водом туристичких комплекса и насеља на подручју Националног парка Копаоник и подручја Просторног плана, у односу на распоред постојећих и могућих изворишта и конфигурацијске услове, упућују на потребу и оправданост етапног реализовања јединственог водоводног система. Планирана потрошња воде највишег квалитета по туристичким комплексима, насељима и пунктовима утврђена је на основу усвојених норми по категоријама корисника и то: за хотеле 400 l по кориснику дневно (l/к/д), за одмаралишта, пансионе, апартмане и викенд куће 250 l/к/д, за туристичке пунктове 100 l/к/д, за запослене 100 l/к/д, за

излетнике 10 l/к/д, за села 250 l/к/д и за крупну стоку 50 l по грлу дневно. Укупне прогнозиране потребе за водом износе око 300 l/s, од чега је око 85 l/s или 29% на подручју Националног парка Копаоник и око 210 l/s или 71% ван Националног парка Копаоник.

Комплекси и пунктови ТЦ Копаоник на подручју Националног парка, секундарни туристички центри Крива Река, Брзећа са Гочманцима и Лисина–Чајетина, и туристичка насеља (Ђорђевићи, Вележ–Паљевштица, Бадањ, Марићи, Тиоце, Шипачина, Ливађе–Радмановићи) на подручју Просторног плана ван Националног парка имају потенцијална изворишта за планирано водоснабдевање, уз услов њиховог уређења, каптирања и рационалног коришћења. Секундарни туристички центар Јошаничка бања и туристичка насеља, Раковац, Црна Глава, Кремиће, Семетеш, Кнежево, Равниште, Бозољин, Гувниште и Бело Брдо ван Националног парка Копаоник немају довољно воде за водоснабдевање из сопствених, блиских изворишта, те се за њих морају обезбедити нова изворишта.

Капацитети изворишта планирани за потребе реализације система за снабдевање водом највишег квалитета туристичких и сеоских насеља износе од 271 l/s до 391 l/s.

Планским решењима снабдевања водом туристичких комплекса и пунктова на подручју Националног парка Копаоник, у оквиру јединственог система водоснабдевања, предвиђају се три подсистема који се етапно развијају, као и један број малих, локалних система. Подсистеми водоснабдевања су:

1. Подсистем постројења за пречишћавање сирове воде (у даљем тексту: ППСВ) „Самоковска река” – Суво рудиште – Јарам – Сребрнац. Овај подсистем користи реализовани водозахват из отвореног тока десних притока Самоковске реке, Драганског и безименог потока испод Казновског бачишта (тиролским захватима, без претходно исталоженог вученог материјала, који отежава прераду воде). У другој фази систем ће користити искључиво водозахвате из малих акумулација „Црвено Језеро”, „Казновско Бачиште” и „Драгански поток” са цевоводом до ППСВ (реализација акумулације „Драгански поток” условљена је измештањем Рватских бачија ван слива, према Мекој преседли). Од ППСВ „Самоковска река”, вода се потискује кроз примарни цевовод на 300 m висине до резервоара треће зоне, одакле се разводном мрежом гравитационо дистрибуира до потрошача у висинској зони Копаоника. ППСВ „Самоковска река”, црна станица и потисни цевовод пројектовани су за капацитет од 90–100 l/s, од чега је изграђена прва фаза постројења капацитета 40–50 l/s. Постојеће ППСВ „Самоковска река” нема задовољавајући капацитет и квалитет воде и захтева модернизацију технолошког процеса, као и реализацију друге фазе постројења до пројектованог капацитета. Неопходно је реализовати другу фазу развоја водозавата из планираних малих акумулација, за потребе развоја примарног ТЦ Копаоник граничног капацитета од 18.500 лежаја на подручју Националног парка Копаоник, као и за потребе већег броја центара насеља на подручју Просторног плана ван Националног парка Копаоник. За обезбеђивање неопходних количина воде услед часовне неравномерности њене потрошње изграђени су резервоари укупне запремине од 3.000 m³. Планирана је изградња резервоари запремине 2x500 m³ на падинама „Караман-гребена”, код прекидне коморе (ПК2) на 1.770 m н.в., контрарезервоар запремине 500 m³ на локацији „Крст” и резервоар на локалитету „Високи део” на око 1.610 m н.в. запремине 2x750 m³. Повезивање ових објеката обезбедиће се изградњом нових деоница дистрибутивног цевовода пречника 250 mm између планираних резервоара на „Караман гребену” и „Крсту” (дужине око 800 m) и потисног цевовода од рудника до резервоара на „Крсту” (дужине око 200 m и висинске разлике од 40 m), са планираним ППСВ капацитета 20–30 l/s (које ће користити воде из поткопа рудника – извориште „Рудничка вода”), односно од постројећег ППСВ у Самоковској реци до резервоара „Високи део” (дужине око 1.000 m и висинске разлике од 70 m). Вишак воде из овог подсистема пребациваће се у подсистем Сребрнац – Рендара и даље гравитационо ка насељима ван Националног парка Копаоник (цевоводом од резервоара „III Караман”, преко Јарма до Сребрнца) и у локалне системе „Крст” – Лисина и „Високи део” – Лисина (цевоводом од планираних резервоара на „Крсту” и „Високом делу”) гравитационо ка Лисини, стамбено-пословном комплексу Чајетина и Шипачини, а у другој фази и ка осталим насељима ван Националног парка Копаоник на западним падинама Копаоника: Тиоце, Семетеш, Бадањ и Кремиће. Такође, из овог подсистема,

преко подсистема Црно врело – Рендара, допуњаваће се и локални систем Крива Река – Црна Глава – Раковац.

2. Подсистем ППСВ Брзећка река – Сребрнац – Рендара. Овај подсистем ће у првој фази користити воде из каптажа Гвоздачког врела и извора Минина вода, без пречишћавања (сем хлорисања), а у другој фази и из водозахвата из горњег тока Брзећке реке и потока Леденице, до планираног ППСВ у Брзећкој реци, на локацији шумског лагерa изнад Леденице (1.450 m н.в.). Од изворишта, односно од ППСВ, вода ће се потискивати црпним станицама кроз цевовод (дужине око 1.300 m и висинске разлике од око 335 m) до резервоара треће зоне на Гобелји (око 1.788 m н.в.) код Сребрнца, укупне запремине од 2.000 m³, а од тог места гравитационим цевоводом ка туристичким локалитетима на Сребрницу и Рендари (са планираним резервоаром од 500 m³ и црпном станицом), као и према нижим насељима ван Националног парка Копаоник. Услед осцилације издашности ових изворишта (са минимумом од укупно око 25 l/s, док је 35 l/s потребно у нормалној потрошњи овог подсистема за висинску зону, а још око 95 l/s је потребно за нижа насеља ван Националног парка Копаоник), планирана је допуна подсистема довођењем воде из алтернативних изворишта, врела и/или водозахвата из мале акумулације у изворишту Шаклманске реке, а по потреби, и коришћењем резерви воде из подсистема Суво рудиште – Јарам – Сребрнац. Вишак воде из овог подсистема пребациваће се у подсистем Црно врело – Рендара.

3. Подсистем Црно врело – Рендара. Овај подсистем користиће воде из каптаже Црног врела и извора Урлан код Новчића (ван Националног парка Копаоник) укупног капацитета од око 40 l/s, без пречишћавања (сем хлорисања), уз довођење воде црпним станицама до резервоара Крива река (изнад насеља Јанковићи и Трифуновићи) укупне запремине од 2.000 m³, а одатле цевоводом ка туристичком комплексу Рендара и насељима ван Националног парка Копаоник. По потреби користиће и резерве воде из подсистема Самоковска река – Суво рудиште – Јарам – Сребрнац и Брзећка река – Сребрнац – Рендара, преко водовода дужине око 1.500 m од хотела „Сребрнац“ према планираном резервоару „Јелица“ капацитета 2х750 m³ (на 1670 m н.в.) и даље ка насељима ван Националног парка Копаоник на северним падинама Копаоника. Из подсистема Црно врело – Рендара, са коришћењем већине капацитета каптаже Црног Врела у сливу Мраморске реке, а по потреби и каптаже извора Урлан код Новчића, снабдеваће се подручје Криве Реке, а преко локалног система Крива Река – Црна Глава – Раковац обезбедиће се резервна допуна водоснабдевања Црне Главе и Раковца.

Остали садржаји на подручју Националног парка Копаоник снабдеваће се малим, локалним гравитационим системима из каптажа извора и врела који задовољавају планиране капацитете. Коришћење вода из локалних извора вршиће се без пречишћавања, уз хлорисање.

Планиран је развој локалних система водоснабдевања и то:

1. Крст–Лисина, који користи подземну воду из поткопа рудника Суво рудиште, која се након третмана у планираном ППСВ, из резервоара на Крсту постојећим разводним цевоводом гравитационо дистрибуира до планираног резервоара запремине од 750 m³ на Репушким бачијама, као и ка осталим низводним насељима на западним падинама Копаоника.

2. Високи део – Лисина, који користи вишак воде из ППСВ „Самоковска река“ (након реализације друге фазе подсистема Самоковска река – Суво рудиште – Јарам – Сребрнац), која се, након потискивања до резервоара на Високом делу, планираним разводним цевоводом дужине од око 2.500 m преко Сувог јелка гравитационо дистрибуира до контрарезервоара на Репушким бачијама (1.610 m н.в.) и даље планираним цевоводом ка насељима ван Националног парка Копаоник на западним падинама Копаоника. Испитаће се могућност водоснабдевања из овог система за насеља ван Националног парка Копаоник на јужним падинама Копаоника, разводним цевоводом дужине од око 10 km од резервоара на Репушким бачијама, преко Гувништа до Белог Брда.

3. Брзеће–Гочманци–Ливађе, који у првој фази користе каптирани извор Бела Река, а у другој фази, по потреби, укључује и воде из каптажа врела Дубока; може се користити и гравитационо веза ППСВ Брзећка река – Брзеће (вишкови прерађене воде); испитаће се могућности повезивања овог система са подсистемом Самоковска река – Суво рудиште – Јарам – Сребрнац на подручју Националног парка Копаоник.

4. Паљевштица–Брус, овај систем се у перспективи може повезати са системом Брзеће–Гочманци–Ливађе.

5. Кнежево–Равниште–Бозољин, који ће користити каптаже извора изнад Запланине, а по потреби и врело Дубока. Овај систем се у перспективи може повезати са системом Брзеће–Ливађе.

6. Крива Река – Црна Глава – Раковац, који ће користити каптаже Црног Врела, а по потреби и каптаже извора Урлан (Новчићи). Истражиће се могућност реализације водовода од планираног резервоара „Јелица“ – Беле чуке – планирани резервоар „Црна Глава“ – планирани резервоар „Брусна“, у дужини од око 8 km и даље ка насељима на северним падинама Копаоника. Овај водовод перспективно ће се повезати са постојећим подсистемом „Јошаничка Бања“.

7. Шаклман – Ђорђевићи – Јошаничка Бања, који ће у првој фази користити водозахвате из водотокова Шаклманске реке и Гобелске реке, а у другој фази из малих акумулација „Шаклман“ у сливу Шаклманске реке и „Гобелја“ у сливу Гобелске реке. Испитаће се могућност повезивања система са подсистемом Сребрнац–Рендара на подручју Националног парка Копаоник (путем разводног цевовода у дужини од око 7 km на правцу Јарам–Ђорђевићи) и са локалним системом Крива Река – Црна Глава – Раковац. Овај водовод ће се, такође, перспективно повезати са постојећим подсистемом „Јошаничка Бања“.

8. Даљи развој локалних подсистема „Јошаничка Бања“, „Чамацина Врело“, „Кривиће“ и „Кремиће“.

Поред ових изворишта се планира и захватање воде из: дела изворишне челенке Брзећке реке (Леденица–Гвоздац) и Сребрничке реке (изворишта Минине реке), у укупном капацитету од око 35–50 l/s.

Мале акумулације и микро водозахвати

На подручју Просторног плана предвиђена је изградња осам вишенасењских малих акумулација, од чега седам на подручју Националног парка Копаоник. Локације малих акумулација условљене су морфолошким и хидролошким условима, као и режимима заштите природе и природних вредности Националног парка Копаоник, што ће бити истражено посебним студијама пре пројектовања и изградње сваке појединачне акумулације.

У складу са условима и режимима заштите Националног парка Копаоник, економским разлозима и условима градње на планини, за мале акумулације предвиђене су бране од локалног насутог материјала (камен и земља), уз уграђивање водонепропусног екрана, са косинама прекривеним хумусом и озелењеним аутохтоним растињем.

Предвиђени су следећи оквирни хидротехнички параметри планираних акумулација:

1. „Црвено Језеро“ на Црвеној реци (десна притока Самоковске реке) испод локалитета „Црвене баре“, на око 1.630 m н.в., намењена је првенствено за водоснабдевање, противпожарну заштиту и контролисану рекреацију, висина насуте бране са централним глиненим језгром је 15 m, запремина акумулације на koti нормалног успора (у даљем тексту: КНУ) је око 214.000 m³, а њена површина око 5 ha. За изградњу бране припремљена је пројектна документација.

2. „Казновско бачиште“ на безименом потоку (десна притока Самоковске реке) испод локалитета „Казновско бачиште“, у непосредној близини постојећег ППСВ, на око 1.580 m н.в., намењена је првенствено за водоснабдевање, затим за противпожарну заштиту и друге техничке потребе, висина насуте бране је 15 m, запремина акумулације на КНУ је око 300.000 m³, а површина око 7 ha. За изградњу бране постоји пројектна документација рађена за потребе ППСВ.

3. „Драгански поток“ на истоименом потоку (десна притока Самоковске реке) на око 1.600 m н.в., намењена је првенствено за водоснабдевање, затим за противпожарну заштиту, рекреацију и друге техничке потребе; висина насуте бране је 12 m, запремина акумулације на КНУ је око 150.000 m³, а њена површина око 5 ha.

4. „Калијевац“ на Самоковској реци у близини ДП II реда 210 на око 1.420 m н.в. намењена је претежно за рекреацију, противпожарну заштиту, хидроенергетско коришћење и друге техничке потребе, као и за регулацију водног режима водотока, висина насуте бране од каменог набачаја је 15 m, запремина акумулације на КНУ је око 1.000.000 m³, а њена површина око 16 ha.

5. „Јабланова раван“ на Барској реци, на око 1.420 m н.в. намењена је за снабдевање водом, рекреацију, противпожарну заштиту и друге техничке потребе; висина насуте бране од каменог

2. новембар 2016.

ГЛАСНИК
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

61

набачаја је 15 m, запремина акумулације на КНУ је око 900.000 m³, а њена површина око 17 ha.

6. „Шаклман” на Шаклманској реци (десна притока Гобелске реке) на око 1.200 m н.в. намењена је за снабдевање водом, рекреацију, противпожарну заштиту, хидроенергетско коришћење и друге техничке потребе, висина насуте бране од каменог набачаја је 15 m, запремина акумулације на КНУ је око 112.000 m³, а њена површина око 2,5 ha.

7. „Гобелја” на Гобелској реци на надморској висини од око 1.200 m н.в. намењена је за снабдевање водом, рекреацију, противпожарну заштиту и друге техничке потребе; висина насуте бране од каменог набачаја је 15 m, запремина акумулације на КНУ је око 180.000 m³, а њена површина око 4 ha.

8. „Крива Река – Кулинеја” на Кривој реци, ван Националног парка Копаноник, на око 1.100 m н.в. је у потпуности вишенаменска акумулација намењена за регулацију водног режима, противпожарну заштиту, рекреацију, за рибарство, спортски риболов, хидроенергетско коришћење и друге видове техничке употребе. Висина насуте бране од каменог набачаја је 20 m, запремина акумулације на КНУ је око 2 милиона m³, а њена површина око 16 ha.

Микро водозахвати на подручју Националног парка Копаноник предвиђени су на локацијама „Мали Караман” (постојећи), на реци Дубока (испод полаза жичаре „Крчмар”) и други, првенствено у функцији противпожарне заштите у вештачког оснежавања.

Поред предвиђених акумулација могуће је реализовати и друге акумулације на подручју Просторног плана ван Националног парка Копаноник у складу са просторним плановима јединица локалне самоуправе. Само на Кривој реци, низводно од планиране акумулације „Кулинеја” до реке Јошанице може се предвидети још шест акумулација.

Користи од малих акумулација вишеструко ће компензовати губитке мањих потопљених површина пашњака и шума. На подручју Просторног плана предвиђено је и више микро водозахвата, првенствено намењених за оснежавање ски-стаза.

Заштита вода

Основни систем обезбеђивања ефикасне заштите вода подрезујеваће:

а) Фазни развој централизованог система канализације и евакуације отпадних вода, постојећих и планираних постројења за пречишћавање отпадних вода (у даљем тексту: ППОВ) за туристичке центре и насеља на подручју Просторног плана и планираних централних ППОВ на Ибру код Руднице и Биљановца, односно на Расини код Бруса (све ван подручја Просторног плана), са сепаратним третманом муља на појединим локацијама;

б) Коришћење, односно захватање само дела вода из отворених водотока, како би се обезбедила одговарајућа проточност низводно од захвата;

в) Оплеменивање малих вода (повећавање протока у периоду маловођа) коришћењем малих/микро акумулација, из којих ће се испуштати минимални одрживи протоци.

Наведени систем за заштиту вода неопходан је због чињенице да су постојеће воде највишег квалитета и да је њихова количина недовољна да би могле да преузму функцију реципијента за транспорт пречишћених отпадних вода.

Одвођење отпадних вода

У прогнози количина отпадних вода са подручја Националног парка Копаноник рачуна се око 90% употребљених вода (под условом спречавања продора подземних вода).

Према распореду садржаја и до сада изграђене канализационе мреже и ППОВ, на подручју Националног парка Копаноник предвиђена су два сепаратна канализациона система (са могућношћу заједничког коришћења и за насеља ван Националног парка Копаноник у коначној фази развоја), уз више парцијалних канализационих система, и то:

1. Сепаратни гравитациони систем Јарам – Суво рудиште – Репушке бачије – Лисина – Шипачина – Рудница. Овај систем је већим делом изграђен на деоници од Сувог рудишта до Репушких бачија, где је изграђено ППОВ капацитета 6.000 ЕС за механичко-биолошко пречишћавање (које ће се приоритетно реконструисати и доградити за капацитет од 15.000 ЕС). У првој фази изградње се колектор од постојећег ППОВ до планираног централног ППОВ на Ибру код Руднице. Овај систем са висинском разликом од око

1340 m покриваће сва насеља и садржаје од Јарма до долине Ибра, решавајући и питање евакуације отпадних вода из Лисине–Чајетине (до реализације коначног решења изградње се ППОВ Лисина на локацији 1.000 m низводно од постојећег ППОВ у Репушким бачијама) и осталих насеља ван Националног парка Копаноник на југозападним падинама Копаноника. У коначној фази изградње се колектор од Руднице преко Рашке и Баљевца до Биљановца и локације централног ППОВ.

2. Сепаратни гравитациони систем Сребрнац – Рендара – Крива Река (Пршићи) – Јошаничка Бања – Биљановац. Формиран је мањи део ове мреже, од хотела „Сребрнац” до постојећег ППОВ у Циганској реци капацитета 600 ЕС (које је недовољно и предвиђено је његово-измештање). У првој фази изградње се колектор од Сребрца до планираног ППОВ за механичко-биолошко пречишћавање у Циганској реци (ван Националног парка Копаноник, уз његову непосредну границу), а у другој фази цевовод и ППОВ за механичко-биолошко пречишћавање испод Криве Реке (Пршићи, ван Националног парка Копаноник), одакле ће се пречишћене воде упуштати у Криву реку. Овај део система, који ће се изградити у коридору планираног локалног пута Крива Река – Ђурковица – Рендара, имаће висинску разлику од 760 m и покриваће садржаје од Сребрца до Криве Реке капацитета 8.000 ЕС, решавајући и питање евакуације отпадних вода из туристичких подцентара Сребрнац и Рендара на подручју Националног парка Копаноник и из насеља Крива Река ван Националног парка Копаноник. У коначној, трећој фази изградње се колектор од Криве Реке преко Јошаничке Бање до Биљановца и локације централног ППОВ, чиме ће се решити и питање евакуације отпадних вода из насеља на северним падинама Копаноника (Ђорђевићи, Вележ, Паљевштица, Мориће, Раковац и Црна Глава). До реализације коначног решења у Јошаничкој Бањи ће се изградити посебни систем и ППОВ. Сепаратни гравитациони систем Брзеће–Брус са постојећом мрежом од јужног дела Брзећа до постојећег ППОВ северно од насеља (капацитета од 1.000 ЕС, које је недовољно и које ће се етапно проширивати до капацитета 12.000 ЕС, обухватајући Брзеће и Гочманце). Системом ће бити решена и питања евакуације отпадних вода осталих насеља ван Националног парка Копаноник на североисточним падинама Копаноника. У завршној фази изградње се колектор од Брзећа, долином Грашевачке реке до централног ППОВ на Расини код Бруса.

3. Сепаратни гравитациони систем Бело Брдо са планираним ППОВ. У завршној фази изградње се колектор од Белог Брда до ППОВ на Ибру код Лепосавића, са обухватањем Гувништа и осталих низводних насеља.

4. Парцијални, локални гравитациони системи са индивидуалним, преносивим и компактним уређајима за пречишћавање, за мање садржаје ван постојећих и планираних траса колектора (пункт „Запланина” са изливом у Запланинску реку, пункт „Ђоров мост” са изливом у Паљевштичку реку и друго).

5. Посебна ППОВ за насеља Тиоце, Семетеш, Бадањ и Кремиће (у сливовима Барске, Лисинске и Рудничке реке), Паљевштица, Ливаће, Гочманци, Кнежево, Равниште и Бозољин (у сливовима Брзећке, Сребрначке и Дубоке реке) и Раковац, Црна Глава, Ђорђевићи и друга насеља (у сливовима Криве реке и Јошанице) и за садржаје ван траса планираних колектора, уз могућност перспективног прикључења на неки од наведених сепаратних гравитационих система (првенствено насеља која гравитирају планираним цевоводима Рудница – Биљановац и Крива Река – Биљановац).

До реализације завршних фаза канализационих система, неопходно је у реципијентима на подручју Националног парка Копаноник у које се упуштају пречишћене отпадне воде обезбедити следеће класе вода: за хидролошке споменике – строго заштићене водотоке Самоковске, Гобелске, Барске и Брзећке реке, Дубоке и Речице I класу воде, а за све остале водотоке IIa класу. За отпадне воде које се пречишћене упуштају у реципијенте у I класи вода, предвиђено је и терцијарно пречишћавање.

У склопу ППОВ (код два сепаратна и свих парцијалних система) предвиђена је технологија за производњу биогаса за грејање и производњу електричне енергије. Такође, на погодним локацијама у близини ППОВ предвиђени су примарни пречишћивачи, таложници и муљна поља за сазревање муља до употребне функције (јубрива за пошумљавање, пољопривреду и слично).

Ради заштите подручја Националног парка Копаноник од угрожавања земљишта и вода са изграђених површина туристичких

комплекса и саобраћајница, предвиђена је изградња потребног броја система за канализацију атмосферских вода, са одговарајућим уређајима за пречишћавање пре упуштања у водотоке (првенствено дуж прилазних ДП Па реда 210 и 211, као и планираних праваца).

Према распореду насеља и пунктова на подручју Просторног плана, а ван Националног парка Копаоник и конфигурацији терена, решење евакуације и пречишћавања отпадних вода вршиће се, где је могуће, заједничким коришћењем наведена два гравитациона сепаратна канализациона система са подручја Националног Копаоник, а где за то нема услова посебним сепаратним системима и индивидуално, преко локалних система канализације отпадних вода са механичко-биолошким системима за пречишћавање, технологијом производње биогаса за грејање и производњу електричне енергије и са испуштањем пречишћене воде у реципијенте који ће имати најмање Па класу воде.

Санитација сеоских насеља ван Националног парка, која не могу да буду обухваћена малим групним системима са ППОВ, посебно код дисперзованих насеља обављаће се по принципима руралне санитације на нивоу домаћинства или групе кућа, путем прописних сенгрупа и резервоара за сакупљање отпадних вода. Могу се градити и већи групни системи са одвођењем отпадних вода у групне водонепропусне објекте (таложнице) у комбинацији и са секундарним биолошким пречишћавањем, уз оперативну организацију даљег поступка са отпадним водама, односно, уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин, како не би дошло до загађења површинских и подземних вода.

4.4.3. Енергетска инфраструктура

Развој енергетске инфраструктуре на подручју Просторног плана засниваће се на: успостављању ефикасног система управљања и коришћења енергетских објеката и мреже, гасификацији, повезивању малих хидроелектрана у електроенергетски систем, као и на коришћењу алтернативних извора енергије. Међутим, развој енергетске инфраструктуре на подручју Просторног плана условљен је одређеним интервенцијама ван подручја Просторног плана које обухватају проширење и реконструкцију ТС 110/35 kV „Рашка“ и ТС 35/10 kV „Рудница“.

Инсталирана снага електроенергије

За обрачун вршне потрошње електричне енергије усвојени су следећи параметри по врстама корисника и локалитетима: 3,5 kW по стационарном кориснику за туристичке комплексе у висинској зони Националног парка Копаоник; 2,5 kW по становнику, односно 1 kW по лежају за одмаралишта, пансионе и викенд куће ван Националног парка Копаоник и 0,1 kW по излетнику. Укупна инсталирана снага електроенергије обрачуната по наведеним нормативима износи за гранични капацитет подручја Просторног плана око 118 MW, и то за: подручје Националног парка Копаоник укупно око 56 MW, а за подручје Просторног плана ван Националног парка Копаоник укупно око 62 MW.

За обрачун вршне потрошње електричне енергије за потребе жичара усвојен је параметар од 60 kW на 100 метара висинске разлике инсталације. Укупна инсталирана снага електроенергије за потребе жичара, обрачуната по наведеном нормативу за 84 жичаре (24 постојеће и 60 планираних, укључујући и четири кабинске жичаре), укупне висинске разлике од око 25.000 m износи око 15 MW. За све кабинске и друге жичаре предвиђени су и резервни дизел агрегати.

Планиране су следеће активности развоја електроенергетске мреже и објеката:

- изградња две ТС 110/35/x kV „Копаоник“ и „Брзеће“, три ТС 35/10 kV („Лисина“, „Јарам“, и „Викенд Насеље“);
- изградња два ДВ 110 kV („Брзеће“ – „Копаоник“ и „Копаоник – „Рашка“, четири ДВ 35 kV („Брзеће“ – „Јарам“, „Копаоник“ – „Јарам“, „Копаоник“ – „Бело Брдо“ и прикључни вод за ТС 35/10 kV „Викенд Насеље“);
- доградња постојећег ДВ 110 kV „Брус“ – „Брзеће“ заменом кабловског вода 35 kV од ТС 35/10 kV Брус до стуба бр. 1 у дужини од 333 m.
- изградња дуплог далековода од планиране ТС 110/35/10 kV „Копаоник“ до ТС 10/0,4 kV „Стара успињача“ и ТС 10/0,4 kV „Гранд“ како би се обезбедило поузданије и сигурније напајање ТЦ Копаоник.

Изградња ДВ 110 kV „Брзеће“ – „Копаоник“ и ДВ 35 kV „Брзеће“ – „Јарам“ је на ограничењу у режиму заштите II степена и биће прецизније дефинисана условима Завода за заштиту природе Србије, одговарајућом техничком и планском документацијом.

Постојећи и планирани ДВ 110 (35) kV су ваздушни и пружају се највећим делом кроз зону заштите III степена и само мањим делом кроз зону заштите II степена Националног парка Копаоник. У дугорочној перспективи, ради заштите природних вредности Националног Копаоник, на појединим локалитетима извршиће се каблирање крајних деоница ових ДВ где год је то могуће и оправдано на основу претходно израђених детаљних техничко-економских анализа.

Након изградње нових ТС 110/x и 35/10 kV обезбедиће се коридор за нове изводе 10 (20) kV који ће напајати нове ТС 10 (20)/0,4 kV.

Нове ТС 10/0,4 kV и ДВ 10 kV ван Националног парка Копаоник градиће се за потребе туристичко-сеоских насеља и осталих сеоских насеља, као и за потребе жичара у секторима алпских скијалишта.

Хидроенергетика

На подручју Просторног плана предвиђена је производња електричне енергије из малих хидроелектрана (у даљем тексту: МХЕ), на основу водозавхвата на водоточима и малим акумулацијама, претежно на подручју Националног парка Копаоник, а са постројењима ван Националног парка Копаоник. Поред МХЕ, за које је надлежно министарство издало енергетске дозволе и сагласности, као и оних које ће се градити у складу са просторним плановима јединица локалне самоуправе, овим просторним планом је предвиђено осам МХЕ, од чега једна на граници Националног парка Копаоник и седам ван Националног парка Копаоник, укупне инсталиране снаге од око 11 MW.

На граници Националног парка Копаоник, у зони III степена заштите, планирана је МХЕ „Дубока“ инсталиране снаге од око 0,3 MWh (E=1,050.000 kWh), са водозавхватам у Дубокој и са машинском зградом на ушћу Заплатинске реке.

МХЕ ван Националног парка Копаоник су:

1. две МХЕ „Самоковска река“, од Кадиевца до Јошаничке Бање, укупне инсталиране снаге од око 5,50 MW и то: МХЕ „Самоковска река I“ са водозавхватам у кориту Самоковске реке испод акумулације Кадиевац, укупним деривационим цевоводом (који највећим делом води кроз зону са режимом III степена заштите Националног парка Копаоник) и машинским зградама на погодној локацији код улаза у Национални парк Копаоник; укупни пад воде је око 700 m, а оствариће се инсталирана снага од око 5,0 MWh (E=20.000.000 kWh) и МХЕ „Самоковска река II“ ложирана у Јошаничкој Бањи користиће употребљену воду из МХЕ „Самоковске реке I“, уз остваривање инсталиране снаге од 0,5 MWh (E=3.000.000 kWh).

2. три МХЕ на потезу Јабланова Раван – Рудничка река укупне инсталиране снаге од око 3,83 MW и то: МХЕ „Лисина“ са захватом воде из акумулације Јабланова раван и инсталираном снагом од 1,08 MWh (E=2.260.000 kWh), МХЕ „Бабин брег“ са инсталираном снагом од 1,67 MWh (E=6.800.000 kWh) и МХЕ „Рудница“ са инсталираном снагом од 1,08 MWh (E=2.970.000 kWh).

3. две МХЕ у Гобелској реци са водозавхватам из Шутановачке реке и Гобелске реке, укупне инсталиране снаге од око 1,25 MW и то: МХЕ „Ђорђевићи I“ са водозавхватам из Шутановачке реке на подручју Националног парка Копаоник, падом од 550 m и машинском зградом испод села Ђорђевићи, са инсталираном снагом од 0,75 MWh (E=3.000.000 kWh) и МХЕ „Ђорђевићи II“ са водозавхватам из Гобелске реке на подручју Националног парка Копаоник, падом од 150 m и агрегатом у машинској згради МХЕ „Ђорђевићи I“, са инсталираном снагом од 0,50 MWh (E=2.000.000 kWh).

Изградња МХЕ је планирана искључиво за коришћење хидропотенцијала са малим улагањима, у складу са режимима заштите природних вредности, према планској документацији, тако да не угрожавају еколошку равнотежу, а да буду од користи за повећање сигурности снабдевања електричном енергијом. Димензионасање МХЕ ће стриктно бити у складу са природним протоцима и падовима водотока. Изградња МХЕ према утврђеним потенцијалима повећаће сигурност у напајању електричном енергијом насеља, алтернативне сеоске економије, као и туристичко-рекреативне инфраструктуре на подручју Просторног плана. Повезивање

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

63

планираних МХЕ на електроенергетски систем генерално ће се вршити ваздушним или кабловским ДВ на постојећу или планирану ДВ 10(20) kV мрежу и објекте. Детаљнији услови изградње и повезивања МХЕ са електроенергетском мрежом (траса далековаода, напонски ниво и место повезивања) утврдиће се са надлежним електродистрибутивним предузећем и предузећем надлежним за газдовање објектима водопривредних система, те условима завода надлежних за заштиту природних и културних добара и управљача Националног парка Копаоник.

Министарство рударства и енергетике до сада је издало енергетске дозволе и сагласности за изградњу следећих МХЕ: а) на територији општина Брус: Ђерекарска река (Ђерекаре, Стенице), Грашевачка река (Брус), Брзећка / Грашевачка река (Централа Брус 1, Кресаја) и Крива река (Пршићи), и б) на територији општина Рашка: Јошаница (Планска, Марићи, Владићи, Белци, Кашићи, Владићи 1, Жупањ), Гобелска река (Шутановина, Самоково), Самоковска река (Вележ, Вележ 1, Ђоров мост), Лисинска и Барска река (Лисина), Рудничка река (Тиоце) и Радошићка река (Родошиће).

Гасификација

Гасификација подручја Просторног плана је оправдана и пожељна, посебно за потребе грејања у висинској зони Националног парка Копаоник, будући да је гас еколошки прихватљив и економски исплатив енергент. На подручју Просторног плана предвиђена је изградња:

– три главне мерно-регулационе станице (у даљем тексту: ГМРС): „Брзеће“, „Копаоник“ и „Треска“;

– једног главног разделног чвора (у даљем тексту: ГРЧ): „Копаоник“;

– четири деонице транспортног гасовода радног притиска до 50 бара као дела разводног гасовода РГ 09-04/1 (Александровац – Брус – Копаоник – Нови Пазар – Тутин) и то: ГМРС „Брзеће“ – ГРЧ „Копаоник“; ГРЧ „Копаоник“ – ГМРС „Копаоник“; ГМРС „Копаоник“ – ГРЧ „Рашка“; и ГРЧ „Копаоник“ – ГМРС „Брзеће“;

– дистрибутивне гасоводне мреже за радни притисак до 4 бара (насеља општине Брус и ТЦ Копаоник).

Топлификација

Развој система топлификације засниваће се на критеријумима еколошке и економске подобности система. За туристичке локалитете у висинској зони Националног парка, одговарајућим урбанистичким плановима утврдиће се трасе топловода са позицијама централних енергана, уз поштовање следећих критеријума: за избор референтног енергента приоритет је гас, а као допунски извори дозвољени су соларна енергија, електрична енергија и алтернативно, за појединачне објекте, чврсто гориво и то само дрво; положај топлане треба да буде на погодној локацији која је довољно и равномерно удаљена од већине корисника; укидање постојећих котларница на течна горива, односно прилагођавање топлотних подстанција, уз задржавање електрокотлова као алтернативе; побољшања топлотне изолације, са аспекта економије грејања, при изградњи и реконструкцији објеката; и коришћење могућности повезивања у јединствене системе грејања осталих подцелина у висинској зони. До реализације система топлификације на подручју Националног парка обавезно је уградити филтере на свим димњацима котларница. Ван Националног парка избор енергената биће слободнији, а у перспективи предност се такође даје гасу и обновљивим алтернативним изворима енергије.

Производња енергије из обновљивих извора

На подручју Просторног плана предвиђена је производња еколошки прихватљивих облика енергије и из других обновљивих извора и то:

1. Соларне енергије, применом разних врста пасивних соларних система (у којима објекат представља пријемник који захвата и чува највећи део енергије) и активних соларних система (који захватају енергију инсталирањем посебне опреме), на подручју Националног парка Копаоник само на грађевинским површинама у зони III степена заштите, а ван Националног парка Копаоник без ограничења. Као оптималан начин активне производње соларне енергије на Копаонику (ван Националног парка Копаоник) предвиђа се санација површинског копа и подземних галерија рудника Суво рудиште у соларну енергану и термални колектор за сезонску акумулацију топле воде, чиме би се обезбедила чиста енергија за грејање ТЦ Копаоник.

2. Болске енергије, само на подручју ван Националног парка Копаоник, изградњом ветроелектрана инсталисане снаге преко 3 MW, након детаљне анализе и избора локација, која подразумева: одговарајуће природне потенцијале у смислу брзине и константности ваздушних струјања; погодности са аспекта могућих утицаја на орнитофауну и хиропротофауну; могућност прикључења на електро-мрежу (за ветроелектране капацитета преко 3 MW) довољног растојања од објеката и активности људи (изуев пољопривредне производње). При избору локација за ветроелектране, прелиминарно се даје предност источној страни Копаоника. Поред тога, потребно је сагледати могућности развоја средњих (од 50 до 100 kW) и малих (од 10 kW) ветроелектрана које служе за индивидуалне објекте.

3. Геотермалне енергије, укључивањем термоминералних вода Јошаничке Бање у функцију грејања, туристичке понуде, пољопривреде и других делатности, уз наставак истраживања и лоцирања примарних лежишта геотермалне енергије на подручју Копаоника.

4. Енергије биомасе, као обновљивог извора енергије, који нема негативан утицај на природну средину, уколико се правилно експлоатише (нпр. коришћење дрвних отпадака у шумарству и преради дрвета, коришћење зелене масе за производњу гаса и ђубрива и слично) и уз услов да је производња ван Националног парка Копаоник.

5. Енергије био-гаса, из канализационог муља ППОВ и стајњака фарми ван Националног парка Копаоник.

Примена обновљивих извора енергије условљена је регулативним и подстицајним мерама државе. Под повољним условима производње ове енергије могу се очекивати следећи резултати: економска исплативост улагања у производњу енергије, смањење загађења околине, супституција или смањење потрошње електричне енергије и фосилних горива за грејање, повећање коришћења локалних енергетских ресурса, смањење топлотних губитака, развој савремених домаћих технологија и опреме и друго.

4.4.4. Електронске комуникације и поштански саобраћај

Развој телекомуникационе мреже на подручју Просторног плана засниваће се на успостављању ефикасног система веза, како унутар Националног парка Копаоник, тако и у њиховом повезивању са окружењем. Туристички комплекси у висинској зони Копаоника, поред телефоније са свим савременим сервисима, имаће и мреже за пренос података великим брзинама, Интернет, мултимедијалне сервисе, кабловски дистрибутивни систем КДС и друго. С обзиром на топографске карактеристике простора, основу инфраструктуре телекомуникационе мреже представљаће оптички каблови и радио релејне (РР) везе, са својим станицама и антеномским стубовима, и дигитални системи преноса, уз повезивање у прстенове.

Концепција развоја телекомуникационе мреже на подручју Националног парка Копаоник заснива се на побољшању постојећег стања, фазној изградњи мреже оптичких каблова и мултисервисних приступних чворова (МСАН и ИПАН). Нарочита пажња посвећена је изградњи комуникационе мреже у насељима ван Националног парка у којима нису изграђени смештајни капацитети, да би се зауставило даље осипање становништва и омогућило бављење вођаством, сточарством и услужним делатностима на подручју Националног парка Копаоник.

Окосницу развоја комуникационе мреже на подручју Просторног плана представљају постојећи оптички каблови на релацијама Рашка-Копаоник (Суво рудиште), Рашка – Јошаничка Бања, Брус – Крива Река – Копаоник и Брус – Брзеће. Изградњом одговарајућих привода на овим кабловима и њиховом доградњом могуће је задовољити све потребе савремених комуникација на подручју Просторног плана.

Планирана је изградња следећих делова телекомуникационе инфраструктуре, која је усклађена са плановима развоја оператора електронских комуникација:

1) Оптичких привода, приступних чворова и приступне мреже на следећим локацијама:

– чворови типа „ИПАН“ – Сребрнац, Брзеће, „Викенд насеље 1“ и „Викенд насеље 2“;

– чворови типа „МИПАН“ – Кнежево, Равниште, Бозољин, Блажево, Ливађе, „Брзеће 1“, „Брзеће 2“ и „Брзеће 3“, Влајковци, Крива Река, Ђерекаре, Радманово, Дубовци, Ивково Брдо, Милојевићи,

Пршићи, Цветковићи, Тиоце, Шипачина, Жупањ, Вележ, Вељковићи, „Викенд насеље 2“, „Краљеви чардаци 2“, Треска 1, 2 и 3.

2) Објекта телекомуникационе инфраструктуре:

– изградња оптичких каблова по инфраструктури планираних кабинских жичара Брзеће – Сребрнац и Брзеће – Суво рудиште.

– изградња чвора типа ИПАН на локалитету хотела и планинарског дома „Ртањ“.

– изградња два чвора типа МИПАН на локалитету пословно-стамбеног комплекса „Најетина– Хелако“ и другим смештајним локацијама на којима се укаже потреба.

3) Капацитети и квалитет приступа мрежи базних станица мобилне телефоније биће проширени изградњом једне базе станице оператора „Telekom Srbija MTS“, десет базних станица оператора „Telenor“ и пет базних станица оператора „VIP“.

Просторни распоред постојећих и планираних објеката приказан је на Рефералној карти 2. На прилогу су приказане трасе оптичких каблова и чворови типа „МСАН“ и „ИПАН“, док су локације мањих чворова типа „МИПАН“ приказане су само у руралним срединама, а у туристичким комплексима и насељима изостављене због њихове густине.

Просторним планом предвиђа се отварање нове поштанске јединице у насељу Крива Река.

4.4.5. Комунални садржаји и службе

Један од битних предуслова развоја подручја Просторног плана је унапређење комуналне опреме, посебно у погледу уређења туристичких комплекса и насеља и санитације сеоских насеља.

Зелене и млечне пијаце предвиђене су у туристичким комплексима Суво рудиште и Сребрнац, претежно за сеоске производе из подкопаоничких подручја општина Рашка, Брус и Лепосавић.

Решења за евакуацију комуналног отпада биће примерена конфигурацијским и климатским условима, потребама и режимима заштите Националног парка Копаоник и подручја Просторног плана, односно уређења туристичких комплекса и насеља. Евакуација отпада ће се вршити целе године на регионалну депонију за Рашку, Нови Пазар, Тутин и Сјеницу или, алтернативно, на регионалну депонију за насеља Расинског управног округа и посебно ће бити прилагођена зимским условима. У првој етапи, неселектовани отпад ће се привремено депоновати на трансфер станици већих капацитета (ван подручја Националног парка Копаоник, или ван подручја Просторног плана), а у наредној етапи би се вршило селективно сакупљање и централизовану прераду и рециклажу отпада (на регионалној депонији ван подручја Просторног плана). Такође, неопходно је успостављање система прикупљања отпада из руралних подручја и његово одвожење до планиране трансфер станице.

Безбедно уклањање животињског отпада обављаће се ван граница Просторног плана, у регионалном центру за прераду и спаљивање у Нишу.

Посебно значајним сматра се увођење елемената урбо-комуналне опреме за уређење јавних површина. У оквиру туристичких комплекса и других садржаја на подручју Националног парка Копаоник посебна пажња посветиће се уређењу јавних паркинга, аутобуских стајалишта, паркова, скверова, линијског зеленила и другог. На подручју Просторног плана, ван Националног парка Копаоник унапредити се уређеност и опремљеност јавних површина насеља, зелених пијаца, гробаља и другог.

4.5. Заштита животне средине и организација простора од интереса за одбрану земље и у ванредним ситуацијама

4.5.1. Заштита животне средине

Животна средина на подручју Просторног плана доминантно је представљена условима, ресурсима и вредностима природе (сем у мањим, антропогенизованим просторима, где доминирају изграђени садржаји супра и инфраструктуре), те је очување и унапређење њеног квалитета одређено првенствено односима природних и антропогених фактора, конкретно режимима очувања и коришћења природних фактора. На подручју просторног плана ван Националног парка, животну средину одређују мање природни, а више антропогени фактори грађевинских подручја сеоских насеља, постојеће инфраструктуре и обрадивих пољопривредних површина.

Сходно постављеним циљевима очувања, унапређења и заштите природе, природних вредности и непокретних културних добара Националног парка Копаоник (односно њихових репрезентативних одлика, појава и темељних феномена), првенствено за потребе научних истраживања, едукације и презентације јавности, а затим за развој туризма и комплементарних активности, на којима се темељи основно стратешко опредељење за заштиту и развој Националног парка Копаоник, интегрална заштита природе и животне средине, првенствено на подручју Националног парка Копаоник, а затим и ван подручја Националног парка Копаоник засниваће се на следећим стратешким условима и решењима:

– спровођење заштите природе и животне средине у Националном парку Копаоник и ван подручја Националног парка Копаоник према одредбама Просторног плана;

– ревитализација површина угрожених ерозијом на подручју Националног парка и санација површинских копова напуштених мајдана, каменолома и позајмишта материјала, површина угрожених ерозијом, деградираних ливада и пашњака и других површина ван Националног парка, формирање јединственог система управљања водним ресурсима на подручју Просторног плана, и спровођење интегралних мера заштите површинских и подземних вода;

– изградња прописних система фекалне канализације у планираним туристичким комплексима, са уређајима за пречишћавање који обезбеђују пречишћену воду најмање у II класи квалитета (уз услов да се пречишћена вода не упушта у водотоке – хидролошке споменике;

– изградња канализације у насељима ван подручја Националног парка Копаоник; код већих, концентрисанијих насеља са канализацијом и уређајима за пречишћавање, а код осталих насеља са групним и појединачним септичким (обавезно водонепропусним) јамама и са обезбеђеним саобраћајним приступом за пражњење);

– остваривање јединствених система грејања за туристичке комплексе на подручју Националног парка Копаоник уз примену чисте енергије, првенствено гаса, као и геотермалне, соларне, електричне и сличне енергије;

– увођење интегралног управљања отпадом, рециклаже и енергетског коришћења отпада у адекватним уређајима ван подручја Националног парка Копаоник на регионалну депонију;

– успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине у Националном парку Копаоник (земљишта, воде, ваздуха и вегетације, по европским стандардима за оваква заштићена природна добра);

Ургентне мере за заштиту природе и животне средине на подручју Националног парка Копаоник су:

– заустављање непланске изградње, преиспитивање неплански изграђених објеката и њиховог статуса на подручју Националног парка у складу са одредбама овог просторног плана и других планских докумената;

– регулисање отпадних вода на подручју Националног парка Копаоник, обавезно са прописном канализацијом и уређајима за пречишћавање у постојећим грађевинским комплексима, а код издвојених објеката са строго контролисаним, саобраћајно приступачним водонепропусним септичким јамама, регулисање атмосферске канализације са свих изграђених површина и саобраћајница;

– увођење ригорозне обавезе уграђивања одговарајућих филтерских постројења у све објекте на подручју Националног парка Копаоник чијим се грејањем загађује ваздух (од мазута, течних горива и угља);

– санација дивљих депонија на подручју Просторног плана и редовна евакуација отпада ван подручја Националног парка Копаоник – на планиране регионалне депоније за Расински управни округ и/или регионалну депонију за Рашку, Нови Пазар, Сјеницу и Тутин;

– израда катастра загађивача природе и животне средине на подручју Просторног плана; стављање у функцију информативно-контролних пунктова на улазима у Национални парк Копаоник и строга контрола промета људи, роба и сировина;

– израда стратешких процена утицаја на природу и животну средину свих планираних садржаја, посебно канализација и пречишћавања отпадних вода, саобраћаја, туристичке инфраструктуре у простору, изградње туристичке супраструктуре, водоснабдевања, грејања и сакупљања смећа, као и електронинсталација, пољопривреде и другог.

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 65

4.5.2. Мере за смањење ерозије тла при уређењу и одржавању алпских стаза и жичара

Приликом изградње ски-стаза и мрежа приступних путева (земљани путеви или макадами), стварају се значајни извори ерозионог материјала, те је неопходно предузети следеће мере како би се смањила оштећења површине терена:

- временски период у коме су деградиране локације изложене дејству климатских фактора треба да буде што краћи (све активности треба обавити током исте грађевинске сезоне, од маја до октобра);

- на укрштању приступних путева са водотоковима треба користити, цевне пропусе што већих димензија, како би се обавио несметан пролаз бујичних вода и крупних комада наноса и формирати риголе (канале) за евакуацију воде са тупа пута;

- поставити баријере за нанос и контурне стабилизаторе на нагибима у циљу минимизирања интензитета ерозије (током градње око грађевинских локација и поред водотокова), као и прекривке за заштиту од ерозије, изградити потпорне конструкције у зони полазних станица жичара, преграда и прагова ради заустављања вученог наноса, као и стабилизационо-дренажних конструкција (од габиона);

- превенцију појаве плитких клизишта, сакупљање и евакуацију подземних (изворских) вода обавити изградом стабилизационо-дренажних конструкција;

- рестаурација земљишта и вегетације треба да се заснива на аутохтоним врстама трава, легуминоза и жбуња, или на врстама које се могу наћи у комерцијалној понуди, а које су еколошки прилагођене условима станишта на коме се радови изводе;

- хумусно-акумулативни слој земљишта, који се уклања ради градње, чувати и складиштити на одговарајући начин, како би се искористио за ревегетацију и рестаурационе радове;

- приступне путеве градити истовремено са пратећом инфраструктуром (електроснабдевање, водоснабдевање, канализација, итд) у истом коридору и током исте грађевинске сезоне, како би се избегла вишеструка деградација истих локалитета;

- системи за вештачки снег треба да буду постављени на коридорима који следе обода ски-стаза и др.

4.5.3. Организација простора од интереса за одбрану и ванредне ситуације

Услови и мере за организацију простора од интереса за одбрану земље и у ванредним ситуацијама остварују се имплементацијом решења Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Просторним планом су, у складу са условима и захтевима Министарства одбране утврђене одговарајуће зоне заштите комплекса и уређења територије. Ове зоне представљају простор са посебним режимом коришћења, уређења и изградње, а правилно уређења дефинишу се као: а) зона забрањене изградње, б) зоне ограничене градње (у којој се градња врши према дефинисаним параметрима и за које је обавезна сагласност Министарства одбране), в) зона санитарне заштите (са потпуном забраном било какве градње). Зона контролисана градње, за коју је обавезна сагласност Министарства одбране обухвата подручје Просторног плана и Националног парка Копаоник на подручју копнене зоне безбедности, 5 km од административне линије са АП Косово и Метохија, на деловима територија КО Копаоник и Шипачина (у општини Рашка) и КО Бозољин, Брзеће и Равниште (општина Брус).

У складу са условима и захтевима Министарства унутрашњих послова на подручју Просторног плана на к. п. бр. 2/13 и 2/14 у КО Копаоник, планирана је изградња објеката Полицијског и Ватрогасног одељења Копаоник.

Разминирање дела подручја Просторног плана и Националног парка Копаоник, након НАТО бомбардовања урађено је до дубине од 50 cm, те су за све радове на већој дубини од ове, обавезне претходне пиротехничке претраге терена. С обзиром да су се на овом подручју водили сукоби и током два светска рата неопходно је приликом извођења радова проценити ризик од присуства неексплодираних убојних средстава. За локацију коју користи

Контрола летења Србије и Црне Горе (SMATSA), површине око 7 ha, као и за локацију површине од око 19 ha јужно од Панчићевог врха ка територији општине Лепосавић, постоји основана сумња да су и даље загађене минама и касетном муницијом.

У функцији јачања противпожарне заштите на подручју Просторног плана, а посебно заштите шума, објеката и инфраструктуре у Националном парку Копаоник и ТЦ Копаоник (у делу 4.4.2.) предвиђено је формирање малих акумулација и микро водозахвата, са циљем бржег и ефикаснијег реаговања ватрогасно-спасилачке јединице. Просторним планом предвиђено је повећање саобраћајне приступачности подручја у целини, а посебно шумских подручја, изградњом мреже јавних, службених и шумских путева, кружног пута око Националног парка Копаоник, скијашких стаза и жичара, туристичких, спортско-рекреативних и планинарских стаза за различите врсте превозних средстава и др. Ове коридоре, путеве и стазе треба посматрати и као противпожарне баријере које деле шуму на мање сегменте.

У планском периоду неопходно је доношење планова за одбрану од елементарних непогода и о проглашењу ерозивних подручја чиме се прописују административне мере препорука и забрана.

Пољопривреда ван Националног Копаоник обезбеђиваће биолошку безбедну храну произведену у аутономним газдинствима и погонима, под условом да се оствари планирана интеграција са туризмом, као стимулативним организатором и потрошачем пољопривредних добара и производа.

У планирању система електронских комуникација уважен је њихов посебан значај за издвајање брдско-планинска насеља и туристичке центре, применом високофреквентних веза и обезбеђивањем радио, ТВ и пријема интернета. Поред екстерних веза, предвиђен је развој система унутрашњих веза који има посебан значај у ванредним ситуацијама.

Алтернативно водоснабдевање са високим степеном поузданости и ниским степеном повредивости треба омогућити јединственим системима, састављеним од повезаних сепаратних и већег броја локалних система. Обележиће се зона акцидентата (поплазни таласи, поплаве и клизишта) увођењем система обавештавања и узбуђавања, као и планова реакција у случају ових појава.

Аутономност снабдевања енергијом у ванредним ситуацијама обезбеђује се коришћењем алтернативних извора: хидро-потенцијала планинских водотока, биомасе, био-гаса добијеног третманом биолошке компоненте комуналног отпада, соларном и геотермалном енергијом и др.

Иntenција планираног развоја туризма и туристичких капацитета је функционално интегрисање већине активности насеља (пре свега пољопривреде и мале привреде) и непосредно укључење у туристичку понуду, чиме се омогућава развој насеља и повећање броја сталних становника, што је посебно значајно за шири геостратешки положај подручја Копаоника. Планирани јавни објекти и смештајни туристички садржаји могу се у ванредним ситуацијама употребити за потребе хитног збрињавања и лечења.

Полицентричним системом насеља омогућиће се очување дисперзног размештаја постојећих сеоских насеља, истовременим јачањем централних функција општинских центара и секундарних општинских центара и осталих насеља. У складу са принципима превенције од разарања изазваних земљотресом, обавезна је примена важећих асейзмичких прописа при санацији постојећих и изградњи нових објеката.

4.6. Намена простора и биланс површина посебне намене

Планирана употреба простора на подручју Просторног плана (површине 324,84 km²) има следећу структуру (Табела III-17):

- пољопривредно земљиште око 110,98 km² (око 34%),
- шуме и шумско земљиште око 196,99 km² (61%),
- неплодно површине око 16,87 km² (5%).

Промене у билансу основне намене простора су планским решењима усмерене ка оптимизацији намене земљишта и природних услова, уз минимално заузимање земљишта за потребе реализације туристичке инфраструктуре и туристичких локалитета, изградњу инфраструктуре и обезбеђење дугорочних стамбено-комуналних и економских потреба локалне заједнице.

Табела III-17: Приказ биланса намене простора по зонама заштите Националног парка и на подручју Просторног плана у km²

Година	Намена простора			Укупно
	Пољопривредно	Шумско	Остало	
Зона заштите I степена (1)				
2015.	2,49	12,22	-	14,71
2019.	2,49	12,22	-	
2019/2015.	0	0	0	
Зона заштите II степена (2)				
2015.	4,56	31,27	0,17	36,00
2019.	4,56	31,27	0,17	
2019/2015.	0	0	0	
Зона заштите III степена (3)				
2015.	23,27	44,95	1,85	70,07
2019.	22,32	43,89	3,98	
2019/2015.	-1	-1	+2	
Укупно НП „Копаоник“ (1+2+3)				
2015.	30,33	88,44	2,02	120,79
2019.	29,37	87,27	4,15	
2019/2015.	-1	-1	+2	
Ван Националног парка (4)				
2015.	84,14	110,70	9,21	204,05
2019.	81,61	109,72	12,72	
2019/2015.	-3	-1	+3,5	
Укупно подручје Плана (1+2+3+4)				
2015.	114,47	199,14	11,23	324,84
2019.	110,98	196,99	16,87	
2019/2015.	-3	-2	+5,5	

Планиране промене у билансу намене простора до 2019. године ће се одразити највише на пољопривредно земљиште које ће се смањити за око 3 km², углавном за потребе развоја туризма. Незнатно ће се смањити постојећи степен шумовитости, за око 1% (на око 2 km²), уз унапређење постојећег стања државних и приватних шума. Остало земљиште обухвата у највећој мери грађевинско земљиште, укупне површине око 17 km², од чега су највећим делом постојећа насеља и планирани туристички локалитети, а мањим делом инфраструктура и неплодне површине. Грађевинска подручја насеља одређена су оријентационо на основу ортофото снимака. Планирано проширење ТЦ Копаоник у и ван граница Националног парка биће највећим делом у оквиру постојећих граница грађевинског подручја, док ће се изградња путне мреже усмеравати претежно на трасе постојећих локалних и некатегорисаних путева.

Посматрано по зонама заштите Националног парка, промене намене нису предвиђене у зонама са режимом заштите I и II степена. Најзначајније промене у намени биће у зони са режимом заштите III степена на подручју Националног парка у којој ће се подједнако пренаменити пољопривредно и шумско земљиште за развој туризма. Грађевинско земљиште на подручју Националног парка заузимаће 2019. године око 415,1 ha (у општини Рашка 260,1 ha и у општини Брус 155,0 ha). Највише ће се повећати површине грађевинског земљишта под инфраструктуром (туристичком, саобраћајном, водном, енергетском и телекомуникационом).

На подручју Просторног плана ван Националног парка ће се већим делом пољопривредно земљиште, а мањим делом шумско земљиште пренаменити за развој туризма. Ван Националног парка проширују се грађевинска подручја Јошаничке Бање у општини Рашка и Брзећа у општини Брус, док се грађевинска подручја осталих насеља по правилу задржавају уз предвиђено погушћавање изградње. Укупна површина грађевинског земљишта ће се 2019. године кретати око 1.272 ha. Проширење постојећих грађевинских подручја насеља изван граница Националног парка утврђује се просторним плановима јединица локалних самоуправа са шематским приказима уређења насеља/уређајним основама за села и/или одговарајућим урбанистичким планом, за секундарни туристички центар и туристичко-сеоско насеље.

IV. ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА

Правила уређења и грађења (у даљем тексту: правила) утврђена Просторним планом су обавезујућа за издавање локацијских услова у зони директне примене Просторног плана.

Правила уређења утврђена Просторним планом за зоне са посебним режимом заштите, за објекте и површине јавне намене и за јавна скијалишта су обавезујућа на подручју у границама Националног парка Копаоник за усклађивање донетих просторних и урбанистичких планова из дела V. 2.1. овог плана и за усклађивање урбанистичких планова чија је израда започела пре доношења Просторног плана. Остала правила су усмеравајућа на подручју у границама Националног парка Копаоник за усклађивање донетих урбанистичких планова из дела V. 2.1. овог плана и за усклађивање урбанистичких планова чија је израда започела пре доношења Просторног плана.

Правила уређења утврђена Просторним планом су усмеравајућа за преостало подручје Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник.

1. Правила уређења за зоне са посебним режимом заштите

1.1. Зоне заштите природних вредности

Уређење и изградња простора у границама Националног парка Копаоник и природних вредности на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник биће у складу са режимима, условима и мерама заштите утврђеним у делу III. 1.3. Просторног плана.

1.2. Зоне заштите непокретних културних добара

За непокретна културна добра на подручју Просторног плана (део III. 3.1. и Реферална карта 1. Просторног плана), примењиваће се режими, услови и мере заштите утврђени у делу III. 3.1. Просторног плана.

За утврђена НКД и културна добра која уживају претходну заштиту, непокретности односно земљиште и објекти на којима се примењују одговарајуће мере и услови заштите и коришћења одређују се актом о утврђивању културног добра односно актом о евидентирању добра које ужива претходну заштиту. Те непокретности обухватају простор на коме се налази културно добро и његову заштитену околину.

За идентификована НКД, док се не изврши њихово евидентирање сходно члану 29. Закона о културним добрима или евидентно не утврде, односно прогласе за културна добра, простором од значаја за примену мера и услова њихове заштите и коришћења сматраће се земљиште и објекти које као такве у одговарајућем поступку, у складу са законом, утврди надлежна установа заштите културних добара.

За идентификована НКД у границама Националног парка, док се ти локалитети или објекти формално не утврде или евидентирају као културна добра, простор за примену мера и услова њихове заштите и коришћења одредиће се у поступку израде Плана управљања Националним парком, а на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка просторним планом јединице локалне самоуправе и урбанистичким планом, или појединачно, на основу захтева власника или корисника непокретности, инвеститора или органа локалне самоуправе.

1.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања и водотока

За сва постојећа и планирана локална изворишта водоснабдевања установљавају се зоне санитарне заштите у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања.

Заштита водног земљишта спроводи се на начин који је дефинисан Просторним планом Републике Србије и Законом о водама.

За нерегулисане водотоке на подручју Просторног плана се до завршетка картирања свих зона које се плаве великим водама вероватноће до 1% успоставља водно земљиште на појасу ширине 10 m дуж обала водотока. За водна земљишта дуж водотока утврђују се следећа правила уређења и изградње простора:

1. забрањена је градња било каквих сталних објеката и легализација постојећих објеката, осим хидротехничких објеката, али се може користити за пољопривредну производњу, засаде шуме и спортско-рекреативне отворене површине;
2. не дозвољава се подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система; у случају да је неопходна изградња

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 67

појединих деоница инфраструктурних система са подужним положајем трасе иста се условљава извођењем линијских одбрамбених система за заштиту од поплавних вода вероватноће 0,5%;

3. на преласку плавних зона објекти линијских и комуналних инфраструктурних система (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издигнути и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплавних вода вероватноће 0,5% (тзв. двестогодишња велика вода);

4. потребно је формирање заштитне шумске зоне ширине 10–15 m дуж свих водотока;

5. регулацију водотока у зони туристичких комплекса и насеља поред функционалних критеријума треба примерити складном повезивању насеља са акваторијом; дуж обала река се мора оставити слободан простор од најмање 7 m ширине.

2. Правила уређења и грађења површина и објеката јавне намене

2.1. Правила уређења и грађења инфраструктурних система

2.1.1. Правила уређења појасева регулације инфраструктурних система

Појас регулације јесте путна парцела (земљишни појас) и земљишни појас других објеката инфраструктурних система.

Просторним планом утврђује се оријентациона ширина појаса регулације за:

– државни пут II реда ширине око 20 m и општински пут ширине око 15 m;

– зупчасту планинску железницу ширине око 5 m у оквиру појаса регулације јавног пута, односно око 10 m у посебном коридору ван појаса регулације јавног пута.

Утврђују се следећа правила уређења појаса регулације јавног државног пута II реда и општинског пута:

1. у изграђеном простору туристичког комплекса и насеља уз коловоз се изводи аутобуско стајалиште најмање ширине 3 m лоцирано ван коловоза јавног пута, обострани тротоари с ивичњацима најмање ширине од по 1,5 m, а само изузетно једностранни тротоар ширине два и више метара, док се ван изграђеног простора изводе обостране банке ширине по 1,5 m с тврдим застором. Положај и димензионисање аутобуских стајалишта утврђује се у складу са рачунском брзином на деоници јавног пута и важећим прописима;

2. саобраћајни прикључци на државни пут утврђују се на основу услова и сагласности управљача државним путевима, преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака општинских путева или преко сервисне саобраћајнице, тако да:

– парцеле које излазе на државни пут не могу, свака за себе појединачно, да имају директан излаз на пут већ се приступ таквих парцела мора остварити преко сервисне саобраћајнице на основу прибављене сагласности управљача пута;

– прикључивање прилазног на јавни пут врши се првенствено његовим повезивањем са другим прилазним или некатегорисаним путем који је већ прикључен на јавни пут, а на подручјима на којима ово није могуће, прикључивање прилазног пута врши се непосредно на јавни пут и то првенствено на пут нижег реда;

– земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут мора се изградити са тврдом подлогом или са истим коловозним застором као и јавни пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, у ширини од најмање 5 m и у дужини од најмање 20 m за ДП II реда, рачунајући од ивице коловоза јавног пута;

– предметна деоница државног пута у изграђеном простору туристичког комплекса и насеља предлаже се за јавни пут у насељу на основу овог плана или одговарајућег урбанистичког плана, а у свему у складу са чланом 6. Закона о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);

– контрола приступа и саобраћајних прикључака обавља се у складу са чланом 37. и 39. Закона о јавним путевима, Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС”, број 50/11) и осталим важећим стандардима и прописима који уређују предметну материју;

3. саобраћајни прикључак општинског пута и прикључна саобраћајница улице на државни пут има минималну ширину саобраћајних трака од 2,75 m и минимални радијус кривине 10–12 m;

4. пасареле и заштитне галерије на државном путу у Националном парку Копаоник утврђују се елементима регулационе разраде у склопу Просторног плана, изменама и допунама важећег урбанистичког плана, или урбанистичким пројектом на основу важећег урбанистичког плана;

5. пејзажно се уређују косине усека, засека и насипа, као и друге косине у путном земљишту;

6. дуж свих путева обезбеђује се инфраструктура за прикупљање и контролисано одвођење атмосферских вода, са уграђеним сепараторима нафтих деривата на државним путевима у Националном парку Копаоник и у зони I и II санитарне заштите изворишта вода;

7. рекламне табле и панои, ознаке којима се обележавају туристички објекти, природне вредности и други слични објекти, могу се постављати поред државних путева на удаљености (мерено са спољне стране од ивице коловоза) од 7 m од ивице коловоза, односно поред општинског пута на удаљености од 5 m од ивице коловоза, односно према условима управљача пута.

2.1.2. Правила уређења и грађења заштитне појасеве инфраструктурних система

Установљавају се следећи обострани заштитни појасеви траса и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система на подручју Просторног плана:

1. Непосредни појас заштите – простор заштитног појаса од: – ивице појаса регулације пута ширине 10 m за државни пут II реда, 5 m за јавни општински и некатегорисан пут;

– осе зупчасте планинске железнице ширине 3 m; – од крајњег фазног проводника далековода 110 kV ширине 25 m са обе стране, далековода 35 kV ширине 15 m и нижег напона ширине максимално до 10 m;

– осе оптичког кабла ширине један метар;

2. Шири појас заштите – простор контролисане изградње од границе непосредног појаса заштите/заштитног појаса: ширине 10 m за државни пут II реда и 5 m за јавни општински пут;

3. Појасеви заштите животне средине од утицаја инфраструктурног система:

– појас I степена загађења – са веома великим еколошким оптерећењем животне средине због емисија аерозагађења, повећане буке и загађивања земљишта, поклапа се са непосредним појасима заштите јавних путева;

– појас II степена загађења – са великим еколошким оптерећењем животне средине због повећане буке и загађивања земљишта поклапа се са ширим појасима заштите јавних путева.

У непосредном појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева, зупчасте планинске железнице, далековода и оптичких каблова, успоставља се режим ограничене и строго контролисане изградње и уређења простора са следећим основним правилима:

1. забрањује се изградња објеката који нису у функцији инфраструктурног система који се штити, тј. реконструкција и доградња постојећих и изградња нових објеката;

2. дозвољава се изградња функционалних и пратећих садржаја, објеката, постројења и уређаја у функцији инфраструктурног система;

3. могу се постављати планиране паралелно вођене трасе осталих инфраструктурних система, објеката и постројења на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донетих на основу закона, а под условима и на начин који утврди надлежно јавно предузеће, односно управљач јавног инфраструктурног система;

4. изводе се потребни радови и спроводе мере заштите окружења од негативних утицаја инфраструктурног система на природне вредности и животну средину, формирања заштитне шумске зоне ширине 10–15 m за државни пут II реда, као и потребне мере заштите инфраструктурног система;

5. ограде, дрвеће и засади поред јавних путева подижу се тако да не ометају прегледност јавног пута и не угрожавају безбедност саобраћаја.

У ширем појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева, зупчасте планинске железнице, далековода и оптичких

каблова успоставља се режим селективне и контролисане изградње и уређења простора са следећим основним правилима:

1. дозвољава се изградња објеката, реконструкција и доградња постојећих и изградња нових објеката на основу урбанистичког плана, односно детаљне разраде у склопу Просторног плана, с тим да је за повећање густине корисника, степена изграђености и заузетости површина предуслов предузимање мера заштите на основу процене утицаја и ризика од инфраструктурног система на животну средину;

2. сви планирани паралелно вођени инфраструктурни системи који нису постављени у непосредном појасу заштите смештају се у ширем појасу заштите на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донетих на основу закона;

3. изводе се потребни радови и спроводе мере заштите окружења од негативних утицаја инфраструктурног система на природне вредности и животну средину, формирања заштитне шумске зоне ширине 10–15 m за државни пут II реда, као и потребне мере заштите инфраструктурног система које нису реализоване у непосредном појасу заштите.

По преласку далековода 35 kV на напонски ниво 110 kV и промене власништва, оператор преносног система Јавно предузеће „Електромрежа Србије“ обезбеђује податке и издаје услове за изградњу објеката испод и у близини далековода преносне мреже.

У непосредном појасу заштите постојећих и планираних траса и објеката далековода успоставља се режим ограничене и строго контролисане изградње и уређења простора у складу са условима издатим од Јавног предузећа „Електромрежа Србије“.

2.2. Правила уређења и грађења за саобраћајну инфраструктуру на грађевинском подручју туристичког комплекса и насеља

На грађевинском подручју туристичког комплекса и насеља развија се саобраћајна мрежа која се, у складу са функцијама и развојним потребама, сегрегирала по следећим категоријама: сабирне улице, стамбене улице и колскопешачке улице.

Ширина регулације за сабирне улице износи најмање 10 m (1,5+7+1,5), а за стамбене улице најмање 7 m (1+5+1).

Нивелација, примењени радијуси кривина, подужни нагиб и остали пројектни елементи новопланираних саобраћајница усклађују се са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута, табела 10. „Граничне вредности пројектних елемената“. Максимални подужни нагиб за све улице износи 12%. Минимална ширина тротоара је један метар. Одводњавање се решава гравитационим отицањем површинских вода (подужним и попречним падом саобраћајница).

2.3. Правила уређења за објекте јавне намене

Правила уређења и грађења за објекте јавне намене утврђују се урбанистичким планом за туристички комплекс и део туристичког насеља на подручју Просторног плана у границама Националног парка Копаоник из дела V. 2.1. овог просторног плана, односно детаљном разрадом у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана.

Правила уређења и грађења за објекте јавне намене на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник утврђују се просторним планом јединице локалне самоуправе и урбанистичким планом

3. Правила уређења површина и објеката јавног скијашишта и остале туристичке инфраструктуре

3.1 Правила уређења јавног скијашишта

Јавно алпско скијашиште примарног ТЦ Копаоник на подручју Просторног плана уређиваће се према следећим основним правилима:

1. жичаре и алпске ски-стазе лоцирају се на подручју Просторног плана, по правилу, на планинским пашњацима и на шумском земљишту без шуме или са посеченом шумом;

2. на подручју Националног парка могу да се лоцирају жичаре и алпске ски-стазе у зони са режимом заштите III степена, а изузетак је направљен само у зони са режимом заштите II степена на локалитету „Панчићев врх“ за кратке деонице алпских ски-стаза

неопходних за најважнија чворишта скијашишта, уз пажљиво пејзажно обликовање и затрављивање површина аутохтоним травним састојинама;

3. алпско скијашиште се уређује као јединствен, повезан систем скијашке инфраструктуре са десет сектора;

4. за уређење и функционисање јединственог система алпског скијашишта обезбеђују се: саобраћајни приступи до полазишта жичара на улазима у секторе скијашишта (са паркинзима), близак контакт једног броја улаза у скијашиште и знатног броја полазишта жичара са комплексима/подцентрима ТЦ Копаоник, превезивање главних ски-стаза на полазиштима и исходиштима жичара и између њих путем споредних, везних стаза, уз остваривање максималних висинских разлика и дужина ски-стаза са оптималним жичарама;

5. алпско скијашиште се планира и уређује на теренима нагиба 15–60%, претежно на хладнијим експозицијама (север, североисток, исток и северозапад), на континуално повољним морфометријским облицима, уз избегавање квалитетне шуме, стеновитих, нестабилних и еродираних терена;

6. ширине коридора жичара су: (а) ван шуме – 8 m за ски-лифтове, 11–17 m за седежнице и кабинске жичаре, и (б) у просечној шуми ширина свих коридора је просечно већа за око 50%;

7. просечна ширина алпских стаза је 50 m (минимално 30 m), а минимална ширина везних ски-стаза мањих нагиба је 5 m;

8. капацитет једновремених алпских скијаша обрачунава се на основу капацитета планираних алпских ски-стаза, према нормативу од 200 m² стаза по скијашу (комфорнији нормативи који се користе у савременим светским скијашиштима условили би мањи број скијаша на планираном скијашишту, односно за планирани број скијаша захтевали би веће површине ски-стаза и веће угрожавања Националног парка);

9. утврђивање траса жичара и алпских ски-стаза у Националном парку условљено је ограничењима дужих просека кроз шуму, терена са истакнутим морфометријским облицима гребена и врхова и неповољних климатских услова (ветар, лед и друго), као и захтевима оптималног уклапања у природне пределе;

10. при уређењу скијашишта дозвољавају се минималне интервенције на терену, а у летњем одржавању ски-стаза обавезна је заштита од ерозије (затрављивањем огољеног тла, одржавањем травњака прегоном испашом, летњим поливањем, регулацијом малих водотока, дренажом терена и друго), регулисање прелаза преко водотока и слично;

11. у подножју скијашишта обезбеђују се техничке базе, а скијашиште се снабдева опремом за вештачки снег и одговарајућим малим акумулацијама и водозахватима;

12. главни објекти вертикалног транспорта на подручју Просторног плана су кабинске жичаре (главни правци улаза у алпско скијашиште, скијашке жичаре у висинској зони, транспортна и панорамска средства за зимској сезони, у летњој сезони), док ће се жичаре седежнице користити ограничено за ту функцију (само у случају застоја у путном транспорту, за потребе спасавања и друго), а највише у функцији скијашишта и за летње панорамске вожње.

3.2 Остала туристичка инфраструктура

Нордијско скијашиште примарног ТЦ Копаоник на подручју Просторног плана уређиваће се према следећим основним правилима:

1. на подручју Националног парка могу да се лоцирају нордијске ски-стазе у зони са режимом заштите II и III степена;

2. нордијске ски-стазе се, по правилу, планирају и уређују на планинским пашњацима и шумском земљишту без просека кроз шуму, претежно на трасама шумских и пашњачких путева и стаза, уз отварање нових траса само на неопходним крајним деоницама;

3. нордијске ски-стазе се уређују са профилем од 3.0 m и максималним нагибом до 20%, са дужинама које су диференциране за рекреативне и за такмичаре (ланглауф и бијатлон);

4. на дужим деоницама нордијских ски-стаза у режиму заштите III степена Националног парка и ван његових граница нордијске ски-стазе се опремају уређеним одмориштима и рустичним склоништима од невремена.

Летња туристичка инфраструктура примарног ТЦ Копаоник у Националном парку и ван његових граница уређиваће се према следећим основним правилима:

1. излетничке и планинарске стазе као доминантна летња понуда у простору Националног парка уређују се истовремено у

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

69

функцији туризма, рекреације, заштите и презентације природних и културних вредности;

2. на подручју Националног парка излетничке и планинарске стазе могу да се лоцирају у зони са режимом заштите II и III степена;

3. излетничке и планинарске стазе се, по правилу, планирају и уређују на планинским пашњацима и шумском земљишту без просека кроз шуму, претежно на трасама шумских и пашњачких путева и стаза, уз отварање нових траса само на неопходним крајним деоницама;

4. излетничке и планинарске стазе уређују се са профилом од 2,0 m и максималним нагибом до 30%, на двосмерним и кружним трасама;

5. излетничке и планинарске стазе се уређују за кретање пешака, јахача и планинских бициклиста, са маркирањем и пратећим објектима видиковаца и отворених одморишта, наткривених склоништа за људе и коње, затворених скромних бивакова за ноћење и мањих логоришта за планинарске шаторе, на атрактивним локацијама у близини природних и културних вредности на подручју Просторног плана;

6. пунктови екстремних/авантуристичких спортова (алпинизам, слободно пењање, параглајдинг и др) уређују се на одговарајућим природним локацијама, уз приступе са путева, излетничких и планинарских стаза;

7. риболовне стазе и ревири на малим акумулацијама и већим водотоцима ван граница Националног парка уређују се на погодним деоницама обале, са приручним склоништима;

8. склоништа и бивакови на излетничким, планинарским и риболовним стазама граде се као приземни рустични објекти у духу локалне традиционалне архитектуре, од приручних материјала и максимално уклопљени у природни предео.

4. Правила уређења за објекте осталих намена

4.1. Правила уређења за објекте туристичке намене

4.1.1 Правила уређења туристичких комплекса, пунктова, насеља и супраструктуре

Туристички комплекс примарног ТЦ Копаоник у зони са режимом заштите III степена Националног парка уређиваће се према следећим основним правилима:

1. изградња свих садржаја туристичке понуде се строго и континуирано контролише и обуставља свака непланска градња и одступање од грађевинске дозволе, док се преиспитивање могућности за задржавање и озакоњење неплански изграђених објеката утврђује на основу планских решења и правила урбанистичког плана за туристички комплекс и део туристичког насеља на подручју Просторног плана у границама Националног парка Копаоник из дела V. 2.1. овог просторног плана, односно детаљне разраде у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана;

2. туристички комплекси и пунктови се, по правилу, граде и уређују на површинама пашњака, уз што мање угрожавање шумског фонда и компензационо пошумљавање за посечену шуму;

3. капацитети туристичке изградње у Националном парку су ограничени бројем лежаја и густином корисника утврђеним за туристичке комплексе у делу III. 2. Просторног плана и захтеваним високим категоријама свих капацитета;

4. утврђује се максимална бруто густина насељености за туристичке комплексе (укупан број стационарних туриста – лежаја и запослених по јединици површине) од 85 корисника по хектару;

5. локације нових смештајних садржаја у туристичким комплексима планирају се и уређују на погодним теренима (геолошки стабилним, осунчаним, заклоњеним од ветра, са препорученим нагибом до 15% и слично), са обезбеђивањем блиских приступа садржајима угоститељства, трговине, сервиса спорта и рекреације, објеката јавног саобраћаја и др., као и уз обавезно формирање мирних парковских зона између смештаја, рекреативних и других јавних садржаја;

6. планирана скијашка инфраструктура и спортско-рекреативни садржаји имају приоритет и предност у односу на садржаје туристичког смештаја и саобраћаја у утврђивању намена на грађевинском подручју туристичких комплекса у урбанистичком плану за туристички комплекс на подручју Просторног плана у

границама Националног парка Копаоник из дела V. 2.1. овог просторног плана, односно у детаљној разради у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана;

7. препоручује се комбинован начин уређења туристичких комплекса – у блоковима око мањих, затворених тргова и у виду компактних, двостраних низова дуж улица (углавном за садржаје апартмана и пансиона), у виду претежно слободностојећих објеката (за хотеле и постојећа одмаралишта), као и у виду концентрисаних традиционалних насеља (етно-село, коњичко насеље, спортско село и слично);

8. пажљиво партерно уређење комплекса ради интеграције смештајних, јавних и спортско-рекреативних садржаја у погледу функционалне организације и естетског обликовања (заклоњене или топле везе између садржаја, окупљалишта на сунчаним локацијама контакта главних полазишта жичара и централних садржаја комплекса, адекватно хортикултурно уређење коришћењем аутохтоних састојина и друго);

9. уклањају се све постојеће фарме на подручју Националног парка, а реконструишу и дограђују објекти на Рендари за потребе планираног коњичког центра;

10. предуслов за стандардизацију постојеће и изградње нове супраструктуре је комунално опремање туристичког комплекса планираном саобраћајном и комуналном инфраструктуром, приоритетно за прикупљање и одвођење отпадних комуналних и атмосферских вода, водоснабдевање, електроснабдевање и грејање (применом чисте енергије, првенствено гаса, као и геотермалне, соларне, електричне и сличне енергије);

11. уска саобраћајна грла регулишу се изградњом локалних обилазница (на Сувом рудишту) и заштитом државног пута од завајања (галеријом између Сребрнца и Јарма);

12. резервишу се и уређују одговарајуће локације за хелидроме у оквиру туристичких комплекса Суво рудиште и Сребрнац.

Детаљна правила уређења и изградње туристичких комплекса, у оквиру наведених основних правила, биће утврђена у поступку усклађивања урбанистичких планова за туристичке комплексе, односно предвиђене израде детаљне разраде у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана из дела V. 2.1. овог просторног плана.

Туристички пунктови примарног Туристичког центра ван туристичких комплекса на подручју Националног парка уређиваће се према следећим основним правилима:

1. обавезно је комунално опремање пунктова Туристичког центра у функцији алпских скијалишта ван туристичких комплекса (улази у скијалишта и полазишта жичара, исходишна чворишта и појединачна исходишта жичара);

2. све локације ски-ресторана на полазиштима, међустаницама и излазима жичара условљене су могућношћу прикључења на постојећу или планирану канализациону и другу инфраструктуру предвиђену у склопу пројеката реконструкције и изградње жичара; по правилу, предност имају локације ски-ресторана на полазиштима жичара; на станицама постојећих жичара на којима су лоцирани постојећи ски-ресторани, не предвиђа се нова локација за ски-ресторан;

3. за уређење локација ски-ресторана правила су: (а) полазна станица, међустаница и излазна станица кабинске жичаре „Треска“ условљене су изградњом неопходне канализационе и друге инфраструктуре, а за излазну станицу изградњом канализационог колектора уз постојећи пут од Панчићевог врха до Техничке базе и прикључења на постојећи колектор; (б) излазна/полазна станица „Суво рудиште“ и међустаница „Мали Караман“ кабинске жичаре „Брзеће/Бела река“ условљена су изградњом канализационог колектора до хотела/планинарског дома „Ртањ“; (в) полазна станица жичаре „Марина вода – Вучак“ условљена је препумпавањем отпадних вода у канализациони колектор у зони Јарма; (г) полазна станица жичаре „Струга“ условљена је изградњом канализационог колектора у коридору ски-стазе „Бела река“ до прикључења на колектор у Добродолској реци; (д) излазна станица жичаре „Панчићев врх“ условљена је повезивањем канализационе и водовodne инфраструктуре са ски-рестораном код излазне станице жичаре „Треска“; (е) излазна станица жичаре „Крст“ условљена је изградњом канализационог колектора и прикључења на колектор излазне станице жичаре „Треска“; (ф) заједничка излазна станица жичаре „Караман гребен“ и „Дубока 2“ условљена је изградњом канализационог колектора до прикључења на колектор хотела „Гранд“;

(з) полазна и излазна станица жичаре „Гобела“ условљене су изградњом канализационог колектора дуж најповољније ски-стазе до постројења на Сребрицу; (и) полазна станица жичаре „Сунчана долина“ условљена је изградњом вишетажне гараже са ски-рестораном на последњој етажи;

4. пунктови „Ђоров мост“ и „Гарине“ уређују се по стандарду примерено потребама планинара (са елементарном комуналном опремом у природном окружењу).

Детаљна правила уређења и изградња туристичких пунктова, у оквиру наведених основних правила, биће утврђена изразом предвиђене детаљне разраде скијашке инфраструктуре у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана из дела V. 2.1. овог просторног плана.

Остали пунктови и објекти супраструктуре ван туристичких комплекса и пунктова примарног Туристичког центра на подручју Националног парка уређиваће се према следећим правилима:

1. у режиму заштите III степена забрањена је изградња нових физичких садржаја супраструктуре, сем малих службених објеката у функцији заштите и презентације Националног парка, шумарства и узгоја дивљачи (склоништа за људе и хранилишта за дивљач у ловним резерватима), водопривреде (мале акумулације, водозахвати и каптаже извора), излетничких и планинарских стаза (склоништа од невремена), у складу са одговарајућим програмима;

2. у режиму заштите III степена граде се објекти у функцији Националног парка, туризма, сточарства, шумарства и узгоја дивљачи, водопривреде, хидроенергетике и друго (за потребе Националног парка – панои презентације природних вредности испред улаза у природне резервате и испред споменика природе, за туризам – полигони посебних интереса – параглајдинг, змајање, алпинизам, слободно пењање и др, уз планинарске стазе – планинарски домови, одморишта, видиковци и биваковци, за сточарство – летњи торови у функцији прегоנסке испаше, за шумарство – лугарнице и шумарске куће, за узгој дивљачи – зимска склоништа и хранилишта, за водопривреду – мале акумулације, водозахвати, каптаже извора и уређаји за пречишћавање воде, за хидроенергетику – мале хидроелектране);

3. у склопу јамских и површинских копова напуштених рудника у режиму заштите III степена уређују се пунктови посебних интереса (екстремних спортова и авантура), са садржајима у јамима, рекреативним полигонима и видиковцима на површинским коповима;

4. шест сезонских бачија у зонама са режимом заштите II и III степена (Мека преседла, Гвоздац, Циганска река, Беђировић, Дубока и Кадијевац), као евидентираних споменика културе у рангу II степена заштите, уређује се у функцији прихвата посетилаца на мотивима етно-хране и етно-производа уз излетничке и планинарске стазе, уз обнову и реконструкцију традиционалног концентрисаног склопа стамбених, прерађивачко-магацинских и сточарских објеката;

5. започета непланска викенд изградња уз бачију Гвоздац се обуставља, а постојеће насеље се мора стилски прилагодити традиционалној градњи; започета непланска викенд изградња уз бачију Циганска река биће регулисана у склопу предвиђене детаљне разраде за туристички комплекс Рендара у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана из дела V. 2.1. овог просторног плана.

Секундарни туристички центри и туристичка села на подручју Просторног плана ван граница Националног парка уређиваће се према следећим основним правилима:

1. насеља се уређују у складу са условима заштите природе, природних и културних добара и животне средине за видове спортско-рекреативног, излетничког, сеоског и бањског туризма, уз јачање елемената еколошког и споменичког туризма, у интеграцији са ТЦ Копаник (посебно повезивањем преко жичара, кружног пута и кружне зупчасте железнице) и локалним комплементарним активностима (пре свега са пољопривредом, малом привредом и традиционалним занатима, ловством и другим);

2. предвиђа се изградња апартмана, пансиона и приватног смештаја, као и реконструкција и адаптација постојећих викенд кућа у комерцијални смештај, а ограничава изградња викенд кућа за сопствене потребе и одмаралишта (посебно на новом грађевинском земљишту ван традиционалних насеља);

3. даје се приоритет изградњи и уређењу насеља на главним приступним правцима подручју Националног парка, као и

насељима по његовом ободу која ће бити повезана кружном друмском и железничком саобраћајницом;

4. предвиђа се уређење балнео-рекреативних и спортско-рекреативних садржаја у Јошаничкој Бањи, раздвајање отворених бучних садржаја од смештаја, формирање централне пешачке зоне Бање, уређење бањског парка и уклапање садржаја у заштићену културно-историјску целину језгра Бање;

5. резервише се простор и уређују улази у алпско скијалиште Копаник у секундарним туристичким центрима и туристичким селима по ободу Националног парка у функцији повезивања са комплексима и скијалиштем Туристичког центра и његовог растећења од превеликог броја дневних излетника;

6. предвиђа се комплетно комунално опремање секундарних туристичких центара (улице и јавни паркинзи, водовод, канализација са уређајима за пречишћавање, електро и ТТ инсталације) и неопходно комунално опремање туристичких села (улице, водовод, непропусни сенгруппи са систематским пражњењем, електро и основне ТТ инсталације);

7. изградња хотелског и апартманског смештаја у секундарним туристичким центрима планира се, по правилу, у централним зонама насеља, уз блиску доступност јавних служби и сервиса од интереса за туризам (здравства, културе, угоститељства и др) и уређење централних јавних површина;

8. подржава се развој приватног смештаја у оквиру централних језгара насеља, уз опремање насеља неопходним јавним службама и сервисима.

Детаљнија правила уређења у оквиру наведених основних правила за секундарне туристичке центре и туристичка села која се у целисти налазе ван граница Националног парка биће утврђена одговарајућим урбанистичким планом.

Скупштине општина могу да доносе одлуку о постављању монтажних објеката привременог карактера у режиму заштите III степена у оквиру простора јавног скијалишта уз претходно прибављену сагласност управљача јавним скијалиштем и Националним парком.

4.1.2 Смернице за правила грађења туристичких комплекса, пунктова и насеља

Дају се следеће смернице за правила грађења туристичких комплекса, пунктова и насеља која се утврђују у поступку усклађивања урбанистичких планова за туристичке комплексе, односно израде предвиђене детаљне разраде у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана из дела V. 2.1. овог просторног плана, и то за:

1. Туристичке комплексе примарног ТЦ Копаник у зони са режимом заштите III степена Националног парка:

- утврђивање обавезе детаљног испитивања микро-природних услова (инжењерско-геолошких, морфометријских, климатских и других), као и еколошке прихватљивости и социо-економске оправданости пре изградње објеката супраструктуре и инфраструктуре туристичких комплекса;

- хотели, туристички апартмани, пансиони и куће за одмор градиће се и реконструисати доминантно за потребе смештаја највиших категорија, на парцелама различите површине, са максималним индексом заузетости од 30%;

- стандард свих смештајних објеката утврђује се са минимално три звездице на основу Правилника о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај („Службени Гласник РС”, број 83/16) са одговарајућим прилозима Правилника;

- спратност објеката туристичког смештаја лимитира се на П+2+3Пк (приземље + 2 спрата + 3 поткровља), са могућим подрумом или сутереном до 1/2 габарита објеката у случају изградње на јаче нагнутом терену;

- објекти у функцији Националног парка (управни, истраживачки и културни са службеним смештајем за истраживаче и запослене) изградиће се на Сувом рудитију и пункту Запланина у објектима са спратношћу до П+1, у етно стилу;

- службени лежаци за 5% запослених у туризму предвидеће се у оквиру туристичког смештаја, а могу да се предвиде и у самосталним објектима;

- објекти јавних служби и сервиса предвидеће се са спратношћу до П+1, са јавним и службеним приступима;

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89 71

– затворени спортско-рекреативни објекти предвиђају се, по правилу, са спратношћу П+0 (изузетно до П+1) са прописним мерама обезбеђења масовних посета, а мањи пратећи објекти отворених спортско-рекреативних терена биће приземни;

– архитектонски облици свих објеката у комплексима Туристичког центра сачуваће препознатљиви „копаонички“ израз, са енергетски рационалним просторима, заштићеним од негативних екстрема високопланинске климе и оптимално отвореним према микро-амбијентима природног предела, са доминантном употребом изворних материјала овог поднебља (дрво и камен);

– паркирање путничких возила и аутобуса обезбедиће се са најмање 50% у гаражама (затвореним и полуотвореним, по правилу укупаним и полуукупаним) и са 50% на отвореним паркинзима.

2. Туристичке пунктове примарног Туристичког центра ван туристичких комплекса на подручју Националног парка:

– објекти у функцији Националног парка и туристичког смештаја у Запланини предвиђају се са спратношћу П+Пк, као рустични објекти пажљиво уклопљени у природни предео;

– ски-ресторани уз жичаре предвиђају се на парцели од 2–4 ара, као рустични објекти спратности П+Пк максимално уклопљени у терен и вегетацију;

– на планинарским пунктovima Ђоров мост и Гарине, уз уређење платоа за шаторе предвиђају се мали приземни пратећи објекти (санитарије и надстрешнице).

3. Остале пунктове и објекте супраструктуре ван туристичких комплекса и пунктова примарног Туристичког центра на подручју Националног парка:

– мали службени објекти у функцији заштите и презентације Националног парка, шумарства и узгоја дивљачи, водопривреде и скијалишта у режиму заштите II степена предвиђају се искључиво од локалног дрвета и камена, уз максимално уклапање у терен и вегетацију;

– појединачни, претежно службени објекти у режиму заштите III степена у функцији Националног парка, туризма, сточарства, шумарства и узгоја дивљачи, водопривреде, хидроенергетике и друго, предвиђају се као приземни објекти одговарајуће величине, на етно узорима малих објеката народног градитељства у копаоничком крају, од локалних материјала и уз оптимално уклапање у природни предео;

– на пунктovima посебних интереса у склопу јамских и површинских копова напуштених рудника у режиму заштите III степена предвиђају се специфични, атрактивни објекти јамског клуба, отворених полигона за пењање и спуштање и др, уз употребу натуралних облика и материјала;

– за приземне стамбене и економске објекте бачија у зонама са режимом заштите II и III степена предвиђају се обнова и реконструкција у изворном облику, уз искључиву употребу локалних материјала;

– за постојеће објекте викенд кућа уз бачију Гвоздац даће се могућност адаптације у екстеријеру по узору на архитектуру обновљене бачије.

4. Секундарне туристичке центре и туристичка села на подручју Просторног плана ван граница Националног парка:

– за објекте туристичког смештаја у секундарним туристичким центрима предвиђају се изградња и реконструкција на парцелама минималне величине: за хотеле од 20 ари, за апартмане од 10 ари, за пансионе и куће за одмор од 5 ари, са максималним индексом заузетости парцела од 30%;

– за објекте туристичког смештаја у секундарним туристичким центрима утврдиће се следеће максималне спратности: хотела до П+3+Пк, апартмана П+2+Пк, пансиона П+1+Пк и кућа за одмор П+Пк;

– у оквиру парцела туристичког смештаја у секундарним туристичким центрима обезбедиће се потребан број паркинга и гаража, уз могућност изградње комплементарних помоћних објеката у оквиру утврђеног индекса заузетости;

– архитектура и материјали нових објеката туристичког смештаја у секундарним туристичким центрима биће прилагођени познатим узорима етно-архитектуре копаоничког краја;

– реконструкција и изградња балнео-рекреативних и спортско-рекреативних садржаја у секундарном туристичком центру Јошаничка Бања обухватиће посебно обнову старих објеката у језгру Бање (турског хамама и старог купатила), као и изградњу нових термоминералних аква-садржаја, са архитектуром на мотивима старих бањских објеката;

– изградња спортско-рекреативних садржаја у секундарним туристичким центрима обухватиће приземне затворене објекте и отворене терене са малим пратећим приземним објектима;

– туристички смештај у пансионима и стамбеним објектима у туристичким селима предвиђају се првенствено адаптацијом, модернизацијом и реконструкцијом постојећих сеоских зграда и мањим делом изградњом нових објеката, у свим случајевима уз поштовање традиционалних искустава народног градитељства ових крајева;

– у секундарним туристичким центрима и туристичким селима предвиђају се обнова најстаријих стамбених и економских објеката народног градитељства.

4.2. Правила уређења за објекте стамбене намене

Забрањује се изградња стамбених објеката на подручју у границама Националног парка Копаоник и у зонама заштите природних вредности и непокретних културних добара на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник.

Правила уређења и грађења за објекте стамбене намене на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник утврђују се просторним планом јединице локалне самоуправе и урбанистичким планом.

4.3. Правила уређења за објекте пословне и привредне намене

Дозвољена је једино изградња пословних објеката у функцији туризма и управљања заштићеним подручјем у границама Националног парка Копаоник. Правила уређења и грађења за наведене објекте пословне намене утврђују се урбанистичким планом за туристички комплекс и део туристичког насеља на подручју Просторног плана у границама Националног парка Копаоник из дела V. 2.1. Просторног плана, односно детаљном разрадом у склопу измена и допуна, или израде новог Просторног плана.

Забрањује се изградња привредних објеката на подручју у границама Националног парка Копаоник и у зонама заштите природних вредности и непокретних културних добара на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник.

Правила уређења и грађења за објекте пословне и привредне намене на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаоник утврђују се просторним планом јединице локалне самоуправе и урбанистичким планом.

5. Правила грађења за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина, КО Копаоник

Детаљном разрадом у склопу Просторног плана дефинисана су правила грађења која важе за изградњу свих нових објеката. Изградњу објеката треба ускладити са Законом о планирању и изградњи, уз поштовање правила парцелације, параметара и правила изградње из Просторног плана, правила о грађењу и техничких прописа.

5.1. Обухват и опис подручја детаљне разраде

Укупна површина обухвата подручја детаљне разраде у насељу Чајетина, КО Копаоник приказана у графичким прилозима у размери 1:1.000 износи 4 ха 51 а.

У обухвату предметног подручја налазе се две групације катастарских парцела, које су у графичким прилозима означене као две целине, А и Б (Табела IV-1). Целина А састоји се од к.п.бр. 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754 КО Копаоник. Целина Б састоји се од к.п.бр. 835, 836, 837, 838, 839 КО Копаоник. Целина А и целина Б физички су одвојене катастарском парцелом јавног пута, к.п.бр. 762 КО Копаоник. У обухвату подручја налазе се и делови к.п.бр. 964 КО Шипачина који су предвиђени за проширење постојеће трасе јавног пута и формирања прописне регулације нове саобраћајнице.

У случају неподударности списка парцела са графичким прилогом из документације „Катастарско-топографски план са границом подручја детаљне разраде“ Р – 1:1.000, важи графички прилог.

Положај подручја детаљне разраде на подручју Просторног плана приказан је на рефералним картама 1-3. Просторног плана.

Подручје детаљне разраде налази се изван границе Националног парка и у оквиру њега се не налазе заштићене ни предвиђене за заштиту природне вредности и непокретна културна добра.

Земљиште у обухвату подручја детаљне разраде је пољопривредно земљиште – ливаде, пашњаци и воћњаци – у приватној својини. Земљиште је подељено на два дела, две групације парцела – целину А и целину Б. У оквиру предметног подручја не постоје изграђени објекти, јавни објекти нити површине јавне намене, осим постојећег јавног пута, односно његове катастарске парцеле и фактичке трасе, које се не подударају (Реферална карта 4. Лист 1. „Постојећа намена површина” Просторног плана). Парцела пута (катастарска парцела број 762 КО Копаноник) раздваја целину А и целину Б. Фактичка траса пута дели целину Б на два неједнака дела и протеже се преко катастарских парцела број 835, 836, 837, 838, 839 КО Копаноник. У делу који је приближно паралелан са источном границом целине А, фактичка траса пута излази из границе катастарске парцеле број 762 и заузима делове катастарске парцеле број 964 КО Шипачина.

Табела IV-1. Подела на целине

Целина	П (ha)	%	Претежна намена
А	3,01	66,6	пољопривредно земљиште – ливаде, пашњаци и воћњаци
Б	1,20	26,5	пољопривредно земљиште – ливаде, пашњаци и воћњаци
пут	0,30	6,9	јавни пут и пољопривредно земљиште – ливаде
УКУПНО	4,51	100,00	

Постојеће стање приказано је на Рефералној карти 4. Лист 1. „Постојећа намена површина” Просторног плана, у размери 1:1.000.

5.2. Подела на карактеристичне целине, планирана намена простора и врста и намена објеката

Неповољна конфигурација терена условила је задржавање фактичке трасе пута. У циљу обезбеђења стандардних услова за одвијање саобраћаја и довођења неопходних инфраструктурних водова, проширена је регулација постојећег пута. То је условило значајне измене у подели подручја на просторне целине, у односу на постојеће целине.

Подручје детаљне разраде подељено је на просторне целине А, Б1, Б2 и Б3, са следећом планираном наменом површина (Табела IV-2):

- планирана целина А – пословно-стамбени комплекс, са компатибилним садржајима;
- планирана целина Б1 – хелидром са хангаром и компатибилним садржајима;
- планирана целина Б2 – зеленило;
- планирана целина Б3 – зеленило.

Табела IV-2. Подела на карактеристичне целине и блокове са планираном наменом површина

Целина	П (ha)	Катастарске парцеле копаноник
А – Пословно-стамбени комплекс	2,84	целе: 746, 747, 748, 749, 752, и делови: 745, 749, 750, 751, 753, 754
Б1 – Хелидром са хангаром	0,75	делови: 837, 838, 839
Б2 – Зеленило	0,09	делови: 835, 837, 838, 839
Б3 – Зеленило	0,03	делови: 839
УКУПНО	3,71	

Подела на карактеристичне целине приказана је на Рефералној карти 4. Лист 2. „Планирана намена површина” Просторног плана, у размери 1:1.000.

У површине јавне намене спада саобраћајница (Табела IV-3.).

Табела IV-3. Површина јавне намене

намена	П (ha)	Катастарске парцеле
Саобраћајница	0,8	делови: 745, 749, 750, 751, 753, 754, 835, 836, 837, 838, 839, КО Копаноник; и део: 964, КО Шипачина
УКУПНО	0,8	

Површине осталих намена одвојене су од површина јавне намене регулационим линијама и у њих спадају:

- пословно-стамбени комплекс са компатибилним садржајима – угоститељско-услугни садржаји, спорт, рекреација итд;

- хелидром и хангар са компатибилним садржајима – гараже, спорт, рекреација, угоститељство;
- зеленило.

Све намене планиране у детаљној разради у склопу Просторног плана су међусобно компатибилне.

Намена пословно-стамбени комплекс: У оквиру ових садржаја могућ је смештај запослених. У оквиру ове намене могућа је изградња и додатних, пратећих садржаја у објекту за: рекреацију, спорт, угоститељство, трговину, услужно занатство, медицинску рехабилитацију, спа центар и слично.

Намена хелидром и хангари са компатибилним садржајима: С обзиром на конфигурацију терена, неопходно је пројектовати инжењерску конструкцију за равну површину намењену за слетиште хеликоптера. Испод ове равне плочасте површине, могућ је смештај компатибилних садржаја: гараже, спортских и рекреативних садржаја (спортска хала, балон за тенис, мали фудбал, теретана, спа центар, мањи базен, површине до 300 m²). Летиште, односно терен може да се користи у ваздушном саобраћају ако оператер има важећу дозволу за коришћење летишта, односно терена коју издаје Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, те ако је летиште, односно терен уписано у регистар летишта, односно терена који води Директорат цивилног ваздухопловства и ако у тренутку коришћења испуњава све услове за безбедно одвијање ваздушног саобраћаја прописане Правилником о услову и поступку за издавање сагласности за коришћење аеродрома, односно хелидрома („Службени гласник РС”, број 108/15).

Хелидром и хангари планираће се и пројектовати у складу са међународном регулативом која се односи на област ваздушног саобраћаја, посебно у складу са стандардима прописаним од стране Међународне организације за цивилно ваздухопловство (*International Civil Aviation Organization – ICAO*).

Намена зеленило: На површинама чија је намена зеленило (целине Б2 и Б3) планирати аутоктоне врсте зеленила чија висина не омета одвијање ваздушног саобраћаја.

Није дозвољена изградња или било каква промена у простору, која би могла да наруши или угрози објекат или функцију на суседној парцели.

Забрањена је изградња објеката са наменом која није предвиђена или није компатибилна са наменом предвиђеном детаљном разрадом у склопу Просторног плана, као и изградња свих објеката са пољопривредном наменом.

Површине планиране за јавне и остале намене приказане су на Рефералној карти 4. Лист 2. „Планирана намена површина”, у размери 1:1.000.

У оквиру намена датих у детаљној разради у склопу Просторног плана, према указаној потреби се даљом разрадом урбанистичким пројектом може утврдити промена и прецизно дефинисање планираних намена. У случају промене намене неке грађевинске парцеле, у даљој разради урбанистичким пројектом, не могу се повећавати дозвољени урбанистички параметри (индекс заузетости, спратност и висина објеката) из Табеле IV-5. Просторног плана.

5.3. Урбанистички услови за површине и објекте јавне намене

Саобраћајне површине и објекти

Постојећи прилазни пут ка овој локацији је ширине око 3,5 m са застором туданика или земље.

Неопходно је извршити реконструкцију прилазног пута да би се обезбедио нормалан саобраћајни прилаз овој локацији, свим парцелама и планираним новим објектима, као и несметана циркулација доставним, интервентним и осталим возилама.

Новопланирана саобраћајница која се простире дуж целог подручја детаљне разраде има ширину коловоза 5,5 m са обостраним тротоарима ширине 2 m и регулационим простором 2x4 m. Планирана је и једна колско-пешачка стаза, која обезбеђује прилаз постојећим објектима, са коловозом ширине 3,5 m и пешачком стазом 1,5 m и регулационим простором 2x3 m. На целој ширини колско-пешачке стазе предвидети исту коловозну конструкцију са упуштеним ивичњакм између, што обезбеђује могућност мимоилажења два возила.

Регулационе ширине, саобраћајно решење и основни елементи нормалних попречних профила приказани су на Рефералној карти 4. Лист 3. „План регулације и нивелације са саобраћајним

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89 73

решењем" Просторног плана у размери 1:1.000. Сви елементи попречног профила саобраћајних површина који се међусобно функционално разликују морају бити одвојени одговарајућим елементима визуелно и нивелационо.

Приликом израде извођачких пројеката потребна проширења у кривинама урадити на унутрашњим деловима кривина.

На новој саобраћајници у обухвату детаљне разраде забрањено је паркирање.

Све потребе за паркирањем морају се планирати у оквиру сопствених парцела.

Пре дефинисања потребних површина за стационирање путничких возила за новопланиране објекте препоручују се нормативи за њихово планирање приказани у Табели IV-4.

Табела IV-4. Препоручени нормативи за број паркинг места према намени:

Врста објекта	Једно паркинг место на:
становане	70 m ² нето површине
управа, администрација и пословање	60 m ² нето површине
угоститељство	20 m ² нето површине
трговина	50 m ² нето површине
мањи локали и киосци	1 локал или киоск
мотели	1 соба
дворане за састанке	10–20 седишта
хотели и смештајни објекти	2 до 10 кревета (у зависности од категорије)

Величине паркинг места треба предвидети 2.5x5.0 m (2.5x4.8 m) са ширином прилазне улице 6,0 m (5.5 m).

У границама детаљне разраде за планирану саобраћајницу дате су координате темена у државном координатном систему са употребљеним радијусима кривина и осталим потребним елементима хоризонталних кривина.

Дати геодетски подаци за осовину саобраћајница треба да послуже за геодетско обележавање грађевинских линија на терену за нове објекте.

Нивелационо решење нове саобраћајнице прилагођено је терену. Подужни падови не би требало да буду већи од 12,0%, изузетно 15%. Попречно вођење површинских вода обезбеђују попречни падови на правцима за коловоз минимално 2,5% и 2,0% за тротоаре. Попречни падови за паркинге су 2,5%–4,0% у зависности од површинске обраде. Одводњавање атмосферских вода обезбедиће се површинским путем до одређених места на којима ће се вода испустити у околни терен. Ради контроле подужних нагиба урађен је подужни профил нове улице (на Рефералној карти 4. Лист За. „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем – Подужни профил саобраћајнице 1000/100“ Просторног плана). Приложени подужни профил не обавезује касније обрађиваче и дозвољава им минимална нивелациона одступања.

Предвиђено је да нова саобраћајница има коловозну конструкцију за лако саобраћајно оптерећење са застором од асфалт бетона. Код димензионисања коловозних конструкција посебну пажњу треба обратити на дубину мржњења. Застор на паркинзима може бити од растер елемената по систему бетон-трава, асфалта или од неког другог материјала. Пешачке стазе односно тротоаре обрадити са асфалтним застором или бехатон елементима на одговарајућој подлози.

Геомеханичка испитивања потребна за димензионисање коловозних конструкција радиће се у каснијим фазама пројектовања, а на основу предвиђеног саобраћајног оптерећења према важећим прописима за ову област.

Ради безбедног одвијања саобраћаја треба предвидети одговарајућу хоризонталну и вертикалну сигнализацију.

Комунална инфраструктура

Забрањено је прикључење на електроенергетску, гасоводну, телекомуникациону или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију објекта који се гради, сходно члану 160. Закона о планирању и изградњи.

Постојећа и планирана инфраструктура приказана је на Рефералној карти 4. Лист 4. „Синхрон план инфраструктуре“ Просторног плана, у размери 1:1.000. Позиције инфраструктурних водова дате на ситуацији и карактеристичним пресецима су илустративне и могу се по потреби мењати приликом израде техничке документације, с тим да су минимална растојања и дубине обавезујући.

Водовод

На предметној локацији се не налази ниједан објекат водовдне мреже који би могао да буде угрожен изградњом планираних објеката.

Снабдевање водом пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина планира се напајањем из регионалног система „Копаоник“, из резервоара „Суво рудиште“, запремине 250 m³. Одатле се врши одвођење воде цевима Ø250/180 до прекидне коморе ПК8. У прекидној комори врши се раздвајање дотока у два цевовода који одводе воду према резервоару „Треска“ и према резервоару „Крст“ запремине 500 m³. Резервоар „Крст“ је предвиђен за потребе насеља Чајетина (чија је друга фаза изградње планирана од 2015. до 2025. године). Његова запремина је 500 m³ (или 2x250 m³), а ката дна 1520 m н.в (воде 1525 m н.в). Ката резервоара је прилагођена висинским зонама потрошача воде, с обзиром да су они распоређени на катама терена од 1200 до 1650 m н.в. Оваква расподела је условила формирање девет висинских зона од по 50 m тако да минимални притисак код потрошача буде 2,5 бара, а максималан 7,5 бара.

Планирана траса водоводне мреже условљена је саобраћајним решењем и намењеном, односно распоредом објеката, као и конфигурацијом терена. Планирана водоводна мрежа има укупну дужину око 2.000 m и састоји се од транзитних цевовода, примарне и секундарне водоводне мреже. Висинске зоне су одвојене са по једном прекидном комором и редуциром притиска. Предметна локација се ослања на девету висинску зону, која обухвата потрошаче лоциране на висинским катама између 1.200 и 1.250 m н.в. Снабдевање потрошача пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина предвиђено је гравитационим путем прикључењем на цевовод примарне мреже ДН 125 mm (у шахту Ш99) на коти 1.250 m н.в. Непосредно по уласку на локацију планирано је постављање редуцира притиска у новом шахту Ш200 на коти 1191 m н.в. Прикључни цевовод је минималног пречника ДН 110 mm (ПЕХД ПЕ-100).

Водоводне цеви се налазе у коловозу на растојању 1,0 m од ивичњака или у тротоару на растојању 0,5 m од ивичњака. Минимална дубина уклапања цеви је 1,5–1,6 m са надслојем земље изнад цеви од 1,2 до 1,3 m. Водоводни систем треба опремити довољним бројем затварача, испуста и осталим арматурама потребним за његово лако одржавање и правилно функционисање, а такође обезбедити довољне количине и довољан притисак за санитарне и противпожарне потребе. Прикључке објеката на водоводну мрежу треба извести у шахтовима са свим потребним арматурама. Шахтови се постављају у зеленом појасу осим случајева када се морају поставити у тротоаре или у коловозној конструкцији.

Приликом мимеолажења са мрежом фекалне канализације потребно је да водоводна мрежа буде изнад, а приликом мимеолажења са TT и електро мрежом да водоводна мрежа буде испод ових инсталација. Минимално растојање између водоводних и канализационих цеви је 0,4 m, а између водоводних и TT и електро каблова 0,5 m.

На планираној водоводној мрежи неопходно је предвидети надземне противпожарне хидранте Ø80 на међусобном растојању максимално 50 m. Хидранти треба да буду видно обележени и постављени тако да буду увек приступачни непосредно по уласку на локацију.

Канализација

На предметној локацији не налази се ни један објекат фекалне канализационе мреже који би могао да буде угрожен изградњом планираних објеката.

С обзиром на распоред насеља и пунктова на подручју изван границе Националног парка, као и на конфигурацију терена, планирано решење канализационе мреже заснива се на коришћењу гравитационог сепарационог система канализације. Ово решење омогућава оптимално функционисање канализационог система и усклађено је са решењима у оквиру постојећег пројекта прикључања, одвођења и пречишћавања отпадних вода ТЦ Копаоник, насеља Треска, Лисина и Чајетина, где се налази и предметна локација.

Решење евакуације и пречишћавања отпадних вода у оквиру пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина планира се коришћењем посебних сепарационих система и индивидуално, преко локалног система канализације отпадних

вода са механичко-биолошким системима за пречишћавање, технологијом производње биогаза за грејање и производњу електричне енергије и са упуштањем пречишћене воде у реципијенте који ће имати најмање IIa класу воде. Локација постројења за пречишћавање отпадних вода, предвиђена је у најнижем делу локације чиме је омогућено гравитационо одвођење отпадних вода са највећег дела локације. За објекте или делове објеката које није могуће укључити у гравитациони систем одвођења отпадних вода, предвидети локално препумпавање отпадних вода.

Пречнике цеви одредити техничком документацијом на основу хидрауличног прорачуна, а као минимални пречник главних одводних канала усвојити Ø250. Дубина укопавања цеви износи минимално 1,2 m до врха цеви.

Положај цеви фекалне канализације предвидети испод водоводних, телекомуникационих и електро инсталација. На преломима нивелета и праваца предвидети ревизиона окна, као и каскаде на местима где је то потребно.

Укупна дужина фекалне канализације је око 500 m.

Пројекте фекалне канализације и прикључака објеката радити у складу са важећим прописима и стандардима.

Одвођење атмосферске воде је планирано преко отворених канала уз саобраћајницу или зацељеном кишном канализацијом. С обзиром на конфигурацију терена, атмосферске отпадне воде се одводе гравитационо у природне реципијенте. Пре упуштања у природне водотоке – поток предвидети претходно пречишћавање. Приликом израде пројектне документације за одвођење атмосферских вода са паркинга потребно је предвидети сепараторе за масти и уља.

Главни одводни колектор за атмосферску канализацију треба да буде 400 mm. Очекивани проток током референтне кише износи око 250 l/s. Није дозвољено уводити атмосферске воде у фекалну канализацију и обрнуто.

Телекомуникациона мрежа и објекти

Локација пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина налази се у непосредној близини викенд насеља Лисина-Чајетина и по територијалној организацији фиксне телекомуникационе мреже припада мрежној групи 036 Краљево. На самом локалитету не постоји инфраструктура телекомуникационе мреже. У непосредној близини предметне локације планиран је телекомуникациони оптички кабл Казновиће – Копаоник преко кога се локација везује на комутациони чвор Рашка. У непосредној близини локације постоје базне станице мобилних оператора MTS, Telenor и VIP, тако да је подручје добро покривено мобилним сигналом све три мреже.

Планирано решење телекомуникационе мреже у оквиру пословно-стамбеног комплекса и хелидрома са хангаром у насељу Чајетина мора да омогући све савремене услуге у области телекомуникација: телефонију са свим пратећим сервисима, мрежу за пренос података са великим брзинама, Интернет, мултимедијалне сервисе, КДС (кабловски дистрибутивни систем). Да би се то остварило, у складу са условима оператора „Телеком Србија“ који пружа услуге фиксне мреже на Копаонику, предвиђено је:

- изградња приводног оптичког кабла од трасе постојећег оптичког кабла Казновиће – Копаоник до локације у дужини од око 500 метара. Оптички кабл треба изградити до оба пословно-стамбена објекта;

- набавка и монтажа два најсавременија приступна чвора типа мини ИПАН – за сваки објекат по један приступни чвор;

- изградња потребне кабловске канализације – од пословно-стамбених објеката до техничких садржаја на локацији која ће омогућити да и они користе све телекомуникационе сервисе.

Овакав концепт омогућава да сви телекомуникациони сервиси буду доступни у сваком објекту, врло економично, само преко кабловске инсталације унутар објекта. Ова инсталација треба да буде комбинована са бакарним и оптичким кабловима у зависности од намене појединих делова објекта, а што се дефинише посебним пројектима.

Траса оптичког кабла лоцирана је поред приступне саобраћајнице. На страни предвиђеној за електро-инфраструктуру, треба поставити две ПЕ цеви пречника 40 mm које треба да буду непрекидно спојене гасно непропусним спојницама. Једна цев служи за полагање оптичког кабла, а друга служи за каснију доградњу мреже.

За смештај приступних чворова мини ИПАН у сваком објекту треба обезбедити просторију у приземљу или првом подземном

нивоу површине 4–6 m², висине 2,80 m. Просторије треба да су лако приступачне за особље, да имају обезбеђено електрично напајање и уземљење и обезбеђено проветравање. Кроз просторије не смеју да пролазе топловодне, водоводне и канализационе инсталације.

5.4. Услови за формирање грађевинске парцеле

Положај парцеле је утврђен регулационом линијом у односу на површину јавне намене и разделним границама парцеле према суседним парцелама. Овом детаљном разрадом у склопу Просторног плана утврђују се регулационе линије, а разделне границе између грађевинских парцела утврђују се у процесу парцелације и препарцелације, у складу са Законом о планирању и изградњи.

За извођење радова на полагању подземних и ваздушних водова за електроенергетске, ПТТ, водне и гасне инсталације не врши се парцелација и препарцелација грађевинског земљишта.

Приликом израде пројеката парцелације и препарцелације и формирања грађевинских парцела, водити рачуна о постојећим катастарским парцелама у највећој могућој мери. Парцеле се могу укрупњавати до прописаног максимума, или делити до прописаног минимума за поједине врсте градње према намени простора ради корекција затечене парцелације у циљу формирања грађевинских парцела оптималних величина, облика и површина за изградњу објеката у складу са решењима из ове детаљне разраде у склопу Просторног плана, правилима о грађењу и техничким прописима као и обезбеђења саобраћајних и других инфраструктурних коридора.

Грађевинска парцела мора имати обезбеђен колски приступ и директан излаз на јавну саобраћајну површину.

Минимална грађевинска парцела је 3 а.

Ширина фронта грађевинске парцеле према јавној саобраћајној површини мора бити најмање 10 m. Рачуна се ширина границе парцеле приближно паралелне јавној саобраћајници. Парцеле за објекте инфраструктуре могу имати мању ширину фронта.

Грађевинска парцела има површину и облик који омогућава изградњу објекта у складу са решењима из ове детаљне разраде у склопу Просторног плана, правилима струке и важећим техничким прописима. Новоформиране парцеле треба да имају облик што ближе правоугаонику или трапезу, а одступања су могућа у циљу прилагођавања терену или затеченој парцелацији.

5.5. Положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

Регулационе линије су дефинисане на Рефералној карти 4. Лист 3. „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем” Просторног плана, у размери 1:1.000.

Грађевинска линија јесте линија на, изнад и испод површине земље и воде до које је дозвољено грађење основног габарита објекта.

Грађевинска линија се утврђује овим просторним планом у односу на регулациону линију и представља крајњу линију до које се може вршити изградња објеката. За остале грађевинске елементе примењују се одредбе члана 28. Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени гласник РС”, број 22/15).

Грађевинска линија је релевантна само за надземни део објекта. Подземне етаже могу прелазити грађевинску линију до границе парцеле, али тако да темељ објекта не прелази границу парцеле. У подземном делу се оставља могућност за смештање додатних подземних садржаја: гаража и помоћних просторија у случају потребе, чиме се добија већи стандард укупног простора и у смислу уклањања аутомобила са површине терена. Подземне етаже могу имати површину до 90% површине парцеле за парцеле површине до 3 а, односно 80% за парцеле површине веће од 3 а. Грађевинске линије су дефинисане на Рефералној карти 4. Лист 3. „План регулације и нивелације са саобраћајним решењем” Просторног плана, у размери 1:1.000.

Неизграђене слободне и зелене површине треба да заузимају најмање 30% површине парцеле, односно 40% за планиране објекте смештаја. У ове површине рачунају се и уређене слободне и зелене површине на равним крововима подземних етажа, партерно уређене пешачке комуникације, као и пешачки и колски приступи објектима у оквиру парцеле.

2. новембар 2016.

Гласник

Број 89 75

Растојања од бочних и задњих граница грађевинских парцела, правила за пројектовање отвора стамбених просторија према суседним парцелама и правила за испаде на објекту (еркере, терасе и слично) према суседним парцелама, примењују се према Правилнику о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу.

Најмање растојање објекта од суседног објекта је:

- у односу на фасаду са стамбеним просторијама минимално 1 ha вишег објекта;
- у односу на фасаду на помоћним просторијама и без прозора минимално 1/2 ha вишег објекта.

На истој грађевинској парцели могу се градити и други објекти у складу са датим правилима компатибилности.

5.6. Урбанистички показатељи

Утврђени урбанистички показатељи за планирану детаљну намену приказани су у Табели IV-5.

Табела IV-5. Урбанистички показатељи за планирану детаљну намену простора

Намена	П (ha)	Из	Спратност
Пословно-стамбени комплекс	2,84	30%	П+2+Пк
Хелидром, хангар и компатибилни садржаји	0,75	40%	П
Зеленило	0,12	-	-
Саобраћајне површине	0,8	-	-

Индекс заузетости парцеле („Из“) је однос габарита хоризонталне пројекције објекта и укупне површине грађевинске парцеле, изражен у процентима (не рачунају се прилазна степеништа и надстрешнице изнад улаза). У случају када надстрешница формира објекат, простор испод надстрешнице се рачуна као заузета површина, у складу са SRPS U.C2.100 2002.

Највећи дозвољени индекс заузетости парцеле је 30% за целину А, односно 40% за целину Б1.

Спратност и висина објекта (од заштитног тротоара на месту улаза у објекат до венца, на средини уличне фасаде објекта) могу бити: П + 2 + Пк.

У целини А са наменом пословно-стамбени комплекс препоручује се изградња каскадних објеката који на најрационалнији начин користе нагиб и конфигурацију терена. Објекти који према узбрдној страни имају прописану спратност П+2+Пк могу са супротне, низбрдне, стране имати већу спратност, али не више од две полу-укопане етаже. Дозвољено је пројектовање сутерена (етажа чији се под налази у просеку до 1 m испод нивоа терена) и подземних етажа. Висина венца у поткровљу може бити до 2,2 m.

У целини Б1 са наменом хелидром са хангарима конфигурација терена диктира пројектовање инжењерске конструкције за равну површину намењену за слетиште хеликоптера. Највећа дозвољена висина плоче у односу на терен износи 20 m (највећа дозвољена висина објекта испод плоче који је једним делом укопан, а чији кров представља конструкција хелидрома). Висина објекта хангара коме се приступа са нивоа слетишта односно пројектоване конструкције зависи од техничко-технолошких захтева за ову врсту објекта.

5.7. Смернице за спровођење правила грађења за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина

Планско решење из дела III. 2. и правила грађења за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина из дела IV. 5. Просторног плана представљају основ за непосредно спровођење овог планског документа кроз:

- издавање информације о локацији;
- издавање локацијских услова.

Планско решење из дела III. 2. и правила уређења и грађења за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина из дела IV. 5. Просторног плана представљају плански основ за:

- израду пројеката парцелације и препарцелације;
- израду урбанистичких пројеката.

За све планиране интервенције, пре израде техничке документације, неопходно је прибавити услове и сагласности надлежних органа, организација и јавних предузећа у складу са законом.

На основу члана 116. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15), пре изградње хелидрома, инвеститор хелидрома је дужан да прибави одобрење Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије. За прибављање тог одобрења, потребно је доставити техничку и безбедносну документацију, којом се доказује одржавање прихватљивог нивоа безбедности ваздушног саобраћаја и обезбеђивања у ваздухопловству. У складу са условима Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије издатим за потребе израде овог плана (број 5/3-09-0075/9015-0002, од 7. маја 2015. године), пројектна документација се доставља заједно са прилозима (ситуациони планови ширег и ужег подручја хелидрома, графички прилози хелидрома, пресека површи за ограничење препрека и др.) и садржи елементе потребне за избор правца прилазно-одлетних равни, анализу препрека, утицај на околину и др.

V. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. Учесници у имплементацији

Кључни учесници у остваривању Просторног плана су, у складу са својим надлежностима и делокругом рада одговарајући органи и институције на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу.

Кључни учесници на републичком нивоу су министарства са одговарајућим дирекцијама и управама за послове заштите животне средине, културе, туризма, урбанизма и просторног планирања, инфраструктуре, енергетике, економије и регионалног развоја, финансија, пољопривреде, шумарства, водопривреде; јавна предузећа и привредна друштва која обављају послове заштите природе и споменика културе, друмског саобраћаја, водопривреде, шумарства, електропривреде и телекомуникација; као и заводи који обављају послове за заштиту природе и споменика културе. У остваривању Просторног плана одговарајуће учешће узео је министарства надлежна за послове привреде, здравља, социјалне политике, просвете, омладине и спорта и др.

Кључни учесници на регионалном нивоу управљања су: регионалне привредне коморе (у Краљеву и Крушевцу) и регионалне развојне агенције (за Рашки и за Расински управни округ), а на локалном нивоу управљања општине Рашка, Брус и Лепосавић. У остваривању Просторног плана одговарајуће учешће узео је месне заједнице, општинска јавна комунална предузећа, општинске дирекције за урбанизам и грађевинско земљиште и друге дирекције, агенције, установе и туристичке организације и пољопривредно-туристичке задруге села са подручја Просторног плана. Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера, у првом реду житеље планског подручја, власнике непокретности, домаћинства која имају пољопривредно газдинство, локалне и друге заинтересоване пословне субјекте, асоцијације произвођача, удружења грађана, невладине организације и друге актере, чиме ће се обезбедити адекватне мере подршке економском и социјалном развоју, заштити и управљању природним вредностима и ресурсима и очувању локалне традиције и културе.

2. Смернице за израду планске и друге документације и за спровођење просторног плана

Просторни план ће се спроводити двојако:

6) непосредно – издавањем информације о локацији и локацијских услова на основу детаљне разраде планских решења која су саставни део овог планског документа;

7) посредно:

– применом планских решења у разради других просторних планова подручја посебне намене чији се обухват преклапа са подручјем овог просторног плана: (а) Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова”; и (б) Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Ћелије”;

(1) применом и разрадом планских решења овог просторног плана за обухваћени део подручја ван Националног парка Копаоник у просторним плановима јединица локалне самоуправе за територије општина Рашка, Брус и Лепосавић;

(2) разрадом планских решења овог просторног плана за обухваћени део подручја ван Националног парка Копаоник урбанистичким плановима;

(3) разрадом планских решења овог просторног плана у секторским плановима и програмима.

2.1. Смернице за спровођење и детаљну разраду Просторног плана у планским документима (Реферална карта 3)

Просторни план се спроводи непосредно издавањем информације о локацији и локацијских услова на основу елемената регулационе разраде планских решења за пословно-стамбени комплекс и хелидром са хангаром у насељу Чајетина (КО Копачник) која су саставни део планског документа.

На подручју у границама Националног парка Копачник Просторни план ће се спроводити непосредно на основу елемената регулационе разраде која ће се утврђивати као његов саставни део у склопу измена и допуна, односно израде новог Просторног плана.

Просторни план је плански основ за даљу разраду и спровођење на подручју Националног парка Копачник. Просторни планови јединица локалне самоуправе нису плански основ за даљу разраду и спровођење на подручју Националног парка Копачник.

У склопу измена и допуна, односно израде новог Просторног плана преиспитаће се, изменити и допунити планска решења свих донетих урбанистичких планова и урбанистичких пројеката чији се обухват, у целисти или једним делом, налази у границама Националног парка Копачник и утврдити кроз елементе регулационе разраде који ће бити саставни део Просторног плана.

Приоритет до краја 2017. године има израда и доношење елемената регулационе разраде у склопу измена и допуна, односно израде новог Просторног плана за:

1. Туристички комплекс Суво рудиште на територији општине Рашка, уместо донетог Плана детаљне регулације Суво рудиште и Плана детаљне регулације Сунчана долина – Бачиште;
2. Туристички комплекс Сребрнац на територији општине Брус и Рашка, уместо донетог Плана детаљне регулације за локалитет „Сребрнац“ на Копачнику у општини Брус;
3. Туристички комплекс Јарам на територији општине Брус и Рашка, уместо донетог Плана детаљне регулације за локалитет „Јарам“ на Копачнику у општини Брус;
4. Туристички комплекс Рендара на територији општине Брус и Рашка, уместо донетог Плана детаљне регулације за локалитет „Рендара“ на Копачнику у општини Брус;
5. скијашку и другу инфраструктуру чија је реализација планирана да започне до 2019. године.

До доношења елемената регулационе разраде из тачке 5. претходног става, овај просторни план биће плански основ за израду урбанистичког пројекта за следеће објекте скијашке инфраструктуре и пратеће техничке инфраструктуре на земљишту у државној својини:

- реконструкцију и модернизацију постојећих ски-лифтова и жичара;
- реализацију планираних ски-лифтова и жичара;
- проширење постојећих и реализацију планираних ски-стаза;
- реализацију планираних објеката за одмор скијаша на станицама жичара;
- реализацију техничке инфраструктуре за потребе објеката наведених у претходним алинејама овог става;
- реализацију планиране инфраструктуре за вештачко оснежавање ски-стаза;
- реализацију планираних малих акумулација и микро водозахвата за вештачко оснежавање.

Изузетак од претходног става су кабинске жичаре које се протежу на територији две општине или се протежу делом и ван Националног парка. Елементи регулационе разраде за ове кабинске жичаре се доносе у оквиру измена и допуна Просторног плана.

За варијантна решења траса кабинске жичаре урадиће се одговарајућа техничка документација на основу које ће се, у сарадњи са министарствима надлежним за просторно планирање, заштиту животне средине и туризам и Заводом за заштиту природе Србије изабрати најпогоднија траса.

Просторни план представља плански основ за израду планова детаљне регулације за све објекте скијашке инфраструктуре, који се једним делом или у целисти налазе на земљишту у приватној својини, а до доношења измена и допуна овог просторног плана подручја које ће садржати детаљну разраду из става 5. тачка 5. овог пододелка.

Донети планови детаљне регулације, као и донети урбанистички пројекти и они урбанистички пројекти чија се израда предвиђа Просторним планом, представљају плански основ за издавање информације о локацији и локацијских услова за објекте скијашке инфраструктуре и пратећу техничку инфраструктуру на подручју Националног парка Копачник.

Сви донети урбанистички планови, као и урбанистички планови за које је добијена сагласност у складу са законом, а нису усклађени са Просторним планом, ускладиће се у року од 18 месеци од дана ступања на снагу уредбе о утврђивању овог просторног плана. Урбанистички планови ће се примењивати у деловима у којима нису у супротности са Просторним планом, до њиховог потпуног усклађивања.

Препорука је да се туристички центри који се простиру на територији две или више општина, као и туристички центри за које не постоји детаљна разрада кроз урбанистичке планове, детаљно разрађују кроз измене и допуне овог просторног плана.

Урбанистички планови чија је израда започела пре доношења Просторног плана, ускладиће се са овим просторним планом.

Ступањем на снагу уредбе о утврђивању овог просторног плана, измена и допуна Генералног урбанистичког плана Суво рудиште – Јарам из 1991. године не представља плански основ за израду урбанистичког плана у обухвату тог планског документа.

На преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копачник Просторни план ће се спроводити непосредно на основу детаљне разраде за скијашку и другу инфраструктуру ако се простира делом у границама Националног парка Копачник и делом на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копачник, која ће се утврђивати као његов саставни део у склопу измена и допуна, односно израде новог Просторног плана.

На преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копачник Просторни план може да се спроводи непосредно за оне комплексе и објекте за које се одлуком Владе утврди детаљна разрада као саставни део у склопу измена и допуна, односно израде новог Просторног плана.

На преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копачник Просторни план се спроводи у просторним плановима, урбанистичким плановима и урбанистичко-техничкој документацији који су усклађени са овим просторним планом. Препоручује се у периоду до 2019. године израда и доношење плана детаљне регулације за секундарни туристички центар Бело Брдо (са скијалиштем) на територији општине Лепосавић.

Границе донетих урбанистичких планова на подручју Просторног плана и границе урбанистичких планова (чији се обухват, у целисти или једним делом, налази у границама Националног парка Копачник) чија је израда започела пре доношења овог просторног плана дате су на Рефералној карти 3. „Карта спровођења“ и не могу се мењати у поступку њиховог усклађивања са Просторним планом.

2.2. Смернице за спровођење Просторног плана у секторским плановима и програмима

Спровођење и разраду планских решења и пропозиција утврђених Просторним планом у секторским плановима и програмима у складу са законом обезбеђују:

- Јавно предузеће „Национални парк Копачник“ детаљним одређивањем граница заштите на терену и катастарском плану и издром одговарајућег записника, односно оператата, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима, а у сарадњи са Републичким геодетским заводом, Заводом за заштиту природе Србије и Институту за архитектуру и урбанизам Србије;

- Јавно предузеће „Национални парк Копачник“ доношењем плана управљања и годишњих програма управљања Националним парком, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима;

- Јавно предузеће „Национални парк Копачник“ издром и реализацијом програма развоја научних и образовних функција Националног парка, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима;

- Јавно предузеће „Национални парк Копачник“ издром и реализацијом програма развоја геонаформационог система и

2. новембар 2016.

Гласник
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број 89

77

мониторинга природних и културних вредности, заштите и развоја Националног парка, сходно обавезама утврђеним Законом о националним парковима;

– Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“ изразом и реализацијом програма презентације и популаризације природних вредности и културних вредности, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима, а у сарадњи са надлежним институцијама и субјектима развоја туризма;

– Републички геодетски завод, у сарадњи са Јавним предузећем „Национални парк Копаноник“, ажурирањем катастра непокретности за подручје Националног парка;

– Јавно предузеће „Скијалишта Србије“ изразом пројекта развоја ски-центра и скијалишта „Копаноник“ и доношењем средњорочног програма развоја скијалишта у Националном парку Копаноник;

– министарства надлежна за шумарство и заштиту природе и Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“, изменама и допунама основа и програма развоја шума за ГЈ у чијем је обухвату Национални парк; а у сарадњи са власницима земљишта изразом програма газдовања шумама и пошумљавања земљишта у приватном власништву; као и изразом планова заштите шума од пожара у Националном парку и осталом делу подручја Просторног плана;

– Министарство надлежно за туризам у сарадњи са министарствима надлежним за животну средину и просторно планирање, туристичким организацијама и релевантним актерима у туризму и приватним сектором изразом Стратегијског мастер плана за одрживи развој примарне туристичке дестинације Копаноник;

– регионално надлежан завод за заштиту споменика културе, у сарадњи с надлежним општинским управама и приватним сектором, утврђивањем средњорочних и годишњих програма истраживања и заштите непокретних културних добара;

– корисници ловних подручја, односно ловишта доношењем програма развоја ловног подручја, ловне основе и годишњих планова газдовања ловиштем у обухвату Просторног плана;

– корисници риболовних подручја (вода), доношењем програма развоја риболова и годишњих планова газдовања риболовним подручјима (стазама) у обухвату Просторног плана;

– Јавно предузеће „Путеви Србије“ усклађивањем средњорочних и годишњих програма изградње, рехабилитације и одржавања државних путева;

– скупштине општина Рашка, Брус и Лепосавић у сарадњи са министарством које обављају послове везане за пољопривреду и Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“, асоцијацијама пољопривредних произвођача и власницима земљишта, доношењем привредно-еколошких планова коришћења и заштите ливада и пашњака у границама Националног парка и програма интегралног руралног развоја за територије својих општина;

– скупштине општина Рашка, Брус и Лепосавић у сарадњи са министарством надлежним за туризам и Јавно предузеће „Национални парк Копаноник“ доношењем општинских програма развоја туризма;

– општинске управе Рашка, Брус и Лепосавић односно јавна предузећа/дирекције које обављају послове везане за општинске путеве, усклађивањем средњорочних и годишњих програма развоја мреже општинских путева;

– скупштине општина Рашка, Брус и Лепосавић доношењем средњорочних планова заштите земљишта од водне ерозије, загађивања и других деградационих процеса, заштите вода од загађивања и неповољних промена хидролошких режима, заштите ваздуха од загађивања, заштите од прекомерне буке, као и програма и планова мониторинга животне средине (ваздуха, буке, земљишта и др.) и програма праћења документације о стратешким проценама утицаја планова и проценама утицаја пројеката на животну средину;

– скупштине општина Рашка, Брус и Лепосавић доношењем средњорочних и годишњих програма развоја водоводне и канализационе инфраструктуре; плана за проглашење ерозионих подручја и оперативног плана заштите од поплава за територије својих општина;

– скупштине општина Рашка и Брус и суседних општина доношењем и реализацијом регионалних планова управљања комуналним отпадом за Рашки и Расински управни округ и општинских планова управљања отпадом.

3. Приоритетна планска решења и пројекти

Приоритетне активности на имплементацији Просторног плана утврђују се за период до 2019. године. Приоритетне активности приказане су по областима, а утврђене су за посебне намене простора на подручју у границама Националног парка Копаноник, а где је неопходно и на преосталом подручју Просторног плана ван граница Националног парка Копаноник.

1. Заштита природних и културних вредности

Планско решење 1.1:	Заштита природних и културних вредности на подручју Националног парка
Приоритетне активности:	<p>детаљно одређивање граница заштите Националног парка на терену и катастарском плану и израда одговарајућег записника, односно оператa, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима;</p> <p>припрема и доношење плана управљања и годишњих програма управљања Националним парком, сходно обавези утврђеној Законом о националним парковима;</p> <p>ажурирање катастра непокретности за подручје Националног парка;</p> <p>израда и реализација програма развоја научних и образовних функција Националног парка;</p> <p>израда и реализација програма развоја геонаформационог система и мониторинга природних вредности, заштите и развоја Националног парка;</p> <p>израда и реализација програма презентације и популаризације природних и културних вредности Националног парка;</p> <p>активирање главних улазних станица у Национални парк;</p> <p>постављање малих дисперзованих објеката у функцији заштите и презентације вредности Националног парка.</p>

2. Туризам и рекреација

Планско решење 2.1:	Комплектирање и интензивирање постојећих садржаја туристичке понуде
Приоритетне активности:	<p>функционално интегрисање понуде Туристичког центра у Националном парку са понудом Брзећа, Лисине и Јошаничке Бање – припремом и реализацијом Програма обједињене туристичке понуде ТЦ Копаноник;</p> <p>модернизација и комерцијализација постојећих смештајних капацитета ТЦ Копаноник на Сувом руднику, Јарму и Сребрницу у складу са међународним стандардима и трендовима у туризму и хотелијерству;</p> <p>унапређење постојећих објеката јавних служби и сервиса на Сувом руднику и Јарму;</p> <p>комплектирање спортско-рекреативних садржаја на Сувом руднику;</p> <p>зауостављање непланске изградње на подручју Националног парка; трансформација постојеће викенд изградње у комерцијални смештај;</p> <p>повећање површина под алпским ски-стазама;</p> <p>комплектирање постојеће мреже зимских нордијских и летњих излетничких и планинарских стаза.</p>
Планско решење 2.2:	Изградња и уређење нових садржаја у функцији развоја туризма
Приоритетне активности:	<p>прва фаза изградње Визитор-центра на Сувом руднику и премештање маузолеја Јосифа Панчића на нову локацију, комунално уређење туристичких комплекса Јарам, Сребрница и Рендара;</p> <p>изградња нових смештајних капацитета на Сувом руднику, Јарму и Сребрницу;</p> <p>наменска изградња вишефункционалних објеката у складу са потребама стационарних туриста и дневних излетника на Сувом руднику и Јарму;</p> <p>изградња спортско-рекреативних садржаја на Јарму и Сребрницу;</p> <p>изградња приоритетних жичара, алпских ски-стаза и пунктова са ски-ресторанима уз жичаре у планираним секторима скијалишта 2, 4, 5 и 7, приоритетно нових садржаја на излазној станици жичаре „Суво рудниште – Панчићев врх“ и кабинских жичара „Брзећа/Бела река – Мали Караман – Суво рудниште“ и „Лисина – Суво рудниште“ са ски-стазама;</p> <p>изградња нове мреже зимских нордијских и летњих излетничких и планинарских стаза, са уређеним одмористима, видиковима и склоништима на подручју Националног парка и ван граница Националног парка;</p> <p>изградња планиране инфраструктуре, приоритетно од секундарног туристичког центра Лисина ка пословно-стамбеном комплексу у насељу Чајетина и комунално опремање тог комплекса;</p> <p>покретање реализације програма Центра националне историје и духовности „Стефан Немања“.</p>

3. Развој инфраструктурних система

Планско решење 3.1:	Водоснабдевање
Приоритетне активности:	повећање капацитета ППСВ „Самоковска река“; унапређење система управљања и смањење губитака у постојећој водоводној мрежи, приоритетно на подручју Националног парка.
Планско решење 3.2:	Одвођење отпадних вода
Приоритетне активности:	повећање капацитета ППОВ на Репушким бачијама; стављање у функцију ППОВ на Сребрицу и у Брзећу.
Планско решење 3.3:	Изградња и модернизација саобраћајне мреже
Приоритетне активности:	развој локалних саобраћајница и решавање стационарног саобраћаја у Туристичком комплексу Суво рудиште; реализација деонице општинског пута (дужине око 1 km) од Лисине до пословно-стамбеног комплекса у насељу Чајетина, од укрштања са ДП Пчела број 210 (деоници 21002, од чвора 21001 Копанник на стационажи око km 30+000 ка Југоистоку); реализација планираних хелидрома у пословно-стамбеном комплексу у насељу Чајетина и на Сувом рудишту.
Планско решење 3.4:	Развој електроенергетске инфраструктуре
Приоритетне активности:	изградња ТС 110/35 kV „Копанник“ са далеководом 110 kV до ТС 110/35 kV „Рашка“; развој гасоводног система на подручју Просторног плана.
Планско решење 3.5:	Развој телекомуникационе инфраструктуре
Приоритетне активности:	изградња МСАН Сребрнац и Брзеће; изградња оптичких каблова и МСАН за пословно-стамбени комплекс у насељу Чајетина и насеља Кнежево, Равниште, Бозовин, Блажево и Лисина.
Планско решење 3.6:	Развој комуналне инфраструктуре
Приоритетне активности:	изградња планиране ватрогасне станице и организација ватрогасне службе у ТЦ Копанник и Националном парку; изградња рециклажних дворишта и трансфер станице ван подручја Националног парка, према пројектној документацији; преусмеравање токова отпада на регионалне депоније за општине Рашка, Сјеница, Тутин и град Нови Пазар и/или регионалну депонију за Расински управни округ.

4. Заштита животне средине

Планско решење 4.1:	Унапређења и заштите квалитета животне средине
Приоритетне активности:	антиерозивна заштита скијалишта у Националном парку; антиерозивна заштита обухваћених делова сликова акумулација „Белије“ и „Селова“ (регулације бујичних водотока); компензације за сечу шуме услед изградње туристичких садржаја и реализације скијалишта пошумљавањем голети, појасева уз скијашке стазе, саобраћајнице и водотоке, уз формирање расадника; израда катастра загађивача природе и животне средине и спровођење мониторинга ваздуха, квалитета воде, земљишта и буке на подручју Националног парка; израда и спровођење програма заштите земљишта од водне ерозије, загађивања и других деградационих процеса, заштите вода од загађивања и неповољних промена хидролошких режима, заштите ваздуха од загађивања, заштите од прекомерне буке на подручју Просторног плана; израда стратешких и процена утицаја на природу и животну средину свих приоритетних програма, планских докумената и пројеката.

4. Мере и инструменти за имплементацију

За остваривање планских концепција, решења и пропозиција Просторног плана најзначајнија је примена следећих мера и инструмената различитих политика:

1. Заштите природе и природних вредности и НКД:

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежног за животну средину за израду оперативне границе заштите на катастарском плану Националног парка;
- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежног за животну средину за израду и спровођење Плана управљања Националног парка;
- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежних за животну средину, културу и туризам, као и из прихода Јавног предузећа „Национални парк Копанник“ и средстава приватног сектора за израду и спровођење програма презентације Националног парка и НКД;
- развој информационог и мониторинг система о Националном парку и НКД које ће, у складу са законом, обезбедити Завод за заштиту природе Србије и надлежна установа заштите споменика културе;

– министарства надлежна за заштиту животне средине и изградњу простора, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, појачаним надзором над заштитом природних вредности и изградњом простора у Националном парку; као и урбанистичке инспекције ради контроле поступка израде и усклађивања урбанистичких планова са законом и пропозицијама Просторног плана;

– припрема и постепено увођење система компензација и накнада власницима земљишта за настале штете, ускраћивање и умањење добити, као и компензационих програма (за развој пољопривреде и села, туризма, локалних инфраструктурних и комуналних система, јавних служби и др.) за ограничења у развоју локалних заједница на подручју Националног парка, ради спровођења режима и мера заштите природних вредности.

2. Одрживи развој туризма:

– обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко надлежних министарства за туризам и регионални развој, ИПА програма и других европских програма за израду, институционално организовање и спровођење Стратегијског мастер плана за одрживи развој примарне туристичке дестинације „Копанник“;

– сарадња, координација и кооперација Јавног предузећа „Национални парк Копанник“, Јавног предузећа „Скијалишта Србије“, и свих субјеката развоја туризма ради обезбеђења ефикасног управљања одрживим развојем скијашке и друге туристичке инфраструктуре и супраструктуре на подручју Просторног плана;

– побољшање координације општинских јавних предузећа за комуналне делатности, дирекција/завода (за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве) и општинских управа (урбанистичке, грађевинске, катастра непокретности и друге службе) у погледу обједињавања активности на уређењу грађевинског земљишта, изградњи и одржавању објеката комуналне инфраструктуре у туристичким комплексима, туристичким селима и туристичким пунктовима;

3. Заштита и одрживо коришћење вода и развој водопривредне инфраструктуре:

– успостављање мониторинга параметара квалитета воде на подручју Националног парка „Копанник“, с математичким моделом за прогнозу квалитета воде који обезбеђује Републичка дирекција за воде, у сарадњи са Јавним водопривредним предузећем „Србијаводе“ и другим општинским јавним комуналним предузећима;

– обезбеђење средстава из буџета Републике Србије, министарства надлежног за водопривреду, ИПА програма и буџета обухваћених општина за финансирање реконструкције и повећање капацитета постројења за припрему воде за пиће, реконструкцију постојећих и изградњу нових водоводних и канализационих система, реконструкцију и повећање капацитета постојећих и изградњу нових постројења за пречишћавање отпадних вода;

4. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта и одрживи развој пољопривреде:

– коришћење средстава из буџета Републике Србије за израду и спровођење привредно-еколошких планова коришћења и заштите ливада и пашњака у Националном парку, шема надокнада за одржавање система традиционалне пољопривреде на подручју Просторног плана, као и из аграрних буџета општина за израду и спровођење општинских програма интегралног руралног развоја;

– успостављање пољопривредног информацијског система (ПИС) и појачани надзор над коришћењем, заштитом и уређењем пољопривредног земљишта, порибљивањем водотока и развојем рибарства, применом средстава за заштиту биља и других хемијских средстава и појачаним ветеринарско-санитарним надзором, који обезбеђују општинске управе у сарадњи са министарством надлежним за пољопривреду;

5. Заштита и коришћење шума, одрживи развој шумарства и ловства:

– обезбеђење средстава из буџета Републике Србије и Јавног предузећа „Националног парка Копанник“ за заштиту, обнављање и уређења шума у Националном парку, и средстава Јавног предузећа „Србијашуме“, буџета обухваћених општина и приватног сектора за унапређење стања шума;

– обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежних за шумарство, водопривреду и заштиту животне средине и средстава корисника ловишта и риболовних подручја за заштиту, производњу и узгој дивљачи и рибе;